

НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ

Нести світло знань в ім'я здоров'я народу!

Серія «Медична біографістика»

БОЙЧАК МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ

ВІЙСЬКОВИЙ ЛІКАР, НАУКОВЕЦЬ,
ІСТОРИК МЕДИЦИНИ,
НАЧАЛЬНИК ГОЛОВНОГО ВІЙСЬКОВОГО
КЛІНІЧНОГО ГОСПІТАЛЮ

Біобібліографічний
показчик

НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ

Нести світло знань в ім'я здоров'я народу!

Серія «Медична біографістика»

БОЙЧАК МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ

ВІЙСЬКОВИЙ ЛІКАР, НАУКОВЕЦЬ,
ІСТОРИК МЕДИЦИНИ,
НАЧАЛЬНИК ГОЛОВНОГО ВІЙСЬКОВОГО
КЛІНІЧНОГО ГОСПІТАЛЮ

Біобібліографічний покажчик

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Національної наукової медичної бібліотеки України
(Протокол №01 від 12.03.2025 р.)

Науковий редактор

Остапенко Т. А.

в. о. генерального директора

Національної наукової медичної бібліотеки України,
заслужений працівник культури України

Упорядники:

Самчук Л. І.

завідувач відділу наукової бібліографії

Національної наукової медичної бібліотеки України

Смирнова Г. М.

старший науковий співробітник відділу науково-дослідної роботи

Національної наукової медичної бібліотеки України

Редактор

Бортнік Н. М.

завідувач редакційно-видавничого відділу

Національної наукової медичної бібліотеки України

Відповідальна за випуск

Остапенко Т. А.

в. о. генерального директора

Національної наукової медичної бібліотеки України,
заслужений працівник культури України

У виданні представлено науковий доробок українського військового лікаря, начальника Головного військового клінічного госпіталю з 1996 по 2012 р., генерал-майора медичної служби, заслуженого лікаря України, доктора медичних наук, професора Михайла Петровича Бойчака, який налічує понад 500 наукових праць у галузі кардіології, пульмонології, внутрішніх хвороб, організації охорони здоров'я, історії медицини. До видання увійшла також література про життя й діяльність М. П. Бойчака. Видання адресовано науковим і науково-педагогічним працівникам, лікарям, здобувачам вищої та післядипломної медичної освіти, фахівцям інформаційної та бібліотечної справи, а також усім, хто цікавиться історією медицини.

Б77 Бойчак Михайло Петрович: військовий лікар, науковець, історик медицини, начальник Головного військового клінічного госпіталю : біобібліогр. покажч. / Нац. наук. мед. б-ка України ; [наук. ред. Остапенко Т. А. ; упоряд.: Самчук Л. І., Смирнова Г. М. ; ред. Бортнік Н. М. ; відп. за вип. Остапенко Т. А.]. – Київ, 2025. – 240 с. – (Серія «Медична біографістика»).

ISBN 978-966-2043-16-7

© Національна наукова медична бібліотека України, 2025

ЗМІСТ

ВІД УПОРЯДНИКІВ	4
БОЙЧАК МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ. АВТОБІОГРАФІЯ	7
ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ Й ДІЯЛЬНОСТІ М. П. БОЙЧАКА	39
НАГОРОДИ ТА ВІДЗНАКИ М. П. БОЙЧАКА	43
М. П. БОЙЧАК У ДЗЕРКАЛІ ПРЕСИ	47
ЛИСТИ, ПОДЯКИ	53
СПИСОК АБРЕВІАТУР	64
РОЗДІЛ 1.	
НАУКОВІ ПРАЦІ	65
1.1 Дисертації та автореферати дисертацій	65
1.2. Монографії, нариси	66
1.3. Статті	72
1.4. Тези	109
РОЗДІЛ 2.	
НАВЧАЛЬНІ ТА ПРАКТИЧНІ ВИДАННЯ	123
2.1. Підручники та посібники	123
2.2. Методичні рекомендації	125
РОЗДІЛ 3.	
ПАТЕНТИ	131
РОЗДІЛ 4.	
ІНТЕРВ'Ю	133
РОЗДІЛ 5.	
ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ Й ДІЯЛЬНІСТЬ М. П. БОЙЧАКА	137
ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ	156
Іменний покажчик	156
Абетковий покажчик назв праць М. П. Бойчака	171
ФОТОЛІТОПИС.	
ВІД СЛУХАЧА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ	
ДО ГЕНЕРАЛ-МАЙОРА МЕДИЧНОЇ СЛУЖБИ	203

ВІД УПОРЯДНИКІВ

Біобібліографічний покажчик «Бойчак Михайло Петрович: військовий лікар, науковець, історик медицини, начальник Головного військового клінічного госпіталю» продовжує серію видань «Медична біографістика», започатковану Національною науковою медичною бібліотекою України у 1992 р.

У виданні представлено науковий доробок українського військового лікаря, начальника Головного військового клінічного госпіталю з 1996 по 2012 р., генерал-майора медичної служби, заслуженого лікаря України, доктора медичних наук, професора Михайла Петровича Бойчака. Михайло Петрович є автором понад 500 наукових праць у галузі кардіології, пульмонології, внутрішніх хвороб, організації охорони здоров'я, історії медицини. Його перу належить фундаментальна праця з історії Київського військового госпіталю у 6-ти томах. До видання увійшла також література про життя й діяльність М. П. Бойчака.

Покажчик відкриває вступна стаття Михайла Петровича «Автобіографія», яку продовжує перелік основних дат життя й діяльності та відзнак і нагород.

Видання складається з п'яти розділів.

У розділі 1 «Наукові праці» бібліографічні описи згруповано у підрозділи за видами видань: «Дисертації та автореферати дисертацій», «Монографії, нариси», «Статті», «Тези».

Розділ 2 «Навчальні та практичні видання» містить два підрозділи – «Підручники та посібники» і «Методичні рекомендації та листи».

Патенти згруповано у третьому розділі.

Інтерв'ю, які М. П. Бойчак давав для українських ЗМІ, представлено у четвертому розділі.

Розділ 5 «Література про життя та діяльність М. П. Бойчака» містить бібліографічну інформацію про життєвий шлях, наукову, науково-педагогічну, лікарську й громадську діяльність Михайла Петровича. Розкриттю змісту матеріалів розділу сприяють анотації до бібліографічних описів.

У межах розділів і підрозділів описи документів розміщено в хронологічному порядку – за прямою хронологією з виокремленням років видання, а в межах року – за зведеною українсько-російською абеткою, далі – іноземними мовами.

Довідково-пошуковий апарат біобібліографічного покажчика представлено:

- іменним покажчиком, в якому наведено прізвища співавторів, упорядників, редакторів та інших осіб, відомості про яких є в бібліографічних описах;

- абетковим покажчиком назв наукових праць М. П. Бойчака;
- списком скорочень та абревіатур, що зустрічаються у тексті покажчика;
- статтею «Від упорядників»;
- схемою групування (зміст).

Бібліографічні записи та скорочення слів здійснено за чинними в Україні стандартами. Для підготовки покажчика використано електронний каталог і фонд Національної наукової медичної бібліотеки України, фонд бібліотеки Національного військово-медичного клінічного центру «Головний військово-клінічний госпіталь» та особистий архів Михайла Петровича Бойчака.

Публікації, що увійшли до покажчика, переглянуто *de visu*. Астериском (*) позначено бібліографічні записи видань, які не вдалося віднайти.

Видання адресовано науковим і науково-педагогічним працівникам, лікарям, здобувачам вищої та післядипломної медичної освіти, фахівцям інформаційної та бібліотечної справи, а також усім, хто цікавиться історією вітчизняної медицини.

«Чому я поспішав так із своєю
автобіографією?
Через віщо сам я оце випускаю її у світ?
Та дуже просто.
Я ж не певний, що як дуба вріжу,
хтось візьметься за мою біографію...
А так сам зробиш, – знатимеш уже напевно,
що вдячні нащадки ніколи тебе не забудуть».

Остап Вишня
«Моя автобіографія», 1927 р.

БОЙЧАК МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ

АВТОБІОГРАФІЯ

Народився я 2 липня 1950 року (за паспортом – 25 липня 1950 року) у селі Буринці Ярмолинецького району Хмельницької області у родині сільського вчителя Бойчака Петра Бартковича і шкільної кухарки Бойчак Євгенії Адамівни.

Забігаючи наперед, хочу виразити щирі слова подяки своїм батькам, що мене народили. Вони завжди були самими близькими мені людьми, які дуже любили мене. Їх вже давно немає на світі, а батьківську любов відчуваю досі, і в тяжкі години життя звертаюся за їх батьківським благословенням. Тато і мама були дуже віруючими людьми. Все, що у мене є, як особистості, – все від них.

Тато з мамою у Буринцях довго не затримались і переїхали у село Косогірку, воно було поруч, де проживали їх батьки.

Там я у 1957 році пішов у Косогірську 8-річну школу, яку закінчив у 1965 році «середняком». Якихось улюблених предметів у мене не було, можливо через те, що не було яскравих особистостей-вчителів. Багато

Михайло Бойчак з батьками, дідусем і бабусею. 1957 р.

читав, користувався шкільною і сільською бібліотеками, з'явилися перші книги у нас вдома. У вільні від навчання години доводилося багато працювати по дому. В основному це була робота в городі: садити і збирати картоплю, буряк, моркву тощо. Ще один обов'язок – випасати корову, інколи доводилося виганяти її далеко за село, аби знайти гарну пашню. Випас корови – це не тільки обов'язок, це і дитячі розваги в полі та витівки з однолітками, це гра у футбол, катання на конях, це читання книг, інколи виконував шкільні домашні завдання.

З приємного пригадуються відвідування з бабусею церкви, особливо на Великдень. Була весна, з'являлася трава, розквітали сади, до церкви сходилося і багато дітей, у всіх був гарний настрій, відбувалися різноманітні дитячі ігри навколо церкви, звичайно, що радували і смачні пасхальні смаколики.

Життя до закінчення 8-го класу, мабуть, самий щасливий період життя, безтурботний, без якоїсь особливої відповідальності, хоча з нинішніх позицій було не таким вже ситим і наповненим тими можливостями, які нині є у сучасних дітей.

Після закінчення Косогірської 8-річної школи продовжив навчання у Ярмолинецькій середній школі №1 (Хмельницька область). Це була школа у районному центрі, в 12 км від мого села. Школа була на гарному рахунку, крім місцевих дітей туди з'їжджалися діти і з навколишніх сіл. Місцеві діти, зокрема діти районного начальства (прокурорів, суддів, партійних чиновників тощо), трималися відокремлено, у своїй компанії. Вчився я непогано (четвірки і п'ятірки), розумів, що потрібно буде вступати до інституту, тому старався. Куди вступати, особливих планів не було, поки не прочитав книгу М. Амосова «Мысли и сердце», яку купив у книжковому магазині в Ярмолинцях, і вона справила на мене сильне враження. Тож і вибір я зробив відповідний – вирішив вступати до медичного. Перша спроба була невдалою, це був Івано-Франківський інститут, до якого не пройшов за конкурсом.

Повернувшись додому, влаштувався на роботу у місцевий колгосп, проте скоро був направлений на курси водіїв за гаслом «Готов к труду и обороне», що були в Ярмолинцях. Вчили нас водити вантажні автомобілі. Після їх закінчення отримав водійські права, якими користуюся дотепер. Одночасно засів за підготовку до нового вступу до інституту, займався сам і з репетиторами.

На цей раз був Чернівецький медичний інститут, куди я вступив у 1968 році. Навчання давалося мені легко, на іспитах отримував одні п'ятірки. Пам'ятаю, коли після кожного іспиту і отримання чергової п'ятірки йшов на пошту і давав батькам телеграму: «Анатомію здав на 5» (чи інший предмет). Уявляю, скільки радощів приносили їм ці телеграми.

У Чернівцях став збирати власну медичну бібліотеку, яка з роками стала досить великою, возив її по всіх військових дорогах, і сьогодні, як подарунок від мене, вона знаходиться у бібліотеці та музеї Київського військового госпіталю.

Випуск учнів 8-го класу Косогірської восьмирічної школи. 1965 р.

Особиста медична бібліотека професора М. П. Бойчака, передана до бібліотеки Національного військово-медичного клінічного центру «Головний військовий клінічний госпіталь»

З другого курсу почав займатися у студентському науковому гуртку на кафедрі фізіології, завідувачем якої був професор Я. Д. Кіршенблат – відомий вчений-нейроендокринолог, засновник вчення про телергони (феромони), яке потім назвали теорією запахів. Нині кафедра носить ім'я Я.Д. Кіршенבלата. Науковим керівником у мене була доктор медичних наук Неллі Михайлівна Малишенко. Вивчав вплив гормонів на електрофізіологічну активність різних відділів мозку у щурів. Через два роки я завершив свої дослідження, зробив доповідь на науковій студентській конференції. Праця отримала схвальні відгуки і мала стати темою моєї кандидатської дисертації.

**Кіршенблат
Яків Давидович
1912–1980**

Робота перервалася з моїм рішенням після 4-го курсу вступити на Військово-медичний факультет при Саратовському медичному інституті. Воно було пов'язане не з бажанням воєнної кар'єри, а з матеріальними проблемами, з моїм одруженням, та з метою самостійно утримувати сім'ю. Моя підвищена стипендія була 35 крб, а стипендія на факультеті – 120 крб, крім того подальша військова служба у той час гарантувала безбідне життя. В інституті мене не хотіли відпускати, адже я був відмінником і мав гарні наукові перспективи. Зі мною проводилися відповідні бесіди мого наукового керівника Н. М. Малишенко, завідувача кафедрою фізіології професора Я. Д. Кіршенבלата, проректора В. А. Малішевської, проте я настояв на своєму і опинився в Саратові.

На факультеті (5 і 6 курс) я теж навчався на відмінно, у неурочний час постійно займався практичною підготовкою до самостійної роботи терапевтом, ходив на чергування, у вечірній час відвідував клініку, оглядав хворих, багато читав. Вже тоді взяв собі за правило читати всі медичні журнали терапевтичного профілю, що видавалися в країні, робити нотатки і завів картотеку. Картотека з кожним роком поповнювалася новими картками і з роками стала досить об'ємною. З часом з'явився інтернет і необхідність ведення власної картотеки таким способом відпала, тож нині моя карткова скринька опинилася у музеї Київського військового госпіталю.

Два роки швидко проминули, я отримав червоний диплом з відзнакою і право вибору місця служби. Обрав Центральну групу військ (ЦГВ), що дислокувалась у Чехословаччині і посаду терапевта у медико-санітарному батальйоні. Правда, на місті вільної посади терапевта не виявилося і мене призначили лікарем-радіологом медсанбату у танковій дивізії. Це був 1974

рік, місце служби – містечко Міловіце, недалеко від Праги, там був штаб групи військ. Лікар-радіолог у ті часи – той, ким затикали всі дірки (виконуй те, їдь туди), тож мене це не влаштовувало.

Один раз в житті я скористався протекцією. З нашого села в армії високу посаду займав полковник, який замовив за мене слово перед командуванням ЦГВ. Скоро мене викликав на співбесіду головний терапевт ЦГВ полковник медичної служби Р. К. Калуженко, після чого я був призначений уже в цьому році (грудень 1974 р.) старшим ординатором окремого медико-санітарного батальйону у м. Дечин на півночі Чехії, на березі річки Ельба.

Вже у лютому 1975 року я був направлений на спеціалізацію з терапії на Військово-медичний факультет при Центральному інституті удосконалення лікарів (Москва) на 5 місяців. Навчався на кафедрі терапії (начальник – професор, полковник медичної служби Є. В. Єрмаков), клінічною базою якої була міська клінічна лікарня імені М. Е. Баумана і Головний військовий клінічний госпіталь імені М. Н. Бурденка (ГВКГ ім. М. Н. Бурденка). Це була гарна школа практичної терапії, курсанти самостійно вели хворих, брали участь у всіх заходах, що відбувалися у лікарні і в ГВКГ ім. М. Н. Бурденка. Я багато читав, працював у бібліотеці імені Леніна – одній з найбільших бібліотек світу (нині це російська державна бібліотека) і в Центральній науковій медичній бібліотеці.

Повернувшись з Москви, я скоро (листопад 1975 р.) був призначений командиром госпітального взводу (начальником терапевтичного відділення) медичної роти свого ж батальйону. У мене в підпорядкуванні був старший ординатор, лікар-невропатолог і лікар-дерматолог. Відділення на 20 ліжок з достатнім числом медичного персоналу. Колектив був дружній, ми довго підтримували зв'язки вже після служби у ЦГВ.

Картотека М. П. Бойчака в музеї Національного військово-медичного клінічного центру
«Головний військовий клінічний госпіталь»

Наш медсанбат був далеко від інших військових госпіталів ЦГВ (за 200 і 400 км), тому хворих було багато, зокрема тяжких. Крім того, у нас були ще акушерське і дитяче відділення, велике хірургічне відділення з відділенням реанімації та анестезіології, які потребували консультації терапевта. То ж практика у мене була гарна. Що діяло, так це часті навчання (два рази на рік) з виїздом медсанбату у задані райони і з розгортанням, як правило, у повному складі.

Перші враження від служби в Чехословаччині – все не так, як у нас. Всюди чистота, порядок у містах і селах, влітку квіти, доглянутість у всьому, гарні будівлі і вулиці, і саме головне – велика кількість товарів і продуктів у магазинах. Після голодного Саратова (та і не тільки) ми ходили дивитися в магазини, як на виставку.

У Дечині офіцери проживали у будинках разом з чехами. Пройшло небагато часу від введення радянських військ до Чехословаччини (1968 р.). У пам'яті чехів все ще були свіжі спогади, як по їх містам роз'їжджали колони радянських танків, придушували повстання населення. Тому радянську армію місцеве населення не любило, ставилося навіть агресивно, влаштовували провокації проти радянських військ. З роками наче відносини налагоджувалися, говорили про якусь дружбу між народами, проте ми відчували вороже ставлення до нас, хоча зовні нібито було все нормально.

У вересні 1977 року я отримав призначення старшим ординатором військового госпіталю, що був у м. Костелець над Чорним лісом, за 30 км від Праги. Це був великий госпіталь на 400 ліжок, теж з пологовим і дитячим відді-

М. П. Бойчак з товаришами.

м. Костелець над Чорним лісом, Чехословацька Соціалістична Республіка, 1977 р.

леннями. Госпіталь розміщувався у красивому лісовому масиві, що прилягав до міста, у колишньому чеському санаторії і був відокремлений від міста, мав всю свою інфраструктуру, зокрема житло для офіцерів і працівників. Начальником терапевтичного відділення був підполковник медичної служби В. В. Семенов – досвідчений терапевт, після Чехословаччини він був призначений головним терапевтом Ленінградського військового округу.

За час служби в госпіталі у Костельці мені вдалося ще раз побувати на навчанні з терапії. Це був 1978 рік, а навчання проходило у Ленінграді у Військово-медичній академії імені С. М. Кірова (ВМА ім. С. М. Кірова) на так званих Академічних курсах (лютий–червень 1978 р.).

Заняття проводились на базі кафедри військово-морської і госпітальної терапії ВМА ім. С. М. Кірова (начальник кафедри – професор, генерал-майор медичної служби Сененко Олександр Миколайович).

Сененко О. М. відомий був тим, що надавав велике значення вогнищам місцевої інфекції у розвитку захворювань внутрішніх органів (хронічні тонзиліти, інфекція в зубах – карієс, пульпіти, гранульоми тощо; гайморити, холецистити та інші вогнища інфекції). Він на обходах, крім того, що проводив класичне обстеження хворого, обов'язково кишеньковим ліхтариком оглядав порожнину рота, зуби. Співробітники таємно по доброму насміхалися над ним, хоча всі теж ходили з ліхтариками. Лекції він читав нецікаво, як терапевт мені не сподобався. Всі військові викладачі кафедри були у морському однострої.

Зате професор, полковник медичної служби А. О. Крилов компенсував його. Лекції він читав нам не в аудиторії, а в кабінеті, сидячи за столом,

М. П. Бойчак (другий ряд, перший ліворуч) зі слухачами та професорами академічних курсів Військово-медичної академії імені С. М. Кірова. Професор А. О. Крилов (перший ряд, другий ліворуч). м. Ленінград, 1978 р.

а ми поруч з ним. Це були не стільки лекції, скільки бесіди, можна було задавати питання, відволікатися. Вражала глибина його енциклопедичних знань, якими він вільно володів у всіх областях терапії, особливо у гематології, це та область терапії, яку терапевти, як правило, знали погано. Цікавими були його клінічні розбори хворих, особливо з рідкісними захворюваннями. Анатолій Олександрович – людина високоінтелегентна, демократична, скромна і спокійна, зробила на мене, молодого терапевта, значне враження і була зразком лікарської поведінки у подальшому моєму професійному житті. У 1979 році, після звільнення з армії, А. О. Крилова було обрано завідувачем кафедри терапії Ленінградського інституту удосконалення лікарів, на якій він ще довго працював, помер у віці 94 років.

Крилов
Анатолій Олександрович
1926–2019

Наступного 1979 року я вступив до ВМА імені С. М. Кірова на факультет керівного медичного складу по терапії. Крім солідної освіти за спеціальністю Академія надавала вищу військову освіту. Займалася наша група терапевтів на кафедрі терапії для удосконалення лікарів №1, яку очолював професор, генерал-майор медичної служби Д. Я. Шуригін. Науковий напрямок кафедри – ендокринологія, ожиріння, хоча всі інші дисципліни теж були представлені відповідним професорсько-викладацьким складом (кардіологія, пульмонологія, гастроентерологія, алергологія).

Не скажу, що хтось з викладачів справив на мене особливе враження як терапевт. Я був вже добре підготовленим в терапії, як практично, так і теоретично, тому лекції, які читалися, і практичні заняття, мені були не дуже цікавими. Акцент у навчанні робив на самостійну підготовку. Ми вели самостійно хворих, чергували по клініці, виконували наукову роботу, брали участь у всіх заходах кафедри і академії. Були також заняття на інших кафедрах – інфекційних хвороб, воєнно-польової терапії, туберкульозу, організації і тактики медичної служби.

Особливо сподобалися заняття на кафедрі факультетської терапії, у клініці де лікувалися переважно гематологічні хворі. Гематологія – це та дисципліна, яку терапевти погано знали, тому у мене було велике бажання глибше познайомитися з цим предметом. Займаючись в клініці, я зрозумів, що у діагностиці гематологічних захворювань майже все залежить від вміння правильно оцінити гематологічну картину крові, особливо мазок кісткового мозку. У клініці працювала дуже сильна група лаборантів-гематологів і я став приходити до них, дивитися мазки периферичної крові і кісткового мозку,

благо в лабораторії був чудовий музей мазків кісткового мозку. Аби більше часу приділити заняттям в лабораторії, довелося пропускати деякі заняття, лекції, працювати в неурочні години. Поступово, під контролем досвідчених лаборантів, я став «набивати» око на мазках, розрізняти клітини, визначати патологічні клітини, оцінювати гематологічну картину. У подальшому цей досвід мені дуже згодився, особливо під час служби у віддалених районах Забайкалля. Мікроскоп завжди був у мене на робочому столі, сам я робив стерильні пункції хворим і оцінював отримані мазки кісткового мозку.

У Ленінграді любив працювати у Публічній бібліотеці імені Салтикова–Щедріна, це одна з найбільших бібліотек росії, поступається тільки московській «ленінці». Часто також відвідував академічну бібліотеку, де можна було брати книги додому. А ще у неї була одна чудова функція – вона висилала книги поштою і я часто цим користувався, коли служив у Забайкаллі, у забутому світом краї – станції Безречна. Було дуже приємно отримувати на пошті книги з далекого Ленінграду, все-таки це був прояв турботи про своїх випускників.

Багато моїх колег розпочинали в ВМА ім. С. М. Кірова наукову роботу, яка потім дозволяла захистити дисертацію. Таких планів у мене не було, проте кожен слухач мав обов'язково виконати наукову роботу. Мені дісталася тема з великомасштабної електрокардіографії при інфаркті міокарда. Керівником роботи був доктор медичних наук Лев Веніамінович Чирейкін, який і запропонував та створив спеціальний електрокардіограф для запису великомасштабної електрокардіограми. Апарат був недосконалий, доводилося багато з ним возитися. Роботу я закінчив і захистив, а вже після закінчення ВМА ім. С. М. Кірова надрукував статтю на цю тему в одному з госпітальних збірників.

Не забулися засідання Ленінградського наукового товариства терапевтів імені С. П. Боткіна, які проводилися у Ленінградському медичному інституті. Цікаво було слухати дискусії відомих вчених, доповіді на актуальні питання терапії.

Терапевтів на курсі було декілька груп, у нашій групі – 7 чоловік. З нами навчався також командир всього терапевтичного відділення майор медичної служби Ключев В'ячеслав Михайлович. Він теж прибув у ВМА ім. С. М. Кірова з Чехословаччини, де служив в Оломоуцькому госпіталі, грамотний терапевт. Після закінчення Академії він був призначений до ГВКГ ім. М. Н. Бурденка начальником кардіологічного відділення, був начальником цього госпіталю, пізніше став генерал-майором медичної служби, професором. Ми довго підтримували дружні стосунки, аж до початку російської збройної агресії проти України. Ще один слухач – Мягков Віктор Павлович потім служив у Сакському військовому санаторії, Лінник Василь Іванович і Арістов Леонід Митрофанович потрапили до Київського госпіталю, де ми пізніше і зустрілися.

ВМА ім. С. М. Кірова я закінчив у 1981 році та отримав призначення начальником терапевтичного відділення військового госпіталю на станції Безречна Забайкальського військового округу (ЗАБВО). Це був забутий Богом край на залізничній дорозі Чита–Забайкальськ (поїзд йшов до кордону з Китаєм і Монголією), за 300 км від Чити з різко континентальним кліматом, майже безсніжною зимою і морозом до мінус 40 °С і нижче. Земля тріскалася від морозу, влітку така ж спека. Навкруги степ, що продувався всіма вітрами.

Станція Безречна – військовий гарнізон, де облаштувалося більше десятка військових частин, половина мотострілецької дивізії. Якщо не брати до уваги військовий гарнізон, то у Безречній було кілька сотень приватних будинків місцевих жителів та пару десятків багатопверхівок для сімей офіцерського складу, так звані ДОСи. Автобусного сполучення з обласним та районним центрами не було, так як не було і доріг для них. Дорога з асфальтом була лише від вокзалу до будинку офіцерів. Основним видом транспорту служив потяг.

Дерев у Безречній майже не було. Через безводдя, люті морози взимку та нестерпну спеку влітку там росли лише тополі.

Хати місцевого населення ніколи не білилися, дерева і квіти у подвір'ї не росли, сміття біля їх приміщення ніколи не прибиралося, в хаті з людьми жили корови, вівці, кози, кури, трохи поодаль – свині. Парканів ні у кого не було. Якщо влітку корови випасалися, навкруги пустеля, трави багато, то взимку вони голодні ходили по всьому селищі і шукали їжу у смітниках. Місцеві не западали на зиму сіном, були зайняті іншим. Корови їли зі смітників і папір, і навіть якісь ганчірки, харчові відходи – то були ласощі для них. Пригадую, що ми навіть дітей попереджали, аби не підходили близько до цих бродячих корів, вони були голодні та агресивні, їх боялися навіть бродячі пси.

Місцевих жителів, що жили у тих краях, чомусь називали «бічами», або «бічуганами». Тобто, це люди, що опустилася, спилася.

У Безречній алкоголь у горбачовські часи не продавався взагалі. Пригадую, що інколи приходив

**М. П. Бойчак – провідний терапевт
321-го Окружного військового госпіталю ЗАБВО,
біля озера Байкал. м. Чита, 1988 р.**

товарний поїзд, у якому був вагон з шампанським. Місцеві декілька днів пили одне тільки шампанське, поки воно не скінчилося у магазині. Миттєво розбирались у магазині дешеві одеколони (улюблений «Шипр») і лосьони (улюблений «Огірковий»), брали ящиками. Пили в основному брагу, терпіння гнати самогон не вистачало. У кожній хаті була ванна, але не для того щоб у ній митися, а для приготування браги.

Госпіталь у Безречній був великий, на 400 ліжок, розміщувався в одноповерхових бараках і мав два терапевтичних відділення. Начальник 1-го відділення підполковник медичної служби О. Новиков був одночасно провідним терапевтом госпіталю, з яким мені не дуже пощастило, бо любив він випити і майже всі його чергування (терапевти чергували на дому) випадали мені. Відділень по штату було два, проте через відсутність місць, розміщувалися в одному приміщенні. Санітарно-гігієнічні умови були нікудишні, без гарячої води, забитою каналізацією (перший поверх і солдати, які не завжди зустрічались з таким досягненням цивілізації) і з вошами. Тому багато часу довелося витратити, аби все це привести у належний порядок.

Проте робота була цікавою, багато різноманітних терапевтичних хворих, траплялись і цивільні пацієнти (лікарні у селищі не було). Крім двох начальників відділень був ще старший ординатор і чотири цивільних терапевти (всі дружини військових). У 1983 році я отримав військове звання майора медичної служби і головний терапевт ЗАБВО (полковник медичної служби В. А. Амелян) направив мене на удосконалення з терапії до Москви, плануючи на переведення до окружного військового госпіталю в Читу.

Це було 3-х місячне удосконалення (вибрані аспекти терапії, жовтень–грудень 1983 р.) на кафедрі терапії Військово-медичного факультету при Центральному інституті удосконалення лікарів (Москва). Начальником кафедри був головний терапевт МО СРСР, професор, генерал-лейтенант медичної служби Євген Владиславович Гембіцький. Кафедра знаходилась у кардіологічному корпусі ГВКГ ім. М. Н. Бурденка. Лекції читав Є. В. Гембіцький та його доценти. Заступником начальника кафедри був головний терапевт ГВКГ ім. М. Н. Бурденка, професор, генерал-майор медичної служби Є. Є. Гогін, з ним ми зустрічались тільки один раз. Практичні заняття проводили доцент А. П. Брюховецький, О. І. Синопальников, начальники відділень госпіталю. Ні лекції, ні практичні заняття не справили на мене враження, професорсько-викладацький склад не був готовий до викладання військовим терапевтам, у яких за спиною вже був певний досвід (я був наймолодший в групі). Заняття проходили формально, тому не міг дочекатися повернення додому.

Прибувши до місця служби, мене вже чекав наказ про призначення начальником терапевтичного відділення 321-го Окружного військового госпіталю (ОВГ) ЗАБВО у м. Чита (жовтень 1983 р.).

Розрахувавшись з госпіталем у Безречній, я в кінці грудня 1983 року від-
був до Чити і зразу був призначений черговим терапевтом на Новий рік.
Начмед госпіталю полковник медичної служби І. П. Новосельський так ви-
пробував новеньких. Відділення було невеликим, на 20 ліжок, проте одним
із самих складних, називалося загальнотерапевтичним. Лікувалися хворі з
ревматичними і гематологічними захворюваннями, солдати з захворюван-
нями серця, лихоманками неясної етіології та хворі з неясними діагнозами.
Тут знову мені стала у нагоді підготовка з гематології.

Через два роки (грудень 1985 р.) був призначений провідним терапевтом
321-го ОБГ. Госпіталь на 800 ліжок, мав 7 терапевтичних відділень (загаль-
нотерапевтичне, кардіологічне, гастроентерологічне, нефрологічне, два
пульмонологічних відділення, відділення лікарсько-льотної експертизи) і 6
відділень терапевтичного профілю (туберкульозне, шкірно-венерологічне,
неврологічне, психіатричне, два інфекційні відділення), фізіотерапевтичне
відділення і відділення лікувальної фізкультури, а також відділення функ-
ціональної діагностики і лабораторне відділення. Відділення реанімації в
госпіталі було загальне для хірургічних і терапевтичних хворих і свій робо-
чий день я завжди розпочинав з реанімації, де знаходились терапевтичні
хворі, нерідко і хірургічних хворих доводилося консультувати як терапев-
ту. Це була хороша школа.

Проти мого призначення провідним терапевтом був начальник госпі-
талю полковник медичної служби В. М. Шарін, вважаючи, що майору ще
зарано командувати полковниками, які очолювали відділення та мені під-
порядковувалися. Проте, головний терапевт ЗАБВО кандидат медичних
наук, полковник медичної служби Л. М. Шейпак настояв на призначенні.
У подальшому начальник госпіталю впевнився у моїй дієздатності коман-
дувати полковниками і якось навіть визнав свою неправоту. З того часу я
намагаюся ніколи не вказувати своїм підлеглим на їх військове звання, чи
молодий вік. «Молодість – такий недолік, який швидко проходить» – любив
повторювати І. Гете.

Крім щоденної роботи у відділеннях (огляд важких і неясних хворих,
планові обходи) ставлю собі в заслугу два напрямки роботи, які до мене не
проводилися.

Перший – це організація і проведення занять з терапевтами госпіталю.
Кожну п'ятницю у відведений час, терапевти збиралися у великій ордина-
торській кардіологічного відділення, де заслуховували їх доповіді на ви-
значені раніше теми, проводили розбори цікавих хворих, робили огляди
терапевтичних журналів, заслуховували інформацію щодо конференцій,
засідань читинського терапевтичного товариства тощо.

Другий напрямок, якому я приділяв особливу увагу – це організація і
проведення наукової роботи терапевтами. Стали аналізувати свою роботу
в науковому плані, готувати статті у медичні журнали, проводити конфе-

ренції і видавати збірники наукових праць. Науковій роботі сприяло те, що головний терапевт округу Л. М. Шейпак був вихованцем кафедри факультетської терапії ВМА ім. С. М. Кірова, кандидат медичних наук, підтримував цей напрямок роботи. Хоча бажання займатись наукою у мене завжди було, ще із студентських років, проте, умови служби не дозволяли, але, однак, якийсь матеріал я набирав. Наприклад, робив витяги з історій хвороб пацієнтів з гострими пневмоніями, з рідкісними захворюваннями. Пам'ятаю, скільки радості було, коли мій допис вперше з'явився у часописі «Клиническая медицина» – одному з престижних терапевтичних журналів СРСР. Потім були виступи на різних конференціях, конгресах, з'їздах (Ленінград, Київ, Чита, Новосибірськ, Челябінськ), друкувалися статті в інших медичних журналах і наукових збірниках. Ми теж стали видавати збірники наукових праць лікарів 321-го ОВГ і ЗАБВО. Фахівці госпіталю друкувалися у центральних медичних журналах. За моєю редакцією вийшов окремий збірник «Редкие заболевания и синдромы (врачебная казуистика). Атипичное течение заболеваний и их осложнений в клинике внутренних болезней». – Чита, 1991. – 190 с.

Всього за час служби в ЗАБВО у мене вийшло біля 70 статей і тез наукових праць.

У квітні 1987 року, на день медичного працівника, я був нагороджений значком «Отличник здравоохранения».

Російський «Військово-медичний журнал» у 2016 році надрукував статтю, присвячену 165-річчю заснування 321-го ОВГ, де вказувалося, що терапевти госпіталю М. П. Бойчак та інші «внесли значний вклад у справу вдосконалення лікувально-діагностичної роботи госпіталю» і далі – «невтомний дослідник, джерело наукових ідей, фахівець високої кваліфікації – М. П. Бойчак призначений головним терапевтом округу».

Головний терапевт ЗАБВО Л. М. Шейпак готувався на повернення до попереднього місця служби у Військово-медичній академії і вирішив залишити мене собі на заміну, пославши на навчання до Військово-медичного факультету при Центральному інституті удосконалення лікарів (Москва). Це був 3-х місячний цикл з вибраних питань внутрішніх хвороб для провідних і головних терапевтів військових округів, або кандидатів на посади головних терапевтів округів (березень–травень 1987 р.). Це знову була кафедра терапії професора Є. В. Гембіцького, який за час навчання міг особисто ознайомитись зі своїми підлеглими, чи кандидатами на них, таких як я.

Навчання було корисне, завдячуючи спілкуванню з колегами – досвідченими терапевтами з військових округів, ознайомленню з відділеннями ГВКГ ім. М. Н. Бурденка, роботі з літературою. Звичайно, що знаходився час подивитися цікаві місця Москви.

Повернувшись з Москви, провів свого головного терапевта до попереднього місця служби, а в лютому 1988 року Заступником МО СРСР з тилу

– Начальником Тилу я був призначений головним терапевтом ЗАБВО. Тоді мав військове звання підполковника медичної служби. У мене було два кабінети – один у медичній службі ЗАБВО, другий – у госпіталі. Службові обов'язки кардинально змінилися, менше часу залишалося на лікувальну роботу, більше на роботу у військах, у військових госпіталях округу. Багато відряджень, багато різного роду польових навчань (влітку і зимою), з'явилися нові обов'язки – надання медичної допомоги командуванню військами округу і членам їх родин. Багато уваги приділяв науковій роботі, тепер вже терапевтів військових госпіталів округу, особливо великих (Іркутськ, Улан-Уде, Улан-Батор). Крім наукових статей, багато писав методичних рекомендацій, інструкцій, вказівок, готував проекти наказів Командувача військами округом за своєю спеціальністю, директиви начальника медичної служби округу.

ЗАБВО був один з найбільших військових округів в Союзі, як за чисельністю особового складу, так і за територією (займав весь Східний Сибір і Монголію), тому доводилося не тільки їздити поїздами, але і літати військовими літаками, щоб дістатися до місця відрядження.

За три роки я не раз об'їздив військові госпіталі в Іркутську, Улан-Уде, Улан-Баторі (Монголія) і Чойбалсані (Монголія), Даурії, К'яхті, Дацані, Сре-тенську, Могочі, Борзі і навіть відвідав лазарет на березі Північного льодовитого океану у м. Тіксі. Хто бував у цих місцях, то погодиться, що це не Одеса, Львів чи Вінниця, де нині проходять службу наші військові лікарі. Побував на озері Байкал, Нерчинських рудниках, у Монголії і сибірській тайзі. У Нерчинських рудниках спускався в шахту, де добувалися поліметалічні руди. Взимку на Байкалі з іркутськими терапевтами ловив омуля, правда це не те, що рибалити у Норвегії, чи Фінляндії, проте був свій шарм від такої рибалки. Коли ти сидиш на льоду товщиною 1,5 метра, а під тобою кілометрова безодня води, в оточенні зимового сонця, морозу, пухнастого сніжку, калейдоскопу льодових візерунків і тиші – то це не забувається.

Однією з своїх заслуг на посаді головного терапевта округа вважаю зменшення смертності від пневмоній, яка була тоді найбільшою у ЗС СРСР. Це вдалося досягнути своєчасною госпіталізацією хворих, доставкою тяжких хворих до госпіталів за допомогою авіаційного транспорту, профілактикою грипу, ГРВІ у військах, навчанням лікарів сучасним методам лікування пневмоній.

З начальниками мені пощастило. Першим був «молодий» генерал-майор медичної служби Валерій Кузьмич Курочка, українець, теж випускник ВМФ при Саратовському медичному інституті. Це був досить жорсткий керівник, вимогливий, кар'єрист в хорошому сенсі слова. До мене ставився добре, підтримував. Другим – генерал-майор медичної служби Геннадій Іванович Кудінов. Він був уже у віці, спокійний, інтелігентний, досвідчений офіцер. З ним у мене теж склалися гарні стосунки. Він до нас – фахівців з лікуваль-

ної роботи (терапевта і хірурга) ставився з повагою і навіть захищав від медичних адміністраторів (бюрократів в погонах), які постійно насідали на нас з хірургом, намагалися показати, що вони важливіші, ніж лікарі, які займаються хворими.

Під кінець моєї служби Геннадій Іванович послав у Москву подання на присвоєння мені військового звання «полковника медичної служби» достроково, про що я дізнався уже в Києві, коли воно прийшло дійсно достроково.

Мені пощастило з колегами – головними хірургами ЗАБВО, з початку це був Володя Марцинкевич, а під кінець служби – Міша Петухов. Обидва грамотні і досвідчені хірурги, як і я – вихідці з 321-го Окружного військового госпіталю. Дуже порядні, спокійні та інтелігентні лікарі. Ми були у дружніх стосунках, підтримували один одного.

У 1990 році мені пощастило бути учасником 1-го Всесоюзного конгресу пульмонологів, що проходив у Києві. Саме під час роботи конгресу в Києві відбувалося студентське голодування на площі Жовтневої революції (зараз Майдан Незалежності) з 2 по 17 жовтня. Пригадую, що я часто ходив на площу, спостерігав, що там відбувалося, нерідко зі сльозами на очах.

Настав 1991 рік – рік моєї заміни, адже пройшло 10 років моєї служби в ЗАБВО (жартома ЗАБВО розшифровувалося – «Забудь вернеться обратно»). В принципі, життя ніби вже було налаштоване, але все одно мріялось повернутися в Україну. Коли на початку 1991 року з Москви зателефонували Г. І. Кудінову і запропонували мені три посади на вибір: головним терапевтом Московського військового округу, провідним терапевтом військового санаторію СОЧІ-Фабриціуса (центрального військового санаторій МО СРСР) і провідним

М. П. Бойчак (перший ряд, четвертий праворуч) з офіцерами медичної служби ЗАБВО та начальником медичної служби округу генерал-майором медичної служби Г. І. Кудіновим (перший ряд, третій ліворуч). 1990 р.

терапевтом 408-го Окружного військового госпіталю (Київ), щоб я вибрав одну з цих посад, звичайно я обрав Київ. Коли кадровики з Москви поцікавилися і дізналися, що я хочу посаду провідного терапевта, то дуже здивувалися, що вибрав Київ, адже за їх розумінням, це була для мене посада з пониженням. Я вже таку посаду пройшов у Читі. Коли вони ще раз запитали Г. І. Кудінова, чи дійсно Бойчак хоче поїхати в Київ з пониженням, то Геннадій Іванович жартуючи сказав, що він готовий не тільки поїхати у Київ, а згоден навіть пішки туди йти. Так я опинився у Києві.

У Київ прибув на травневі свята в неспокійного 1991 року. Представився начальнику госпіталю полковнику медичної служби О. М. Козачонку, тільки що призначеному головному терапевту Київського військового округу полковнику медичної служби М. М. Вовкодаву і начальнику медичної служби Київського військового округу, тоді ще полковнику медичної служби Г. В. Циганку. Представлятися Георгію Васильовичу довелося під час рибалки, на яку я виїхав з головним інфекціоністом округу М. М. Городецьким у перші дні прибуття до Києва.

**Циганок
Георгій Васильович**

М. П. Бойчак з головним терапевтом МО України генерал-майором медичної служби М. М. Вовкодавом, на території Головного військового госпіталю. м. Київ, 2000 р.

Відступаючи від автобіографії, не можу не сказати, що з усіх майже 20 керівників військовою медициною України за роки незалежності (вже 33 роки) Георгій Васильович, як перший її керівник, був найбільш підготовлений до цієї посади, пройшовши всі ступені військово-медичної служби. На жаль, йому не дали дослужити навіть до пенсійного віку, прийшов новий міністр оборони і посада потребувалась його людині. Хто тільки її не займав, це були хірурги, терапевти, епідеміологи, гігієністи, так звані організатори і навіть фармацевти та стоматологи – пальців на руках не вистачить, але підготовлених до цієї посади всією попередньою службою, які пройшли всі щаблі служби, не було.

Забігаючи наперед, скажу, що найбільш корисним і ефективним керівником медичної служби за всі роки був генерал-майор медичної служби П. С. Мельник. Хто би що про нього не говорив, але він після себе залишив:

1. Військово-медичні клінічні центри (ВМКЦ) регіонів, які зіграли визначну роль у роки розвалу служби, безгрошів'я, особливо у перші роки російсько-української війни, і нині залишаються ефективною структурою у ЗС України.
2. Військові мобільні госпіталі (ВМГ) при ВМКЦ, які взяли на себе всю тяжкість перших років війни і нині є одним з важливих етапів медичної евакуації.
3. Систему аеромобільної евакуації поранених і хворих;
4. Став проводити вишкіл військових медиків у польових умовах, розгортаючи ВМГ та інші медичні заклади.

Прийнявши посаду провідного терапевта, я повернувся до ЗАБВО щоб забрати сім'ю та перевезти особисті речі. У Києві ще встиг відзначити отримання дострокового військового звання полковника медичної служби, посланого до Москви ще з ЗАБВО.

У Читі я прилетів якраз, коли розпочався серпневий путч, це було 19 серпня 1991 року. Пам'ятаю, що по місту ходили демонстранти, були мітинги, багато міліції на вулицях. По телевізору показували кадри з балету «Лебедине озеро».

До Києва повернувся уже в незалежну Україну, ознайомився з терапевтичними відділеннями, з командуванням госпіталю приступили до

М. П. Бойчак з П. С. Мельником.
м. Київ, 2007 р.

відпрацювання структури вже Головного військового госпіталю, адже 408-й ОВГ Київського військового округу «канул в лету». Збільшили чисельність ліжок до 1600, ввели до штату нові терапевтичні відділення – гематологічне, нефрологічне, відділення нетрадиційної медицини, поміняли штати інших терапевтичних і діагностичних відділень.

18 січня 1992 року офіцери госпіталю прийняли присягу на вірність українському народові.

Свою роботу побудував на кшталт роботи у Читинському госпіталі – планові обходи терапевтичних відділень, регулярні (щотижневі) заняття з терапевтами щодо їх професійного зростання, планування і проведення наукових досліджень.

Щодо останнього, то дуже став у нагоді зв'язок з кафедрою госпітальної терапії Київського медичного інституту (завідувачка – професор К. М. Амосова), клінічна база якої була в госпіталі. Безпосередньо на нашій базі від кафедри працювала доцент Л. Л. Сидорова. Ми разом планували проведення дисертаційних досліджень терапевтами госпіталю і, на перших порах, ад'юнктів кафедри військової терапії Української військово-медичної академії (УВМА). Всі перші дисертації ад'юнктів були захищені під науковим керівництвом К. М. Амосової, пізніше під її керівництвом стали захищатися терапевти госпіталю. За весь період нашої співпраці було захищено дві докторські і більше десятка кандидатських дисертацій. Катерина Микола-

**М. П. Бойчак і К. М. Амосова на засіданні
Київського наукового товариства терапевтів. м. Київ, 2001 р.**

ївна стала науковим керівником моєї кандидатської дисертації і науковим консультантом докторської.

Варто віддати належне у цій роботі доценту Людмилі Леонідівні Сидоровій, адже саме вона проробила всю чорнову роботу з підготовки дисертацій. Аби наукова робота не гальмувалася буднями рутинної роботи лікарів у відділеннях, іншими факторами, які могли впливати на ефективність виконання робіт, у нас був чіткий план виконання робіт і ми його контролювали шляхом заслуховування виконавців на науково-методичному бюро госпіталю. Хочу виказати глибоку вдячність Катерині Миколаївні Амосовій і Людмилі Леонідівні Сидоровій за їх величезну працю у підготовці наукових кадрів терапевтів для армії, за їх тепле і дружнє ставлення до госпіталю за роки спільної співпраці.

У 1994 році новим начальником, вже Головного військового клінічного госпіталю (ГВКГ), став полковник медичної служби Я. Г. Бубес, а я був призначений заступником начальника госпіталю з медичної частини.

Мабуть командування добре оцінювало мою діяльність і 12 червня 1995 р., я, будучи ще провідним терапевтом госпіталю, отримав відзнаку Президента «Заслужений лікар України». Начмедом я був недовго, звільнився з армії Я. Г. Бубес і мене 13 березня 1996 р. було призначено начальником ГВКГ.

За майже 16 років на посаді начальника госпіталю його штат багато разів змінювався, проте двічі – кардинально. Перший раз, це було створення Київського військово-медичного центру (5 листопада 1997 р.), коли госпіталю були підпорядковані всі медичні заклади Київського гарнізону – Ірпінський госпіталь і його філіал у Святошино, Центральна поліклініка МО України, Центральна стоматологічна поліклініка, Військовий санаторій

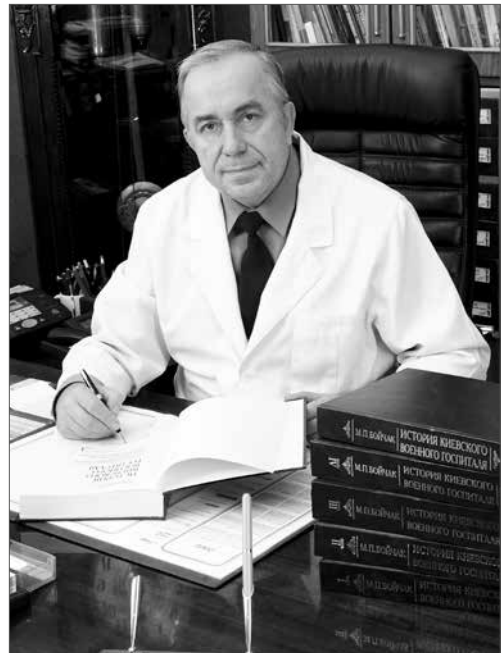
М. П. Бойчак із своїми заступниками та помічниками (зліва на право): І. Г. Гринчук, Л. А. Голик, М. Л. Рубцов, М. П. Бойчак, С. Л. Дахнов, Л. М. Коломієць, М. А. Коркач, В. В. Зайченко, Г. Б. Перов, Головний військовий клінічний госпіталь. м. Київ, 2005 р.

«Пуща–Водиця». Другий раз – створення Військово-медичного клінічного центру (листопад 2006 р.), коли госпіталю були підпорядковані не тільки медичні заклади Києва, але і медична служба військових частин, навчальних закладів і військових підприємств. Робота з цими структурами забирала багато часу, проте основне навантаження – це був госпіталь, як такий.

Що я зразу запропонував і здійснив, так це щотижневі свої обходи клінік і відділень госпіталю, коли відповідні начальники структурних підрозділів у понеділок звітували за проведену роботу минулого тижня перед командуванням госпіталю. Потім впродовж тижня кожен заступник начальника госпіталю проводив перевірку роботи клініки (відділення) за своїм напрямом, а в п'ятницю проводились підсумки перевірки і давалась оцінка роботи колективу. Така система дозволяла начальнику госпіталю та його заступникам завжди бути в курсі справ діяльності підрозділів госпіталю. Кожен новий тиждень – робота у наступній клініці (відділенні). Завдяки таким двостороннім зв'язкам з колективом госпіталю, я дуже швидко зрозумів, скоріше відчув, що люди мене слухаються, що вони готові вирішувати поставлені завдання.

Мені пощастило з моїми заступниками та помічниками, у нас був дружній колектив управлінців, завдяки чому вирішувалися всі питання. Хочу подякувати цим людям, живим і тих, кого вже немає: полковникам медичної служби С. Л. Дахнову, Л. А. Голику, С. С. Сімонову, М. Л. Рубцову (вічна пам'ять), А. С. Чебурахіну (вічна пам'ять), І. А. Луріну, А. А. Шудраку, А. П. Казмірчуку, І. Г. Гринчуку, О. Г. Ободу, Л. В. Одінцову, М. С. Сябі, Ш. М. Якупову, О. І. Лашину, А. М. Сипливному, В. М. Лебедю, полковникам О. П. Зажирію, Г. Б. Перову, В. М. Синявському, В. В. Павлюку (вічна пам'ять), Л. С. Ренькасу (вічна пам'ять), М. А. Коркачу (вічна пам'ять), В. П. Гетьманському, А. В. Віннікову (вічна пам'ять), О. О. Кузнєцову, В. М. Очкаленку, моїй чудовій заступниці по роботі з медичними сестрами Л. П. Рибалко, моїй чарівній помічниці (секретарю) Л. М. Коломієць, госпітальному священику отцю Олегу.

Гарні спогади залишилися про офіцерів управлінського апарату медичної служби – генерала медичної служби М.М. Вовкодава (вічна

М. П. Бойчак за роботою в кабінеті Головного військового клінічного госпіталю. м. Київ, 2010 р.

пам'ять), полковників медичної служби А. В. Люцкевича (вічна пам'ять), М. В. Кудренка, В. І. Рудя, В. О. Жаховського, А. К. Токаря, В. А. Баркевича, О. В. Охонько, О. О. Ляшенко та ін. Звичайно, що я вдячний дружньому офіцерському колективу – начальникам клінік і відділень – кістяку госпіталю, вони завжди були опорою для мене, на їх думку я завжди опирався і примірявся, коли приймав відповідальні рішення.

Окремі слова подяки – моїй дружині Тамарі, яка всі роки спільного життя підтримувала мене, як могла, тут справді підходять слова весільної клятви – «...і в горі і в радості, в багатстві і в бідності...». Важко підрахувати скільки годин, днів і місяців провела дружина в молитвах за мене, скільки тривожних ночей не доспала після нічних телефонних дзвінків з моєї не простої служби. Низький їй уклін.

Неможливо коротко охарактеризувати всю діяльність такого медичного закладу як Головний госпіталь Збройних Сил України, адже кожен день може стати предметом короткого оповідання. Зупинюсь на основних напрямках роботи та чим я можу пишатися.

1. Мені, моїм заступникам і тодішньому колективу госпіталю вдалося не тільки зберегти цей чудовий медичний заклад, але і розвинути його. Як за раз він став у нагоді, коли йде війна. Госпіталь за інерцією, заданий нами, працює досі, не дивлячись на все нові і нові виклики. І справа навіть не в ремонтах клінік і відділень, які ми зробили у свій час, не в новому облад-

Михайло Петрович Бойчак з дружиною Тамарою Яківною під час святкування 10-річчя Незалежності України, Палац «Україна». м. Київ, 2001 р.

нанні, яке ми придбали. Справа в атмосфері колективу, його налаштуванні на роботу, у дусі колективу, в алгоритмі роботи всіх підрозділів.

2. Написана і видана мною книга «История Киевского военного госпиталя» в шести томах. Така книга вийшла вперше за 250 років існування госпіталю, вона отримала дуже багато схвальних відгуків, академік І. М. Трахтенберг назвав її «...Енциклопедією історії і знань української військової медицини...». Вона буде жити, скільки будуть існувати бібліотеки. Працюючи понад 15 років над книгою з історії Київського госпіталю, мені завжди згадується титанічна праця, яку виконали госпітальні бібліотекарі, надаючи мені допомогу, чисто фізичну, доставляючи літературу з Національної наукової медичної бібліотеки України. Вони попереносили мабуть сотні тон книг і журналів, ставши зв'язківцями між мною і бібліотекою. Слова подяки Ользі Василівні Добровольській, Тетяні Вікторівні Коршуновій, Тетяні Володимирівні Бутенко, Тетяні Григорівні Левчук. Неоціненну допомогу при підготовці книги надали фотографі госпітальної фотостудії Євгеній Дорошенко і Дмитро Шитко. Вони підготували майже половину всіх ілюстрації до книги. Для видання книги було створено спеціальний доброчинний фонд, який очолював полковник медичної служби Л. А. Голик, за що я йому дуже вдячний.
3. Відновлено госпітальну церкву Покрова Пресвятої Богородиці, яка була в госпіталі до більшовицького перевороту 1917 року. У своїй книзі «История Киевского военного госпиталя» (книга 5) я детально зупинився на історії чотирьох госпітальних храмів.

Храм Покрови Пресвятої Богородиці при Головному військовому клінічному госпіталі, м. Київ

Величезну роботу з відбудови госпітального храму виконав його настоятель отець Олег, який прийшов у госпіталь у 1999 році з пропозицією митрополита Володимира по відновленню храму. Все відбувалося на моїх очах: і складна юридична робота з отримання необхідних дозвільних документів, і очищення приміщення майбутнього храму від сміття, будівельні роботи, розпис храму, виготовлення престолу з окладом, придбання раки для зберігання святих мощів, комплектування іншим необхідним церковним начинням, перші богослужіння... Про історію відновлення храму, про його церковне життя, цікаво описав отець Олег у своїй книзі «От Пасхи до Пасхи».

М. П. Бойчак
«Як зробити лікувальний заклад успішним. Питання медичного маркетингу»

4. Відновлено Музей історії госпіталю, розширено його, поповнено новими музейними експонатами. Не малий внесок у цю справу зробив на всіх етапах його розвитку Г. Б. Перов (у ранзі заступника начальника госпіталю, а нині як його керівник). Немало зробив для становлення госпітального музею його перший штатний завідувач – кандидат медичних наук, відомий вітчизняний історик медицини Сергій Микитович Старченко (1917–2012), який запропонував нову концепцію побудови музею, створив нові експозиції та збагатив їх новими світлинами.

Пам'ятна дошка до 250-річчя заснування ГВКІ та освячення відродженого храму Покрови Пресвятої Богородиці

Отець Олег, настоятель госпітального храму Покрови Пресвятої Богородиці при Головному військовому клінічному госпіталі

5. Поновлено випуск збірника наукових праць лікарів госпіталю «Сучасні аспекти військової медицини» і був його головним редактором. На сьогодні вийшов вже 31-й випуск збірника.
6. Вдалося організувати платні послуги, завдяки яким госпіталь зміг вистояти і розвиватись у дуже складних економічних умовах в країні. Як проводилася ця робота я описав у книзі «Как сделать лечебное учреждение успешным. Вопросы медицинского маркетинга».
7. Модернізувати госпіталь з практичного медичного закладу у науково-практичний. Госпіталь став клінічною базою для багатьох кафедр Національного медичного інституту імені О. О. Богомольця та КМАПО

М. П. Бойчак у Музеї Головного військового клінічного госпіталю. м. Київ, 2024 р.

М. П. Бойчак і С. М. Старченко

імені П. Л. Шупика (нині – Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика).

Вище я розповів лише про наукову роботу терапевтів, але не менш успішною була діяльність у цьому напрямку хірургів та інших фахівців. За роки мого керівництва госпіталем, лікарями було захищено більше 60 докторських і кандидатських дисертацій, це виходило в середньому по 4 дисертації на рік. Це тільки дисертації, а ще лікарі готували і друкували монографії, посібники, методичні рекомендації, наукові статті. Думаю, що за вказаний період лікарями надруковано декілька тисяч статей. Не знаю ні одного лікувального закладу в Україні, який міг би у плані науки

Т. В. Коршунова та О. В. Добровольська. 2025 р.

Т. В. Бутенко. 2025 р.

Збірники наукових праць лікарів госпіталю «Сучасні аспекти військової медицини» 1994–2012 рр.

щось покласти поруч. Не кожен і академічний науково-дослідний заклад України міг би похвалитись такими результатами.

У 1996 р. я захистив кандидатську дисертацію «Особливості клінічного перебігу гострих пневмоній у військовослужбовців строкової служби», у 2004 – докторську «Початкова серцева недостатність при гострих та хронічних захворюваннях міокарда: механізми формування порушень внутрішньосерцевої гемодинаміки, об'єктивізація діагностики та прогнозування перебігу».

Про інші мої здобутки в плані науки, якраз і йде мова у цій книзі, тому не буду про них говорити. Зауважу лише, що завжди цікавився історією медицини, ще зі студентських років, і багато моїх публікацій належать саме цій тематиці.

У цьому плані мені дуже пощастило познайомитись у 2000 році з відомим київським істориком – Р. М. Лякіною. Римма Миколаївна – професійний історик, дослідниця історії Києва XVIII–XIX століть. Історія козацької України, історія гетьманства, історія київського Подолу – це теми, які завжди хвилювали Римму Миколаївну і яким вона присвятила немало публікацій. Наші спільні праці присвячені історії київської (української) медицини, козацькому походженню українських лікарів, долі вихованців Києво-Могилянської академії, історії Київського військового госпіталю. Римма Миколаївна чудовий знавець київських архівів і свої зусилля вона направила саме на вивчення архівних джерел, я зі своєї сторони основні зусилля зосередив на бібліотечних джерелах. Така співпраця була дуже корисною, свідченням чого стало немало книг і журнальних статей, приведених у цьому покажчику.

Робота з Риммою Миколаївною була для мене доброю школою, її чесність і ретельність відпрацювання історичних документів були для мене, медика, приємним здивуванням. Римма Миколаївна – високоінтелегентна людина, була надзвичайно скромною, ніколи не хизувалася своїми досягненнями, дуже акуратна при збиранні історичних джерел. Мені її дуже не вистачає. На жаль вона закінчила свій земний шлях 28 липня 2014 року. Добра пам'ять про неї як видатного історика, добру та чуйну людину, завжди залишиться у моєму серці.

Щоб вже закінчити автобіографію, скажу, що 22 серпня 1999 року отримав військове звання генерал-майор медичної служби, 20 квітня 2001 року рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України мені присвоєно вчене звання доцента кафедри військової терапії Української військово-медичної академії (УВМА), 23 грудня 2008 року рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України присвоєно вчене звання професора кафедри військової терапії УВМА.

Так сталося, що у 2012 році я змушений був звільнитися з військової служби, хоча за контрактом з Міністерством оборони мав ще служити три

роки. Міністром оборони тоді був зрадник України Саламатін, він створив корумповану систему поборів, всюди були його «смотрящие», які вимагали від командирів, керівників закладів платити данину цій банді.

Я відмовився це робити, і мені було запропоновано написати рапорт на звільнення за власним бажанням, інакше вони б все одно досягли свого, адже механізм був відпрацьований – замовні перевірки, виявлені недоліки і звільнення як такого, що не відповідаєш посаді. Тому, я вирішив не підставляти госпіталь під чергові перевірки КРУ чи прокуратури і написав рапорт на звільнення. Наказ відбувся в липні 2012 року.

На посаді начальника госпіталю я прослужив 16 років, це свого роду рекорд. За 275 років історії госпіталю лише один керівник очолював його 12 років, всі інші менше. Таким був головний доктор госпіталю дійсний статський радник (прирівнювався до генерал-майора у військовій службі) Юхим Григорович Адамович, який очолював госпіталь у 1835–1847 рр. Подав у відставку на знак протесту після відвідування госпіталю імператором Миколою I та виказаними ним несправедливими зауваженнями.

Це був і мій особистий рекорд, адже на одній посаді я не служив більше 3 років, а за всю службу змінив 13 посад, 7 гарнізонів і 10 квартир. Тож 16 років нібито багато, але пролетіли вони як один день.

М. П. Бойчак з Р. М. Лякіною

З листопада 2012 по вересень 2021 року працював головним лікарем амбулаторії «Укресімбанку». Я розумів, як і всі мої товариші, що це не моя посада, але створивши в амбулаторії хоча і невеликий, проте дружний колектив лікарів і медичних сестер, працювати було приємно і час пролетів непомітно. Я мав ще 0,25–0,5 ставки професора на кафедрі військової терапії УВМА, був членом вченої ради із захисту дисертацій в КМАПО імені П. Л. Шупика (нині – Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика), багато працював над написанням книг, наукових статей, тож у певному сенсі, ці 9 років роботи в амбулаторії, були позитивом.

З червня 2022 року працюю професором кафедри військової терапії УВМА на постійній основі. Власне на кафедрі військової терапії я поза штатом з моменту її організації (0,25 ставки професора кафедри), навіть у 1993–1996 роках виконував обов'язки заступника начальника кафедри, будучи тоді провідним терапевтом ГВКГ.

У грудні 1998 року першим штатним начальником кафедри став кандидат медичних наук полковник медичної служби М. М. Козачок і очолював її до 2009 року. Його змінив доктор медичних наук полковник медичної служби О. А. Красюк (2009–2013 рр.), а з 2013 року кафедру очолює доктор медичних наук професор полковник медичної служби Г. В. Осьодло. Кафедра військової терапії – це дружний колектив талановитих педагогів і терапевтів, яскравих особистостей і чудових людей, серед яких працювати приємно і комфортно.

На кафедрі читаю військову терапію (загальні питання військової терапії, історію української військової терапії, зміни внутрішніх органів у поранених, особливості перебігу захворювань внутрішніх органів на війні), здійснюю керівництво науковими роботами слухачів УВМА. Багато уваги приділяю клінічній підготовці слухачів, проводячи заняття у різних клініках НВМКЦ «ГВКГ», оглядаючи поранених та хворих, які постраждали у російсько-українській війні. Беру участь в онлайн конференціях, присвячених актуальним питанням військової терапії.

За роки війни підготував і видав монографію у співавторстві з Г. В. Осьодло «Терапевтичні аспекти війни на Сході України» (2020) – перший систематичний огляд терапевтичної патології у роки війни. Брав участь у підготовці колективної монографії «Терапевтичні аспекти російсько-української війни» (2025) під егідою НАМН України. Виховне значення для слухачів УВМА та студентів цивільних мають мої книги: «Нариси з історії української військової терапії» у трьох томах (2020), «Гостра променева хвороба. Внесок українських вчених» (2023), «Вовкодав Микола Миколайович. Перший головний терапевт МО України, генерал-майор медичної служби, один з ініціаторів реформування військово-медичної служби» (2024), «Харківський військовий госпіталь. Клінічна база медичного фа-

культету Харківського університету (Харківського медичного інституту). 1887–1930» (2024). Приймав участь у написанні колективної монографії «Війна в Україні», виданої у 2023 році Волинською православною богословською академією, підготувавши статтю «Монастирі України–Руси – перші осередки вітчизняної медицини» у співавторстві з полковником І. Ф. Гончаренком – заступником начальника УВМА з морально-психологічного забезпечення, кандидатом педагогічних наук (Війна в Україні : [колективна монографія] / Волин. православна богословська акад. ; [упоряд.: протоієрей В. Вакін ; авт. кол.: Михайло Бойчак, Світлана Ганаба, Іван Гончаренко та ін.]. – [Київ] : ДУХ І ЛІТЕРА, 2023. – 224 с.).

Козачок
Микола Миколайович

Красюк
Олександр Анатолійович

Осьодло
Галина Василівна

Колектив кафедри військової терапії Української військово-медичної академії
(М. П. Бойчак – перший ряд, четвертий ліворуч). м. Київ, 2024 р.

Нині продовжую працювати над історією Харківського та Одеського військових госпіталів. Виховне значення мають також мої статті, присвячені історії вітчизняної терапії, історії військової медицини та її окремим діячам.

Звичайно, що вихід моїх книг і статей не відбувся б без допомоги чудового колективу Національної наукової медичної бібліотеки України, який очолює Тетяна Анатоліївна Остапенко. Саме Тетяна Анатоліївна стала ініціатором видання цього бібліографічного покажчика.

Коли з 2019 року вона стала виконувати обов'язки генерального директора бібліотеки, я в цей час багато працював над книгами з історії військової медицини. Тетяна Анатоліївна постійно цікавилася ходом підготовки книг, надавала цінні поради, вичитувала рукописи, а при виданні деяких книг створила робочу групу бібліотечних працівників, відповідальних за випуск і сама очолювала цю групу. Це значно зменшувало мені роботу наприкінці редагування та видання книг, за що я дуже вдячний Тетяні Анатоліївні та

М. П. Бойчак з колективом Національної наукової медичної бібліотеки України
 (зліва направо, перший ряд: Т. М. Мусієнко, М. П. Бойчак, Т. А. Остапенко,
 другий ряд: В. В. Харченко, О. В. Полякова, З. Д. Хоружа, С. М. Булах, Л. І. Самчук, Н. М. Бортнік).
 м. Київ, 2025 р.

її колегам – Наталі Миколаївні Бортнік, Світлані Миколаївні Булах, Ларисі Іванівні Самчук. Я також вдячний працівникам науково-дослідного відділу бібліотеки – кропітким, старанним, дуже прискіпливим при опрацюванні історичних матеріалів – С. М. Булах та В. В. Харченко, за спільну працю над біобібліографічним виданням «Медицина в Україні».

Кабінет відділу наукової бібліографії, де працює чудовий фахівець-бібліограф Лариса Іванівна Самчук, став майже моїм робочим кабінетом у бібліотеці. Особливої уваги вартий виданий відділом бібліографічний покажчик «Медичне забезпечення антитерористичної операції та операції об'єднаних сил» (2021), який знайшов широку зацікавленість у військових і цивільних лікарів.

Щиро вдячний за кропітку працю з редагування моїх книг терпеливій, мудрій і люб'язній Наталії Миколаївні Бортнік.

Мабуть більше всіх у бібліотеці я дошкуляю працівникам абонементу, адже з приїзду до Києва у 1991 році я постійний їх читач. Не відомо скільки моїх формулярів користувача вони вже списали. Тут завжди на посту відданні бібліотечні працівники – ввічливі Ірина Василівна Шклярчук, Олена Яківна Скляренко, Наталія Аркадіївна Крилатова–Шеховець.

Приємно, повернувшись ввечері додому, відкрити пошту і побачити листа з бібліотеки, у якому працівники відділу соціокультурної діяльності, який очолює завжди привітна Людмила Михайлівна Коломієць, надіслали цікаву статтю з історії медицини, знаючи, що я цікавлюсь цією тематикою.

В Ярмолинському історичному музеї. Зліва направо: В. Мельник, П. Коцюба, М. Будь, В. Волошук, Т. Бойчак, М. Бойчак, В. Гуменюк, В. Безушко, Л. Гладун, К. Шклярчук. с. Ярмолинці, 2020 р.

Готуючи наукові статті із сучасних проблем клінічної медицини, не можливо обійтись без грамотного огляду літератури. Тут на допомогу завжди придуть Діна Львівна Супрун та Олена Володимирівна Полякова, за що їм щира подяка.

Є певна логіка в тому, що у кінці своєї автобіографії я повертаюсь до свого дитинства, до малої Батьківщини, до Ярмолинеччини, де зростав. Сталося так, що у 2000 році я неочікувано отримав запрошення від голови Ярмолинецької районної адміністрації Василя Сидоровича Волощука на святкування 600-річчя з дня заснування містечка Ярмолинці. Ми не були знайомі, але я вирішив приїхати і не жалкую. В процесі святкування познайомився з іншими керівниками району. Так зав'язалася наша дружба, яка продовжується вже чверть століття. Ми зустрічаємось, коли я щороку приїжджаю відвідати рідну домівку, підтримуємо зв'язки, надаємо допомогу один одному.

Коли у 2020 році я приїхав у Ярмолинці, то потрапив на свято, яке влаштували мої земляки на честь мого 70-річного ювілею. Дійство відбувалося у місцевому історичному музеї, де мене вітали керівники району (голова районної державної адміністрації В. В. Гуменюк, голова Ярмолинецької районної ради В. Безушко) і мої «старі» друзі (колишній голова райдержадміністрації В. С. Волощук, колишній голова районної ради М. А. Будь, директор Ярмолинецького професійного ліцею В. М. Мельник та інші).

Потім була екскурсія в музей, яку провела його керівник чарівна Катерина Сторожук. В музеї організували експозицію, в якій представлено подаровані мною книги, фотографії, біографію. Зробили спільне фото, після чого святкували уже у «бункері», тільки нам відомому місці щорічних зустрічей. Ми з дружиною Тамарою були приємно вражені тим, що відбувалося в Ярмолинцях.

Прочитавши свою біографію, подумав – добре, чи погано, що мені та офіцерам мого покоління довелося так поїздити по світу, адже нинішні мої колеги позбавлені такого «задоволення». Якби прийшлося все розпочати спочатку, я б не роздумуючи, поринув у цю цікаву професійну подорож. Є про що згадати і розповісти онукам. А мені самому, працюючи над автобіографією, було приємно згадувати про своє минуле, про рідних і близьких людей, про своїх друзів і товаришів по службі.

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ Й ДІЯЛЬНОСТІ М. П. БОЙЧАКА

2 липня 1950 (за паспортом: 25 липня 1950)	народився у с. Буринці Ярмолинецького району Хмельницької області у родині сільського вчителя Бойчака Петра Бартковича і шкільної кухарки Бойчак Євгенії Адамівни
1957–1965	навчання у Косогірській 8-річній школі Ярмолинецького району Хмельницької області
1965–1967	навчання у Ярмолинецькій середній школі №1 Хмельницької області
1967–1968	праця у колгоспі імені Свердлова с. Косогірка Ярмолинецького району Хмельницької області
1968–1972	навчання у Чернівецькому медичному інституті (нині – Буковинський державний медичний університет)
1972–1974	продовжив навчання на Військово-медичному факультеті при Саратовському медичному інституті, присвоєно військове звання лейтенант медичної служби, отримав диплом з відзнакою
серпень–грудень 1974	лікар-радіолог окремого медичного батальйону Центральної групи військ у м. Міловіце (Чехословаччина)
лютий–червень 1975	спеціалізація з терапії на Військово-медичному факультеті при Центральному інституті удосконалення лікарів у м. Москві
1974–1975	старший ординатор госпітального відділення окремого медичного батальйону Центральної групи військ у м. Дечин (Чехословаччина)
1975–1977	начальник госпітального відділення окремого медичного батальйону Центральної групи військ у м. Дечин (Чехословаччина)
1977–1979	старший ординатор терапевтично відділення військового госпіталю Центральної групи військ у м. Костелець над Чорним лісом (Чехословаччина)
лютий–червень 1978	вдосконалення з терапії на Академічних курсах Військово-медичної академії імені С. М. Кірова у м. Ленінграді

1979–1981	навчання на факультеті керівного медичного складу (відділення терапії) Військово-медичної академії імені С. М. Кірова у м. Ленінграді
1981–1983	начальник терапевтичного відділення госпіталю Забайкальського військового округу (Читинська область, станція Безречна)
жовтень–грудень 1983	вдосконалення з терапії на Військово-медичному факультеті при Центральному інституті удосконалення лікарів у м. Москві
1983–1985	начальник терапевтичного відділення 321-го Окружного військового госпіталю Забайкальського військового округу у м. Читі
1985–1988	провідний терапевт 321-го Окружного військового госпіталю Забайкальського військового округу у м. Читі
березень–травень 1987	вдосконалення з терапії (цикл для головних терапевтів військових округів) на Військово-медичному факультеті при Центральному інституті удосконалення лікарів у м. Москві
1988–1991	головний терапевт Забайкальського військового округу у м. Читі
1985–1991	позаштатний викладач терапії у 70-й Інтернатурі медичного складу Забайкальського військового округу
1991–1992	провідний терапевт 408-го Окружного військового госпіталю Київського військового округу
червень 1991	достроково отримав військове звання полковника медичної служби
18 січня 1992	прийняв присягу на вірність українському народу
1992–1995	провідний терапевт Головного військового клінічного госпіталю Міністерства оборони України
1991–1994	позаштатний викладач терапії у 67-й Інтернатурі медичного складу Київського військового округу і Центральних курсах удосконалення медичного складу Міністерства оборони України

1995–1996	заступник начальника госпіталю з лікувально-діагностичної роботи Головного військового клінічного госпіталю Міністерства оборони України
1996–2012	начальник Головного військово-медичного клінічного центру «Головний військовий клінічний госпіталь»
1996	захистив дисертацію на звання кандидата медичних наук на тему: «Особливості клінічного перебігу гострих пневмоній у військовослужбовців строкової служби»
23 грудня 1996	присуджено науковий ступінь кандидата медичних наук; рішення спеціалізованої вченої ради Інституту фізіатрії і пульмонології імені Ф. Г. Яновського АМН України від 23 грудня 1996 р., протокол №29
1993–1998	позаштатний виконувач обов'язків заступника начальника кафедри військової терапії Української військово-медичної академії
5 грудня 1998	обраний дійсним членом Міжнародної Академії комп'ютерних наук і систем (академіком) за науково-прикладним напрямком «Комп'ютерні технології і системи в медицині, біології та управлінні»
22 серпня 1999	присвоєно військове звання генерал-майор медичної служби
20 квітня 2001	присвоєно вчене звання доцента кафедри військової терапії Української військово-медичної академії; рішення Атестаційної колегії від 20 квітня 2001 р., протокол №2/19-Д
6 травня 2004	захистив докторську дисертацію на тему: «Початкова серцева недостатність при гострих та хронічних захворюваннях міокарда: механізми формування порушень внутрішньо серцевої гемодинаміки, об'єктивізація діагностики та прогнозування перебігу»
13 жовтня 2004	диплом доктора медичних наук; рішення президії Вищої атестаційної комісії України від 13 жовтня 2004 р., протокол №11-09/9
23 грудня 2008	присвоєно вчене звання професора кафедри військової терапії Української військово-медичної академії; рішення Атестаційної колегії від 23 грудня 2008 р., протокол №6/08-П

2012–2021	головний лікар Амбулаторії «Укресімбанку»; професор кафедри військової терапії Української військово-медичної академії (за сумісництвом)
червень 2022 – по т. ч.	професор кафедри військової терапії Української військово-медичної академії

НАГОРОДИ ТА ВІДЗНАКИ М. П. БОЙЧАКА

21 лютого 1978	нагороджений медаллю «60 лет Вооруженных Сил СССР»; указ Президії Верховної Ради СРСР від 28 січня 1978 р.
22 лютого 1983	нагороджений медаллю «За безупречную службу» III ст.; наказ Міністра оборони СРСР від 18 січня 1983 р. №15
20 квітня 1987	нагороджений значком «Отличник здравоохранения»; наказ Міністра охорони здоров'я СРСР від 09 квітня 1987 р. №118-Н
23 лютого 1988	нагороджений медаллю «70 лет Вооруженных Сил СССР»; указ Президії Верховної Ради СРСР від 28 січня 1988 р.
9 травня 1995	нагороджений ювілейною медаллю «50 лет Победы в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.»; указ Президента України від 09 травня 1995 р.
12 червня 1995	присвоєно почесне звання «Заслужений лікар України»; указ Президента України від 12.06.1995 р. №1705
18 березня 1998	нагороджений медаллю «Медаль Жукова»; указ Президента України від 18 березня 1998 р.
6 травня 1999	нагороджений Подякою Голови Київської міської державної адміністрації (№5940)
11 грудня 2001	нагороджений «Почесним орденом Українського гетьманського війська» (№039); наказ Великої Ради від 11 грудня 2001 р.
19 грудня 2001	нагороджений орденом «Святий Дмитро Солунський» III ст. (№175) з присвоєнням титулу «Лицар Ордена «Святий Дмитро Солунський»
14 травня 2002	нагороджений Грамотою Збройних Сил України
13 червня 2002	нагороджений орденом «За заслуги» III ст. (№4447); указ Президента України від 13.06.2002 р.
16 червня 2002	нагороджений Подякою Київського міського голови (№2742)
2 липня 2002	нагороджений орденом Української Православної Церкви святого рівноапостольного князя Володимира III ст.

2 грудня 2002	нагороджений орденом Української Православної Церкви святого рівноапостольного князя Володимира II ст.
17 червня 2004	лауреат премії імені В. М. Глушкова Міжнародної академії комп'ютерних наук і систем з врученням Золотої медалі лауреата у номінації «Медицина і біологія (№024)
2005	нагороджений «Юбилейной Патриаршей Грамотой в память 60-летия Победы в Великой Отечественной войне 1941–1945 годов»
30 травня 2005	нагороджений відзнакою Міністерства оборони України «Ветеран військової служби» (№3973); наказ Міністра оборони України від 30.05.2005 р. №297
10 червня 2005	нагороджений Почесною грамотою Київського міського голови (№9548)
10 червня 2005	нагороджений Відзнакою Печерської районної у місті Києві ради (№652)
4 липня 2005	нагороджений орденом Української Православної Церкви Преподобного Агапіта Печерського II ст.
2 жовтня 2005	нагороджений орденом Української Православної Церкви Преподобного Іллі Муромця II ст.
6 червня 2007	нагороджений Подякою Голови Державної прикордонної служби України
20 серпня 2008	нагороджений орденом Богдана Хмельницького III ст. (№485); указ Президента України від 20.08.2008 р. №745
вересень 2008	нагороджений Подякою Президента Національного олімпійського комітету України
3 грудня 2009	нагороджений Подякою Прем'єр-міністра України
2 липня 2010	нагороджений Почесною відзнакою Печерської районної у місті Києві ради (№63)
2 липня 2010	нагороджений орденом Української Православної Церкви Преподобного Нестора Літописця II ст.
2011	нагороджений орденом Української Православної Церкви святителя Феодосія Чернігівського

18 травня 2011	нагороджений медаллю Державної прикордонної служби України «За сприяння в охороні державного кордону України»; наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 18.05.2011 р. №343
8 червня 2011	нагороджений заохочувальною відзнакою Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України «Хрест заслуги» II ст. (№151); наказ від 8 червня 2011 р. №62-з
15 червня 2011	нагороджений відзнакою «Іменна вогнепальна зброя»
16 червня 2011	нагороджений відомчою заохочувальною відзнакою «За сприяння державній охороні» (№417); наказ Управління державної охорони України від 16 червня 2011 р. №242
16 червня 2011	нагороджений відзнакою Міністерства внутрішніх справ України «За розвиток науки, техніки та освіти» I ст.; наказ МВС України від 16.06.2011 р. №769 о/с
25 червня 2011	нагороджений почесним нагрудним знаком начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України «За заслуги перед Збройними Силами України»; наказ начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України від 25.06.2011 р. №398
2 липня 2011	нагороджений почесним нагрудним знаком Командувача Сухопутних військ Збройних Сил України «За службу»; наказ Командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 02.07.2011 р. №344
22 серпня 2011	нагороджений почесною ювілейною відзнакою Українського фонду науково-економічного та юридичного співробітництва (№018); наказ від 22 серпня 2011 р. №15
25 жовтня 2011	нагороджений «Відзнакою Військово-медичного управління»; наказ Військово-медичного управління Служби безпеки України від 25.10.2011 р. №315-ос
21 листопада 2011	нагороджений відомчою заохочувальною відзнакою – нагрудним знаком «Хрест пошани» (№705); наказ СБУ від 21 листопада 2011 р. №430
21 листопада 2011	нагороджений почесною відзнакою Всеукраїнського Союзу громадських об'єднань учасників бойових дій, ветеранів військової служби та правоохоронних органів «Всеукраїнський Союз» (№071); 21.11.2011 р. №05

16 липня 2012	нагороджений Грамотою Верховної Ради України
2012	нагороджений Подякою колективу госпіталю «Печерський»
16 березня 2012	нагороджений ювілейною відзнакою Міністерства оборони України «90 років ЦВЛК»; наказ Голови Центральної військово-лікарської комісії від 16.03.2012 р. №9
2 липня 2012	нагороджений відзнакою Київської міської організації ветеранів України «Почесний ветеран міста-героя Києва» (№160); рішення Ради Київської організації ветеранів України від 02.07.2012 р. №39
20 липня 2012	нагороджений Подякою Міністра оборони України
6 серпня 2012	нагороджений Подякою Міністерства оборони України
25 січня 2013	нагороджений Почесною грамотою Військово-медичного департаменту Міністерства оборони України
липень 2015	нагороджений Почесною грамотою АТ «Укресімбанк»
11 жовтня 2019	нагороджений орденом Української Православної Церкви святого Архістратига Михаїла I ст. (№28)
січень 2021	нагороджений Громотою Командувача Медичних сил Збройних Сил України
6 грудня 2021	нагороджений Подякою Київського міського голови
22 березня 2023	нагороджений Подякою Київського Медичного Університету
19 травня 2023	нагороджений Громотою Української військово-медичної академії
6 грудня 2024	нагороджений Громотою Командувача Медичних сил Збройних Сил України

М. П. БОЙЧАК У ДЗЕРКАЛІ ПРЕСИ

«Головне надбання нашого госпіталю – це люди. Бо найсучасніше медичне устаткування без них нічого не варте... Я віддав госпіталю багато років свого життя і, знаючи своїх колег не з чужих слів, можу стверджувати, що всі вони – принаймні переважна більшість – є професіоналами вищого ґатунку, які володіють сучасними методиками діагностики і лікування».

*З інтерв'ю з М. П. Бойчаком.
Народна армія. – 2005. – 28 верес. – С. 4.*

«Більш як тридцять літ тому симпатичний весельчак Мишко Бойчак, на якого вже кинула оком не одна дівчина, залишив батьківську хату і подався у світ широкий слідом за своєю принадною мрією стати медичним працівником. І збулося задумане!... Зараз начальнику Головного військового клінічного госпіталю МО України, заслуженому лікарю України, лікарю-терапевту вищої категорії, генерал-майору медичної служби Михайлу Петровичу Бойчаку перейшло за піввіку...».

*Снігур О. Лікар від Бога.
Вперед. – 2002. – 28 черв.*

« – Михайле Петровичу, цікаво, що треба робити, щоб зрештою стати генерал-майором медичної служби?

– Либонь, не буду дуже дотепний, якщо скажу – весь час добре вчитись...».

*З інтерв'ю з М. П. Бойчаком.
Народна армія. – 2000. – 17 черв.*

«Михайло Петрович гордиться тим, що працює в одному з найстаріших на Україні лікувальному закладі. В його майже 250-річній історії віддзеркалюються всі етапи становлення і розвитку вітчизняної, в першу чергу військової медицини».

*Снігур О. Лікар від Бога.
Вперед. – 2002. – 28 черв.*

«У меня позиция четкая: военная медицина во все времена и у всех народов была на особом счету. В случае боевых действий или стихийных бедствий на нее возлагаются задачи, которые не по силам гражданской медицине».

*Интервью с М. П. Бойчаком.
Труд. – 2008. – 29 февр. – С. 7.*

«На думку колег, якби доба складалася з 48 годин, то генерал-майор [М. П. Бойчак] присвятив би медичній службі не 14, як це робить тепер, а всі 30, якщо й не більше...».

*Снігур О. Лікар від Бога.
Вперед. – 2002. – 28 черв.*

«Він [М. П. Бойчак] має добре ім'я як військовий лікар-терапевт. Його шанують як керівника і організатора. Прекрасні манери, толерантність, внутрішня інтелігентність, наполегливість у виконанні рішень, вміння вислухати думку інших і брати відповідальність на себе – не всім вдається виховати у собі такі риси».

*Маркевич А. «Від роботи маю моральне задоволення».
Народна армія. – 2000. – 17 черв.*

«За роки на посаді начальника Головного військового клінічного госпіталю МО України заслуженого лікаря України генерал-майора медичної служби Михайла Бойчака ніхто ніколи не бачив похмурим, роздратованим чи, вибачте, пихатим. Він завжди компетентний, готовий до спілкування, що стосується його сфери діяльності».

*Маркевич А. «Від роботи маю моральне задоволення».
Народна армія. – 2000. – 17 черв.*

«На Ярмолинеччині заслуженого лікаря [М. П. Бойчака] називають «лікар від Бога».

*Лікар від Бога.
Вперед. – 2020. – 2 лип. – С. 2.*

«Постійно працюю над собою, стараюся слідкувати за новинками медичної літератури, брати участь у конгресах, конференціях з моєї спеціальності. Звісно, все це стимулює, корисне й потрібне мені, щоб більше допомагати хворим».

*З інтерв'ю з М. П. Бойчаком.
Народна армія. – 2000. – 17 черв.*

«Тепло своїх сердець, шану і повагу вкладаємо у привітання нашому вірному Другу, великому книголюбу і постійному читачу нашої бібліотеки Вам, Михайле Петровичу».

*Вітальне слово від колективу
Національної наукової медичної бібліотеки України
з нагоди ювілею М. П. Бойчака.
Медик столиці. – 2020. – Лип. – серп. (№7/8). – С. 17.*

«Щире вітання від колективу Національної наукової медичної бібліотеки України з ювілеєм ... талановитому військовому лікарю, вченому, Людині високої професійної майстерності, всебічно обдарованій з широким світоглядом, інтелігентній і ерудованій».

Вітальне слово від колективу Національної наукової медичної бібліотеки України з нагоди ювілею М. П. Бойчака. Медик столиці. – 2020. – Лип. – серп. (№7/8). – С. 17.

«Михайле Петровичу, пишаємось тим, що нас з Вами об'єднує багаторічна плідна робота на благо здоров'я людей і розвитку медичної науки України, і тим, що у фондах нашої бібліотеки є Ваші наукові праці, видання з історії міста Києва та історії військової медицини».

Вітальне слово від колективу Національної наукової медичної бібліотеки України з нагоди ювілею М. П. Бойчака. Медик столиці. – 2020. – Лип. – серп. (№7/8). – С. 17.

«Наш відомий земляк [М. П. Бойчак] є автором понад 250 друкованих праць у галузі кардіології, пульмонології, внутрішніх хвороб, організації охорони здоров'я, історії медицини. Крім того, його перу належить велика праця з історії Київського військового госпіталю у 6-ти томах».

Лікар від Бога. Вперед. – 2020. – 2 лип. – С. 2.

«Небагато в Україні установ, закладів, вік яких понад 250 років. Створення їхньої історії – це увічнення подвижницької праці наших славних попередників. У цьому плані велику справу зробив генерал Михайло Бойчак, який першим так глибоко і всебічно дослідив багаторічну історію провідного в Україні лікувального закладу».

Чікалін В. Подвижничество перших військових лікарів. Урядовий кур'єр. – 2006. – 20 жовт. (№197). – С. 11.

«У бібліотечному зібранні Національної наукової медичної бібліотеки України представлено чимало книг Михайла Петровича, які мають велику наукову та історичну цінність, особливо вбачаючи їхню абсолютну документальність».

Серед них яскраво й неповторно виділяється фундаментальне видання «История Киевского военного госпиталя».

Залучивши первинні історичні документи та інші архівні джерела, й не лише госпітальні, автор створив панорамний зріз історії військової медицини в Києві, починаючи з XVIII сторіччя».

Павленко Р., Остапенко Т., Віленський Ю. Бібліотека у намисті слова. – Київ, 2018. – С. 116.

«Видання [«История Киевского военного госпиталя»] цікаве тим, що воно не лише вперше так глибоко і всебічно відтворює історію медичного закладу, а й мовою архівних документів розповідає про розвиток військової медицини та долі видатних лікарів...».

*Чікаліна Д. Шлях подвижництва довжиною чверть тисячоліття.
Народна армія. – 2006. – 30 верес. (№179). – С. 6.*

«Варто додати, що фундаментальна праця М. П. Бойчака («Історія Київського військового госпіталю», К., 2005) це справді унікальна праця, яка під надихаючими історичними фактами повертає нас у стіни найстарішого легендарного шпиталю».

*Віленський Ю. Повернення у вікопомні стіни.
Ваше здоров'я. – 2006. – 17 верес. (№10). – С. 15.*

«Аналізуючи плід цієї невтомної праці М. П. Бойчака [«История Киевского военного госпиталя»] загальним обсягом близько 3000 сторінок, дивуєшся і вклоняєшся його ентузіазму. Таким чином, і про своєрідну енциклопедію української військової медицини в особистостях..., можна сказати: автор здійснив героїчний труд».

*Віленський Ю. 250 років героїчної звитяги.
Ваше здоров'я. – 2009. – 6 листоп. (№44). – С. 11.*

«Особого внимания заслуживает издание, освещающее историю, особенности развития и отдельные этапы деятельности Киевского окружного военного госпиталя. Это издание, бессменным автором и редактором которого является доктор медицинских наук Михаил Петрович Бойчак, впечатляет своим содержанием, иллюстрациями, биографическими очерками, объемом ранее малоизвестной или вовсе неизвестной информации. Вышедшее в пяти объемных томах, оно привлекло к себе повышенный интерес не только медиков, но и широкой общественности. Издание можно с полным основанием квалифицировать как энциклопедию истории и знаний украинской военной медицины, подробных сведений о многих отечественных корифеях медицинской науки».

*Трахтенберг И. Страницы жизни и деятельности в книгах медиков и о медиках.
Здоров'я України. – 2009. – Груд. (№24). – С. 59.*

«Начальник госпиталя, генерал-майор медицинской службы, доктор медицинских наук, профессор Михаил Петрович Бойчак создал уникальную летопись госпиталя. Листая ее страницы, с поразительной точностью представляешь образы талантливых врачей – героев интереснейшего военно-полевого романа».

*Виленский Ю. Союз науки и практики.
Здоров'я України. – 2009. – Жовт. (№20). – С. 74–75.*

«По словам Михаила Петровича Бойчака: «История создается уже сегодня, и на будущее у госпиталя большие планы. Не верится, что эта работа [«История Киевского военного госпиталя»] завершена. Все книги написаны как на одном дыхании. Амбициозные эмоции вызывают в памяти слова римских консулов при передаче полномочий преемникам: «Я сделал все, что смог, пусть те, кто могут, сделают лучше».

Виленский Ю. В зеркале героических деяний. Литературная жизнь. – 2010. – Окт. (№3). – С. 10.

«Творча співпраця генерал-майора медичної служби, доктора медичних наук, начальника Головного військового клінічного госпіталю Михайла Петровича Бойчака та провідного фахівця музею Гетьманства і Центрального музею Збройних Сил України Римми Миколаївни Лякіної заслуговує на велику суспільну увагу. ...у книзі «Українські лікарі за кордоном (Польща, 1920–1924 рр., Чехословаччина, 1922–1940 рр.)» ми дізнаємося про медичну звиятку плеяди справжніх лицарів медицини.

Віленський Ю. Лікарі-патріоти УНР у рятівній допомозі побратимам. Ваше здоров'я. – 2012. – 6 січ. (№1). – С. 7.

«Книга М. П. Бойчака і Р. М. Лякіної «Українські лікарі за кордоном (Польща, 1920–1924 рр., Чехословаччина, 1922–1940 рр.)», Київ, 2009. – 190 с. насправді є сторінкою історії України, її визвольних змагань, долі їх учасників».

Пиріг Л. Вагома сторінка історії Української медицини. Ваше здоров'я. – 2010. – 16 квіт. (№15).

«Трудами генерал-майора медицинской службы Михаила Бойчака и историка Риммы Лякиной при бескорыстной помощи врачей, архивистов, фотографов и благотворительных организаций вышла в свет уникальная книга «Военно-фельдшерская школа при Киевском военном госпитале»... Издание, не имеющее аналогов, – прекрасный подарок госпиталю, достойный вклад в историю медицины и, учитывая очень небольшой тираж, – несомненно раритет».

Анисимов А. На книжной полке – медицинский полк. Военно-фельдшерская школа. Киевский телеграф. – 2005. – 8–14 апр. – С. 17.

«...[Бойчак М. П.] провів комплексний системний аналіз становлення та розвитку багатогранної діяльності Київського госпіталю за 250 років, створив унікальний писемний історико-медичний пам'ятник України, здобутки якого стануть корисними представниками військової медицини і за межами нашої держави».

Криштопа Б. Рецензія на п'ятитомне видання М. П. Бойчака «История Киевского военного госпиталя» (К.: Пресса Украины, 2006, 2007, 2009). Клінічна фармація, фармакотерапія та медична стандартизація. – 2009. – №3/4. – С. 196–199.

«Слід привітати медичну громадськість України і всіх, хто цікавиться історико-медичним минулим нашої країни, з виходом монографії М. П. Бойчака «История Киевского военного госпиталя». Вона дозволяє не лише отримати ґрунтовні відомості про цей унікальний медичний заклад, а й сприяє суттєвому розширенню знань із загальної української медицини, оскільки є її фундаментальним доповненням».

Криштопа Б. Рецензія на монографію М. П. Бойчака

«История Киевского военного госпиталя.

Киевский госпиталь – учебная и научная база медицинского факультета Университета Св. Владимира и Киевского медицинского института»

(К.: Пресса Украины, 2005).

Мистецтво лікування = Искусство лечения. – 2006. – №2. – С. 89.

«Выход в свет завершающей книги 6-томного исследования М. П. Бойчака, посвященного Киевскому госпиталю, позволяет нам говорить о некоем событии в области историографии военной медицины. Скажем сразу – событие безусловно позитивном, ибо мы затрудняемся назвать работу монографического плана, в которой история и сегодняшняя жизнь военно-лечебного учреждения была охарактеризована со столь исчерпывающей полнотой».

Поддубный М. Фундаментальный труд по истории Киевского военного госпиталя.

Военно-медицинский журнал. – 2011. – №4. – С. 92.

«... рядки з «Исповеди» Жан-Жака Руссо: «Пусть труба страшного суда зазвучит, когда ей угодно, – я предстану перед высшим судьей с этой книгой в руках. Я громко скажу: вот что я делал, что думал, чем был!»... повною мірою може віднести до себе і автор книг «История Киевского военного госпиталя», начальник Головного військового клінічного госпіталю, доктор медичних наук, професор, генерал-майор медичної служби Михайло Петрович Бойчак... Аналізуючи вражаючий доробок невтомної праці М. П. Бойчака, загальним обсягом близько 5000 сторінок, дивуєшся ентузіазму та працездатності успішного автора. Фундаментальне видання у шести томах опирається на тисячі літературних та архівних джерел, а це свідчить про достатню глибину наукового пошуку».

Захараш М. Рецензія на шеститомне видання

«История Киевского военного госпиталя», автор – М. П. Бойчак.

Наука і оборона – 2010. – №1. – С. 39–42.

ЛИСТИ, ПОДЯКИ

ROCKY MOUNTAIN EAR, NOSE AND THROAT GROUP SETH A. REINER, M.D., F.A.C.S

7750 S. Broadway
Suite 100
Littleton, CO 80122
Phone (303) 795-5587
Fax (303) 795-3404

November 17, 2006

Dear Michael Bochak,

Thank you for allowing Dr. Valentine Oleynikov to come to Denver to work at our clinic and hospital. During his stay here, Dr. Oleynikov was able to participate in our Otolaryngology Clinic as well as in the operating room. He also spent time seeing patients with us in the hospital.

He was able to witness many new procedures such as 3 dimensional navigation assisted endoscopic sinus surgery and get familiar with our technology in the operating room.

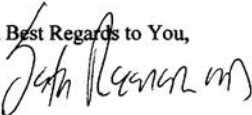
We worked at many hospitals here. He was a pleasure to work with. The medical staff the Littleton Hospital and Sky Ridge Hospital enjoyed having Dr. Oleynikov on a daily basis.

Dr. Oleynikov was also a great assistance in helping his friend and colleague, Dr. Korshunov with his treatment for cancer of the epiglottis. I think Dr. Korshunov has a great chance to be cured of his cancer. I am appreciative of the help that Dr. Oleynikov could provide. I appreciate the opportunity to bring Dr. Korshunov to Denver for his treatment.

We would like to work with Dr. Oleynikov and your hospital to arrange an instructional course and demonstration of 3 dimensional navigation sinus surgery at your hospital in the future. We will try to arrange this with Stryker Corporation and with your doctors. I, and Dr. Oleynikov believe that this would be a great tool to use in Kiev. I would bring several other doctors with us to Kiev to help teach and demonstrate this technology. Though it is early, we will try to plan this for possibly in May 2007.

I hope that I get a chance to see you in the future and extend an invitation to you and any other of your doctors to come to Denver Colorado in the future. I also want to thank for the wonderful books about the history of medicine at your hospital. I will cherish this gift from you.

With Best Regards to You,

Seth A. Reiner, M.D., F.A.C.S.

Лист-подяка за співпрацю від Сета А. Райнера,
доктора медичних наук, сертифікованого ЛОР-спеціаліста отоларингологічного відділення
Rocky Mountain Ear, Nose, Throat Group (Денвер, штат Колорадо, США).
17 листопада 2006 р.

Глибокошанований Михайло Петрович!

Еще раз спасибо за подарок. По прочтении
сообщу Вам свое мнение о книжке. А сейчас
могу сказать вполне определенно: доброе дело Вы начали.
Бог в помощь, как говорится.

Податель этого письма — мой сотрудник, полковник запаса
Кравченко Альберт Васильевич, Ваш пациент, естественно.
Он передает Вам и журнал "Радуга" №7, в котором опубликованы
мои очерки о М.А. Бутякове, и упоминает, как Вы знаете, прошле
отношение к госпиталю. Надеюсь, материал Вас заинтересует.

Позвольте пожелать Вам доброго здоровья
и широких интересов в медицине, истории и литературе.

Искренне Ваш Генри (Григорий) / Г.Е. Аронов /

Лист від Г. Ю. Аронова,
вченого-медика, доктора медичних наук, письменника.
2006 р.

Дорогий Михайло
Петрович!
Ім'я згадує —
наверное, Смирнов
Микола, не є, чини,
сократи.
Попрошу написати
о книжці в
історії української
історії медицини —
такі питання
як відкриття
Ваші
Ю. Віленський

Лист від Ю. Г. Віленського, лікаря-фтизіатра,
кандидата медичних наук, літератора та історика медицини.
2006 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
"Києво-Могилянська
академія"

Україна, 04070, м. Київ
вул. Сковороди, 2
тел.: (044) 425-6059
факс: (044) 463-6783
<http://www.ukma.kiev.ua>

NATIONAL
UNIVERSITY OF
"Kyiv-Mohyla
Academy"

2, Skovoroda St.
Kyiv, 04070, Ukraine
phone: (044) 425-6059
fax: (044) 463-6783
<http://www.ukma.kiev.ua>

25.04.06 № 04/146

на № _____

Пану Бойчаку М. П.
Начальнику Головного
військового клінічного госпіталю
Міністерства оборони України
вул. Госпітальна, 18
м. Київ – 133, 01133

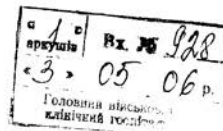
Вельмишановний Михайле Петровичу!

Наукова бібліотека НаУКМА засвідчує вам свою повагу та щиро дякує за подаровану книгу «История Киевского военного госпиталя. Киевский госпиталь – учебная и научная база медицинского факультета Университета Св. Владимира и Киевского медицинского института» – 1 прим., яка стане у добрій нагоді нашим викладачам та студентам.

На титульній сторінці книги буде розміщено напис «Дарунок автора».

Сподіваємось на подальшу співпрацю!

З повагою,
Директор наукової бібліотеки
Тетяна Ярошенко

Лист-подяка від наукової бібліотеки
Національного університету «Києво-Могилянська академія».
25 квітня 2006 р.

INSTITUT FÜR KULTUR UND GESCHICHTE
DER DEUTSCHEN IM ÖSTLICHEN EUROPA
DR. DES. DMYTRO MYESHKOV

Генерал-майору медицинской службы
Начальнику Главного военного клинического
госпиталя БОЙЧАКУ Михайлу Петровичу
ул. Госпитальная, 18
г. Киев

40225 DÜSSELDORF, den 31.08.06
UNIVERSITÄTSSTRASSE 1
TELEFON: (0211) 81-12535
TELEFAX: (0211) 81-12535
dmeshkov@phil-fak.uni-duesseldorf.de

Уважаемый Михаил Петрович,

во время работы в научной библиотеке им. Короленко в г. Харькове в июле этого года я имел возможность коротко познакомиться с Вагей уже ставшей известной на Украине и за ее пределами книгой, посвященной истории госпиталя.

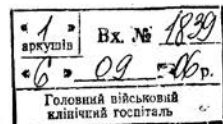
К сожалению, найти книгу в какой-нибудь из библиотек Германии (где я сейчас работаю) мне не удалось, заказ по межбиблиотечному формуляру оказался таким образом невозможным. Из-за этого я не могу написать запланированную рецензию на Вашу книгу. Публикация такой рецензии в одном из специальных периодических изданий, по моему убеждению, должна была бы сделать Вашу уникальную работу еще более известной в кругах специалистов, не владеющих русским языком.

Поэтому я хотел бы обратиться к Вам с просьбой прислать мне экземпляр Вашей книги для подготовки рецензии. После этого я передам ее в библиотеку института истории медицины Дюссельдорфского университета. Оплату гарантирую удобным для Вас способом – в гривнах, в евро или по книгообмену. Например, я мог бы купить (скопировать) здесь, в Германии и выслать Вам литературу, которая Вас интересует и пока не доступна в украинских библиотеках.

Краткая информация о себе: научный сотрудник университета г. Дюссельдорф, историк, докторская диссертация защищена в 2005 г. Настоящая тема посвящена истории здравоохранения на Украине с конца 18 в. до начала первой мировой войны, сотрудничаю с здешним институтом истории медицины под руководством проф. Фегеле.

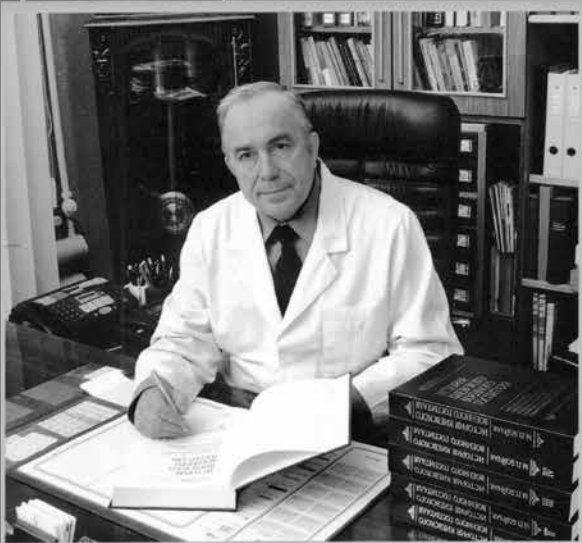
Заранее благодарен Вам,

Мой почтовый адрес
Dr. Dmytro Myeshkov
Institut für Kultur und Geschichte der
Deutschen im östlichen Europa
Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf
Universitätsstrasse 1
40225 Düsseldorf
Deutschland

Лист від Дмитра Мешкова,
наукового співробітника Університету Дюссельдорфа, Німеччина.
31 серпня 2006 р.

Видатна подія в історії української військової науки

У вітчизняній медицині не так багато подій, що за значущістю та подальшим впливом на розвиток медичної науки, лікарської освіти й охорони здоров'я могли б порівнятися зі створенням Київського шпиталю, нині — Головного військового клінічного госпіталю Міністерства оборони України. Його більш як 250-річна історія є яскравою сторінкою не тільки в анналах військової медицини, але й у літописі війська і держави. Саме цій знаменній даті й присвячено велику шеститомну працю, яка нещодавно вийшла у світ з-під пера доктора медичних наук, професора, заслуженого лікаря України, начальника Головного військового клінічного госпіталю Міністерства оборони України, генерал-майора медичної служби Михайла Бойчака.

Спираючись на широкий спектр архівних і наукових матеріалів, автор у хронологічній послідовності викладає етапи зародження, становлення і розвитку практики та теорії військової медицини на теренах України, особливості медичного забезпечення воєнних кампаній, що відбувалися протягом чверті тисячоліття; описує діяльність видатних лікарів, які зробили вагомий внесок у вітчизняну медичну науку. У ракурсі оповіді про взаємозв'язки Київського шпиталю та Університету Святого Володимира висвітлюються сторінки історії розвитку медичної освіти та охорони здоров'я в Україні.

Завдяки багатству фактичного матеріалу, мові й унікальним ілюстраціям це видання, актуальність якого безсумнівна, має велике прикладне й теоретичне значення, воно зацікавить не тільки медиків, але й всіх, хто захоплюється історією вітчизняної медицини, України та її Збройних Сил.

Рецензію на шеститомне видання
"Історія Київського воєнного госпіталю"
від професора Михайла Бойчака
читайте на стор. 39

г. КИЕВ
ул. Госпитальная
генерал-майору 187000
Бойчану
Михайлу Петровичу

Глубокоуважаемый
Михаил Петрович!

Честно пишу!

Пишешь ВАМ - профессор
Фокин Юрий Николаевич
из ЦВКГ им. А. Вишневского,
который выступал на конфе-
ренции по сосудистой хирургии.

Во первых: мы Вас благодарим
за гостеприимство и оказание
очень высокую организацию
данного научного форума.

Во вторых: большое спасибо
за Ваш подарок - серию
высококлассных книг о
госпитале - да и не только -
это история военной меди-
цины - отечественной.

Лист від Ю. М. Фокіна, лікаря-хірурга ЦВКГ імені О. О. Вишневського,
доктора медичних наук, професора.
1 лютого 2010 р.

Михайле Михайловичу!

«Так і когось написав російською: „Здравствуй, товарищ генерал!“ Ко-Васильовичу.

Звернувшись до Вас з великими проханням спонукати справу, пов'язану з настановленням матеріалів для районного музею. В нашім секреті іншого, головна увага приділяється показу тих колекцій і сагаднішніх тинялів Ермоленківки, які позначили світ і український шлях пам'ятки додержавки, — Герой Вітки і праці, науковці з глибокою професією, аристократи, письменники, коті пошукати, генерали, нагороджені багатьма орденами і медалями. Самі розумієте, що на одному з місцевих когось розповідають і про Вас.

«Тя без Вашої допомоги ат ніяк не собі.

- 1) тиня. Отот і прошу вислати ког би 5-6 оро токарюнок різнометрих, одна з яких — порцеляновий знімок у горлі і з нагорода-ми, не менша 12 x 18. У довавок притив би
- 2) книжки, якщо Ви їх бешити написати, а ні, то монографію чи ще щось. Мотливо, захочеце подарувати музею і щось з
- 3) репер, що належають Вам, і інші документи.
- 4) знімки, грама, посвідчення тощо.
- 5) «Михайле Михайловичу, прошу водночас

-2-

- 6) написати свою біографію — де, коли, що навчався в школі та училищі (школу), коли закінчено, смуткова скоринка (добавити б кі-
 7) накома грош, одне з яких — у скляній скрині,
 Коли закінчили конфіденційну і на яку
 8) ідею. Хлопцю не чинилося в музеї ек-
 експонат особливого об'єкту, але якщо ви-
 переливши папір з повідомлення про заслуже-
 9) ного лікаря України, було б добре. Назвіть
рік президентства Ваш генерального зна-
 10) чів. Якщо б у Вас знайшовся адрес, без якого
 б обійшлись, то швидше, кінцево, зорієнка
 і камінь дуже задоволення б нам. Погу-
 майте — прощу Вас.

з Я дуже випрошу у Вашій скрині. Але
 там, напевно, зберіглись гроші, Ваші
 юнацьких років чи якісь речі. Але це
 для мене бажане

з Ще одне. Якщо зможете, то подаруйте
 газету або підпишіть, в якому розмазані
 про Вас або вміщено Ваше фото.

з Ще раз прошу вибачити за те, що заби-
 раю у Вас час. Але, повірте, мені дуже
 важливо, щоб виконати свого мрію-
 розповіді про землі, якими пова-
 ні горділись.

Багато Вам нових злетів з науки
 і практичних справ, здоров'я на всі роки
 щастя, зростає серед.
 писав Сігир, кравець, м. Іршани.

Кавкази (Гораман).
 Про камінь і скарби мене зовсім не
 цікавило

Доброго ранку, Михайле Петровичу!

Тільки-но передивився і почав читати Вашу книгу, але не з початку, з кінця – у зворотньому напрямку. І от, які думки:

М. М. Вовкодав – приклад офіцера, українця, інтелектуала з життєвими принципами.

Прикро, що таке полоніння професіоналів, учителів, високопорядних людей поступово відходить в минуле.

На сьогодні приходить нове покоління військових медиків, яких виховує війна. Вони потребують моральних і професійних орієнтирів.

На мою думку, Ваша книга і є таким маяком. Інша справа, коли ці книги почне читати молодь. Але обов'язково почне.

Вітаю з чеговим успішним проєктом!

*З повагою Ярослав Заруцький,
доктор медичних наук, професор,
полковник медичної служби у відставці,
професор кафедри військової хірургії
Української військово-медичної академії,
заслужений лікар України
8 грудня 2024 р.*

Доброго дня, шановний Михайле Петровичу!

Щиро дякую Вам за висвітлення історичної діяльності, чергової постаті, шановного Миколи Миколайовича Вовкодава. Світла пам'ять про нього буде довгий час у наших серцях, завдячуючи Вашій доброті і небайдужості.

Періодично я перечитую науково-історичний багатотомник «Історія Київського воєнного госпіталю», який Ви мені подарували. Дякую!

Зичу Вам творчої наснаги, швидшої ПЕРЕМОГИ та щасливого життя!

*З повагою А. М. Сипливий,
полковник медичної служби у відставці,
заступник начальника ГВКГ (1996–1997 рр.)
29 грудня 2024 р.*

Добрий вечір, Михайло Петрович!

Вчора мені переслали Вашу книгу про Харківський госпіталь. Читав з великим задоволенням, що навіть не помітив як час пробіг, ліг спати о 2 годині ночі. Дуже цікаво написано і гарна інформація. Надіюсь, що в наступній книзі буде більше українських прізвищ.

Щиро дякую! Бажаю Вам творчої наснаги в здійсненні задуманого!

*З повагою Олександр Бородай,
полковник медичної служби у відставці, колишній головний травматолог
Військово-медичного клінічного центру Північного регіону, м. Харків
12 лютого 2025 р.*

БІБЛІОТЕКА ВДЯЧНА: ДАРУВАЛЬНИКИ – 2024

Адміністрація і колектив Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка щиро вдячні громадським організаціям та установам, авторам, користувачам за подаровані книги. Завдяки їхній небайдужості поповнюється і збагачується фонд книгозбірні.

МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ БОЙЧАК

Колектив ХДНБ щиро вдячний генералу-майору медичної служби, доктору медичних наук, професору, заслуженому лікарю України Михайлу Петровичу Бойчаку за подаровані ХДНБ ім. В. Г. Короленка книги «Гостра променева хвороба: внесок українських вчених» (Київ, 2023), «Харківський військовий госпіталь: клінічна база медичного факультету Харківського університету (Харківського медичного інституту)» (Київ, 2024), «Вовкодав Микола Миколайович: перший головний терапевт МО України, генерал-майор медичної служби, один з ініціаторів реформування військово-медичної служби : присвячується до 80-річчя з дня народження» (Київ, 2024).

Ці видання, присвячені науковим радіобіологічним дослідженням, проведеним у медичних науково-дослідних закладах України у другій половині ХХ ст., а також вітчизняним науковцям цієї галузі; історії створення та діяльності Харківського військового шпиталю у 1887–1930 рр. і внеску відомих вчених-лікарів у його розбудову; життєвому і науково-професійному шляху генерал-майора медичної служби М. М. Вовкодава.

Книги стануть у нагоді викладачам та студентам медичних ЗВО, лікарям, а також усім, хто цікавиться історією організації охорони здоров'я в Україні.

**Подяка від Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.
2024 р.**

СПИСОК АБРЕВІАТУР

АЕС	– Атомна електростанція
АТ	– Акціонерне товариство
АЭС	– Атомная электростанция
ВМА им. Кирова	– Военно-медицинская академия имени Кирова
ВМО	– Военно-медицинское отделение
ВМУ СБУ	– Військово-медичне управління Служби безпеки України
ВС України	– Вооруженные Силы Украины
ГВКГ	– Головний військовий клінічний госпіталь
ГВМКЦ «ГВКГ»	– Головний військово-медичний клінічний центр «Головний військовий клінічний госпіталь»
ДОС	– дом офицерского состава
ДПСУ	– Державна прикордонна служба України
ЗСУ	– Збройні Сили України
ІХС	– ішемічна хвороба серця
КВМКЦ «ГВКГ»	– Київський військово-медичний центр «Головний військовий клінічний госпіталь»
КМАПО ім. П. Л. Шупика	– Київська медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика
МВС України	– Міністерство внутрішніх справ України
МЗ України	– Министерство здравоохранения Украины
МО України	– Міністерство оборони України
МОЗ України	– Міністерство охорони здоров'я України
НАНУ	– Національна академія наук України
НИИ	– Научно-исследовательский институт
ННМБУ	– Національна наукова медична бібліотека України
ПВНГПХ	– період віддалених наслідків гострої променевої хвороби
РДСВ	– респираторный дистресс-синдром взрослых
ССС	– серцево-судинна система
УВМА	– Українська військово-медична академія
ЦВЛК	– Центральна військово-лікарська комісія
ЦНДІ ЗСУ	– Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України
ЧАЕС	– Чернобыльская атомная электростанция
ЧАЭС	– Чернобыльская атомная электростанция
ЭВМ	– Электронно-вычислительная машина

РОЗДІЛ 1

НАУКОВІ ПРАЦІ

1.1.

ДИСЕРТАЦІЇ ТА АВТОРЕФЕРАТИ ДИСЕРТАЦІЙ

1996

1. Особенности клинического течения острых пневмоний у военнослужащих срочной службы : дис. ... канд. мед. наук : 14.01.26 / Бойчак Михаил Петрович ; Нац. мед. ун-т им. акад. А. А. Богомольца МЗ Украины, Укр. воен.-мед. акад. – Киев, 1996. – 176 л.+прил.
2. Особливості клінічного перебігу гострих пневмоній у військово-службовців строкової служби : автореф. дис. ... канд. мед. наук : [спец.] 14.01.26 «Пульмонологія» / Бойчак Михайло Петрович ; Нац. мед. ун-т ім. акад. О. О. Богомольця, Укр. військ.-мед. акад. – Київ, 1996. – 20 с. : іл.

2004

3. Начальная сердечная недостаточность при острых и хронических заболеваниях миокарда: механизмы формирования нарушений внутрисердечной гемодинамики, объективизация диагностики и прогнозирование течения : дис. ... д-ра мед. наук : 14.01.11 / Бойчак Михаил Петрович ; Нац. мед. ун-т им. А. А. Богомольца МЗ Украины. – Киев, 2004. – 293 л. : табл.
4. Початкова серцева недостатність при гострих та хронічних захворюваннях міокарда: механізми формування порушень внутрішньо серцевої гемодинаміки, об'єктивізація діагностики та прогнозування перебігу : автореф. дис. ... д-ра мед. наук : [спец.] 14.01.11 «Кардіологія» / Бойчак Михайло Петрович ; Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця МОЗ України. – Київ, 2004. – 33 с. : рис., табл.

1.2. МОНОГРАФІЇ, НАРИСИ

1991

5. Редкие заболевания и синдромы (врачебная казуистика). Атипичное течение заболеваний и их осложнений в клинике внутренних болезней (к 140-летию образования Читинского окружного военного госпиталя) / Забайкальский военный округ ; под общ. ред. Г. И. Кудинова и М. П. Бойчака. – Чита, 1991. – 190 с.

1994

6. Полторацкий Р. П. Киевский военный госпиталь (страницы истории) / Р. П. Полторацкий ; редкол.: А. М. Козаченко, А. И. Слипченко, ... М. П. Бойчак [и др.]. – Киев, 1994. – 99 с. – Посвящается 240-летию со дня основания Киевского военного госпиталя.

2000

7. Пневмонии : монография / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак. – Киев : Варта, 2000. – 487 с.

2003

8. Менеджмент у військовій медицині: теорія і практика / М. П. Бойчак, Л. А. Голик, Я. Ф. Радиш, В. О. Жаховський ; Голов. військ.-мед. упр. М-ва оборони України, Голов. військ. клін. госпіталь. – Одеса : Укрморінформ, 2003. – 280 с. : рис., табл. – (Серія «Порадник військового лікаря»).
9. Механизмы формирования сердечной недостаточности. Анализ моделей внутрисердечной гемодинамики : [монография] / М. П. Бойчак. – Киев : Футари-Принт, 2003. – 201 с.

2004

10. Военно-фельдшерская школа при Киевском военном госпитале, 1838–1926 гг. : к 250-летию Гл. Ордена Красной Звезды воен. клин. госпиталя М-ва обороны Украины (1755–2005) : монография / М. П. Бойчак, Р. Н. Лякина. – Киев : Преса України, 2004. – 157 с. : ил., портр., табл.
11. Лекарственные растения в борьбе против рака / В. В. Собецкий, М. П. Бойчак ; под ред. Г. Н. Аксенова. – Киев : Планета людей, 2004. – 95 с. : ил.

2005

12. **История Киевского военного госпиталя. Киевский госпиталь – учебная и научная база медицинского факультета Университета Св. Владимира и Киевского медицинского института** / М. П. Бойчак. – Киев : Преса України, 2005. – 750 с. : ил., портр., табл. – Книга посвящается 250-летию Киевского военного госпиталя.
Рец.: Криштопа Б. П. Рецензія на монографію М. П. Бойчака «История Киевского военного госпиталя. Киевский госпиталь – учебная и научная база медицинского факультета Университета Св. Владимира и Киевского медицинского института» (К.: Преса України, 2005) / Б. П. Криштопа // Мистецтво лікування = Искусство лечения. – 2006. – №2. – С. 89.
13. **История организации акушерско-гинекологической помощи в Киевском военном госпитале : к 250-летию основания госпиталя** / М. П. Бойчак, В. Д. Лищук, Б. А. Плиш. – Киев : Преса України, 2005. – 94 с. : табл., ил.
14. **Клиники отоларингологии в эстафете протяженностью в 100 лет : история клиники отоларингологии Гл. воен. клин. госпиталя М-ва обороны Украины** / М. П. Бойчак, В. Н. Ткаченко, В. И. Шербул. – Киев : Мединформ, 2005. – 129 с. : ил., портр.
Рец.: Киселев А. С. М. П. Бойчак, В. Н. Ткаченко, В. И. Шербул «Клиники отоларингологии в эстафете протяженностью в 100 лет» (История клиники отоларингологии Гл. воен. клин. госпиталя М-ва обороны Украины). – Киев, 2005. – 130 с. / А. С. Киселев // Журн. вушних, носових и горлових хвороб. – 2008. – №6. – С. 79–80.

2006

15. **История Киевского военного госпиталя** / М. П. Бойчак. – Киев : Преса України, 2006.
Кн. 1 : Киевский военный госпиталь в XVIII–XIX веках. Становление и развитие военной медицины в Украине. – 718 с. : ил., портр., табл.
Кн. 2 : Киевский военный госпиталь в первой половине XX века. – 774 с. : ил., портр., табл.
16. **Лекарственные растения в борьбе против рака** / В. В. Собецкий, М. П. Бойчак ; под ред. Г. Н. Аксенова. – Киев : Планета людей, 2006. – 95 с. : ил.

2007

17. **История Киевского военного госпиталя. Кн. 3. Киевский военный госпиталь во второй половине XX века. Главный военный клинический госпиталь Министерства обороны Украины / М. П. Бойчак. – Киев : Преса України, 2007. – 958 с. : ил., портр.**
18. **Их путь в медицину начинался с Киевской духовной семинарии первой половины XIX века / М. П. Бойчак, Р. Н. Лякина. – Киев : Преса України, 2007. – 80 с.**

2009

19. **История Киевского военного госпиталя / М. П. Бойчак. – Киев : Преса України, 2009.**
Кн. 4 : Хирургические и терапевтические клиники и отделения. – 958 с. : ил.
Кн. 5 : Диагностические и вспомогательные подразделения. Госпитальные храмы. Подготовка кадров. – 558 с.
Рец.: Криштопа Б. П. Рецензія на п'ятитомне видання М. П. Бойчака «История Киевского военного госпиталя» (К.: Преса України, 2006, 2007, 2009, мова – російська) / Б. П. Криштопа // Клін. фармація, фармакотерапія та мед. стандартизація. – 2009. – №3–4. – С. 196–199.
Рец.: Захараш М. П. Рецензія на шеститомне видання «История Киевского военного госпиталя», автор – М. П. Бойчак / М. П. Захараш // Наука і оборона. – 2010. – №1. – С. 39–42.
Рец.: Поддубный М. В. Фундаментальный труд по истории Киевского военного госпиталя / М. В. Поддубный // Воен.-мед. журн. – 2011. – Т. 332, №4. – С. 92–96.
20. **Лекарственные растения в борьбе против рака / В. В. Собецкий, М. П. Бойчак ; под ред. Г. Н. Аксенова. – Киев : [Планета людей], 2009. – 131 с.**
21. **Українські лікарі за кордоном (Польща, 1920–1924, Чехословаччина, 1922–1940 рр.) / М. П. Бойчак, Р. М. Лякіна. – Київ : Медінформ, 2009. – 190 с.**
Рец.: Пиріг Л. Вагома сторінка історії української медицини / Л. Пиріг // Ваше здоров'я. – 2010. – 16 квіт. (№15).
Рец.: Віленський Ю. Лікарі-патріоти УНР у рятівній допомозі побратимам / Ю. Віленський // Ваше здоров'я. – 2012. – 6 січ. (№1). – С. 7.

2010

22. **Здравоохранение Киева и Киевской губернии в 20-е годы XX столетия / М. П. Бойчак, Р. Н. Лякина. – Киев : Гордон, 2010. – 334 с.**

2011

23. **Их путь в медицину начинался с Киево-Могилянской академии / М. П. Бойчак, Р. Н. Лякина. – Киев : Мединформ, 2011. – 329 с.**

2013

24. **Госпитали стародавнього Києва и их лечебники / М. П. Бойчак, Р. Н. Лякина. – Киев : Мединформ, 2013. – 129 с.**
25. **Как сделать лечебное учреждение успешным. Вопросы медицинского маркетинга / М. П. Бойчак. – Киев : Кафедра, 2013. – 751 с.**

2014

26. **Некоторые исторические аспекты рефлексотерапии, энергоинформационной терапии и их современная интерпретация / М. П. Бойчак, В. В. Собецкий, О. С. Зубрицкий ; М-во обороны Украины, Гл. воен.-мед. клин. центр «Главный военный клинический госпиталь». – Київ : Фоліант, 2014. – 215 с.**

2017

27. **Образцов Василь Парменович – видатний лікар-науковець світового рівня : біобібліогр. покажч. / Нац. наук. мед. б-ка України ; [наук. консультант М. П. Бойчак ; уклад.: Н. І. Мамедова, Л. Є. Корнілова]. – Київ : [ННМБУ], 2017. – 104 с. – (Серія «Товариство київських лікарів в особах»).**

2019

28. **Коган–Ясний Віктор Мойсейович – терапевт, вчений. До 130-річчя від дня народження : біобібліогр. нарис / Нац. наук. мед. б-ка України, Харків. нац. мед. ун-т, Наук. б-ка ; [уклад.: І. В. Киричок, Л. Є. Корнілова, Т. В. Костюкевич, О. О. Терлецька ; наук. консультанти: М. П. Бойчак, Ж. М. Перцева]. – Київ : [ННМБУ] ; Харків : [ХНМУ], 2019. – 128 с. – (Серія «Медична біографістика»).**

2020

29. **Нариси з історії української військової терапії : у 3 кн. / М. П. Бойчак.** – Київ : АртЕк, 2020.
Кн. 1. : Українська медицина в період нового часу. – 540 с.
Кн. 2. : Внесок українських терапевтів у розвиток військової терапії у роки Другої світової війни. – 510 с.
Кн. 3. : Військова терапія після Другої світової війни і в роки незалежності України. – 358 с.
30. **Терапевтичні аспекти війни на Сході України / М. П. Бойчак, Г. В. Осьодло ; Укр. військ.-мед. акад.** – Київ : Людмила, 2020. – 320 с.

2021

31. **Медицина в Україні : біобібліогр. слов. Вип. 2. Друга половина XIX – початок XX століття. Літери Т–Я / [наук. керівник проєкту Т. А. Остапенко ; наук. консультанти: М. П. Бойчак, І. М. Сорока ; уклад.: С. М. Булах, В. В. Харченко] ; Нац. наук. мед. б-ка України.** – Київ : [Коляда О. П.], 2021. – 896 с. – (Медична біографістика). – До 90-річчя Національної наукової медичної бібліотеки України.
32. **Медичне забезпечення антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил : наук.-допом. бібліогр. покажч. Вип. 1 / Нац. наук. мед. б-ка України ; [наук. керівник проєкту Остапенко Т. А. ; упоряд.: Корнілова Л. Є., Самчук Л. І. ; наук. консультант Бойчак М. П.].** – Київ : [Коляда О. П.], 2021. – 392 с. – До 30-річчя незалежності України.

2023

33. **Асаулюк Іван Кузьмич. Провідний терапевт Київського військового госпіталю, полковник медичної служби / М. П. Бойчак ; [ред. Бортнік Н. М. ; відп. за вип. Остапенко Т. А.].** – Київ : Коляда О. П., 2023. – 103 с.
34. **Гостра променева хвороба. Внесок українських вчених : монографія / М. П. Бойчак ; Укр. військ.-мед. акад. ; [робоча група: Бортнік Н. М., Булах С. М., Самчук Л. І. ; відп. за вип. Остапенко Т. А.].** – Київ : [Коляда О. П.], 2023. – 511 с.
35. **Ukraińscy lekarze za granicą (Polska, 1920–1924, Czechosłowacja, 1922–1940) / Mykhaylo P. Boychak, Rimma M. Lyakina.** – Kalisz : Wydaw. Nauk. Akad. Kaliskiej, 2023. – 202 s.

2024

36. **Вовкодав Микола Миколайович. Перший головний терапевт МО України, генерал-майор медичної служби, один з ініціаторів реформування військово-медичної служби : біогр. нарис / Бойчак М. П. ; [робоча група: Бортнік Н. М., Самчук Л. І. ; відп. за вип. Остапенко Т. А.]. – Київ : [Коляда О. П.], 2024. – 180 с.**
37. **Терапевтичні аспекти лікування поранених та хворих військово-службовців у російсько-українській війні : монографія / Укр. військ.-мед. акад. [та ін.] ; за заг ред. В. І. Цимбалюка, А. П. Казмірчука, В. В. Дяченка, Г. В. Осьодло ; [упоряд.: Бойчак М. П., Лурін І. А., Савицький В. Л. ; кол. авт.: Антоняк С. М., Бабій О. М., ... Бойчак М. П. та ін.]. – Київ : [Людмила], 2024. – 592 с.**
38. **Харківський військовий госпіталь. Клінічна база медичного факультету Харківського університету (Харківського медичного інституту), 1887–1930 / Бойчак М. П. ; [робоча група: Бортнік Н. М., Булах С. М., Самчук Л. І. ; відп. за вип. Остапенко Т. А.]. – Київ : [Коляда О. П.], 2024. – 220 с. – Присвячується 150-річчю прийняття рішення Головним військово-госпітальним комітетом Військового міністерства про створення Харківського військового госпіталю: «Знайдено необхідним побудувати в Харкові барачний лазарет на 200 місць з тим, щоб згодом він міг бути розширеним до госпіталю 2-го класу», 1874 р.**

1.3. СТАТТІ

1987

39. Анализ эффективности местного лечения в комплексной терапии язвенной болезни желудка и двенадцатиперстной кишки / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, А. А. Астапенко [и др.] // Сборник работ 15-й научно-практической конференций врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1987 – С. 159–160.
40. Внутриорганный электрофорез в лечении тяжелых и осложненных форм острых пневмоний / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, Е. Н. Темник [и др.] // Сборник работ 15-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1987. – С. 136–137.
41. Клиника, диагностика и особенности течения хронических заболеваний печени / А. В. Томчик, Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак [и др.] // Сборник работ 15-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1987. – С. 160–162.
42. Клиника, диагностика, особенности течения ревматизма у военнослужащих срочной службы в условиях Забайкалья / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак // Сборник работ 15-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1987. – С. 142–145.
43. Опыт диагностики заболеваний системы крови в условиях окружного госпиталя / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, В. П. Лысов // Сборник работ 15-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1987. – С. 167–169.
44. Особенности клиники, диагностики и лечения болезни Рейтера / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, В. Г. Бгашев // Сборник работ 15-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1987. – С. 147–148.
45. Особенности течения гипертонической болезни у военнослужащих / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, В. В. Павлюченко [и др.] // Сборник работ 15-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1987. – С. 162.
46. Особенности течения острых пневмоний у военнослужащих срочной службы в условиях Забайкалья / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, А. И. Головашкин [и др.] // Сборник работ 15-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1987. – С. 154.

47. Особенности течения язвенной болезни у военнослужащих срочной службы в условиях Забайкалья / А. В. Томчик, Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак [и др.] // Сборник работ 15-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1987. – С. 156–159.
48. Особенности электро-кардиографических изменений у больных активным ревматизмом / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, В. Н. Губин // Сборник работ 15-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1987. – С. 145–147.
49. Ошибки в диагностике травматических диафрагмальных грыж / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, Г. Н. Дуплинская // Труды научной конференции «Актуальные вопросы совершенствования диагностики и лечения». – Ленинград, 1987. – С. 50.
50. Ошибки и трудности диагностики абдоминальных форм туберкулеза / С. Е. Анкудинова, Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак [и др.] // Труды научной конференции «Актуальные вопросы совершенствования диагностики и лечения». – Ленинград, 1987. – С. 18–19.
51. Случай чернеющего акантоза в сочетании с аденокарциномой желудка / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, Т. Н. Новосельская // Врачеб. дело. – 1987. – №11. – С. 61–62.
52. Трудности диагностики диафрагмальных грыж / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, Г. Н. Дуплинская // Клин. медицина. – 1987. – Т. 65, №5. – С. 70–73.
53. Этиология, патогенез, особенности течения острых гломерулонефритов у военнослужащих срочной службы / К. А. Лубенец, Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак // Сборник работ 15-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1987. – С. 148–150.

1989

54. Артрологические проявления бруцеллеза / М. П. Бойчак, Т. В. Нархова, В. В. Перестань // Актуальные вопросы клинической кардиологии и ревматологии : сб. науч. работ. – Чита, 1989. – С. 148–150.
55. Влияние гелиофизических факторов на течение некоторых заболеваний сердечно-сосудистой системы в условиях Забайкалья / М. П. Бойчак, А. И. Медус, Е. А. Васильева // Актуальные вопросы клинической кардиологии и ревматологии : сб. науч. работ. – Чита, 1989. – С. 73–75.
56. Опыт применения плазмофереза в комплексном лечении больных ревматическими заболеваниями в условиях окружного госпиталя / М. П. Бойчак, А. И. Медус, В. В. Павлюченко [и др.] // Актуальные вопросы клинической кардиологии и ревматологии : сб. науч. работ. – Чита, 1989. – С. 132.

57. **Опыт работы внештатного аллергологического кабинета Окружного военного госпиталя** / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, Т. Н. Новосельская // Воен.-мед. журн. – 1989. – №10. – С. 48–49.
58. **Смертельное отравление резерпином** / П. П. Рогаль, М. П. Бойчак, В. А. Ракитин [и др.] // Суд.-мед. экспертиза. – 1989. – №1. – С. 51–52.

1990

59. **Два случая узелкового периартериита у братьев-близнецов** / М. П. Бойчак, Б. М. Бляунштейн, В. Р. Лавренов [и др.] // Ревматология. – 1990. – №3. – С. 59–60.
60. **Исследование функции внешнего дыхания путем анализа петли «поток–объем» у больных острой пневмонией** / Е. П. Шалаев, М. П. Бойчак // Врачеб. дело. – 1990. – №8. – С. 51–52.
61. **К вопросу о дифференциальной диагностике механических желтух с вирусными гепатитами** / В. Г. Кузьмин, Л. Б. Кижло, ... М. П. Бойчак [и др.] // Сборник научных работ 16-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1990. – С. 190–192.
62. **К истории становления и развития медицинской помощи терапевтическим больным в Окружном военном госпитале Забайкальского военного округа** / М. П. Бойчак // Сборник научных работ 16-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1990. – С. 156–159.
63. **Кардиологические аспекты острых пневмоний** / М. П. Бойчак, В. В. Павлюченко, В. А. Минина [и др.] // Материалы к распространению передового опыта медицинского обеспечения войск : сб. науч. работ. – Новосибирск, 1990. – Ч. 2. – С. 197–198.
64. **Клинико-рентгенологическая диагностика врожденных пороков легких у военнослужащих срочной службы** / М. П. Бойчак, М. П. Петухов, А. И. Головашкин // Материалы к распространению передового опыта медицинского обеспечения войск : сб. науч. работ. – Новосибирск, 1990. – Ч. 2. – С. 195–196.
65. **Клинико-рентгенологическая характеристика изменений в легких при диффузных гломерулонефритах у лиц молодого возраста** / М. П. Бойчак, Н. А. Якименко, К. А. Лубенец // Сборник научных работ 16-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1990. – С. 124–126.

66. **Клинический анализ геморрагического васкулита у лиц молодого возраста. Изменения со стороны почек / Н. И. Янковая, М. П. Бойчак, К. А. Лубенец // Сборник научных работ 16-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1990. – С. 118–121.**
67. **Некоторые иммунологические аспекты хронобиологического сдвига в начальный период адаптации к условиям Забайкалья / М. П. Бойчак, Э. А. Яковлев, И. П. Жолоб [и др.] // Сборник научных работ 16-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1990. – С. 174–176.**
68. **Опыт применения гипербарической оксигенации в лечении язвенной болезни желудка и двенадцатиперстной кишки / В. В. Рычков, Е. И. Карниз, М. П. Бойчак // Сборник научных работ 16-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1990. – С. 129–130.**
69. **Опыт профессионального совершенствования терапевтов / М. П. Бойчак, Г. П. Яковлев, К. А. Лубенец // Сборник научных работ 16-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1990. – С. 170–172.**
70. **Особенности организации терапевтической помощи военнослужащим в условиях Забайкальского военного округа / М. П. Бойчак // Сборник научных работ 16-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1990. – С. 20–21.**
71. **Противовирусная клеточная резистентность при острых пневмониях в период адаптации к условиям Забайкалья / С. Д. Положенцев, М. П. Бойчак, Е. Б. Жибурт [и др.] // Сборник научных работ 16-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1990. – С. 82–83.**
72. **Трудности клинической диагностики острой пневмонии. Атипичные формы заболеваний / М. П. Бойчак, Г. П. Яковлев, Ю. М. Меншенин // Сборник научных работ 16-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1990. – С. 72–73.**
73. **Экспериментальное изучение интерлока / П. С. Цельников, М. П. Бойчак, Л. Н. Шейпак // Сборник научных работ 16-й научно-практической конференции врачей Забайкальского военного округа. – Чита, 1990. – С. 198–200.**

1991

74. Два случая абдоминального туберкулеза, протекавшего с поражением надпочечников / С. Е. Анкудинова, М. П. Бойчак, В. В. Крохмалюк, Л. Н. Шейпак // Редкие заболевания и синдромы (врачебная казуистика). Атипичное течение заболеваний и их осложнений в клинике внутренних болезней (к 140-летию образования Читинского окружного военного госпиталя) / Забайкальский военный округ. – Чита, 1991. – С. 156–158.
75. Использование отечественных спирографов для исследования функции внешнего дыхания методом анализа петли «поток-объем» с применением ЭВМ / М. П. Бойчак, Е. П. Шалаев // Воен.-мед. журн. – 1991. – №10. – С. 34–35.
76. Нейрорефлекторная альгодистрофия – редкое внесуставное заболевание мягких тканей опорно-двигательного аппарата / М. П. Бойчак // Редкие заболевания и синдромы (врачебная казуистика). Атипичное течение заболеваний и их осложнений в клинике внутренних болезней (к 140-летию образования Читинского окружного военного госпиталя) / Забайкальский военный округ. – Чита, 1991. – С. 79.
77. О некоторых редких причинах воспалительных заболеваний суставов, связанных с инфекцией / М. П. Бойчак // Редкие заболевания и синдромы (врачебная казуистика). Атипичное течение заболеваний и их осложнений в клинике внутренних болезней (к 140-летию образования Читинского окружного военного госпиталя) / Забайкальский военный округ. – Чита, 1991. – С. 96–98.
78. Приапизм у больного острым гломерулонефритом / М. П. Бойчак, Ю. В. Голодных // Урология и нефрология. – 1991. – №3. – С. 69–70.
79. Случай синдрома Каплана / А. М. Кацуба, М. П. Бойчак, Г. П. Яковлев // Редкие заболевания и синдромы (врачебная казуистика). Атипичное течение заболеваний и их осложнений в клинике внутренних болезней (к 140-летию образования Читинского окружного военного госпиталя) / Забайкальский военный округ. – Чита, 1991. – С. 85–87.
80. Спорадическое заболевание лептоспирозом в антропургическом очаге на территории Читинской области / В. Г. Кузьмин, М. П. Бойчак, Г. П. Яковлев, Ю. В. Голодных // Редкие заболевания и синдромы (врачебная казуистика). Атипичное течение заболеваний и их осложнений в клинике внутренних болезней (к 140-летию образования Читинского окружного военного госпиталя) / Забайкальский военный округ. – Чита, 1991. – С. 143–145.
81. Тромбоз мезентериальных сосудов у больных лимфомой кожи на фоне лечения глюкокортикоидами / М. П. Бойчак, Г. Н. Тарасенко // Вестн. дерматологии и венерологии. – 1991. – №9. – С. 44–46.

82. **Фармакологическое воздействие на противовирусную резистентность больных острыми пневмониями** / Е. Б. Жибурт, Л. В. Филев, Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак // Врачеб. дело. – 1991. – №10. – С. 62–65.

1992

83. **Абдоминальные формы туберкулеза и его диагностика с помощью прямой нижней лимфографии** / С. Е. Анкудинова, М. П. Бойчак, В. В. Крохмалюк [и др.] // Актуальные вопросы клинической гастроэнтерологии, эндокринологии и нефрологии : сб. науч. работ. – Чита, 1992. – С. 27–32.
84. **Бесплодие у мужчин с синдромом первичной цилиарной дискинезии (Зиверта–Картагенера)** / С. К. Кобяков, Е. В. Лучинский, М. П. Бойчак [и др.] // Сексология и андрология : [сб. ст.] / НИИ урологии и нефрологии [и др.]. – Киев, 1992. – Вып. 1. – С. 142–144.
85. **Затяжное течение пневмонии на фоне дисфункции мононуклеарных фагоцитов** / Е. Б. Жибурт, М. П. Бойчак, Э. А. Яковлев [и др.] // Возможности и перспективы диагностики и лечения в клинической практике : тез. докл. науч. конф., 9 дек. 1992. г. – Москва, 1992. – С. 213–214.
86. **Клиническое течение острых гломерулонефритов в условиях Забайкалья** / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, К. А. Лубенец [и др.] // Воен.-мед. журн. – 1992. – №11. – С. 38–39.
87. **Некоторые особенности клинического течения острой пневмонии в условиях Забайкалья у военнослужащих, призванных из Средней Азии и Закавказья** / М. П. Бойчак, В. Н. Селеев, П. А. Тихонов [и др.] // Воен.-мед. журн. – 1992. – №1. – С. 69.
88. **О редком случае туберкулеза селезенки** / М. П. Бойчак, И. Е. Минин, А. М. Малышев // Возможности и перспективы диагностики и лечения в клинической практике : тез. докл. науч. конф., 9 дек. 1992. г. – Москва, 1992. – С. 308–309.
89. **О состоянии гастроэнтерологической помощи военнослужащим округа и некоторых путях ее улучшения** / А. А. Минин, М. П. Бойчак, М. П. Петухов [и др.] // Актуальные вопросы клинической гастроэнтерологии, эндокринологии и нефрологии : сб. науч. работ. – Чита, 1992. – С. 2–6.
90. **Об особенности функциональной активности моноцитов и противовирусной резистентности в процессе хронизации и рецидивирования ОРВИ** / С. Д. Положенцев, М. П. Бойчак, Л. В. Филев [и др.] // Воен.-мед. журн. – 1992. – №1. – С. 71.

91. Первый опыт раннего выявления и профилактики язвенной болезни у военнослужащих срочной службы путем анкетирования и эндоскопического обследования на пунктах приема личного состава / М. П. Бойчак, Г. П. Яковлев, А. В. Томчик [и др.] // Актуальные вопросы клинической гастроэнтерологии, эндокринологии и нефрологии : сб. науч. работ. – Чита, 1992. – С. 19–21.
92. Случай синдрома Черногубова–Элерса–Данлоса / М. П. Бойчак, А. М. Кацуба // Ревматология. – 1992. – №1. – С. 41–42.
93. Функциональная активность моноцитов и неспецифическая противовирусная клеточная резистентность в группе повышенного риска развития острой пневмонии / Е. Б. Жибурт, Л. В. Филев, ... М. П. Бойчак [и др.] // Терапевт. архив. – 1992. – №3. – С. 19–21.

1993

94. Опыт работы стационара на дому в гарнизоне / А. А. Минин, А. И. Медус, М. П. Бойчак // Воен.-мед. журн. – 1993. – №12. – С. 48.
95. Особенности развития и течения кетоацидотической комы у военнослужащих срочной службы / М. П. Бойчак, Л. М. Аристов // Актуальные вопросы эндокринологии : науч.-практ. конф., посвященная памяти засл. деятеля науки РФ проф. Д. Я. Шурыгина, 22–23 июня 1993 г. / Воен.-мед. акад. – Санкт-Петербург, 1993. – С. 32–33.
96. Функциональная активность мононуклеарных фагоцитов и неспецифическая противовирусная клеточная резистентность при остром бронхите и пневмонии / С. Д. Положенцев, Е. Б. Жибурт, М. П. Бойчак [и др.] // Терапевт. архив. – 1993. – №3. – С. 38–40.
97. Функциональная активность моноцитов и неспецифическая противовирусная клеточная резистентность при адаптации к условиям Восточной Сибири / Е. Б. Жибурт, Л. В. Филев, М. П. Бойчак [и др.] // Клин.-лаб. диагностика. – 1993. – №6. – С. 65–68.
98. Method for individualisation of interferon therapy / E. B. Zhiburt, I. V. Voltchek, ... M. P. Boichak [et al.] // Recent Advances in Chemotherapy : Proceedings of the 18th International Congress of Chemotherapy, Stockholm, Sweden, June 27–July 2, 1993 / Ed. by J. Einhorn, C. E. Nord, S. R. Norby. – Washington, 1993. – P. 655–656.

1994

99. Влияние антибиотиков на противовирусную клеточную резистентность при пневмонии / Е. Б. Жибурт, М. П. Бойчак, И. В. Волчек [и др.] // Укр. пульмонолог. журн. – 1994. – №3. – С. 43–45.

100. **Инфаркт-пневмония у больных инфарктом миокарда** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, В. Я. Перекрестов [и др.] // Укр. кардиол. журн. – 1994. – №4. – С. 37.
101. **Лейкемоидная реакция у больного диссеминированным туберкулезом** / М. П. Бойчак, И. З. Политов, Н. Н. Третьак [и др.] // Лікар. справа = Врачеб. дело. – 1994. – №7/8. – С. 145–147.
102. **Особенности течения и диагностика вторичных пневмоний** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак // Укр. пульмонол. журн. – 1994. – №4. – С. 54–57.
103. **Применение внутритканевого электрофореза в комплексном лечении острой пневмонии тяжелого течения у больных молодого возраста** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, Н. Ф. Стефанюк // Лікар. справа = Врачеб. дело. – 1994. – №5/6. – С. 128–131.
104. **Состояние мононуклеарных фагоцитов и противовирусной резистентности при пневмонии** / Е. Б. Жибурт, М. П. Бойчак, И. В. Волчек [и др.] // Лікар. справа = Врачеб. дело. – 1994. – №2. – С.73–76.

1995

105. **Вторичные пневмонии и их место в клинической кардиологии** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, Н. С. Сяба [и др.] // Лікар. справа = Врачеб. дело. – 1995. – №7/8. – С. 87–90.
106. **К истории Киевского военного госпиталя в период Великой Отечественной войны** / М. Бойчак, Г. Барчук // Агарит. – 1995. – №2. – С. 18–23.
107. **Состояние здоровья подростков и некоторые медицинские проблемы комплектования Вооруженных сил Украины** / Е. Н. Амосова, В. Е. Михайлец, М. П. Бойчак [и др.] // Лікар. справа = Врачеб. дело. – 1995. – №7/8. – С. 7–8.

1996

108. **Анализ работы пульмонологического отделения окружного военного клинического госпиталя** / М. П. Бойчак, В. В. Дяченко, Н. И. Хижняк // Проблемы военного здравоохранения и пути его реформирования : материалы науч.-практ. конф / Укр. воен.-мед. акад. [и др.]. – Киев, 1996. – С. 155–156.
109. **Аналіз надання стаціонарної медичної допомоги у Головному військовому клінічному госпіталю (ГВКГ)** / М. М. Вовкодав, М. П. Бойчак, Ю. М. Скалецький, М. І. Хижняк // Проблемы военного здравоохранения и пути его реформирования : материалы науч.-практ. конф / Укр. воен.-мед. акад. [и др.]. – Киев, 1996. – С. 150–153.

110. **Аналіз показників захворюваності військовослужбовців Київського гарнізону** / М. М. Вовкодав, М. П. Бойчак, Ю. М. Скалецький, М. І. Хижняк // Проблемы военного здравоохранения и пути его реформирования : материалы науч.-практ. конф / Укр. воен.-мед. акад. [и др.]. – Киев, 1996. – С. 112–115.
111. **Комплексное лечение язвенной болезни с дифференцированным применением нетрадиционных физиотерапевтических методов** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, Л. А. Голик // Лікар. справа = Врачеб. дело. – 1996. – №10/12. – С. 119–122.
112. **Медико-демографическая ситуация в стране и пути дальнейшего совершенствования медицинского обеспечения военнослужащих** / М. М. Вовкодав, М. П. Бойчак, Н. И. Хижняк // Проблемы военного здравоохранения и пути его реформирования : материалы науч.-практ. конф. / Укр. воен.-мед. акад. [и др.]. – Киев, 1996. – С. 147–150.
113. **Обґрунтування диференційованої потреби в окремих видах спеціалізованої допомоги** / М. М. Вовкодав, М. П. Бойчак, О. Б. Тонковид [та ін.] // Проблемы военного здравоохранения и пути его реформирования : материалы науч.-практ. конф. / Укр. воен.-мед. акад. [и др.]. – Киев, 1996. – С. 153–155.
114. **Пути реформы военного здравоохранения на примере Киевского гарнизона** / Н. Н. Вовкодав, М. П. Бойчак, Н. И. Хижняк // Проблемы военного здравоохранения и пути его реформирования : материалы науч.-практ. конф. / Укр. воен.-мед. акад. [и др.]. – Киев, 1996. – С. 160–162.
115. **Работа гастроэнтерологического отделения окружного военного госпиталя** / М. П. Бойчак, Г. И. Гальченко, Н. И. Хижняк // Проблемы военного здравоохранения и пути его реформирования : материалы науч.-практ. конф. / Укр. воен.-мед. акад. [и др.]. – Киев, 1996. – С. 157–158.
116. **Ревматоидное поражение сердца** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, С. И. Загородний // Укр. кардіол. журн. – 1996. – Дод. до №3 : 60 років Українському НДІ кардіології ім. М. Д. Стражеска : матеріали V конгресу кардіологів України, 24–27 груд. 1996 р., м. Київ. – С. 195–196.
117. **Эндоскопическое применение эрбисола в комплексном лечении язвенной болезни** / В. Я. Белый, М. П. Бойчак, В. Н. Чернев, В. А. Бурка // Эндоскопическая хирургия : труды науч. конф. Гл. воен. клин. госпиталя и Укр. воен.-мед. акад. / ГВКГ, УВМА. – Киев, 1996. – С. 53–55.

1997

118. **Некоторые особенности клинической диагностики вторичных пневмоний** / М. П. Бойчак // Проблемы военного здравоохранения и пути его реформирования : сб. науч. трудов / М-во обороны Украины, Гл. воен.-мед. упр., Укр. воен.-мед. акад. – Киев, 1997. – С. 216–217.
119. **Некоторые пути профилактики вторичных пневмоний** / М. П. Бойчак // Современные аспекты военной медицины : сб. науч.-практ. работ ГВКГ МО Украины / Гл. воен. мед. упр. М-ва обороны Украины, Гл. воен. клин. госпиталь. – Киев, 1997. – Вып. 2. – С. 145–150.
120. **Особенности диагностики и течения впервые возникшей стенокардии** / Е. В. Гуцал, Н. Н. Вовкодав, М. П. Бойчак // Современные аспекты военной медицины : сб. науч.-практ. работ ГВКГ МО Украины / Гл. воен. мед. упр. М-ва обороны Украины, Гл. воен. клин. госпиталь. – Киев, 1997. – Вып. 2. – С. 242–243.
121. **Пневмония, вызванная *Bordetella bronchiseptica*** / М. П. Бойчак, С. С. Симонов // Укр. пульмонол. журн. – 1997. – №2. – С. 71.
122. **Систолическая и диастолическая функция левого желудочка у больных с пролапсом митрального клапана в условиях гипертонической нагрузки** / Е. Н. Амосова, М. П. Бойчак, Л. Л. Сидорова [и др.] // Современные аспекты военной медицины : сб. науч.-практ. работ ГВКГ МО Украины / Гл. воен. мед. упр. М-ва обороны Украины, Гл. воен. клин. госпиталь. – Киев, 1997. – Вып. 2. – С. 144–145.
123. **Структурные и морфологические изменения бронхов у больных первичной и повторной пневмонией** / М. П. Бойчак, Н. Ф. Стефанюк, А. И. Денисюк [и др.] // Проблемы военного здравоохранения и пути его реформирования : сб. науч. трудов / М-во обороны Украины, Гл. воен.-мед. упр., Укр. воен.-мед. акад. – Киев, 1997. – С. 226–228.

1998

124. **Изучение эффективности нового отечественного эубиотика «Окарина» при лечении острых кишечных инфекций у военнослужащих** / В. В. Нарожнов, М. П. Бойчак, М. М. Городецкий [и др.] // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов Междунар. науч.-практ. конф. инфекционистов и эпидемиологов ВС Украины (Актуальные вопросы инфектологии, эпидемиологии и микробиологии), 27–29 мая 1998 г. / Гл. воен. клин. госпиталь МО Украины. – Киев, 1998. – С. 278–281.
125. **Иммунные нарушения и их коррекция у больных первичной и повторной пневмонией** / Е. Н. Амосова, М. П. Бойчак, Н. Ф. Стефанюк [и др.] // Лікар. справа = Врачеб. дело. – 1998. – №3. – С. 59–62.

126. **История клиники инфекционных болезней Главного военного клинического госпиталя** / М. П. Бойчак, Г. С. Барчук, М. М. Городецкий [и др.] // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов Междунар. науч.-практ. конф. инфекционистов и эпидемиологов ВС Украины (Актуальные вопросы инфектологии, эпидемиологии и микробиологии), 27–29 мая 1998 г. / Гл. воен. клин. госпиталь МО Украины. – Киев, 1998. – С. 15–33.
127. **Особенности возникновения, клинического течения и диагностика пневмоний при отравлениях хлорпикрином, бензином, фосфорорганическими инсектицидами и снотворными препаратами** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак // Укр. пульмонол. журн. – 1998. – №3. – С. 18–22.
128. **Особенности клинического течения кори у взрослых** / М. М. Городецкий, М. П. Бойчак, В. И. Трихлеб [и др.] // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов Междунар. науч.-практ. конф. инфекционистов и эпидемиологов ВС Украины (Актуальные вопросы инфектологии, эпидемиологии и микробиологии), 27–29 мая 1998 г. / Гл. воен. клин. госпиталь МО Украины. – Киев, 1998. – С. 174–178.
129. **Особенности первичных пневмоний у военнослужащих срочной службы** / М. П. Бойчак, И. К. Асаулюк, В. Н. Джулай [и др.] // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов Междунар. науч.-практ. конф. инфекционистов и эпидемиологов ВС Украины (Актуальные вопросы инфектологии, эпидемиологии и микробиологии), 27–29 мая 1998 г. / Гл. воен. клин. госпиталь МО Украины. – Киев, 1998. – С. 135–137.
130. **Особенности пневмоний у больных сахарным диабетом** / М. П. Бойчак, И. К. Асаулюк, Н. С. Сяба [и др.] // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов Междунар. науч.-практ. конф. инфекционистов и эпидемиологов ВС Украины (Актуальные вопросы инфектологии, эпидемиологии и микробиологии), 27–29 мая 1998 г. / Гл. воен. клин. госпиталь МО Украины. – Киев, 1998. – С. 137–139.
131. **[Предисловие]** / М. П. Бойчак // Родной дом Городецкого : рассказ о Враче / А. Ечкало, А. Зажирей. – Киев, 1998. – С. 3.
132. **Применение «Лаферона» при лечении некоторых инфекционных заболеваний** / М. М. Городецкий, В. А. Курдюм, ... М. П. Бойчак // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов Междунар. науч.-практ. конф. инфекционистов и эпидемиологов ВС Украины (Актуальные вопросы инфектологии, эпидемиологии и микробиологии), 27–29 мая 1998 г. / Гл. воен. клин. госпиталь МО Украины. – Киев, 1998. – С. 160–162.

133. Принципы лечения тяжелых форм пневмоний и их осложнений / М. П. Бойчак, И. К. Асаулюк, Н. С. Сяба // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов Междунар. науч.-практ. конф. инфекционистов и эпидемиологов ВС Украины (Актуальные вопросы инфектологии, эпидемиологии и микробиологии), 27–29 мая 1998 г. / Гл. воен. клин. госпиталь МО Украины. – Киев, 1998. – С. 133–135.
134. Случай острого грам-отрицательного сепсиса, осложненного тяжелым психозом / М. М. Городецкий, М. П. Бойчак, В. И. Курпита, Д. А. Луценков // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов Междунар. науч.-практ. конф. инфекционистов и эпидемиологов ВС Украины (Актуальные вопросы инфектологии, эпидемиологии и микробиологии), 27–29 мая 1998 г. / Гл. воен. клин. госпиталь МО Украины. – Киев, 1998. – С. 167–169.
135. Случай хронического активного гепатита с системными проявлениями: с длительным лихорадочным синдромом, явлениями гиперспленизма, анемией, выраженными гематологическими изменениями, лимфаденопатией / М. М. Городецкий, В. И. Трихлеб, М. П. Бойчак // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов Междунар. науч.-практ. конф. инфекционистов и эпидемиологов ВС Украины (Актуальные вопросы инфектологии, эпидемиологии и микробиологии), 27–29 мая 1998 г. / Гл. воен. клин. госпиталь МО Украины. – Киев, 1998. – С. 184–193.
136. Стан внутрішньо-серцевої гемодинамики та функції зовнішнього дихання у хворих на хронічні обструктивні захворювання легень / М. П. Бойчак, М. С. Сяба, С. В. Ольховський // Сучасні проблеми кардіології та ревматології : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю Київ. міськ. центру кардіології та ревматології. – Київ, 1998. – С. 34.

1999

137. Возможности и особенности подбора гистосовместимых доноров гемокомпонентов для пациентов с инфекционным эндокардитом / Е. Б. Жибурт, Н. Б. Серебрянная, М. П. Бойчак [и др.] // 36. наук. пр. співробітників КМАПО ім. П. Л. Шупика / М-во охорони здоров'я, Київ. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика. – Київ, 1999. – Вип. 8, кн. 1. – С. 325–329.
138. Досвід організації невідкладної допомоги хворим з гострою пневмонією в гарнізоні / М. П. Бойчак, В. В. Попков // Збірник праць Науково-практичної конференції, присвяченої п'ятирічному ювілею Ірпінського військового госпіталю / МО України, Київ. військ.-мед. центр. – Київ, 1999. – С. 8–9.

139. **Знезараження компонентів крові, вибрактованих за маркерами гемо-трансмисивних захворювань в службі крові / М. П. Бойчак, Є. Д. Мороз, А. Д. Замковий [та ін.] //** Збірник праць Науково-практичної конференції, присвяченої п'ятирічному ювілею Ірпінського військового госпіталю / МО України, Київ. військ.-мед. центр. – Київ, 1999. – С. 39–40.
140. **Использование в лечебной практике консервированной крови, заготовленной при повышенной инфекционной заболеваемости в донорских коллективах / И. Н. Азарский, В. Я. Билый, ... М. П. Бойчак [и др.] //** Вчені Поділля : (фундамент. наук. пр.) : матеріали Респ. наук.-практ. конф., присвяч. 55-річчю визволення України від фашистських загарбників / Вінниц. держ. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова [та ін.]. – Хмельницький ; Вінниця, 1999. – Ч. 1. – С. 164–165.
141. **К организации профилактики хеликобактериоза / М. П. Бойчак, Н. А. Калашников, И. К. Асаулюк [и др.] //** Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов ГВКГ МО Украины / Гл. воен. мед. упр. М-ва обороны Украины, Гл. воен. клин. госпиталь. – Киев, 1999. – Вып. 4. – С. 30–33.
142. **Неврологический молоток с устройством для точечной прессации, пучкового раздражения кожи и проведения стимуляции биомеханических импульсов и массажа / И. Н. Азарский, А. Г. Данчин, ... М. П. Бойчак [и др.] //** Вчені Поділля : (фундамент. наук. пр.) : матеріали Респ. наук.-практ. конф., присвяч. 55-річчю визволення України від фашистських загарбників / Вінниц. держ. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова [та ін.]. – Хмельницький ; Вінниця, 1999. – Ч. 1. – С. 95–98.
143. **Організаційна перебудова і раціоналізація медичного забезпечення Київського гарнізону / М. М. Вовкодав, М. П. Бойчак, Л. А. Голик //** Збірник праць Науково-практичної конференції, присвяченої п'ятирічному ювілею Ірпінського військового госпіталю / МО України, Київ. військ.-мед. центр. – Київ, 1999. – С. 6–7.
144. **Особенности и лечебно-профилактическое применение полноценного питания в период обострения заболеваний у больных, проживающих на территории, загрязненной радиоактивными веществами / И. Н. Азарский, В. Я. Билый, ... М. П. Бойчак [и др.] //** Вчені Поділля : (фундамент. наук. пр.) : матеріали Респ. наук.-практ. конф., присвяч. 55-річчю визволення України від фашистських загарбників / Вінниц. держ. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова [та ін.]. – Хмельницький ; Вінниця, 1999. – Ч. 1. – С. 264–273.

145. **Особливості призначення гемокомпонентної терапії при масових травматичних ураженнях** / Є. Д. Мороз, М. П. Бойчак, С. М. Гайдукова [та ін.] // Збірник праць Науково-практичної конференції, присвяченої п'ятирічному ювілею Ірпінського військового госпіталю / МО України, Київ. військ.-мед. центр. – Київ, 1999. – С. 69–70.
146. **Передмова** / М. П. Бойчак // Збірник праць Науково-практичної конференції, присвяченої п'ятирічному ювілею Ірпінського військового госпіталю / МО України, Київ. військ.-мед. центр. – Київ, 1999. – С. 3.
147. **Профілактика СНІДУ та вірусних гепатитів при організації донорства** / М. П. Бойчак, Є. Д. Мороз, А. Д. Замковий [та ін.] // Вчені Поділля : (фундамент. наук. пр.) : матеріали Респ. наук.-практ. конф., присвяч. 55-річчю визволення України від фашистських загарбників / Вінниц. держ. мед. ун-т [та ін.]. – Хмельницький ; Вінниця, 1999. – Ч. 1. – С. 310–311.
148. **Реформування медичного забезпечення Київського гарнізону: передумови, деякі підсумки, перспективи** / М. М. Вовкодав, М. П. Бойчак, Л. А. Голик // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов ГВКГ МО Украины / Гл. воен. мед. упр. М-ва обороны Украины, Гл. воен. клин. госпиталь. – Киев, 1999. – Вып. 4. – С. 14–29.
149. **Современное состояние проблемы безопасности гемотрансфузионной терапии** / Е. Б. Жибурт, М. П. Бойчак, О. В. Баранова [и др.] // Зб. наук. пр. співробітників КМАПО ім. П. Л. Шупика / М-во охорони здоров'я, Київ. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика. – Київ, 1999. – Вип. 8, кн. 1. – С. 321–324.
150. **Стан ендокринної системи у хворих на залізодефіцитні анемії** / Я. П. Гончаров, М. П. Бойчак, С. В. Видиборець // Проблеми військової охорони здоров'я : зб. наук. пр. Укр. військ.-мед. акад. / УВМА. – Київ, 1999. – Вип. 5. – С. 53–55.
151. **100 лет первому ЛОР-отделению в Украине** / М. П. Бойчак, В. Н. Ткаченко, В. И. Шербул // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов ГВКГ МО Украины / Гл. воен. мед. упр. М-ва обороны Украины, Гл. воен. клин. госпиталь. – Киев, 1999. – Вып. 4. – С. 291–298.
152. **Функциональное состояние миокарда у больных хроническим обструктивным бронхитом и бронхиальной астмой** / Е. Н. Амосова, М. П. Бойчак, Н. С. Сяба [и др.] // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов ГВКГ МО Украины / Гл. воен. мед. упр. М-ва обороны Украины, Гл. воен. клин. госпиталь. – Киев, 1999. – Вып. 4. – С. 164–169.
153. **Erythrocyte Phenotype and Peculiarities of Antiinfectious Resistance** / Е. В. Zhiburt, М. Р. Boichak, О. V. Baranova // Зб. наук. пр. співробітників КМАПО ім. П. Л. Шупика / М-во охорони здоров'я, Київ. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика. – Київ, 1999. – С. 299–302.

2000

154. Деякі питання реформування первинної медико-санітарної допомоги в Київському гарнізоні / М. П. Бойчак, Л. А. Голик // Сімейна медицина. – 2000. – №1/2. – С. 17–22.
155. Изменения диастолической функции левого и правого желудочков сердца у больных с начальными проявлениями сердечной недостаточности / М. П. Бойчак, А. А. Спасская, Г. В. Мясников [и др.] // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов ГВКГ МО Украины / Гл. воен. мед. упр. М-ва обороны Украины, Гл. воен. клин. госпиталь. – Киев, 2000. – Вып. 5. – С. 245–249.
156. Изменения систолической и диастолической функций левого желудочка у больных инфарктом миокарда с зубцом Q, осложненным умеренной острой левожелудочковой недостаточностью в динамике острого периода заболевания / Е. Н. Амосова, М. П. Бойчак, А. В. Саблин [и др.] // 36. наук. пр. співробітників КМАПО ім. П. Л. Шупика / М-во охорони здоров'я, Київ. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика. – Київ, 2000. – Вип. 9, кн. 2. – С. 105–112.
157. Их путь в медицину начинался в Киево-Могилянской академии / М. П. Бойчак, Р. Н. Лякина // Поділ і ми. – 2000. – №5/6. – С. 1–6.
158. Лікарі Київського військового шпиталю (перша третина XIX ст.). Життєписні причинки / М. П. Бойчак, Р. М. Лякіна // Військ.-іст. альм. – 2000. – Число 1. – С. 126–139.
159. Новое в диагностике и лечении заболеваний. Прогностическое значение состояния диастолической функции левого желудочка в ранние сроки инфаркта миокарда / М. П. Бойчак, Г. В. Мясников, Н. Н. Сидорова [и др.] // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов ГВКГ МО Украины / Гл. воен. мед. упр. М-ва обороны Украины, Гл. воен. клин. госпиталь. – Киев, 2000. – Вып. 5. – С. 340–343.
160. Організація стаціонар-заміняючих форм медичної допомоги в Київському гарнізоні / Л. А. Голик, М. П. Бойчак // Проблеми військової охорони здоров'я : зб. наук. пр. Укр. військ.-мед. акад. / УВМА. – Київ, 2000. – Вип. 7. – С. 10–16.
161. Особенности течения пневмоний у больных сахарным диабетом / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак // Укр. пульмонолог. журн. – 2000. – №3. – С. 35–37.
162. Оцінка ефективності застосування сумісної променевої та фітотерапії в онкології / М. П. Бойчак, В. В. Собецький, В. В. Цветкова // Журн. практ. лікаря. – 2000. – №6. – С. 31–33.

163. **Современные принципы антибактериальной терапии внегоспитальных пневмоний** : докл. на конф. «Клиническая антибиотикотерапия» (Киев, 5 окт. 2000 г.) / М. П. Бойчак, С. С. Симонов // Клин. антибиотикотерапия. – 2000. – №5/6. – С. 23–25.
164. **Состояние систолической функции левого желудочка у больных ишемической болезнью сердца с начальными проявлениями сердечной недостаточности** / М. П. Бойчак, А. А. Спасская, Н. Н. Сидорова [и др.] // Современные аспекты военной медицины : сб. науч. трудов ГВКГ МО Украины / Гл. воен. мед. упр. М-ва обороны Украины, Гл. воен. клин. госпиталь. – Київ, 2000. – Вып. 5. – С. 242–245.
165. **Состояние транстрикуспидального кровотока у больных ИБС с начальной сердечной недостаточностью** / М. П. Бойчак, Г. В. Мясников, А. А. Спасская [и др.] // Проблемы экології та медицини. – 2000. – №4/6. – С. 38–39.
166. **Состояние эритроцитарного компонента гемостаза у больных хроническим гепатитом и циррозом печени** / М. П. Бойчак, О. И. Лыховский, П. В. Бобок // Воен.-мед. журн. – 2000. – №5. – С. 63–64.

2001

167. **Бібліотеки Київського військового шпиталю** / М. П. Бойчак, Р. М. Лякіна // Agapit. – 2001. – №13. – С. 50–52.
168. **Главный военный клинический госпиталь МОУ в системе медицинского обеспечения ликвидаторов: опыт и перспективы** / М. П. Бойчак, Ю. М. Скалецкий // Inter. J. of Radiation Medicine = Междунар. журн. радиац. медицины. – 2001. – Vol. 3, №1/2. – С. 166–167. – 3rd International Conference «Health Effects of the Chernobyl Accident: Results of 15-year Follow-up Studies», June 4–8, 2001, Kiev, Ukraine.
169. **Деякі аспекта економічної ефективності реформування медичного забезпечення Київського гарнізону** / М. П. Бойчак, Л. А. Голик // Військ. медицина України. – 2001. – №1. – С. 34–40.
170. **До історії Київського військового шпиталю у XVIII ст.** / М. П. Бойчак, Р. М. Лякіна // Військ.- іст. альм. – 2001. – №1. – С. 34–47.
171. **Изменения функционального состояния желудочков сердца и их взаимодействия у больных с начальной сердечной недостаточностью** / М. П. Бойчак // Укр. кардіол. журн. – 2001. – №4. – С. 43–46.
172. **Київський військовий шпиталь під час війни 1812–1814 рр.** / М. П. Бойчак, Р. М. Лякіна // Військ.-іст. альм. – 2001. – №2. – С. 22–29.
173. **Короткий термінологічний словник-довідник менеджера охорони здоров'я** / М. П. Бойчак, Л. А. Голик, Б. П. Криштопа [та ін.] // Охорона здоров'я України. – 2001. – №3. – С. 69–72.

174. **Критерии диагностики начальной систолической дисфункции левого и правого желудочка сердца** / М. П. Бойчак, Г. В. Мясников, Л. Л. Сидорова [и др.] // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. ГВКГ МО України / Голов. військ. мед. упр. М-ва оборони України, Голов. військ. клін. госпиталь. – Київ, 2001. – Вип. 6. – С. 311–313.
175. **Математические модели внутрисердечной гемодинамики у больных начальной сердечной недостаточностью коронарогенного генеза** / М. П. Бойчак // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. ГВКГ МО України / Голов. військ. мед. упр. М-ва оборони України, Голов. військ. клін. госпиталь. – Київ, 2001. – Вип. 6. – С. 212–216.
176. **Механизмы формирования сердечной недостаточности у больных ишемической болезнью сердца** / М. П. Бойчак, Л. Л. Сидорова // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. ГВКГ МО України / Голов. військ. мед. упр. М-ва оборони України, Голов. військ. клін. госпиталь. – Київ, 2001. – Вип. 6. – С. 217–223.
177. **В. П. Образцов на военно-медицинской службе. К 150-летию со дня рождения** / М. П. Бойчак // Медицина України. – 2001. – №1. – С. 47–49.
178. **Рентгенодиагностике в Главном военном клиническом госпитале МО Украины более 100 лет** / М. П. Бойчак, Г. В. Цвигун // Променева діагностика, променева терапія. – 2001. – №4. – С. 85–89.
179. **Система етапного лікування в Збройних Силах України** / М. П. Бойчак, Л. А. Голик, Я. Ф. Радиш // Військ. медицина України. – 2001. – №2. – С. 15–19.
180. **Стан та шляхи удосконалення стоматологічної допомоги в Збройних Силах України** / М. П. Бойчак, Л. А. Голик // Військ. медицина України. – 2001. – №1. – С. 34–40.
181. **Структурно-функциональные изменения желудочков сердца у больных ишемической болезнью сердца с начальными проявлениями сердечной недостаточности** / М. П. Бойчак, Г. В. Мясников, А. А. Спасская [и др.] // Лікар. справа = Врачеб. дело. – 2001. – №1. – С. 134–135. – Матеріали пленуму правління Українського товариства терапевтів «Розвиток науково-практичної спадщини професора В. П. Образцова в сучасній медицині», 1–2 лют. 2001 р.
182. **Структурно-функциональные изменения желудочков сердца у больных с гипотиреозом** / М. П. Бойчак, Е. Н. Амосова, Я. И. Медведь [и др.] // Укр. кардіол. журн. – 2001. – №6. – С. 51–54.
183. **Формування єдиного медичного простору як важливої складової реформування охорони здоров'я України** / М. П. Бойчак, Л. А. Голик, Я. Ф. Радиш // Охорона здоров'я України. – 2001. – №3. – С. 39–44.

2002

184. **Анализ качества моделей внутрисердечной гемодинамики у больных с начальной сердечной недостаточностью различного генеза** / М. П. Бойчак, Г. В. Мясников, Л. Л. Сидорова // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. ГВКГ МО України / Голов. військ. мед. упр. М-ва оборони України, Голов. військ. клин. госпіталь. – Київ, 2002. – Вип. 7. – С. 108–110.
185. **Великий син України** : [про Івана Огієнка (1882–1972) – ученого, громадсько-політичного та церковного діяча] / М. П. Бойчак, Р. М. Лякіна // Уряд. кур'єр. – 2002. – 25 жовт. (№198). – С. 10.
186. **Взаимодействие желудочков сердца и зависимость показателей их систолической и диастолической функции у больных гипотиреозом** / М. П. Бойчак, Я. И. Медведь, Н. Н. Сидорова [и др.] // Проблеми військової охорони здоров'я : зб. наук. пр. Укр. військ.-мед. акад. / УВМА. – Київ, 2002. – Вип. 10. – С. 72–77.
187. **Досвід управління наданням медичної допомоги військовослужбовцям та цивільному населенню у Збройних Силах України та в Київському військово-медичному центрі (до проблеми державного управління охороною здоров'я в Україні)** / М. П. Бойчак, Л. А. Голик, Я. Ф. Радиш // Вісн. Укр. акад. держ. упр. при Президентіві України. – 2002. – №3. – С. 149–160.
188. **Ефективність лікування гепатопротекторами-антиоксидантами різного механізму дії в поєднанні з препаратами біологічно-активних додатків у хворих на хронічні токсичні гепатити** / І. І. Дегтярьова, Ю. В. Румянцев, ... М. П. Бойчак [та ін.] // Проблеми військової охорони здоров'я : зб. наук. пр. Укр. військ.-мед. акад. / УВМА. – Київ, 2002. – Вип. 10. – С. 78–85.
189. **Ефективність лікування гепатопротекторами, антиоксидантами різного механізму дії хворих на хронічні токсичні гепатити** / І. І. Дегтярьова, М. М. Козачок, М. П. Бойчак [та ін.] // Гастроентерологія : міжвідом. зб. / Акад. мед. наук України, М-во охорони здоров'я України, Ін-т гастроентерології АМН України. – Дніпропетровськ, 2002. – Вип. 33. – С. 107–114.
190. **Истоки преподавания болезней уха, горла, носа в Киевском университете Св. Владимира** / М. П. Бойчак, В. Н. Ткаченко, В. И. Шербул // Журн. вушних, носових і горлових хвороб. – 2002. – №3. – С. 6–7.
191. **Клинико-статистический анализ течения сердечной недостаточности коронарного генеза у военнослужащих** / М. П. Бойчак, Г. В. Мясников, Л. Л. Сидорова [и др.] // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. ГВКГ МО України / Голов. військ. мед. упр. М-ва оборони України, Голов. військ. клин. госпіталь. – Київ, 2002. – Вип. 7. – С. 11–17.

192. Медико-економічні стандарти, як основа безоплатної організації медичної допомоги військовослужбовцям і ветеранам військової служби України / М. М. Вовкодав, М. П. Бойчак, Л. А. Голик // Вісн. соц. гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2002. – №4. – С. 72–74.
193. Особливості вторинних метаболічних порушень та їх корекція при залізодефіцитній анемії, що перебігає на фоні виразкової хвороби / М. П. Бойчак, А. П. Славушевич, Л. А. Ткаченко // Проблеми військової охорони здоров'я : зб. наук. пр. Укр. військ.-мед. акад. / УВМА. – Київ, 2002. – Вип. 9. – С. 84–88.
194. Реформування системи надання амбулаторно-поліклінічної допомоги військовослужбовцям Київського гарнізону / М. П. Бойчак, Л. А. Голик, Я. Ф. Радиш // Командор. Вісн. держ. службовця України. – 2002. – №1. – С. 34–37.
195. Скрытая систолическая недостаточность желудочков сердца у больных с хронической алкогольной интоксикацией / М. П. Бойчак, А. Г. Голлод, Н. Н. Сидорова // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. ГВКГ МО України / Голов. військ. мед. упр. М-ва оборони України, Голов. військ. клин. госпіталь. – Київ, 2002. – Вип. 7. – С. 106–108.
196. Состояние вегетативной нервной системы у больных ишемической болезнью сердца с начальной сердечной недостаточностью / М. П. Бойчак // Проблеми мед. науки та освіти. – 2002. – №2. – С. 28–32.
197. Структурно-функциональные изменения желудочков сердца у больных с хронической алкогольной интоксикацией / М. П. Бойчак, А. Г. Голлод, Н. Н. Сидорова // Проблеми військової охорони здоров'я : зб. наук. пр. Укр. військ.-мед. акад. / УВМА. – Київ, 2002. – Вип. 9. – С. 76–83.
198. Структурно-функциональные изменения левого желудочка сердца у больных неревматическим миокардитом / М. П. Бойчак, А. П. Славушевич, Л. А. Ткаченко // Проблеми військової охорони здоров'я : зб. наук. пр. Укр. військ.-мед. акад. / УВМА. – Київ, 2002. – Вип. 9. – С. 84–88.
199. Тактико-спеціальне навчання з Головним військовим клінічним госпіталем Міністерства оборони України / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2002. – Т. 2, №3. – С. 100–101.
200. Фактори, що сприяють формуванню синдрому прогресуючої дилатації лівого шлуночка у хворих, які перенесли інфаркт міокарда / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2002. – Т. 2, №3. – С. 27–35.
201. Церковь и военная медицина: история госпитального храма / М. П. Бойчак // Віра і честь. – 2002. – №3. – С. 29–32.
202. Цивільна і військова медицина України: концептуальні принципи та проблеми взаємодії в єдиному медичному просторі / М. П. Бойчак, Л. А. Голик, Я. Ф. Радиш // Охорона здоров'я України. – 2002. – №2. – С. 63–67.

203. **Experience in Providing of Ytals Care to Servicemen and Civilians in Kiev Military Medical Center** / М. Р. Boichak // Health Resources Management : Proceedings of the Usa-Ukraine Specialists, Meeting. – 2002. – Published February. – P. 67–73.

2003

204. **Вариабельность сердечного ритма и ее взаимосвязь с функциональным состоянием миокарда левого желудочка у больных ишемической болезнью сердца с начальной сердечной недостаточностью** / Е. Н. Амосова, М. П. Бойчак, Л. Л. Сидорова // Серце і судини. – 2003. – №4. – С. 88–95.
205. **Військові інженери Лільє** / М. П. Бойчак, Р. М. Лякіна // Військ.-іст. альм. – 2003. – №2. – С. 4–13.
206. **До 50-річчя з дня народження головного отоларинголога МО України полковника медичної служби В. І. Шербула** / М. П. Бойчак, В. В. Головка // Журн. вушних, носових і горлових хвороб. – 2003. – №5. – С. 93–94.
207. **Зміни функціонального стану серця у хворих з хронічною алкогольною інтоксикацією** / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2003. – №3/4. – С. 72–79.
208. **Козацькі корені завідувача кафедри судової медицини університету Св. Володимира професора Оболенського М. О. (15.10.1856–14.03.1913)** / М. П. Бойчак, Р. М. Лякіна // Укр. суд.-мед. вісн. – 2003. – №2. – С. 36–38.
209. **Міністр народного здоров'я** : [про видатного лікаря Дмитра Одрину, начальника санітарної управи Дієвої армії УНР у 1917–1921 рр.] / М. Бойчак // Народна армія. – 2003. – 12 берез. – С. 7.
210. **Начальная сердечная недостаточность у больных с различными заболеваниями миокарда: анализ математических моделей внутрисердечной гемодинамики** / М. П. Бойчак, Л. Л. Сидорова // Серце і судини. – 2003. – №2. – С. 52–57.
211. **О научном потенциале Главного военного клинического госпиталя Министерства обороны Украины** / М. П. Бойчак, В. Н. Ткаченко // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ. клін. госпіталю М-ва оборони України / Голов. військ.-мед. упр. МО України, Голов. військ. клін. госпіталь. – Київ. 2003. – Вип. 8. – С. 3–9.
212. **Дмитро Одрина – перший начальник військово-медичної служби Української армії і міністр народного здоров'я та опікування Української Народної Республіки (до 110-річчя від дня народження)** / М. П. Бойчак // Вісн. соц. гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2003. – №1. – С. 79–84.

213. Ремоделювання судин, ендотеліальна дисфункція і порушення функціонального стану мікроциркуляторного русла при початковій серцевій недостатності / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2003. – №1/2. – С. 47–52.
214. Роль Головного військового клінічного госпіталю МО України в організації надання медичної допомоги потерпілим внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС / М. П. Бойчак, Ю. М. Скалецький, С. В. Халік // Проблеми військової охорони здоров'я : зб. наук. пр. Укр. військ.-мед. акад. / УВМА. – Київ, 2003. – Вип. 13. – С. 9–16.
215. Стан фтизіатричної та пульмонологічної допомоги у Збройних Силах України і перспективи їх розвитку / М. П. Бойчак, С. С. Симонов, Л. В. Веселовський [та ін.] // Укр. пульмонол. журн. – 2003. – №2 : Матеріали III з'їзду фтизіатрів і пульмонологів України. – С. 92–94.
216. Факторы, влияющие на формирование сердечной недостаточности. Сопоставительный анализ моделей внутрисердечной гемодинамики у больных с начальной сердечной недостаточностью различного генеза / М. П. Бойчак // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ. клін. госпіталю М-ва оборони України / Голов. військ. мед. упр. М-ва оборони України, Голов. військ. клін. госпіталь. – Київ, 2003. – Вип. 8. – С. 167–172.
217. Борис Владимирович Эпштейн: к 80-летию со дня рождения / М. П. Бойчак // Лікар. справа = Врачеб. дело. – 2003. – №3/4. – С. 143–144.

2004

218. С. Ю. Бурштин – перший начальник санітарної служби Збройних Сил України і Криму, Українського військового округу / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2004. – Т. 4, №4. – С. 97–103.
219. Видатний вітчизняний отоларинголог полковник медичної служби Французов Борис Леонович (до 100-річчя від дня народження) / М. П. Бойчак, В. М. Ткаченко, В. І. Шербул // Військ. медицина України. – 2004. – Т. 4, №3. – С. 116–117.
220. Ехокардіографічні критерії ранньої діагностики серцевої недостатності у хворих на ішемічну хворобу серця та питання військово-лікарської експертизи / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2004. – Т. 4, №1/2. – С. 41–44.
221. Известный военный отоларинголог Борис Леонидович Французов: к 100-летию со дня рождения / М. П. Бойчак // Журн. вушних, носових і горлових хвороб. – 2004. – №4. – С. 89–91.

222. Козацьке коріння начальника неврологічного відділення Київського військового шпиталю, головного невропатолога Київського військового округу полковника медичної служби Р. П. Полторацького : до 80-річчя з дня народж. / М. П. Бойчак, Р. М. Лякіна // Військ. медицина України. – 2004. – Т. 4, №1/2. – С. 154–159.
223. Лечение квателом больных с острыми атаками хронического панкреатита / И. И. Дегтярева, И. Н. Скрыпник, ... М. П. Бойчак [и др.] // Укр. терапевт. журн. – 2004. – №2. – С. 87–92.
224. Прогностическое значение типов систолической и диастолической дисфункции левого желудочка сердца у больных инфарктом миокарда с зубцом Q / М. П. Бойчак // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ. клін. госпіталю М-ва оборони України / Голов. військ. мед. упр. М-ва оборони України, Голов. військ. клін. госпіталь. – Київ, 2004. – Вип. 9. – С. 335–340.
225. Результати функціонування Київського військово-медичного центру, роль Головного військового клінічного госпіталю у покращенні роботи військових госпіталів у сучасних умовах / М. П. Бойчак // Збір керівного складу медичної служби Збройних Сил України, 25–27 лют. 2004 р. : (зб. доп.) / М-во оборони України. – Київ, 2004. – Ч. 1. – С. 47–58.
226. Роль нарушений функционального состояния вегетативной нервной системы в формировании сердечной недостаточности / М. П. Бойчак // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ. клін. госпіталю М-ва оборони України / Голов. військ. мед. упр. М-ва оборони України, Голов. військ. клін. госпіталь. – Київ, 2004. – Вип. 9. – С. 187–190.
227. Фізична реабілітація ветеранів Збройних Сил України з інфарктом міокарда у Київському військовому медичному центрі / М. П. Бойчак, Л. А. Голик, Т. А. Бібік // Проблемы старения и долголетия. – 2004. – №3. – С. 351–355.

2005

228. Аналіз результатів медичного огляду військово-лікарськими комісіями військовослужбовців ЗС України у 2004 р. та рекомендації по їх покращенню / М. П. Бойчак, М. Г. Козловський // Проблеми військової охорони здоров'я : зб. наук. пр. Укр. військ.-мед. акад. / УВМА. – Київ, 2005. – Вип. 14. – С. 5–8. – Збірник вийшов під грифом «Таємно».
229. Гипертензивные кризы. Современные представления и дифференцированные подходы к терапии / М. П. Бойчак, Г. В. Мясников // Укр. журн. екстрем. медицины ім. Г. О. Можаяева. – 2005. – №3. – С. 17–26.

230. Головний військовий клінічний орден Червоної Зірки госпіталь. До 250-річчя від дня заснування / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2005. – Т. 5, №2. – С. 5–15.
231. До історії Головного орден Червоної Зірки військового клінічного госпіталю за роки незалежності України / М. П. Бойчак // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ. клін. госпіталю МО України / ГВКГ. – Київ, 2005. – Вип. 10. – С. 13–24.
232. До історії клініки інфекційних хвороб Головного військового клінічного госпіталю : (присвячується 250-річчю Голов. військ. клін. госпіталю) / М. П. Бойчак, В. І. Трихліб // Інфекц. хвороби. – 2005. – №3. – С. 92–97.
233. К вопросу дифференциальной диагностики некоторых наиболее синдромально сходных в клинко-рентгенологическом проявлении форм внебольничных пневмоний, туберкулеза и рака легких на раннем этапе их развития / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, А. А. Красюк // Проблеми військової охорони здоров'я : зб. наук. пр. Укр. військ.-мед. акад. / УВМА. – Київ, 2005. – Вип. 14. – С. 8–20. – Збірник вийшов під грифом «Таємно».
234. К истории психиатрического отделения Киевского военного госпиталя / М. П. Бойчак, Ю. Н. Астапов // Арх. психіатрії. – 2005. – №2. – С. 261.
235. Киевскому военному госпиталю – 250 лет. Исторические вехи лучевой диагностики в Киевском военном госпитале / М. П. Бойчак, Г. В. Цвигун // Вісн. Нац. техн. ун-ту України «Київський політехнічний інститут». Серія: Приладобудування. – Київ, 2005. – Вип. 29. – С. 5–13.
236. Ключові стратегії розвитку Головного військового клінічного госпіталю / М. П. Бойчак, М. М. Вовкодав, Л. А. Голик // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ. клін. госпіталю МО України / ГВКГ. – Київ, 2005. – Вип. 10. – С. 24–31.
237. Легочно-почечный синдром – важнейший критерий дифференциальной диагностики, тяжести течения и прогноза узелкового периартериита и гранулематоза Вегенера. Современные взгляды на их лечение / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак // Проблеми військової охорони здоров'я : зб. наук. пр. Укр. військ.-мед. акад. / УВМА. – Київ, 2005. – Вип. 14. – С. 20–32. – Збірник вийшов під грифом «Таємно».
238. Логические основы диагностики и структура построения клинического диагноза – критерии уменьшения количества недостатков и ошибок при ведении истории болезни / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, В. И. Линник [и др.] // Проблеми військової охорони здоров'я : зб. наук. пр. Укр. військ.-мед. акад. / УВМА. – Київ, 2005. – Вип. 14. – С. 32–40. – Збірник вийшов під грифом «Таємно».

239. Основные клинико-морфологические критерии диагностики и принципы лечения различных вариантов узелкового полиартериита на современном этапе / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак // Проблемы військової охорони здоров'я : зб. наук. пр. Укр. військ.-мед. акад. / УВМА. – Київ, 2005. Вип. 14. – С. 40–55. – Збірник вийшов під грифом «Таємно».
240. Особливості формування хронічної серцевої недостатності при коронарогенних і некоронарогенних захворюваннях міокарда / М. П. Бойчак, Г. В. Мясников, Л. Л. Сидорова // Військ. медицина України. – 2005. – Т. 5, № 2. – С. 121–124.
241. Н. П. Трофимов – основатель первых на Украине клиники, курсов усовершенствования и научного общества по отоларингологии / М. П. Бойчак, В. Н. Ткаченко, В. И. Шербул // Журн. вушних, носових і горлових хвороб. – 2005. – №3. – С. 88–93.

2006

242. Військово-медичний центр Міністерства оборони – базова установа системи медичного забезпечення Збройних Сил України / Бойчак М. П. // Військ. медицина України. – 2006. – Т. 6, №3. – С. 25–28.
243. Вплив антигіпертензивної терапії атенололом та лацідіпіном на структурно-функціональний стан шлуночків серця у хворих з метаболічним синдромом / М. П. Бойчак, Я. І. Медвідь // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ. клін. госпіталю МО України / Голов. військ. мед. упр. М-ва оборони України, Голов. військ. клін. госпіталь. – Київ, 2006. – Вип. 11. – С. 233–236.
244. Клинический случай тяжелого течения ветряной оспы, осложненной развитием деструктивной пневмонии и сепсисом / Л. А. Голик, М. М. Городецкий, М. П. Бойчак [и др.] // Клин. антибиотикотерапия. – 2006. – №3. – С. 50–52.
245. *Опыт работы 408 Окружного военного госпиталя по оказанию медицинской помощи пострадавшим при ликвидации аварии на Чернобыльской АЭС / М. П. Бойчак // Китайско-украинский военно-медицинский форум по ликвидации последствий радиационной аварии : сб. данных. – Пекин, 2006. – 12. – С. 1–2.
246. Сердечный доктор : [о выдающемся враче, клиницисте и талантливом ученом В. П. Образцове] / подгот.: М. П. Бойчак, И. А. Сусак // Серце і судини. – 2006. – №2. – С. 112–115.
247. Эпидемиология и медико-социальная значимость хронической критической ишемии нижних конечностей, сочетанной с мультифокальным атеросклерозом / В. А. Черняк, М. П. Бойчак, Б. М. Коваль // Хірургія України. – 2006. – №2. – С. 90–97.

2007

248. Вплив антигіпертензивної терапії лацидипіном та моксонідином на рівень артеріального тиску, ліпідний та антивуглеводний обміни у хворих з метаболічним синдромом / М. П. Бойчак, Я. І. Медвідь, А. П. Ткаченко, Б. В. Епштейн // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ. клін. госпіталю МО України / ГВКГ. – Київ, 2007. – Вип. 12. – С. 158–162.
249. Діагностика ішемії спинного мозку у хворих з атеросклеротичними ураженнями аорти та хронічною критичною ішемією нижніх кінцівок / В. Г. Мішалов, В. А. Черняк, ... М. П. Бойчак [та ін.] // Хірургія України. – 2007. – № 3. – С. 5–12.
250. Діагностика мультифокального атеросклерозу при хронічній критичній ішемії нижніх кінцівок / В. Г. Мішалов, В. А. Черняк, М. П. Бойчак [та ін.] // Серце і судини. – 2007. – №2. – С. 86–92.
251. Ингибиторы ангиотензинпревращающего фермента: от подавления продукции ангиотензина II к органопротекции / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2007. – №10. – С. 66–68.
252. Козацьке коріння професора медицини Київського військового шпиталю М. О. Оболенського / М. П. Бойчак, Р. М. Лякіна // Київ: «Скарбниця документальної пам'яті» : зб. наук. пр. / Держ. архів м. Києва. – Київ, 2007. – Вип. 2. – С. 66–70.
253. Опыт работы 408 Окружного военного госпиталя по оказанию медицинской помощи пострадавшим при ликвидации аварии на ЧАЭС / М. П. Бойчак // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ. клін. госпіталю МО України / ГВКГ. – Київ, 2007. – Вип. 12. – С. 365–369.
254. Організація наукової праці та методи її стимулювання в Головному військовому клінічному госпіталі Міністерства оборони України / М. П. Бойчак, В. М. Ткаченко // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ. клін. госпіталю МО України / ГВКГ. – Київ, 2007. – Вип. 12. – С. 3–7.
255. Н. И. Пирогов и Х. Я. Гюббенет – коллеги и соперники / М. П. Бойчак // Вестн. морского врача. – 2007. – С. 17–34.
256. Роль і місце медичної служби Збройних Сил України в Державній службі медицини катастроф / П. С. Мельник, М. П. Бойчак, В. І. Варус // Лікар. справа = Врачеб. дело. – 2007. – №8. – С. 72–80.
257. Статус-кво військового лікаря: відновити не можна ігнорувати / М. П. Бойчак // Військо України. – 2007. – №10. – С. 18–21.

258. Факторы, влияющие на формирование сердечной недостаточности у больных с начальной сердечной недостаточностью различного генеза / М. П. Бойчак // Укр. кардіол. журн. – 2007. – №5. – С. 141.
259. The Experiences of the Ukraine Military 408 hospital on rescuing and treating the injured in the Chernobyl accident / М. Boychak // Medical J. of Chinese People's Liberation Army. – 2007. – №7. – С. 756–757.

2008

260. β-адреноблокаторы в лечении больных с хронической сердечной недостаточностью: возможно изменение тактики / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2008. – №2. – С. 46–49.
261. Г. И. Бурчинский – яркий представитель киевской терапевтической школы. К 100-летию со дня рождения / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2008. – №10. – С. 73–74.
262. Бурчинський Георгій Йосипович як військово-польовий терапевт / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2008. – №3. – С. 114–119.
263. Видатний вітчизняний терапевт. Щаблі життєвого шляху : [до 100-річчя від дня народження видатного лікаря Георгія Бурчинського] / М. П. Бойчак // Народна армія. – 2008. – 17 жовт.
264. Військово-медична служба Збройних Сил України в надзвичайних ситуаціях мирного часу / П. С. Мельник, М. П. Бойчак, В. І. Варус // Наука і оборона. – 2008. – №1. – С. 25–29.
265. Вплив терапії блокатором кальцієвих каналів та агоністом імідазолінових рецепторів на функціональний стан ендотелію судин у хворих з метаболічним синдромом / М. П. Бойчак, Я. І. Медвідь // Військ. медицина України. – 2008. – №1. – С. 29–32.
266. 20-річний досвід роботи відділення інтенсивної терапії та екстрапо-ральних методів детоксикації Головного військового клінічного госпіталю Міністерства оборони України / М. П. Бойчак, Р. М. Кішко, О. А. Желеховський // Військ. медицина України. – 2008. – Т. 8, №1. – С. 113–119.
267. Досвід роботи тендерного комітету з організації забезпечення медичним майном Головного військово-медичного клінічного центру «ГВКГ» у 2005–2007 роках та подальше його вдосконалення / М. П. Бойчак, Л. А. Голик, І. Г. Гринчук // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ.-мед. клін. центру «ГВКГ» МО України / ГВМКЦ «ГВКГ» МО України. – Київ, 2008. – Вип. 13. – С. 3–7.
268. Клініці туберкульозу Головного військового клінічного госпіталю – 70 років. Історичний нарис / М. П. Бойчак, Л. В. Веселовський // Укр. пульмонолог. журн. – 2008. – №4. – С. 62–65.

269. Лікар Микола Пирогов у приліску «Вишні» / М. П. Бойчак // Вісн. Вінниц. нац. мед. ун-ту. – 2008. – №12. – С. 522–523.
270. Участие врачей Киевского военного госпиталя и госпитальной хирургической клиники университета Св. Владимира в работе Киевского хирургического общества в первые годы его существования / М. П. Бойчак // Хірургія України. – 2008. – №4, дод. №2. – С. 16–22.

2009

271. Вода – стратегічний ресурс майбутнього / І. С. Романченко, М. П. Бойчак, З. І. Аксенова // Наука і оборона. – 2009. – №3. – С. 25–29.
272. Головний лікар Українського військового шпиталю Люцій Кобилянський – громадський і культурний діяч, дипломат, публіцист / М. П. Бойчак, Р. М. Лякіна // Зовнішні справи. – 2009. – Серп.–верес. (№8/9). – С. 50–52.
273. К вопросу о роде Подгаецких, служивших в Украине с XVII по XX столетие / М. П. Бойчак, Р. Н. Лякина // Укр. журн. з проблем медицини праці. – 2009. – №2. – С. 87–89.
274. Казацкие корни рода Маньковских / М. П. Бойчак, Р. Н. Лякина // Междунар. неврол. журн. – 2009. – №2. – С. 97–99.
275. Практична реалізація наукових робіт і дисертацій, захищених лікарями Головного військового клінічного госпіталю Міністерства оборони України у найближчому післяювілейному періоді (у 2005–2008 рр.) (друге повідомлення) / М. П. Бойчак, В. М. Ткаченко // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ.-мед. клін. центру «ГВКГ» МО України / ГВМКЦ «ГВКГ» МО України. – Київ, 2009. – Вип. 14. – С. 3–12.
276. Предисловие / М. П. Бойчак // Холера Эль-Тор / М. М. Городецкий. – Київ, 2009. – С. 3–9.

2010

277. Винахідницька творчість колективу лікарів Головного військового клінічного центру «ГВКГ» у 2005–2009 роках / М. П. Бойчак, В. М. Ткаченко // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ.-мед. клін. центру «ГВКГ» МО України / ГВМКЦ «ГВКГ» МО України. – Київ, 2010. – Вип. 15. – С. 3–5.
278. Зависимость протяженности и выраженности повреждения миокарда от системного воспаления и нарушений липидного обмена в первые сутки ОКС / М. П. Бойчак, Г. В. Мясников, З. В. Левшова // Укр. кардіол. журн. – 2010. – Дод. 2 : Матеріали XI Національного конгресу кардіологів України (Київ, 28–30 верс. 2010 р.). – С. 50–51.

279. Звіт про участь в роботі 1 Європейського конгресу військової медицини / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2010. – №3/4. – С. 179–187.
280. Место рефлексотерапии и некоторых других методов альтернативной медицины в современной медицинской практике / М. П. Бойчак, В. В. Собецкий // Лікар. справа = Врачеб. дело. – 2010. – №1/2. – С. 10–30.
281. Особливості асоційованої з прийомом ацетилсаліцилової кислоти гастропатії / М. П. Бойчак, Ю. А. Корбірніченко, Н. М. Сидорова [та ін.] // Нова медицина України. – 2010. – №1/2. – С. 33–42.
282. Особливості змін ендотеліальної функції та клапанів серця у хворих з реактивним артритом / М. П. Бойчак, Г. О. Спаська // Лікар. справа = Врачеб. дело. – 2010. – №7/8. – С. 57–61.
283. Про результати проведення гарнізонної підсумкової науково-практичної конференції «Проблемні питання та шляхи удосконалення організації медичного забезпечення особливого складу військ (сил) за територіальним принципом / М. П. Бойчак, І. В. Корецька // Військ. медицина України. – 2010. – Т. 10, №1. – С. 182–183.
284. Эндотелиальная дисфункция при заболеваниях сердечно-сосудистой системы и возможности ее коррекции ингибиторами ангиотензин-превращающего фермента / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2010. – №9. – С. 79–82.
285. Different levels of magnetocardiographic data analysis: more sophisticated methods are more accurate [Electronic resource] / I. A. Chaykovskyy, M. A. Najafian, ... M. P. Boychak [et al.] // Biomag 2010 – 17th International Conference on Biomagnetism, Dubrovnik, Croatia, 28 March – 1 Apr, 2010. – Dubrovnik, 2010. – Access mode: https://www.frontiersin.org/10.3389/conf.fnins.2010.06.00345/event_abstract (date of access: 27.12.2024).
286. Evaluation of serial QRS changes during acute myocardial infarction based on magneto cardiographie scoring system [Electronic resource] / I. A. Chaykovskyy, M. M. Budnyk, M. P. Boychak [et al.] // Biomag 2010 – 17th International Conference on Biomagnetism, Dubrovnik, Croatia, 28 March – 1 Apr, 2010. – Dubrovnik, 2010. – Access mode: https://www.frontiersin.org/10.3389/conf.fnins.2010.06.00348/846/Biomag_2010_-_17th_International_Conference_on_Biomagnetism/_all_events/event_abstract (date of access: 27.12.2024).
287. Magnetocardiographic scoring system in evaluation of serial QRS changes during first 3 weeks of acute myocardial infarction / I. A. Chaykovskyy, M. P. Boychak, G. V. Myasnikov [et al.] // Укр. кардіол. журн. – 2010. – Дод. 2 : Матеріали XI Національного конгресу кардіологів України (Київ, 28–30 верес. 2010 р.). – С. 68–69.

288. **Magnetocardiography in the diagnosis of the Ca²⁺ + overload to an area of the heart in patients presenting with delayed afterdepolarizations** / V. N. Sosnitsky, M. P. Boychak, G. V. Myasnikov [et al.] // Укр. кардіол. журн. – 2010. – Дод. 2 : Матеріали XI Національного конгресу кардіологів України (Київ, 28–30 верес. 2010 р.). – С. 219–220.

2011

289. **Возможности магнитокардиографии в диагностике поврежденных миокарда** / В. Н. Коваленко, М. П. Бойчак, А. Н. Пархоменко [и др.] // Укр. кардіол. журн. – 2011. – №6. – С. 7–15.
290. **Выдающийся отечественный гистолог профессор А. Г. Черняховский. Малоизвестные факты о службе в Киевском военном госпитале** / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2011. – №7/8. – С. 127–128.
291. **Дополнительные эффекты антагонистов рецепторов ангиотензина II при лечении больных артериальной гипертензией** / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2011. – №1. – С. 37–41.
292. **Изменения показателей магнитного картирования сердца у пациентов с очаговым миокардитом** / В. Н. Коваленко, М. П. Бойчак, В. Н. Сосницкий [и др.] // Укр. кардіол. журн. – 2011. – №4. – С. 7–13.
293. **Магнитокардиография в клинической практике: алгоритм и технологии анализа данных** / И. А. Чайковский, М. П. Бойчак, В. Н. Сосницкий [и др.] // Лікар. справа = Врачеб. дело. – 2011. – №3/4. – С. 54–66.
294. **Магнітне картування серця – нова інформаційна технологія неінвазивної електрофізіології** / В. М. Сосницький, І. Д. Войтович, М. П. Бойчак [та ін.] // Доп. Нац. акад. наук України. – 2011. – №1. – С. 166–172.
295. **Николай Иванович Пирогов в имени «Вишни»** / М. П. Бойчак // Первый госпиталь и военная медицина России: триста лет служения Отечеству: в 2 т. / под общ. ред. Н. Л. Крылова, В. М. Клюжева, И. Б. Максимова. – Москва, 2011. – Т. 1 : Становление военной медицины России : в 3 кн., кн. 2 : Военная медицина и Московский госпиталь в XIX – начале XX столетия. – С. 367–371.
296. **Прогнозування результатів добутальної стрес-ехокардіографії за результатами магнітокардіографії** / Т. В. Сосницька, Л. А. Стаднюк, М. П. Бойчак // Укр. кардіол. журн. – 2011. – №5. – С. 55–63.
297. **Рефлексотерапия и доказательная медицина** / М. П. Бойчак, В. В. Собецкий // Нарада-семінар «Сучасні аспекти використання рефлексотерапії в медичній реабілітації». – Київ, 2011. – С. 1–12.

298. Николай Васильевич Склифосовский – украинские этюды (к 175-летию со дня рождения) / М. П. Бойчак, Н. Н. Сидорова // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2011. – №2. – С. 93–96.
299. Структурно-функціональний стан лівого та правого шлуночків серця і фактори, що впливають на параметри внутрішньосерцевої гемодинамики у хворих з артеріальною гіпертензією та хронічною алкогольною інтоксикацією / М. П. Бойчак, А. Г. Голод // Лікар. справа = Врачеб. дело. – 2011. – №1/2. – С. 53–58.
300. Щодо реалізації практичної роботи над дисертаціями, захищеними за останні 2 роки (2009–2010) лікарями Головного військово-медичного клінічного центру «ГВКГ» Міністерства оборони України (третє повідомлення) / М. П. Бойчак, В. М. Ткаченко // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ.-мед. клініч. центру «ГВКГ» МО України / ГВМКЦ «ГВКГ» МО України. – Київ, 2011. – Вип. 18. – С. 17–29.

2012

301. Информативность комплексного магнитокардиографического показателя для диагностики обструктивного поражения коронарных артерий: результаты двухцентрового исследования / И. А. Чайковский, М. П. Бойчак, В. Н. Сосницкий [и др.] // Укр. кардіол. журн. – 2012. – №1. – С. 42–51.
302. Борис Леонідович Смирнов – видатний невролог, нейрохірург, перекладач «Махабхарати» : до 120 років з дня народж. / М. П. Бойчак, О. Г. Данчин, О. О. Ярош // Військ. медицина України. – 2012. – Т. 12, №1. – С. 127–132.
303. Сопоставление результатов мультимодальной неинвазивной визуализации миокарда и коронарографии у больных с хронической ишемической болезнью сердца / И. А. Чайковский, М. П. Бойчак, Л. А. Стаднюк [и др.] // Укр. кардіол. журн. – 2012. – №3. – С. 50–54.

2013

304. Становление госпитальной школы в 1707–1735 г. и ее первые ученики – воспитанники Киевской академии / М. П. Бойчак, Р. Н. Лякина // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2013. – №4. – С. 76–79.
305. Становление Киево-Могилянской академии, источника медицинских кадров на территории Украины в XVIII – начале XIX ст. / М. П. Бойчак, Р. Н. Лякина // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2013. – №5. – С. 78–81.

2014

306. **Головний військово-медичний клінічний центр «ГВКГ» – завдання, призначення** / А. П. Казмірчук, М. П. Бойчак, Л. А. Голик // Методичний посібник з основних напрямків діяльності начальника клініки (відділення) у військово-медичних закладах Збройних Сил України (на прикладі ГВМКЦ «ГВКГ») / М-во оборони України, Голов. військ.-мед. клін. центр «ГВКГ». – Київ, 2014. – С. 10–12.
307. **Некоторые особенности течения острого коронарного синдрома у пациентов, находящихся на лечении в Главном военно-медицинском клиническом центре «ГВКГ» в 2008–2013 г.** / Н. В. Науменко, А. Г. Голлод, М. П. Бойчак [и др.] // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ.-мед. клін. центру «ГВКГ» МО України / ГВМКЦ «ГВКГ» МО України. – Київ, 2014. – Вип. 21. – С. 237–238.
308. **Передмова** / М. П. Бойчак // Методичний посібник з основних напрямків діяльності начальника клініки (відділення) у військово-медичних закладах Збройних Сил України (на прикладі ГВМКЦ «ГВКГ») / М-во оборони України, Голов. військ.-мед. клін. центр «ГВКГ». – Київ, 2014. – С. 9.

2015

309. **Клініко-епідеміологічні особливості хворих з серцевою недостатністю, які проходили лікування в амбулаторних та стаціонарних підрозділах військового лікувального закладу** / І. О. Черненко, Н. М. Сидорова, М. П. Бойчак [та ін.] // Сучасні аспекти військової медицини : зб. наук. пр. Голов. військ.-мед. клін. центру «ГВКГ» МО України / ГВМКЦ «ГВКГ» МО України. – Київ, 2015. – Вип. 22, ч. 1. – С. 61–69.

2016

310. **Внесок М. Д. Стражеска та його школи у розвиток військово-польової терапії в роки Другої світової війни (частина 1)** / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2016. – №1. – С. 62–64.
311. **Внесок М. Д. Стражеска та його школи у розвиток військово-польової терапії в роки Другої світової війни (частина 2)** / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2016. – №2. – С. 63–64.
312. **Внесок М. Д. Стражеска та його школи у розвиток військово-польової терапії в роки Другої світової війни (частина 3)** / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2016. – №3. – С. 60–64.
313. **Внесок М. М. Губергріца у розвиток воєнно-польової терапії під час Другої світової війни** / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2016. – №11 – С. 69.

314. **Життя професора М. М. Губергріца як приклад наукового натхнення та патріотизму** / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2016. – №10 – С. 62–64.
315. **Профессор В. П. Образцов – создатель Киевской терапевтической школы, автор открытий, не тускнеющих со временем** / М. П. Бойчак // Серце і судини. – 2016. – №3. – С. 82–86.

2017

316. **Пирогов М. І. – як військово-польовий терапевт** / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2017. – Т. 17, №3/4. – С. 160–168.
317. **Професор В. П. Образцов – видатний вітчизняний терапевт світового рівня та п'ять великих його досягнень** / підгот. М. П. Бойчак // Образцов Василь Парменович – видатний лікар-науковець світового рівня: біобібліогр. покажч. / Нац. наук. мед. б-ка України. – Київ, 2017. – С. 8–14. – (Серія «Товариство київських лікарів в особах»).
318. **С. М. Старченко у Головному військовому клінічному госпіталі МО України : спогади начальника госпіталю М. П. Бойчака: «...часто ловлю себе на думці – як мені не вистачає Сергія Микитовича»** / М. П. Бойчак // Патоморфолог, історик медицини Сергій Микитович Старченко. До 100-річчя від дня народження : біогр. нарис / Нац. наук. мед. б-ка України ; [уклад.: Л. Є. Корнілова, П. І. Червяк]. – Київ, 2017. – С. 59–69. – (Серія «Медична біографістика»).
319. **Учні М. Д. Стражеска. Частина 1. Головні терапевти фронтів у роки Другої світової війни : [про військових лікарів В. Х. Василенка та Д. Н. Яновського]** / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2017. – №2. – С. 61–63.
320. **Учні М. Д. Стражеска. Частина 2. Армійські терапевти в роки Другої світової війни: Н. Б. Щупак, М. Й. Григор'єв, А. Д. Аденський–Пінчук** / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2017. – №3. – С. 45–47.
321. **Учні М. Д. Стражеска. Частина 3. Армійські терапевти в роки Другої світової війни: В. В. Гомоляко, М. І. Франкфурт, А. Л. Міхньов, Є. І. Ліхтенштейн** / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2017. – №4. – С. 45–48.
322. **Учні М. М. Губергріца – армійські терапевти, провідні терапевти військових госпіталів (частина 1) : [про військового лікаря О. І. Франкфурта]** / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2017. – №7/8. – С. 63–64.
323. **Учні М. М. Губергріца – армійські терапевти, провідні терапевти військових госпіталів (частина 2) : [про військового лікаря Ш. Е. Каменецького]** / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2017. – №9. – С. 62–63.

324. Учні М. М. Губергріца – армійські терапевти, провідні терапевти військових госпіталів. Частина 3: полковник медичної служби Закржевський Євген Броніславович / М. П. Бойчак // Therapia. Укр. мед. вісн. – 2017. – №10. – С. 53–55.

2018

325. Клінічний військовий шпиталь – перша українська медична клініка (до 100-річчя з дня створення) / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2018. – Т. 18, Дайджест до ювілею Української військово-медичної академії. – С. 166–172.
326. Становлення воєнно-польової терапії в Україні / М. П. Бойчак, В. Л. Савицький, Г. В. Осюдло // Військ. медицина України. – 2018. – Т. 18, Дайджест до ювілею Української військово-медичної академії. – С. 131–166.

2019

327. Внесок професора В. М. Когана–Ясного та його школи у розвиток вітчизняної воєнно-польової терапії / М. П. Бойчак // Коган–Ясний Віктор Мойсейович – терапевт, вчений. До 130-річчя від дня народження : біобібліогр. нарис / Нац. наук. мед. б-ка України, Харків. нац. мед. ун-т, Наук. б-ка. – Київ ; Харків, 2019. – С. 70–99. – (Серія «Медична біографістика»).
328. Внесок професора В. М. Когана–Ясного та його школи у розвиток вітчизняної воєнно-польової терапії (до 130-річчя від дня народження). Повідомлення 1. Особливості перебігу захворювань внутрішніх органів у роки Другої світової війни / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2019. – Т. 19, №1. – С. 108–121.
329. Внесок професора В. М. Когана–Ясного та його школи у розвиток вітчизняної воєнно-польової терапії (до 130-річчя від дня народження). Повідомлення 2. Зміни внутрішніх органів у поранених. Деякі питання організації терапевтичної допомоги на війні / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2019. – Т. 19, №2. – С. 115–125.
330. Внесок харківського професора В. М. Когана–Ясного у вчення щодо гіпертонічної хвороби й артеріальних гіпертензій (до 130-річчя з дня народження) / М. П. Бойчак // Артеріальна гіпертензія. – 2019. – №1. – С. 87–93.

331. Внесок харківського професора В. М. Когана–Ясного у вчення щодо гіпертонічної хвороби та артеріальних гіпертензій / М. П. Бойчак // Коган–Ясний Віктор Мойсейович – терапевт, вчений. До 130-річчя від дня народження : біобібліогр. нарис / Нац. наук. мед. б-ка України, Харків. нац. мед. ун-т, Наук. б-ка. – Київ ; Харків, 2019. – С. 100–112. – (Серія «Медична біографістика»).
332. До питання щодо історії вищої військово-медичної освіти на території України. Військовий (1939) і військово-медичний (1951–1958) факультети при Харківському медичному інституті. Повідомлення 1. Військовий факультет (1939–1942) при 1-му Харківському медичному інституті / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2019. – Т. 19, №3. – С. 109–121.
333. До питання щодо історії вищої військово-медичної освіти на території України. Військовий (1939) і військово-медичний (1951–1958) факультети при Харківському медичному інституті. Повідомлення 2. Військово-медичний факультет (1951–1958) при Харківському медичному інституті / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2019. – Т. 19, №4. – С. 127–140.
334. Життя і доля творця вітчизняного інсуліну В. М. Когана–Ясного / В. М. Лісовий, М. П. Бойчак, Ж. М. Перцева // Укр. терапевт. журн. – 2019. – №1. – С. 103–114.
335. Життя професора В. М. Когана–Ясного як приклад наукового подвигу / Ж. М. Перцева, М. П. Бойчак // Коган–Ясний Віктор Мойсейович – терапевт, вчений. До 130-річчя від дня народження : біобібліогр. нарис / Нац. наук. мед. б-ка України, Харків. нац. мед. ун-т, Наук. б-ка. – Київ ; Харків, 2019. – С. 7–39. – (Серія «Медична біографістика»).
336. Про життя і діяльність першого головного терапевта МО України, одного з ініціаторів реформування військово-медичної служби, генерал-майора медичної служби М. М. Вовкодава (до 75-річчя від дня народження) / М. П. Бойчак // Військ. медицина України. – 2019. – Т. 19, №2. – С. 104–115.

2020

337. **Военно-польова терапія чи військова терапія, военно-польова хірургія чи військова хірургія?** / М. П. Бойчак // Укр. журн. військ. медицини. – 2020. – Т. 1, №1. – С. 73–83.
338. **Гостра променева хвороба: внесок українських вчених** (повідомлення 1) : Інститут фізіології імені О. О. Богомольця НАН України – лідер з вивчення проблем гострої променевої хвороби. Наукові школи О. О. Городецького, Є. Ю. Чеботарьова. Німецький біофізик українського походження Б. М. Раєвський та професор Є. Б. Закржевський / М. П. Бойчак // Укр. журн. військ. медицини. – 2020. – Т. 1, №4. – С. 56–72.
339. **Життя і доля творця вітчизняного інсуліну В. М. Когана–Ясного** / В. М. Лісовий, М. П. Бойчак, Ж. М. Перцева // Вірні клятві Гіппократа : розповіді про тих, хто є взірцем для майбутніх поколінь лікарів / Харків. нац. мед. ун-т. – Харків, 2020. – С. 305–307.
340. **Інтелектуальна спадщина українського періоду життя лікаря-мислителя Миколи Івановича Пирогова** / М. Бадюк, І. Пасько, М. Бойчак, М. Матвійчук // Актуал. питання сусп. наук та історії медицини. – 2020. – №4. – С. 65–72.
341. **Книга Анатолія Міхньова «Очерки по военно-полевой терапии» та сучасність** / М. П. Бойчак // Укр. журн. військ. медицини. – 2020. – Т. 1, №2. – С. 74–91.
342. **[Предисловие]** / М. П. Бойчак // Под благодатным покровом: от Пасхи до Пасхи / протоиерей Олег Скаръ. – [Киев, 2020]. – С. 7.

2021

343. **Гостра променева хвороба: внесок українських вчених** (повідомлення 2) : Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології імені Р. Є. Кавецького НАН України. Наукові школи Ростислава Євгеновича Кавецького і Володимира Григоровича Ніколаєва / М. П. Бойчак // Укр. журн. військ. медицини. – 2021. – Т. 2, №1. – С. 94–104.
344. **Медичне забезпечення Збройних Сил України під час антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил** / В. О. Жаховський, В. Г. Лівінський, М. П. Бойчак // Медичне забезпечення антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Нац. наук. мед. б-ка України. – Київ, 2021. – Вип. 1. – С. 12–29. – До 30-річчя незалежності України.
345. **Перший начальник медичної служби Збройних Сил України генерал-майор медичної служби Георгій Васильович Циганок (до 85-річчя з дня народження)** / М. П. Бойчак // Укр. журн. військ. медицини. – 2021. – Т. 2, №3. – С. 114–123.

2022

346. **Арсеній Іванович Даниленко** – забуте прізвище непересічного вітчизняного вченого-біофізика, радіобіолога, дослідника природної радіоактивності в Україні / М. П. Бойчак // Фізіол. журн. – 2022. – №2. – С. 98–106.
347. **Клінічний випадок абсцесу кореня аорти у хворого з мінно-вибуховим пораненням, ускладненим розвитком хірургічного сепсису та самостійним випорожненням абсцесу** / М. П. Бойчак, Л. В. Комінко, С. В. Софієнко // Медицина невідклад. станів. – 2022. – Т. 18, №7. – С. 65–69.
348. **Неспецифічний реактивний гепатит – невідомий або забутий діагноз** / М. П. Бойчак, О. О. Федорова, Ю. М. Ілляшенко [та ін.] // Укр. журн. медицини, біології та спорту. – 2022. – Т. 7, №3. – С. 14–20.
349. **Раціональний вибір гепатопротекторів при медикаментозно-індукованих ураженнях печінки** / Г. В. Осьодло, М. П. Бойчак, О. О. Федорова // Гастроентерологія. – 2022. – №3. – С. 179–189.
350. **Розвиток принципів лікування пацієнтів з вогнепальними пораненнями відповідно сучасної стратегії Damage Control Resuscitation** / М. П. Бойчак, Б. В. Юрченко, В. М. Мошківський [та ін.] // Укр. журн. військ. медицини. – 2022. – Т. 3, №2. – С. 120–128.
351. **Спілка українських лікарів в Чехословаччині (до 100-річчя створення)** / А. Я. Базилевич, М. С. Бобинець, М. П. Бойчак, А. Л. Цибуля // Укр. Мед. Вісті. – 2022. – Т. 14, № 3/4. – С. 4–6. – Матеріали XIX конгресу Світової Федерації Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ), 27–29.10.2022, м. Ужгород.
352. **Стан і перспективи кислото-супресивної та гастроцитопротекторної терапії захворювань езофагогастроудоденальної зони у військово-службовців** / Г. В. Осьодло, М. П. Бойчак, С. А. Бичкова [та ін.] // Укр. журн. військ. медицини. – 2022. – Т. 3, №3. – С. 23–35.
353. **Творчі зв'язки кафедри військової терапії Української військово-медичної академії з медичними закладами вищої освіти та медичними науково-дослідними установами України** / Г. В. Осьодло, М. П. Бойчак // Укр. журн. військ. медицини. – 2022. – Т. 3, №4 (дод.). – С. 107–119. – Присвячено 30-річному ювілею створення Української військово-медичної академії.
354. **Українські вчені – головні інфекціоністи й епідеміологи центрального апарату медичної служби, фронтів (флотів), армій і військових округів у роки Другої світової війни** / М. П. Бойчак // Медицина невідклад. станів. – 2022. – Т. 18, №7. – С. 65–69.

2023

355. Головний інфекціоніст МО України професор, полковник медичної служби Марко Михайлович Городецький / М. П. Бойчак // Укр. журн. військ. медицини. – 2023. – Т. 4, №2. – С. 123–127.
356. Клінічний випадок тяжкого перебігу менінгококової інфекції, генералізованої форми, менінгоенцефаліту, менінгококцемії, ускладненої гострою двобічною сенсоневральною приглуховатістю V ступеню, та успішним лікуванням повної глухоти кохлеарною імплантацією / М. П. Бойчак, В. В. Грушкевич, Ю. І. Даниленко [та ін.] // Укр. журн. військ. медицини. – 2023. – Т. 4, №4. – С. 155–163.
357. Полковник медичної служби Б. В. Епштейн (1923–2020) – знаний військовий лікар, фундатор військової гастроентерології та військової ендокринології на теренах України (до 100-річчя від дня народження) / М. П. Бойчак // Укр. журн. військ. медицини. – 2023. – Т. 4, №1. – С. 182–187.
358. Thrombotic microangiopathy: diagnostic challenges in the primary multiple neoplasm involvement with prevalent metastasis with granulomatous inflammatory focuses / H. V. Osyodlo, S. A. Husieva, M. P. Boychak, O. Antonyuk // Wiadomości Lekarskie = Medical Advances. – 2023. – Vol. 76, Iss. 9. – P. 2121–2126.
359. Ukraińscy lekarze za granicą / M. Bojczak // Dziennik Kijowski. – 2023. – Sierp. (№16). – S. 3.

2024

360. Військово-медичному клінічному центру Північного регіону 150 років / підгот. М. П. Бойчак // Укр. журн. військ. медицини. – 2024. – Т. 5, №4. – С. 198.
361. Клінічний випадок тромбоемболії легеневої артерії у хворого з негоспітальною пневмонією / М. П. Бойчак, І. М. Льовкін, Е. П. Ольховська [та ін.] // Укр. журн. військ. медицини. – 2024. – Т. 5, №2. – С. 137–142.

1.4. ТЕЗИ

1987

362. **Ошибки в диагностике острых лейкозов** / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак // Труды научной конференции «Актуальные вопросы совершенствования диагностики и лечения». – Ленинград, 1987. – С. 56.

1988

363. **Инфузионная терапия инфекционно-токсического шока у больных с острыми пневмониями** / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, В. Г. Тарасов // Актуальные вопросы трансфузиологии : сб. докл. сбора начальников нештатных пунктов заготовки и переливания крови, 22–23 марта 1988 г. / Забайкальский воен. округ. – Чита, 1988. – С. 16–18.
364. **Опыт лечения больных с деструктивными пневмониями методом внутриаортальной инфузии лекарственных смесей** / М. П. Петухов, В. Г. Тарасов, М. П. Бойчак // Актуальные вопросы трансфузиологии : сб. докл. сбора начальников нештатных пунктов заготовки и переливания крови, 22–23 марта 1988 г. / Забайкальский воен. округ. – Чита, 1988. – С. 18–19.
365. **Опыт применения трансфузионной дезинтоксикационной терапии у больных острым лейкозом** / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак // Актуальные вопросы трансфузиологии : сб. докл. сбора начальников нештатных пунктов заготовки и переливания крови, 22–23 марта 1988 г. / Забайкальский воен. округ. – Чита, 1988. – С. 19–21.
366. **Особенности развития и течения острых гломерулонефритов в условиях резко континентального климата** / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, К. А. Лубенец // II съезд терапевтов Киргизии : тез. докл., Фрунзе, окт. 1988 г. / Киргиз. науч. о-во терапевтов. – Фрунзе, 1988. – С. 194.

1989

367. **Вторичные пневмонии при гломерулонефритах** / М. П. Бойчак, К. А. Лубенец, Н. А. Якименко // Окружная врачебная конференция «Актуальные вопросы клиники, диагностики, лечения и профилактики патологии легких» : тез. докл. – Чита, 1989. – С. 74–76.
368. **К патогенезу респираторных инфекций в период адаптации к напряженной деятельности в условиях Забайкалья** / Л. В. Филев, Л. Н. Шейпак, Е. Б. Жибурт, М. П. Бойчак // Окружная врачебная конференция «Актуальные вопросы клиники, диагностики, лечения и профилактики патологии легких» : тез. докл. – Чита, 1989. – С. 64–66.

369. **Клиника, диагностика острых осложненных пневмоний** / В. Г. Тарасов, К. А. Лубенец, М. П. Бойчак [и др.] // Окружная врачебная конференция «Актуальные вопросы клиники, диагностики, лечения и профилактики патологии легких» : тез. докл. – Чита, 1989. – С. 27–30.
370. **Опыт работы медицинской службы по профилактике острых пневмоний** / А. А. Минин, Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак [и др.] // Окружная врачебная конференция «Актуальные вопросы клиники, диагностики, лечения и профилактики патологии легких» : тез. докл. – Чита, 1989. – С. 4–7.
371. **Пневмония – как источник терапевтического сепсиса** / М. П. Бойчак, А. М. Кацуба // Окружная врачебная конференция «Актуальные вопросы клиники, диагностики, лечения и профилактики патологии легких» : тез. докл. – Чита, 1989. – С. 84–87.

1990

372. **Внутриорганный электрофорез и внутриаортальное введение лекарственных средств в комплексном лечении осложненных форм острой пневмонии** / М. П. Бойчак, А. Е. Лысенко, Л. Н. Шейпак [и др.] // I Всесоюзный конгресс по болезням органов дыхания, Киев, 9–12 окт. 1990 г. : сб. резюме. – [Киев, 1990]. – Ст. №536.
373. **Новый метод профилактики острых пневмоний в организованных коллективах путем иммунизации стафилококковым анатоксином в комплексе с тималином** / А. Е. Лысенко, М. П. Бойчак, А. И. Медус [и др.] // I Всесоюзный конгресс по болезням органов дыхания, Киев, 9–12 окт. 1990 г. : сб. резюме. – [Киев, 1990]. – Ст. №311.
374. **Опыт восстановительного лечения больных деформирующим остеоартрозом на курорте «Молоковка»** / М. П. Бойчак, Д. И. Хабаль // Реабилитация здоровья рабочих горнорудной промышленности Забайкалья : тез. докл. – Чита, 1990. – С. 123.

1991

375. **К вопросу о висцеральных проявлениях при болезни (синдроме) Рейтера** / И. В. Росин, М. П. Бойчак, А. М. Кацуба // Тезисы докладов IV Всесоюзного съезда ревматологов (г. Минск, 9–11 окт. 1991 г.) / Минский гос. мед. ин-т [и др.]. – Минск, 1991. – С. 60.
376. **К вопросу о так называемых «дерматогенных» формах острых гломерулонефритов** / М. П. Бойчак // Областная научно-практическая конференции и сбор врачей дерматовенерологов Забайкальского военного округа и Читинской области : тез. докл. – Чита, 1991. – С. 6–7.

377. К вопросу о травматических перикардитах / М. П. Бойчак, А. М. Кацуба, В. А. Плосков // Актуальные вопросы совершенствования диагностики и лечения пострадавших в районах массовых бедствий : тез. докл. Всесармейской науч. конф. – Ленинград, 1991. – С. 15.
378. Клиника, диагностика и лечение инфекционно-токсического шока у больных острыми пневмониями / В. Г. Тарасов, М. П. Бойчак // II Всесоюзный конгресс по болезням органов дыхания : тез. докл. – Челябинск, 1991. – С. 325.
379. Клинические формы инфекционно-токсического шока при острых пневмониях / М. П. Бойчак, В. Г. Тарасов // Материалы научно-практической конференции врачей округа (сборник тезисов докладов) / Киев. воен. округ. – Киев, 1991. – С. 43–44.
380. О вариантах атипичного течения острых пневмоний у лиц молодого возраста / М. П. Бойчак, Г. П. Яковлев, В. Г. Тарасов, А. И. Медус // II Всесоюзный конгресс по болезням органов дыхания : тез. докл. – Челябинск, 1991. – С. 361–362.
381. О диагностике и лечении геморрагического отека нижних конечностей у военнослужащих / А. М. Кацуба, М. П. Бойчак, А. И. Медус // Областная научно-практическая конференция и сбор врачей дерматовенерологов Забайкальского военного округа и Читинской области : тез. докл. – Чита, 1991. – С. 17–18.
382. О сортировке больных при групповых отравлениях этиленгликолем / М. П. Бойчак, В. Г. Тарасов, А. И. Гусаров [и др.] // Актуальные вопросы совершенствования диагностики и лечения пострадавших в районах массовых бедствий : тез. докл. Всесармейской науч. конф. – Ленинград, 1991. – С. 16.
383. О течении синдрома Стивенса–Джонсона / М. П. Бойчак, А. М. Кацуба, В. Г. Бгашев // Областная научно-практическая конференция и сбор врачей дерматовенерологов Забайкальского военного округа и Читинской области : тез. докл. – Чита, 1991. – С. 7–10.
384. Опыт использования ЭВМ для совершенствования диспансерной работы в гарнизонной поликлинике / А. А. Минин, А. И. Медус, М. П. Бойчак // Профилактическая медицина. Состояние и перспективы : материалы науч. конф. ВМА им. С. М. Кирова, 3–5 апр. 1991 г. / Воен.-мед. акад. им. С. М. Кирова. – Ленинград, 1991. – С. 169.
385. Организация работы нештатного кабинета диспансеризации в условиях поликлиники / М. П. Бойчак, А. Е. Лысенко, А. И. Медус // Профилактическая медицина. Состояние и перспективы : материалы науч. конф. ВМА им. С. М. Кирова, 3–5 апр. 1991 г. / Воен.-мед. акад. им. С. М. Кирова. – Ленинград, 1991. – С. 134.

386. Организация работы нештатного кабинета эндоскопической диагностики в условиях гарнизонной поликлиники / А. И. Медус, М. П. Бойчак, В. М. Попов // Профилактическая медицина. Состояние и перспективы : материалы науч. конф. ВМА им. С. М. Кирова, 3–5 апр. 1991 г. / Воен.-мед. акад. им. С. М. Кирова. – Ленинград, 1991. – С. 165.
387. Отдаленные результаты лечения язвенной болезни у военнослужащих срочной службы / М. П. Бойчак, А. Г. Бреславский, А. М. Адаменко // Материалы научно-практической конференции врачей округа (сборник тезисов докладов) / Киев. воен. округ. – Киев, 1991. – С. 53–54.
388. Применение препарата «Олифен» в комплексном лечении острых пневмоний, осложненных инфекционно-токсическим шоком / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, В. Г. Тарасов [и др.] // Экологическая патология и ее фармакокоррекция : тез. докл. III Междунар. конф. – Чита, 1991. – С. 275–276.
389. Фиброгастродуоденоскопия при неотложных состояниях / А. А. Остапенко, Т. В. Нечухаева, М. П. Бойчак // Актуальные вопросы совершенствования диагностики и лечения пострадавших в районах массовых бедствий : тез. докл. Всеармейской науч. конф. – Ленинград, 1991. – С. 71–72.
390. Функциональная активность моноцитов в группе риска заболевания острой пневмонией / Е. Б. Жибурт, Л. В. Филев, Ю. В. Поваров, М. П. Бойчак // Материалы научно-практической конференции врачей округа (сборник тезисов докладов) / Киев. воен. округ. – Киев, 1991. – С. 71.
391. Хронологический сдвиг как возможная причина снижения резистентности организма / С. Д. Положенцев, Е. Б. Жибурт, ... М. П. Бойчак // Актуальные вопросы совершенствования диагностики и лечения пострадавших в районах массовых бедствий : тез. докл. Всеармейской науч. конф. – Ленинград, 1991. – С. 78.
392. Эндолимфатическая антибиотикотерапия инфекционно-зависимых болезней грудной и брюшной полости и эндотоксикоза / В. Г. Тарасов, М. П. Бойчак, Г. П. Яковлев // Экологическая патология и ее фармакокоррекция : тез. докл. III Междунар. конф. – Чита, 1991. – С. 258–259.
393. Эффективная схема комплексной терапии дифтерии зева у взрослых / В. Н. Кутузов, В. П. Бишаров, ... М. П. Бойчак [и др.] // Экологическая патология и ее фармакокоррекция : тез. докл. III Междунар. конф. – Чита, 1991. – С. 179.

1992

394. **Клинико-эпидемиологическая характеристика острой пневмонии в условиях Крайнего Севера** / М. П. Бойчак, В. А. Гуфт, П. С. Цельников // Окружная конференция «Неотложные состояния в практике военного врача и другие актуальные вопросы медицинской службы» : тез. докл. – Новосибирск, 1992. – С. 161.
395. **О лабораторном контроле антиоксидантной терапии у больных острой пневмонией** / М. П. Бойчак, Э. А. Яковлев, Е. Б. Жибурт [и др.] // Окружная конференция «Неотложные состояния в практике военного врача и другие актуальные вопросы медицинской службы» : тез. докл. – Новосибирск, 1992. – С. 162.

1993

396. **Влияние дефицита массы тела на возникновение и течение острых пневмоний у военнослужащих срочной службы** / И. К. Асаулюк, Н. Ф. Стефанюк, М. П. Бойчак // Современные проблемы неотложной терапии в клинике внутренних болезней : тез. докл. науч.-практ. конф., посвященной 20-летию организации отд-ния неотложной терапии Гл. воен. клин. госпиталя МО Украины (окт. 1993 г.) / ГВКГ МО України – Киев, 1993. – С. 68–70.
397. **Изменения со стороны желудочно-кишечного тракта у больных острыми пневмониями. Абдоминальный вариант начала заболевания** / М. П. Бойчак // І з'їзд фтизіатрів та пульмонологів України (тези доповідей), Вінниця, 14–16 верес. 1993 р. / Наук.-практ. т-во фтизіатрів та пульмонологів України. – Вінниця, 1993. – С. 53.
398. **Клинико-морфологический анализ летальных исходов при острых пневмониях, осложненных инфекционно-токсическим шоком** / М. П. Бойчак, Н. Ф. Стефанюк, А. С. Ямов // І з'їзд фтизіатрів та пульмонологів України (тези доповідей), Вінниця, 14–16 верес. 1993 р. / Наук.-практ. т-во фтизіатрів та пульмонологів України. – Вінниця, 1993. – С. 53–54.
399. **Клинико-патологические сопоставления у больных, умерших от тромбозмболии легочной артерии** / М. П. Бойчак, С. И. Загородний, Е. В. Гуцал [и др.] // Современные проблемы неотложной терапии в клинике внутренних болезней : тез. докл. науч.-практ. конф., посвященной 20-летию организации отд-ния неотложной терапии Гл. воен. клин. госпиталя МО Украины (окт. 1993 г.) / ГВКГ МО Украины. – Киев, 1993. – С. 29–32.

400. **О некоторых ошибках диагностики инфекционно-токсического шока у больных острыми пневмониями на догоспитальном и госпитальном этапах** / М. П. Бойчак // Современные проблемы неотложной терапии в клинике внутренних болезней : тез. докл. науч.-практ. конф., посвященной 20-летию организации отделения неотложной терапии Гл. воен. клин. госпиталя МО Украины (окт. 1993 г.) / ГВКГ МО Украины. – Киев, 1993. – С. 66–68.
401. **Случай изолированного инфаркта правого предсердия с наружным разрывом миокарда** / М. П. Бойчак, А. И. Слипченко, В. И. Линник [и др.] // Современные проблемы неотложной терапии в клинике внутренних болезней : тез. докл. науч.-практ. конф., посвященной 20-летию организации отделения неотложной терапии Гл. воен. клин. госпиталя МО Украины (окт. 1993 г.) / ГВКГ МО Украины. – Киев, 1993. – С. 26–29.
402. **Случай летального исхода у больного вульгарной пузырчаткой в связи с неадекватной терапией в догоспитальном периоде и присоединением тяжелых осложнений** / А. И. Слипченко, М. П. Бойчак, В. М. Мячин // Научно-практическая конференция дерматовенерологов Урала, Сибири, Забайкалья и Дальнего Востока «Актуальные вопросы дерматологии и венерологии» : тез. докл. – Чита, 1993. – С. 121–123.
403. **Стан здоров'я допризовників: демографічні аспекти** / К. М. Амосова, В. Е. Михайлець, М. П. Бойчак, Л. Л. Сидорова // Демографічна ситуація в Україні : матеріали наук. конф. (жовт. 1993 р., м. Київ) : у 3 ч. / під ред. Л. А. Пирого. – Київ, 1993. – Ч. 2 : Проблеми охорони здоров'я населення. – С. 27–29.

1994

404. **Влияние антибиотиков на противовирусную клеточную резистентность при пневмонии** / Е. Б. Жибурт, М. П. Бойчак, И. В. Волчек [и др.] // Актуальные вопросы внутренней медицины, медицинской этики и образования : материалы симп., посвященного 150-летию каф. факультетской терапии Укр. гос. мед. ун-та, Киев, 22–23 сент. 1994 г. / Укр. гос. мед. ун-т. – Киев, 1994. – С. 8.
405. **Диагностика вторичных пневмоний в кардиологической практике** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, Н. С. Сяба, Н. Н. Чернецкий // Актуальные вопросы внутренней медицины, медицинской этики и образования : материалы симп., посвященного 150-летию каф. факультетской терапии Укр. гос. мед. ун-та, Киев, 22–23 сент. 1994 г. / Укр. гос. мед. ун-т. – Киев, 1994. – С. 3.

406. Динамика заболеваемости у военнослужащих-ликвидаторов аварии на Чернобыльской АЭС / Е. Н. Амосова, О. И. Лыховский, ... М. П. Бойчак [и др.] // Актуальные вопросы клинической медицины : тез. докл. – Полтава, 1994. – С. 17–18.
407. Изменения со стороны почек при острой пневмонии / Е. Н. Амосова, М. П. Бойчак, Л. Л. Сидорова // Медицинская служба Московского военного округа : материалы юбил. XXV науч.-практ. конф. врачей. – Н. Новгород, 1994. – С. 132–133.
408. К вопросу дифференциальной диагностики тяжелых заболеваний мио-и перикарда, сопровождающихся кардиомегалией и застойной сердечной недостаточностью / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак // Медицинская служба Московского военного округа : материалы юбил. XXV науч.-практ. конф. врачей. – Н. Новгород, 1994. – С. 139.
409. Некоторые особенности вторичных пневмоний / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак // Медицинская служба Московского военного округа : материалы юбил. XXV науч.-практ. конф. врачей. – Н. Новгород, 1994. – С. 140–141.
410. Опыт применения компьютеризированного комплекса для функциональной диагностики в процессе реабилитации больных инфарктом миокарда / И. К. Чайковский, Е. В. Гуцал, ... М. П. Бойчак [и др.] // Актуальные вопросы клинической медицины : тез. докл. – Полтава, 1994. – С. 202–203.
411. Особенности клинических проявлений пролабирования митрального клапана у военнослужащих срочной службы / М. П. Бойчак, Л. А. Голик, О. Б. Слободяник [и др.] // Медицинская служба Московского военного округа : материалы юбил. XXV науч.-практ. конф. врачей. – Н. Новгород, 1994. – С. 156–157.
412. Особенности клинического течения кори у взрослых / М. М. Городецкий, М. П. Бойчак, В. И. Трихлеб [и др.] // Актуальные вопросы клинической медицины : тез. докл. – Полтава, 1994. – С. 74.
413. Первичные реакции на малые дозы внешнего облучения у военнослужащих-ликвидаторов аварии на Чернобыльской АЭС / Е. Н. Амосова, С. И. Скляр, ... М. П. Бойчак [и др.] // Актуальные вопросы клинической медицины : тез. докл. – Полтава, 1994. – С. 18–19.
414. Принципы дифференциальной диагностики при тяжелых заболеваниях миокарда и перикарда, сопровождающихся кардиомегалией и застойной сердечной недостаточностью / М. П. Бойчак, И. К. Асаулюк, А. В. Попов // Актуальные вопросы развития военно-медицинской службы Сибирского военного округа на современном этапе : материалы к распространению передового опыта мед. обеспечения войск. – Новосибирск, 1994. – С. 58–59.

415. **Современное течение и трудности диагностики инфекционного эндокардита** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, В. А. Нибуш // Актуальные вопросы развития военно-медицинской службы Сибирского военного округа на современном этапе : материалы к распространению передового опыта мед. обеспечения войск. – Новосибирск, 1994. – С. 56–58.

1995

416. **Вторичные пневмонии в клинической кардиологии** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, Н. С. Сяба, Н. Н. Чернецкий // V Национальный конгресс по болезням органов дыхания : сб. резюме, 14–17 марта. 1995 г. – Москва, 1995. – С. 1111.
417. **Вторичные пневмонии при тяжелых заболеваниях сердечно-сосудистой системы** / Н. С. Сяба, Н. Н. Чернецкий, ... М. П. Бойчак [и др.] // Актуальні проблеми військової медицини (матеріали I науково-практичної конференції) / УВМА. – Київ, 1995. – С. 123–124.
418. **Гематологічні показники у віддалений період в осіб, які перенесли гостру променеву хворобу** / Н. Н. Вовкодав, Ю. М. Скалецький, М. П. Бойчак [та ін.] // Актуальні проблеми військової медицини (матеріали I науково-практичної конференції) / УВМА. – Київ, 1995. – С. 70–71.
419. **К вопросу диагностики язвенной болезни** / М. П. Бойчак, И. К. Асаулюк, В. И. Назаренко [и др.] // Современные аспекты военной медицины : юбилейная науч.-практ. конф., посвященная 240-летию основания Киев. воен. госпиталя (тез. докл.) / Гл. воен.-мед. упр. Вооруженных Сил Украины, ГВКГ МО Украины. – Киев, 1995. – С. 219–221.
420. **К вопросу о подготовке врачей-терапевтов в военно-медицинском отделении (ВМО)** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак // Актуальні проблеми військової медицини (матеріали I науково-практичної конференції) / УВМА. – Київ, 1995. – С. 21–23.
421. **К вопросу о синдромах Лайела и Стивенса–Джонсона как одной из тяжелых форм проявления лекарственной аллергии** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак // Актуальні проблеми військової медицини (матеріали I науково-практичної конференції) / УВМА. – Київ, 1995. – С. 90–91.
422. **Некоторые клинико-морфологические особенности вторичных пневмоний** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, С. И. Загородний, А. И. Денисюк // Современные аспекты военной медицины : юбилейная науч.-практ. конф., посвященная 240-летию основания Киев. воен. госпиталя (тез. докл.) / Гл. воен.-мед. упр. Вооруженных Сил Украины, ГВКГ МО Украины. – Киев, 1995. – С. 298–300.

423. **О новом подходе в бронхоскопической диагностике дисплазий бронхов в аспекте предотвращения хронизации воспалительных заболеваний легких** / М. П. Бойчак, Н. А. Калашников, В. Н. Каплун [и др.] // Тезисы докладов республиканской научно-практической конференции, 8–9 июня 1995 г. – Харьков, 1995. – С. 9–10.
424. **Особенности и профилактика повторных острых пневмоний у военнослужащих срочной службы** / Н. Ф. Стефанюк, И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак // V Национальный конгресс по болезням органов дыхания : сб. резюме, 14–17 марта 1995 г. – Москва, 1995. – С. 1170.
425. **Причины повторных острых пневмоний (ПОП) и их профилактика у военнослужащих срочной службы** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, Н. Ф. Стефанюк, В. А. Чиж // Современные аспекты военной медицины : юбилейная науч.-практ. конф., посвященная 240-летию основания Киев. воен. госпиталя (тез. докл.) / Гл. воен.-мед. упр. Вооруженных Сил Украины, ГВКГ МО Украины. – Киев, 1995. – С. 211–212.
426. **Респираторный дистресс-синдром взрослых (РДСВ) у больных острой пневмонией** / М. П. Бойчак // Современные аспекты военной медицины : юбилейная науч.-практ. конф., посвященная 240-летию основания Киев. воен. госпиталя (тез. докл.) / Гл. воен.-мед. упр. Вооруженных Сил Украины, ГВКГ МО Украины. – Киев, 1995. – С. 217–219.
427. **Співвідношення лейкоцитів периферичної крові у військовослужбовців строкової служби** / М. П. Бойчак, П. В. Бобок, О. П. Кисельов // Актуальні проблеми військової медицини (матеріали I науково-практичної конференції) / УВМА. – Київ, 1995. – С. 69.
428. **Сравнительная эффективность различных методов диагностики начальных стадий недостаточности кровообращения в практике военно-лётной экспертизы** / М. П. Бойчак, Ю. В. Царенко // Современные аспекты военной медицины : юбилейная науч.-практ. конф., посвященная 240-летию основания Киев. воен. госпиталя (тез. докл.) / Гл. воен.-мед. упр. Вооруженных Сил Украины, ГВКГ МО Украины. – Киев, 1995. – С. 222–223.
429. **Стан імунологічної реактивності у хворих у віддалений період після гострої променевої хвороби** / Н. Н. Вовкодав, Ю. М. Скалецкий, М. П. Бойчак [та ін.] // Актуальні проблеми військової медицини (матеріали I науково-практичної конференції) / УВМА. – Київ, 1995. – С. 71–72.
430. **Трудности диагностики и лечения больных, находящихся без сознания** / М. П. Бойчак, И. К. Асаулюк, А. А. Красюк, С. Н. Трегубенко // Современные аспекты военной медицины : юбилейная науч.-практ. конф., посвященная 240-летию основания Киев. воен. госпиталя (тез. докл.) / Гл. воен.-мед. упр. Вооруженных Сил Украины, ГВКГ МО Украины. – Киев, 1995. – С. 221–222.

431. **Трудности и основные причины диагностических ошибок на госпитальном этапе, повлекшие расхождение клинического и патологоанатомического диагнозов** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, С. И. Загородний // *Современные аспекты военной медицины : юбилейная науч.-практ. конф., посвященная 240-летию основания Киев. воен. госпиталя (тез. докл.)* / Гл. воен.-мед. упр. Вооруженных Сил Украины, ГВКГ МО Украины. – Киев, 1995. – С. 208–209.
432. **Функціональний стан серцево-судинної системи (ССС) хворих у період віддалених наслідків гострої променевої хвороби (ПВНГПХ)** / Н. Н. Вовкодав, М. П. Бойчак, Ю. М. Скалецький [та ін.] // *Актуальні проблеми військової медицини (матеріали I науково-практичної конференції)* / УВМА. – Київ, 1995. – С. 72–73.
433. **Экстракорпоральная мембральная оксигенация крови в лечении острой дыхательной недостаточности у больных с тяжелыми острыми пневмониями** / В. Д. Попов, М. П. Бойчак, Н. Ф. Стефанюк // *Современные аспекты военной медицины : юбилейная науч.-практ. конф., посвященная 240-летию основания Киев. воен. госпиталя (тез. докл.)* / Гл. воен.-мед. упр. Вооруженных Сил Украины, ГВКГ МО Украины. – Киев, 1995. – С. 274–275.

1996

434. **Случай тяжелого течения кори с летальным исходом** / М. М. Городецкий, М. П. Бойчак, В. И. Трихлеб, В. И. Лысько // *Юбилейная научная конференция, посвященная 100-летию первой в России кафедры инфекционных болезней «Инфектология. Достижения и перспективы», 22–23 окт. 1996 г. : тез. докл.* / Воен.-мед. акад. им. С. М. Кирова. – Санкт-Петербург, 1996. – С. 64.

1998

435. ***Використання гіпобаричної гіпоксії для лікування хворих в клініці внутрішніх хвороб** / М. П. Бойчак, В. В. Григор'єв, І. К. Асаулюк, М. С. Сяба // *Матеріали Міжнародної конференції та Приельбруських бесід, присвяченні 50-річчю наукової діяльності та 80-річчю з дня народження доктора медичних наук, професора і академіка Нью-Йоркської Академії Наук Колчинської Асі Зеліківни, Київ, 10–12 черв. 1998 р.* – Київ, 1998.
436. **Завдання кафедри військової терапії у підготовці лікарів загальної практики** / М. М. Вовкодав, М. П. Бойчак, М. М. Козачок // *Проблеми військової охорони здоров'я і шляхи її реформування (військово-медична освіта та наука в Україні) : [матеріали наук.-практ. конф.]* / Укр. військ.-мед. акад. – Київ, 1998. – С. 46.

437. **Засновники терапевтичних клінік у Київському військовому госпіталі** / М. П. Бойчак, В. М. Ткаченко // Проблеми військової охорони здоров'я і шляхи її реформування (військово-медична освіта та наука в Україні) : [матеріали наук.-практ. конф.] / Укр. військ.-мед. акад. – Київ, 1998. – С. 250.
438. **Київський військовий госпіталь – перша клінічна база медичного факультету Імператорського Університету Св. Володимира** / М. П. Бойчак // Проблеми військової охорони здоров'я і шляхи її реформування (військово-медична освіта та наука в Україні) : [матеріали наук.-практ. конф.] / Укр. військ.-мед. акад. – Київ, 1998. – С. 222.
439. **Можливості корекції імунного статусу ліквідаторів у віддалені терміни після аварійного переопромінення** / М. П. Бойчак, Ю. М. Скалецький, М. М. Козачок [та ін.] // Материалы 2-й Международной конференции : Отдаленные медицинские последствия Чернобыльской катастрофы, 1–6 июня 1998 г., Киев, Украина / Всемир. орг. здравоохранения, Ассоц. «Врачи Чернобыля». – Киев, 1998. – С. 520.
440. **О пневмониях на фоне вторичной иммунологической недостаточности** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, В. А. Бышук [и др.] // Восьмой национальный конгресс по болезням органов дыхания, 22–24 окт. 1998 г. : сб. резюме / Всерос. науч. об-во пульмонологов. – Москва, 1998. – С. 22–24.
441. **Роль Г. І. Бурчинського в становленні та розвитку військово-польової терапії в Україні** / М. П. Бойчак, Н. С. Сяба // Проблеми військової охорони здоров'я і шляхи її реформування (військово-медична освіта та наука в Україні) : [матеріали наук.-практ. конф.] / Укр. військ.-мед. акад. – Київ, 1998. – С. 253.
442. **Способ ауто- и гомотрансплантации в хирургической практике** / И. Н. Азарский, И. С. Чекман, ... М. П. Бойчак [и др.] // Актуальні питання медицини : матеріали респ. наук.-практ. конф., присвяченої 50-річчю Хмельницької обл. клін. лікарні. – Хмельницький, 1998. – Ч. 1. – С. 62.
443. **Українська терапевтична школа та її внесок у розвиток військово-польової терапії** / М. П. Бойчак // Проблеми військової охорони здоров'я і шляхи її реформування (військово-медична освіта та наука в Україні) : [матеріали наук.-практ. конф.] / Укр. військ.-мед. акад. – Київ, 1998. – С. 210.
444. **Частота и особенности острых пневмоний у больных сахарным диабетом** / И. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, С. М. Михеда [и др.] // Восьмой национальный конгресс по болезням органов дыхания, 22–24 окт. 1998 г. : сб. резюме / Всерос. науч. об-во пульмонологов. – Москва, 1998. – С. 313.

445. **Military telemedicine in support of environmental monitoring, medical care, and research collaboration in the Ukraine** / Gary R. Gilbert, Russ Zajchuk, ... Michael Boychak [et al.] // *Telemedicine J. : The Official Journal of the American Telemedicine Association*. – 1998. – Vol. 4, Iss. 1. – P. 88. – Abstracts from the American Telemedicine Association Third Annual Meeting, Apr. 5–8, 1998.

1999

446. **Инфекционно-токсический шок при пневмонии у лиц молодого возраста** / М. П. Бойчак, Б. А. Клишевич, А. И. Денисюк [та ін.] // 9 Национальный конгресс по болезням органов дыхания, 31 окт. – 3 нояб. 1999 г. : сб. резюме / Европ. респираторная шк. – Москва, 1999. – С. 283.
447. **Клинико-инструментальная диагностика тромбоза вен портальной системы** / М. П. Бойчак, И. В. Дуган, Г. В. Цвигун, Т. М. Хоменко // *Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Серія: Медицина*. – 1999. – Вип. 10. – С. 22–23.

2000

448. **Опыт применения лекарственных трав в комплексном лечении онкобольных** / М. Бойчак, В. Собецкий, В. Цветкова, Т. Хоменко // *Онкология 2000 : тез. II съезда онкологов стран СНГ, Украина, Киев, 23–26 мая 2000 г. / Междунар. противораковый союз, Междунар. асоц. академий наук, Асоц. онкологических, радиологических и рентгенологических центров и ин-тов стран СНГ*. – [Киев, 2000]. – С. 314.

2001

449. **Структурно-функциональные изменения левого и правого желудочков у больных ишемической болезнью сердца с начальными проявлениями сердечной недостаточности** / М. П. Бойчак, Г. В. Мясников, А. А. Спасская [и др.] // *Сучасні проблеми кардіології та ревматології – від гіпотез до фактів : матеріали Укр. наук.-практ. конф. : тези наук. доп., 14–16 берез. 2001 р. / [за ред. В. М. Коваленка та ін.] – Київ, 2001. – С. 37.*

2003

450. **Факторы, влияющие на формирование сердечной недостаточности различного генеза** / М. П. Бойчак, Г. В. Мясников, Л. Л. Сидорова // *Атеросклероз і ішемічна хвороба серця: сучасний стан проблеми. Артеріальна гіпертензія як фактор ризику ІХС; профілактика ускладнень : матеріали пленуму правління Укр. наук. т-ва кардіологів : тези наук. доп. / Укр. наук. т-во кардіологів – Київ, 2003. – С. 32.*

451. **Формирование синдрома прогрессирующей дилатации левого желудочка у больных, перенесших инфаркт миокарда** / М. П. Бойчак // Атеросклероз і ішемічна хвороба серця: сучасний стан проблеми. Артеріальна гіпертензія як фактор ризику ІХС; профілактика ускладнень : матеріали пленуму правління Укр. наук. т-ва кардіологів : тези наук. доп. / Укр. наук. т-во кардіологів. – Київ, 2003. – С. 31.

2004

452. ***Анализ математических моделей внутрисердечной гемодинамики у больных с начальной сердечной недостаточностью различного генеза** / М. П. Бойчак // Терапевтичні читання пам'яті академіка Л. Т. Малої : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 20–21 трав. 2004 р. / Ін-т терапії ім. Л. Т. Малої АМН України [та ін.]. – Харків, 2004. – С. 26.

2005

453. **Роль Н. П. Трофимова в создании первой на Украине ЛОР-клиники** / М. П. Бойчак, В. Н. Ткаченко, В. И. Шербул // X з'їзд оториноларингологів України, 22–25 трав. 2005 р. / Асоц. оториноларингологів АР Крим [та ін.]. – Судак, 2005. – С. 4–5.

2009

454. **Результаты клинических наблюдений применения препарата «Доновит-ВС»** / В. В. Собецкий, М. П. Бойчак, А. И. Бутрим // Тези І Національного конгресу «Народна медицина в Україні», 18 верес. 2009 р. / Мед. ін-т Укр. асоціації нар. медицини [та ін.]. – Київ, 2009. – С. 75–77.

2011

455. **Ефективність різних схем немедикаментозного лікування у хворих на есенціальну АГ на тлі МС** / Т. М. Бенца, М. П. Бойчак, Г. В. М'ясніков, О. О. Фогель // Укр. кардіол. журн. – 2011. – Дод. 1 : Матеріали XII Національного конгресу кардіологів України (Київ, 21–23 верс. 2011 р.). – С. 88.

2012

456. **Магнитокардиографический тест как альтернативная диагностическая стратегия в диагностике коронарного стеноза у больных с промежуточной предстеновой вероятностью ИБС / И. А. Чайковский, М. П. Бойчак, Г. В. Мясников [и др.] // Вестн. аритмологии. – 2012. – Приложение А : Материалы конгресса: X Международный славянский Конгресс по электростимуляции и клинической электрофизиологии сердца «Кардиостим», XII Всероссийская конференция по электростимуляции и клинической электрофизиологии сердца, X Всероссийский симпозиум «Диагностика и лечение аритмий у детей», VIII Международный симпозиум «Электроника в медицине. Мониторинг, диагностика, терапия», III Всероссийский симпозиум по проблеме диагностики и лечения диспластического сердца, 16–18 февр. 2012 г., Санкт-Петербург : тезисы. – С. 20.**
457. ***Prediction of obstructive stenosis in patient with intermediate pretest probability of the chronic CAD: Value of MCG index / Illya Chaikovsky, Michael Boychak [et al.] // 18th International Conference on Biomagnetism, Aug. 26–30 2012. – Paris, 2012. – P. 112.**

2024

458. **Закрита травма серця як можливий чинник дилатаційної кардіоміопатії / М. П. Бойчак, І. М. Льовкін, Ю. Я. Котик [та ін.] // Укр. журн. військ. медицини. – 2024. – Т. 5, №3 (дод.) : Матеріали VII Науково-практичної конференції з міжнародною участю «Академічні читання імені Володимира Паська в рамках 33-ої Міжнародної медичної виставки «Public Health 2024», (3 жовт. 2024 р.), Київ : тези. – С. 97–99.**

РОЗДІЛ 2

НАВЧАЛЬНІ ТА ПРАКТИЧНІ ВИДАННЯ

2. 1.

ПІДРУЧНИКИ ТА ПОСІБНИКИ

2001

459. **Медична служба Збройних Сил України** (довідкові матеріали та керівні документи) / [авт.-упоряд.: В. Я. Білий, М. П. Бойчак, Л. А. Голик та ін.] ; Голов. військ. клін. госпіталь. – Київ : [Фоліант], 2001. – 218 с. – (Серія «Порадник військового лікаря»).
460. **Термінологічний словник-довідник менеджера охорони здоров'я** (навчально-довідкове видання) / [авт. кол.: В. Я. Білий, М. П. Бойчак, Л. А. Голик та ін. ; упоряд.: М. П. Бойчак, Я. Ф. Радиш]. – Київ : Преса України, 2001. – 234 с.

2003

461. **Що необхідно знати про туберкульоз** (посібник для військовослужбовців Збройних Сил України) / [під ред. М. П. Бойчака] ; Фундація «Громадський рух «Українці проти туберкульозу», Голов. військ. клін. госпіталь МО України. – [Київ : ПРИНТ ЕКСПРЕС, 2003]. – 12 с. – (Бережи своє здоров'я).

2004

462. **Військова терапія** : [підручник] / [авт. кол.: М. М. Козачок, М. П. Бойчак, О. І. Лиховський та ін.] ; УВМА. – Київ, 2004. – 348 с.
463. **Клінічне тлумачення лабораторних досліджень у клініці внутрішніх хвороб** / І. К. Асаулюк, М. П. Бойчак, В. І. Лінник [та ін.] ; Голов. військ. клін. госпіталь МО України. – Київ : [Медінформ], 2004. – 100 с.

2008

464. **Розгортання та організація роботи військового багатoproфільного госпіталю** : навч.-метод. посіб. / за ред. П. С. Мельника, В. І. Варуса, М. П. Бойчака. – Кам'янець-Подільський : Мошак, 2008. – 122 с.

2014

465. **Методичний посібник з основних напрямків діяльності начальника клініки (відділення) у військово-медичних закладах Збройних Сил України (на прикладі ГВМКЦ «ГВКГ»)** / [авт. кол.: А. П. Казмірчук, М. П. Бойчак, Л. А. Голик та ін.] ; М-во оборони України, Голов. військ.-мед. клін. центр «ГВКГ». – Київ : [Медінформ], 2014. – 338 с.

2017

466. **Военно-польова терапія : підручник** / за ред. Г. В. Осьодло, А. В. Верби ; [авт. кол.: Г. В. Осьодло, А. В. Верба, ... М. П. Бойчак та ін.] ; Укр. військ.-мед. акад. – Київ : [Чалчинська Н. В.], 2017. – 620 с. – (Серія «Бібліотека військового лікаря»).

2018

467. **Военно-польова хірургія** / за ред. Я. Л. Заруцького, В. Я. Білого ; [авт. кол.: Я. Л. Заруцький, В. Я. Білий, ... М. П. Бойчак та ін.] ; М-во охорони здоров'я України, М-во оборони України. – Київ : Фенікс, 2018. – 544 с.

2022

468. **Военно-польова терапія : підручник** / Командування Мед. сил ЗС України, УВМА ; за ред. Г. В. Осьодло ; [авт. кол.: Осьодло Г. В., Верба А. В., ... Бойчак М. П. та ін.]. – [Вид. 2-ге, відкореговане і допов.]. – Київ : [Чалчинська Н. В.], 2022. – 646 с.

2.2.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЛИСТИ

1988

- 469. *Интенсивная терапия острых пневмоний : метод. письмо / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, В. Г. Тарасов. – Чита, 1988.
- 470. Клиника, диагностика и лечение реактивных артритов : (метод. письмо) / [сост.: М. П. Бойчак, В. В. Павлюченко]. – [Чита : б. и.], 1988. – [13] с.
- 471. *Профилактика острых пневмоний : метод. рек. / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, Ю. В. Солонский. – Чита, 1988.
- 472. *Реабилитация больных острой пневмонией : метод. рек. / Л. Н. Шейпак, М. П. Бойчак, А. И. Головашкин, Г. Н. Уварова. – Чита, 1988.

1989

- 473. *Директива и инструкция по профилактике и диагностике лекарственной аллергии с помощью кожных и провокационных проб / М. П. Бойчак. – Чита, 1989.
- 474. *Интерферон. Интерлок. Показания к применению : метод. письмо / М. П. Бойчак. – Чита, 1989.
- 475. *Методические рекомендации по организации и выявлению больных с нервнопсихическими заболеваниями, алкоголизмом, наркоманией, ночным недержанием мочи и дефицитом массы тела в войсках округа / М. П. Бойчак, Б. Б. Сергеев, М. П. Боржак. – Чита, 1989.
- 476. *Перечень обязательных диагностических исследований при обследовании больных с основными, нозологическими формами заболеваний в поликлинике при направлении на стационарное лечение в госпиталь / М. П. Бойчак, М. П. Боржак. – Чита, 1989.
- 477. *Реабилитация больных острым инфарктом миокарда : метод. рек. / М. П. Бойчак, В. В. Павлюченко. – Чита, 1989.
- 478. *Способ лечения деструкции легких с использованием физиотерапевтического комплекса и антибиотиков : метод. письмо от 03.04.1989 г. №57/2-Т/882 / М. П. Бойчак ; Мед. служба Забайкальского воен. округа. – Чита, 1989.
- 479. *Формы и методы деятельности стационара на дому : метод. рек. / А. А. Минин, М. П. Бойчак, А. И. Медус, В. М. Попов. – Чита, 1989.

1990

480. *О дефектах в оказании медицинской помощи больным сахарным диабетом : инструкция по лечению диабет. кетоацидотической комы методом малых доз инсулина : метод. письмо от 31.01.1990 г. №7/5/769 / М. П. Бойчак ; Мед. служба Забайкальского воен. округа. – Чита, 1990.
481. *Планирование и организация медицинского обеспечения войск и населения в чрезвычайных ситуациях мирного времени : метод. рек. / А. А. Минин, М. П. Бойчак, Н. А. Клочко, В. Г. Тарасов. – Чита, 1990.

1991

482. *Использование рентгенологических и эндоскопических критериев в оценке степени деформации луковиц двенадцатиперстной кишки при язвенной болезни. Вопросы военно-врачебной экспертизы : метод. рек. / М. П. Бойчак, Б. Б. Сергеев, Н. Г. Козловский. – Чита, 1991.

1995

483. Анализ работы начальника терапевтического отделения (методические рекомендации) / [сост. М. П. Бойчак] ; Гл. воен. клин. госпиталь. – Киев, 1995. – [70] с.

1997

484. Планирование медицинского обеспечения военнослужащих на мирное время : метод. рек. / Н. Н. Вовкодав, М. П. Бойчак, Л. А. Голик. – Киев, 1997. – 71 с.
485. Побочные реакции при проведении рентгеноконтрастных исследований. Механизм их возникновения и профилактика : (метод. рек.) / [сост. М. П. Бойчак] ; Гл. воен. клин. госпиталь. – Киев : [Екопрод], 1997. – 39 с.

1999

486. Методичні рекомендації з питань організації служби військ в лікувальних закладах МО України / [підгот.: М. П. Бойчак, С. Л. Дахнов, В. В. Зінченко, О. Г. Обод] ; М-во оборони України, Голов. військ.-мед. управління ЗС України. – Київ, 1999. – 92 с.
487. Методичні рекомендації з складання номенклатури справ, книг, журналів, порядку їх ведення та знищення у військовій медичній установі / [під заг. ред. М. П. Бойчака] ; Голов. військ. клін. госпіталь. – Київ, 1999. – 61 с.

488. **Методичні рекомендації по лікуванню зниженим барометричним тиском (гіпобарична гіпоксія)** / [підгот.: М. П. Бойчак, Л. А. Голик, В. І. Шербул та ін.] ; Голов. військ. клін. госпіталь. – Київ, 1999. – 12 с.
489. **Організація планування роботи військово-лікувального закладу (госпіталю) в мирний час : метод. рек.** / [під заг. керівництвом М. П. Бойчака] ; Голов. військ. клін. госпіталь МО України. – Київ : [Друк. КВІУЗ], 1999. – 16 с.

2000

490. **Діагностика, невідкладна допомога, лікування і профілактика отруєнь грибами (методичні рекомендації)** / [за ред. М. П. Бойчака] ; Голов. військ. клін. госпіталь. – Київ : [Гадяч], 2000. – 27 с.
491. **Невідкладна допомога та інтенсивна терапія при гострих отруєннях (методичні рекомендації)** / [за ред. М. П. Бойчака] ; Голов. військ. клін. госпіталь МО України. – Київ, 2000. – 42 с.
492. **Тимчасові положення про порядок надання медичної допомоги у Головному військовому клінічному госпіталі Міністерство оборони України юридичним та фізичним особам, які не мають права на безоплатне медичне обслуговування у військово-медичних закладах МО України** / [розроб.: М. П. Бойчак, В. М. Синявський, В. О. Лузан, Д. В. Огурок] ; Голов. військ. клін. госпіталь МО України. – Київ, 2000. – 23 с.

2002

493. **Застосування легалону для лікування хронічних токсичних гепатитів і жирової дистрофії печінки (методичні рекомендації)** / [уклад.: І. І. Дегтярьова, І. М. Скрипник, ... М. П. Бойчак та ін.] ; М-во охорони здоров'я України, М-во оборони України, Укр. центр наук. мед. інформації та пат.-ліценз. роботи. – Київ, 2002. – [6] с.
494. ***Лечение квамателом больных с острыми атаками хронического панкреатита** / И. И. Дегтярева, И. Н. Скрыпник, ... М. П. Бойчак [и др.]. – Киев, 2002.
495. **Ліцензування і акредитація лікувальних закладів МО України : метод. рек.** / [за ред. М. П. Бойчака] ; Голов. військ. клін. госпіталь. – Київ, 2002. – 45 с.
496. **Методичні вказівки з організації та проведення протитуберкульозних заходів у Збройних Силах України** / [під ред. М. П. Бойчака] ; Голов. військ. клін. госпіталь МО України. – Київ : [Етна-1], 2002. – 21 с.
497. ***Попередження, діагностика та лікування кардіоваскулярних порушень у хворих з хронічною нирковою недостатністю** / М. П. Бойчак, В. О. Бобров, Ю. В. Рум'янцев [та ін.]. – Київ, 2002.

498. **Форми і методи діяльності стаціонару вдома :** (метод. рек.) / [підгот.: М. М. Вовкодав, М. П. Бойчак, Л. А. Голик та ін. ; за ред. М. П. Бойчака] ; Голов. військ. клін. госпіталь МО України. – Київ, 2002. – [14] с.

2003

499. **Влияние препарата ангио-инъель на показатели внутрисердечной гемодинамики, микроциркуляции и эндотелиальной функции у больных стабильной стенокардией :** метод. указания / Н. Н. Сидорова, М. П. Бойчак. – Киев, 2003. – 20 с.
500. **Тимчасові методичні рекомендації щодо атипової пневмонії** / [розроб.: М. П. Бойчак, М. М. Городецький, В. І. Трихліб, В. В. Кононенко] ; Голов. військ. клін. госпіталь МО України, Ін-т епідеміології та інфекц. хвороб ім. Л. В. Громашевського АМН України. – Київ, 2003. – 40 с.

2004

501. **Методичні вказівки з організації та надання невідкладної медичної допомоги у Збройних Силах України** / [за ред. М. П. Бойчака] ; Голов. військ. клін. госпіталь. – Київ : [ВІПОЛ], 2004. – 87 с.
502. **Методичні рекомендації щодо невідкладної та планової госпіталізації хворих в психіатричні відділення лікувальних закладів МОУ** / [за ред. М. П. Бойчака] ; Голов. військ. клін. госпіталь МО України. – Київ : [Друк. ДУС], 2004. – 12 с.
503. **Попередження професійних заражень та проведення специфічної профілактики гепатиту В у медичних працівників ЗС України** / [за ред. М. П. Бойчака] ; Голов. військ. клін. госпіталь, Центр держ. санітар.-епідеміол. нагляду МО України. – Київ, 2004. – [21] с.
504. **Хроническая сердечная недостаточность: критерии ранней диагностики и вопросы военно-врачебной экспертизы :** (метод. рек.) / [авт. М. П. Бойчак] ; Гл. воен. клин. госпиталь МО Украины. – Киев : [Медінформ], 2004. – 24 с.

2005

505. ***Методичні рекомендації щодо своєчасного виявлення та надання допомоги при депресивних розладах військовослужбовцям Збройних Сил України** / [за ред. М. П. Бойчака]. – Київ, 2005.

2006

506. **Вказівки з діагностики, лікування і профілактики негоспітальної і нозокоміальної пневмонії у військовослужбовців** / [підгот.: Ю. І. Фещенко, М. П. Бойчак, О. Я. Дзюблик та ін.]. – Київ, 2006. – 64 с.

507. **Протоколы организации лечебно-диагностической помощи при острых заболеваниях брюшной полости** (методические рекомендации для хирургов лечебных учреждений Министерства обороны Украины) / [под общ. ред. М. П. Бойчака, И. А. Лурина] ; Гл. воен. клин. госпиталь МО Украины. – Киев : [Гордон], 2006. – 59 с.

2007

508. ***Діагностика та лікування хронічної критичної ішемії нижніх кінцівок, поєднаної з мультифокальним атеросклерозом** : метод. рек. / В. Г. Мішалов, М. П. Бойчак, В. А. Черняк [та ін.]. – Київ, 2007.
509. ***Діагностика та лікування хронічної критичної ішемії нижніх кінцівок, поєднаної з мультифокальним атеросклерозом** : метод. рек. / М. П. Бойчак, В. М. Роговський, О. М. Борківець ; М-во охорони здоров'я України. – Київ, 2007.

2009

510. **Артеріальна гіпертензія у військовослужбовців: клініка, діагностика, лікування та військово-лікарська експертиза** : (метод. рек.) / [авт.: М. П. Бойчак, Г. В. Мясников, А. П. Славусевич] ; Голов. військ.-мед. клін. центр «ГВКГ». – Київ, 2009. – 59 с.
511. **Бронхіальна астма у військовослужбовців: клініка, діагностика, лікування та військово-лікарська експертиза** : (метод. рек.) / [авт.: М. П. Бойчак, О. Я. Дзюблик, Г. В. Мясников, В. В. Дяченко] ; Голов. військ.-мед. клін. центр «ГВКГ». – Київ, 2009. – 26 с.
512. **Вікова макулярна дистрофія** : (метод. рек.) / [під ред. М. П. Бойчака] ; Голов. військ. мед. клін. центр «ГВКГ». – Київ : [Купава], 2009. – 19 с.
513. **Депресивні розлади (варіанти клінічного перебігу, критерії діагностики) у військовослужбовців Збройних Сил України** : метод. рек / [за ред. М. П. Бойчака] ; Голов. військ.-мед. клін. центр «ГВКГ». – Київ, 2009. – 18 с.
514. **Застосування фізичних методів лікування в клінічній практиці військових лікувальних закладів** : метод. рек. / [авт.: М. П. Бойчак, Г. В. Мясников, І. А. Лурін та ін.] ; Голов. військ.-мед. клін. центр «ГВКГ». – Київ, 2009. – 96 с.
515. **Лікування артеріальної гіпертензії у хворих з хронічною алкогольною інтоксикацією** (методичні рекомендації) / [уклад.: М. П. Бойчак, Г. В. Мясников, А. Г. Голод] ; Голов. військ.-мед. клін. центр «ГВКГ». – Київ, 2009. – 35 с.
516. **Медико-санітарна служба Бундесверу** : інформ. огляд №4 / [за ред. М. П. Бойчака] ; Голов. військ.-мед. клін. центр «ГВКГ». – Київ : [ЦНДІ ЗС України], 2009. – 54 с.

517. **Методичні рекомендації щодо діагностики, принципів лікування та профілактики виразкової хвороби у військовослужбовців Збройних Сил України** / [за ред. М. П. Бойчака] ; Голов. військ.-мед. клін. центр «ГВКГ» МО України. – Київ, 2009. – 20 с.
518. **Основні методи діагностики та деякі принципи і аспекти формулювання і рубрикації остаточного клінічного та патологоанатомічного діагнозів відповідно МКХ-10 : (метод. рек.)** / за ред. М. П. Бойчака ; Голов. військ.-мед. управління ЗС України, Голов. військ.-мед. клін. центр «ГВКГ» МО України. – Київ, 2009. – 97 с.

2010

519. ***Інфекційний ендокардит у військовослужбовців: клініка, діагностика, лікування та військово-лікарська експертиза** / М. П. Бойчак, Г. В. Мясніков, Л. В. Комінко. – Київ, 2010.
520. ***Магнітокардіографія в практиці військової медицини** / М. П. Бойчак, І. А. Чайковський, Г. В. Мясніков, Т. В. Сосницька. – Київ, 2010.
521. **Медичне забезпечення діяльності групи реконструкції провінції Гор у складі Міжнародних сил сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан : інформ.-аналіт. огляд №1** / [під заг. ред. М. П. Бойчака] ; Центр. НДІ ЗС України, Центр воєн.-наук. інформації. – Київ, 2010. – 46 с.
522. ***Методичні вказівки з організації та виконання протитуберкульозних заходів у Збройних Силах України** / М. П. Бойчак. – Київ, 2010.
523. **Методичні рекомендації щодо діагностики, принципів лікування та профілактики гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби у військовослужбовців Збройних Сил України** / [розроб.: М. П. Бойчак, Г. В. Мясніков, С. М. Прокопчук та ін.] ; Голов. військ.-мед. клін. центр «ГВКГ». – Київ, 2010. – [16] с.

2011

524. ***Методичні вказівки з організації та виконання протитуберкульозних заходів у Збройних Силах України** / [за заг. ред. М. П. Бойчака]. – Київ, 2011.
525. **Організація надання невідкладної медичної допомоги у військових частинах (закладах) Збройних Сил України : метод. рек.** / [за заг. ред. М. П. Бойчака] ; Голов. військ.-мед. клін. центр «ГВКГ». – Київ, 2011. – 131 с.

2014

526. ***Організація надання невідкладної медичної допомоги у військових частинах (закладах)** / [розроб.: М. П. Бойчак та ін.]. – Київ, 2014.

РОЗДІЛ 3

ПАТЕНТИ

1993

527. **Способ лечения острых диффузных гломерулонефритов** : пат. 1821205 СССР : МПК А61К 31/185 / Л. Н. Шейпак, Л. В. Филев, М. П. Бойчак [и др.] ; заявители и патентообладатели: Воен.-мед. акад. им. С. М. Кирова, Всесоюз. НИИ особо чистых биопрепаратов. – №4476309 ; заявл. 18.08.1988 ; опубл. 15.06.1993, Бюл. №22. – 4 с.

1998

528. **Спосіб визначення кислотоутворюючої функції шлунка** : пат. 21672 Україна : МПК А61В 5/07, А61В 5/00 / К. М. Амосова, М. П. Бойчак, С. І. Скляр [та ін.] ; заявник і власник Укр. держ. мед. ун-т ім. акад. О. О. Богомольця. – № 95041695 ; заявл. 14.04.1995 ; опубл. 30.04.1998, Бюл. №2. – 5 с.
529. **Спосіб диференційної діагностики нейроциркуляторної дистонії та гіпертонічної хвороби** : пат. 21456 Україна : МПК А61В 5/0402 / К. М. Амосова, О. І. Лиховський, ... М. П. Бойчак [та ін.] ; заявник і власник Укр. держ. мед. ун-т ім. акад. О. О. Богомольця. – №95031432 ; заявл. 30.03.1995 ; опубл. 30.04.1998, Бюл. №2. – 4 с.
530. **Спосіб діагностики прихованої серцевої недостатності у хворих на некоронарогенні захворювання міокарду** : пат. 25314 Україна : МПК А61В8/02 / К. М. Амосова, Л. А. Голик, ... М. П. Бойчак [та ін.] ; заявник і власник Нац. мед. ун-т ім. акад. О. О. Богомольця – №97010191; заявл. 20.10.1997 ; опубл. 25.12.1998, Бюл. №6. – 3 с.

2000

531. **Спосіб діагностики функціонального стану сфінктера Одді** : пат. 29081 Україна : МПК А61В8/12 / К. М. Амосова, М. П. Бойчак, Д. Ю. Скороходов [та ін.] ; заявник і власник Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. – №97126472 ; заявл. 31.03.1998 ; опубл. 16.10.2000, Бюл. №5. – 3 с.
532. **Спосіб оцінки ступеня вираженості порушень систолічної функції лівого шлуночка у хворих гострим інфарктом міокарда з зубцем Q** : пат. 31984 Україна : МПК: А61В5/00, А61В5/0205, А61В8/00, А61В8/02 / К. М. Амосова, М. П. Бойчак, Л. Л. Сидорова [та ін.] ; заявник і власник Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. – №98126357; заявл. 01.12.1998; опубл. 15.12.2000. Бюл. №7. – 9 с.

533. **Спосіб прогнозування повторного розвитку пневмонії** : пат. 29082 Україна : МПК: А61В 5/08, А61В 5/087 / К. М. Амосова, М. П. Бойчак, М. Ф. Стефанюк [та ін.] ; заявник і власник Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. – №97126473 ; заявл. 31.03.1998 ; опубл. 16.10.2000, Бюл. №5. – 3 с.
534. **Спосіб прогнозування розвитку синдрому прогресуючої дилатації лівого шлуночка у хворих інфарктом міокарда з зубцем Q** : пат. 31983 Україна : МПК А61В 5/0402 / К. М. Амосова, М. П. Бойчак, Г. В. Мясніков [та ін.] ; заявник і власник Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. – №98126356; заявл. 01.12.1998; опубл. 15.12.2000, Бюл. №7. – 9 с.

2001

535. **Спосіб діагностики систолічної дисфункції лівого шлуночка серця** : пат. 43179 Україна : МПК А61В5/00 / М. П. Бойчак, Г. В. Мясніков, К. М. Амосова [та ін.] ; заявник і власник Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. – №2001031942 ; заявл. 23.03.2001 ; опубл. 15.11.2001, Бюл. №10. – 2 с.
536. **Спосіб діагностики систолічної дисфункції правого шлуночка серця** : пат. 43180 Україна : МПК А61В5/00 / М. П. Бойчак, Г. В. Мясніков, К. М. Амосова [та ін.] ; заявник і власник Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. – №2001031943 ; заявл. 23.03.2001 ; опубл. 15.11.2001, Бюл. №10. – 2 с.
537. **Спосіб лікування хворих з онкологічною патологією** : пат. 41791 Україна : МПК: А61К35/78, А61Р35/00 / В. В. Собецький, М. П. Бойчак, В. В. Цветкова ; заявник і власник В. В. Собецький. – №2001053337 ; заявл. 17.05.2001 ; опубл. 17.09.2001, Бюл. №8. – 3 с.
538. **Фітокомпозиція для профілактики і лікування захворювань серцево-судинної системи** : пат. 40097 Україна : МПК: А 61К35/78, А 61Р9/00 / А. П. Лебеда, Т. С Багацька, ... М. П. Бойчак ; заявники та власники: Г. О. Круглікова, А. П. Лебеда. – №2000042232 ; заявл. 18.04.2000 ; опубл. 16.07.2001, Бюл. №6. – 5 с.

2010

539. **Спосіб одержання стовбурових клітин** : пат. 51111 Україна : МПК С12N 5/00 / Д. О. Зубов, М. Ф. Дрюк, Д. Б Шорох ; заявники і власники: Д. Б. Шорох, О. О. Стеценко, М. П. Бойчак. – №u201005551 ; заявл. 06.05.2010 ; опубл. 25.06.2010, Бюл. №12. – 6 с.

2012

540. **Спосіб виконання прекардіального ЕКГ картування та візуалізації його результатів** : пат. 66521 Україна : МПК: А61В 5/0402, А61В 5/0408 / З. В. Левшова, М. П. Бойчак, В. Е. Васильєв [та ін.] ; заявники та власники: З. В. Левшова, М. П. Бойчак, В. Е. Васильєв [та ін.]. – №u201106979 ; заявлено 03.06.2011 ; опубл. 10.01.2012, Бюл. №1. – 4 с.

РОЗДІЛ 4

ІНТЕРВ'Ю

1996

541. **«Хрещатик» зимував в Антарктиді** : [на запитання газети відповідають: начальник ГВКГ М. Бойчак, Ю. Оскерт та С. Дахнов щодо зимівлі першої Української арктичної експедиції берегової полярної станції «Фарадей», подарованої Україні Великою Британією] / підгот. Ю. Колесникова // Хрещатик. – 1996. – 22 листоп. – С. 3.

1999

542. **Тут лікують фахівці з високою духовністю** : [інтерв'ю з начальником ГВКГ М. П. Бойчаком про історію та сьогодення госпіталю, про укладання договору про співпрацю з Київською організацією ветеранів] / підгот. В. Казнін // Київ. вісн. – 1999. – 9 жовт.

2000

543. **«Від роботи маю моральне задоволення»** : [інтерв'ю з начальником ГВКГ М. П. Бойчаком про професію медика та діяльність Київського госпіталю] / підгот. А. Маркевич // Народна армія. – 2000. – 17 черв.

2001

544. **«Хворих без допомоги не залишимо!»** : [інтерв'ю з начальником ГВКГ М. П. Бойчаком про лікування онкологічних захворювань] // Народна армія. – 2001. – 9 черв.
545. **Хто щадить гріш – має з гаком більш** : [інтерв'ю з начальником ГВКГ М. П. Бойчаком про досвід роботи Київського військово-медичного центру] / підгот. А. Маркевич // Народна армія. – 2001. – 22 груд.

2005

546. **«...В Киеве, яко городе знатном и многолюдном, шпиталь учредить»** : [інтерв'ю с начальником ГВКГ М. П. Бойчаком об истории Киевского военного госпиталя накануне празднования 250-летия его основания] / подгот. Л. Суржик // Зеркало недели. – 2005. – 10–17 июня (№22). – С. 14.

547. **«...В Києве, яко городе знатном и многолюдном, шпиталь учредить»** [Електронний ресурс] : підготовка кадрів лікарських помічників – майбутніх фельдшерів, у Київському військовому госпіталі розпочала-ся після його заснування 1755 року... : [інтерв'ю з начальником ГВКГ М. П. Бойчаком про історію Київського військового госпіталю] / підгот. Л. Суржик // Дзеркало тижня. – Текст. дані. – 2005. – 10 черв. – Режим доступу: https://zn.ua/ukr/HEALTH/v_kieve_yako_gorode_znatnom_i_mnogolyudnom_shpital_uchredit.html (дата звернення: 30.12. 2024). – Назва з екрана.
548. **Люди в білих халатах** : [інтерв'ю з начальником ГВКГ М. П. Бойчаком] / підгот. С. Зят'єв // Демократ. Україна. – 2005. – 11 жовт. – С. 9.
549. **[Передмова]** / М. П. Бойчак // Головний військовий клінічний госпі-таль : буклет. – Київ, 2005. – 2-га с. обкл.
550. **[Передмова]** / М. П. Бойчак // Головний військовий клінічний госпі-таль, 1755–2005 : буклет. – Київ, 2005. – С. 1.
551. **«Рівень професійності – високий»** : [інтерв'ю з начальником ГВКГ М. П. Бойчаком про медичні кадри та традиції госпіталю] / підгот. С. Зят'єв // Народна армія. – 2005. – 28 верес. – С. 4.

2006

552. **Начальник Головного військового клінічного госпіталю МО України ге-нерал-майор медичної служби Михайло Бойчак: Здоров'я захисників Вітчизни – понад усе** : [інтерв'ю з начальником ГВКГ М. П. Бойчаком про передові технології та можливості госпіталю у проведенні ліку-вання пацієнтів] / підгот. С. Зят'єв // Ваше здоров'я. – 2006. – 8 верес. (№34). – С. 3.

2007

553. **Пані Павленко Раїсі Іванівні – багаторічному бібліотекарю і дирек-тору бібліотеки медичної книжки в Україні** / М. П. Бойчак // Раїса Іванівна Павленко : біобібліогр. нарис / Нац. наук. мед. б-ка України. – Київ, 2007. – С. 22–23.

2008

554. **Михаил Бойчак: «Шагаем в ногу со временем»** : [інтерв'ю с началь-ником ГВКГ М. П. Бойчаком об организации, деятельности и медицин-ских кадрах госпиталя] / подгот. С. Романюк // Труд. – 2008. – 29 февр. – С. 7.

2009

555. **Союз науки и практики** : Главный военный клинический госпиталь и Национальный медицинский университет им. А. А. Богомольца : [интервью с начальником ГВКГ М. П. Бойчаком о славных страницах истории и сегодняшнем дне госпиталя] / подгот. Ю. Виленский // Здоров'я України. – 2009. – Жовт. (№20). – С. 74–75.

2010

556. **Відомча медицина: високий рівень фаховості та доступності для пацієнтів** : [інтерв'ю з начальником ГВКГ М. П. Бойчаком про можливості, проблеми та здобутки відомчої медицини] / підгот. В. Фазлєєва // Ваше здоров'я. – 2010. – 17 верес. (№35). – С. 4.
557. **Дни и ночи ратного подвига** : [интервью с начальником ГВКГ М. П. Бойчаком об истории и сегодняшнем дне Главного военного клинического госпиталя МО Украины] / подгот. Ю. Виленский // Правда Украины. – 2010. – 5 мая (№32) – С. 4.
558. **Здоров'я пацієнта – понад усе** : [інтерв'ю з начальником ГВКГ М. П. Бойчаком до 255-річчя заснування госпіталю про можливості, проблеми та здобутки закладу] / підгот. С. Зят'єв // Демократ. Україна. – 2010. – 25 черв. (№25). – С. 10.

2011

559. **Васильєв С. Острівець здоров'я** : [за матеріалами бесіди з начальником ГВКГ М. П. Бойчаком про діяльність госпіталю] / С. Васильєв // Народна армія. – 2011. – №3. – С. 32.
560. **Зят'єв С. Заради життя інших** : [за матеріалами бесіди з начальником ГВКГ М. П. Бойчаком і полковником медичної служби у відставці С. Віхляєвим про надання медичної допомоги військовослужбовцям – учасникам ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи у 1986 р.] / С. Зят'єв // Вісн. Чорнобиля. – 2011. – 4 черв. (№23). – С. 1, 6 ; Демократ. Україна. – 2011. – 28 жовт. – С. 15.
561. **Зят'єв С. Медики ризикували власним життям** : [за матеріалами бесіди з начальником ГВКГ М. П. Бойчаком і полковником медичної служби у відставці С. Віхляєвим про надання медичної допомоги військовослужбовцям – учасникам ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи у 1986 р.] / С. Зят'єв // Ваше здоров'я. – 2011. – 16 груд. (№48). – С. 7.

2012

562. **Звернення до пацієнта** / М. П. Бойчак // Головний військово-медичний клінічний центр «Головний військовий клінічний госпіталь : буклет. – Київ, 2012. – 2-га с. обкл.

2018

563. **[Слова подяки колективу Національної наукової медичної бібліотеки України за багаторічну співпрацю]** / М. П. Бойчак // Павленко Р. І. Бібліотека у намисті слова / Раїса Павленко, Тетяна Остапенко, Юрій Віленський ; ННМБУ. – Київ, 2018. – С. 117.

РОЗДІЛ 5

ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ Й ДІЯЛЬНІСТЬ М. П. БОЙЧАКА

1995

564. Про присвоєння почесних звань України офіцерам військово-медичної служби Збройних Сил України [Електронний ресурс] : указ Президента України від 12 черв. 1995 р. №442 // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 1995. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442/95#Text> (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.

За значний особистий внесок в організацію медичного обслуговування військовослужбовців, впровадження нових методів діагностики і лікування, високу професійну майстерність присвоїти почесне звання «Заслужений лікар України» Бойчаку Михайлу Петровичу – провідному терапевтові Головного військового клінічного госпіталю Міністерства оборони України, полковнику.

1996

565. Подолян Л. Дар Страны восходящего солнца [Электронный ресурс] / Л. Подолян // Зеркало недели. – Текст. дан. – 1996. – 2 авг. – Режим доступа: https://zn.ua/HEALTH/dar_strany_voshodyaschego_solntsa.html# (дата обращения: 30.12.2024). – Загл. с екрана.

Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака в церемонії передачі японським урядом госпіталю магнітно-резонансного томографа як частини другого пакету медичної допомоги Японії для учасників процесу ядерного розброєння України за програмою Комітету співробітництва по ліквідації ядерної зброї в Україні та міжурядової угоди між Японією та Україною від 1994 р.

1997

566. Гап'юк Л. Відбувся перший випуск військових лікарів-менеджерів / Л. Гап'юк // Народна армія. – 1997. – 15 берез.

Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у спільному проєкті цивільної та військової медичних служб у підготовці фахових лікарів-менеджерів.

567. **Кравченко О. Семь футов под килем и теплой вам весны! : антарктическа вахта «Деловой Украины» / О. Кравченко // Деловая Украина. – 1997. – Янв. (№1). – С. 3.**

Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака в організації медичного обстеження полярників другої Української антарктичної експедиції.

568. **Матвеева В. «Лечить сердце мы можем, но лучше будем его беречь» : считают кардиологи Украины / В. Матвеева // Все о медицине. – 1997. – Май. – С. 2.**

На фото: начальник ГВКГ М. П. Бойчак серед учасників V Національного конгресу кардіологів, який проходив 12–14 травня 1997 р. у Києві в приміщенні театру імені Івана Франка.

1998

569. **Про присвоєння військових звань [Електронний ресурс] : указ Президента України від 23 серп. 1998 р. №925 // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 1998. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/925/98#Text> (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.**

Присвоїти військове звання генерал-майора медичної служби полковнику медичної служби Бойчаку Михайлу Петровичу – начальникові Головного військового клінічного шпиталю Міністерства оборони України.

570. **Швирьов В. Академік Білий працює на медицину майбутнього / В. Швирьов // Народна армія. – 1998. – 24 лют. (№35) – С. 1.**

Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у виїздному засіданні президії Міжнародної академії комп'ютерних наук та систем.

571. **Швирьов В. Військові медики нарощують свій потенціал / В. Швирьов // Народна армія. – 1998. – 5 берез. – С. 1.**

Про діяльність та кадри ГВКГ протягом понад 240 років.

На фото: начальник ГВКГ М. П. Бойчак (перший ліворуч).

1999

572. **Військові медики демонструють клас // Народна армія. – 1999. – 23 лип.**

Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у робочій зустрічі з президентом АМН України, директором Інституту урології та нефрології О. Ф. Возіановим, що відбулася у клініці урології та нефрології ГВКГ.

573. **Гуманитарная помощь из Нидерландов // Эста. – 1999. – №3.**

Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у зустрічі з Військовим Аташе Посольства Королівства Нідерланди в Україні підполковником Геррітом Тіммером.

574. **Черноморский Г. Пушки с Пиренева. Лазерные : они не убивают – лечат** / Г. Черноморский // Киев. новости. – 1999. – 22 июня (№31).
Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у зустрічі з іспанськими військовими медиками, які відвідали Україну і познайомилися з роботою українських колег.
575. **Швирьов В. Військовий Аташе Посольства Королівства Нідерланди в Україні підполковник Герріт Тіммер: «У нашій країні високо цінують знання й досвід українських медиків»** / В. Швирьов // Народна армія. – 1999. – 10 лип.
Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у церемонії вручення офіційного протоколу щодо передачі набору антибіотиків широкого спектру дії, що надійшли до України від уряду Нідерландів.
576. **Швирьов В. Місце зустрічі – «землянка»** / В. Швирьов // Народна армія. – 1999. – 17 лют. – С. 1, 6.
Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у вечорі пам'яті, присвяченого 10 річниці виведення обмеженого контингенту військ із Афганістану, що відбувся у ГВКГ.
577. **Шилін О. «Лікарня у погонах»** / О. Шилін // Київ. вісн. – 1999. – 13 листоп.
Про розповідь начальника ГВКГ М. П. Бойчака про історію та сьогодення закладу.

2000

578. **Воронков В. Засяяти білосніжною усмішкою** / В. Воронков // Народна армія. – 2000. – 6 січ.
Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака в урочистостях з нагоди 55-річчя Центральної стоматологічної поліклініки МО України.
579. **Вручил посол Японії** // Деловая Украина. – 2002. – 17 мая (№31).
Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака в церемонії передачі від імені уряду Японії медичного обладнання госпіталю у рамках третього етапу проекту допомоги іноземних держав в ліквідації ядерної зброї, що розміщена на території України.
580. **Горюшков П. Дружину врятував професіоналізм медиків** / П. Горюшков // Народна армія. – 2000. – 10 листоп.
Подяка начальнику Головного військово-медичного управління МО України В. Білому, начальнику ГВКГ М. П. Бойчаку, колективу клініки неврології та нейрохірургії за високий професіоналізм, душевність, терпіння і турботу про пацієнтів.

581. **Маркевич А. І навчання, і змагання / А. Маркевич // Народна армія.**
– 2000. – 17 трав.
Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у врученні свідоцтв слухачам першого випуску курсів підготовки молодших медичних сестер з догляду за хворими.
582. **Маркевич А. Клятва «новобранців» у білих халатах / А. Маркевич // Народна армія.** – 2000. – 8 груд.
Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у посвяті в професію медичних сестер.
583. **Покликання – бути лікарем // Народна армія.** – 2000. – 1 лип.
Розповідь про начальника ГВКГ М. П. Бойчака.

2001

584. **Нечитайло Л. Японія – Україні / Л. Нечитайло // День.** – 2001. – 16 черв. (№106).
Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака в урочистій церемонії передачі медичного обладнання Надзвичайним та Повноважним Послом Японії в Україні паном Хітоші Хонда медичним закладам ЗС України.
585. **Пам'яті вченого // Народна армія.** – 2001. – 16 лют.
Про виступ начальника ГВКГ М. П. Бойчака на засіданні Київського міського наукового товариства терапевтів, присвяченого 150-річчю з дня народження засновника української терапевтичної школи В. Образцова.
586. **Сорочинський А. Дякуємо за врятоване життя сина / А. Сорочинський // Народна армія.** – 2001.
Подяка головному нейрохірургу України Ю. О. Орлову, начальнику ГВКГ М. П. Бойчаку, начальнику клініки нейрохірургії та неврології ГВКГ О. Г. Данчину за врятоване життя сина.

2002

587. **Про відзначення державними нагородами України медичних працівників [Електронний ресурс] :** указ Президента України від 13 черв. 2002 р. №553 // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст дані. – Київ, 2002. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/553/2002#Text> (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.
За вагомий особистий внесок у розвиток охорони здоров'я, впровадження сучасних методів діагностики і лікування, високий професіоналізм нагородити орденом «За заслуги» II ступеня Бойчака Михайла Петровича – начальника Головного військового клінічного госпіталю, генерал-майора медичної служби.

588. Снігур О. Лікар від Бога / О. Снігур // Вперед. – 2002. – 28 черв. – С. 5.
Нарис про начальника ГВКГ М. П. Бойчака.

2003

589. Горбасенко І. Потужний спалах давньої хвороби : туберкульоз – недуга страшна, але боротися і перемагати її нам під силу : [розмова із заступником голови правління фундації Громадський рух «Українці проти туберкульозу» І. Горбасенком про результати діяльності фундації, зокрема, про співпрацю з ГВКГ МО України та плани на майбутнє] / підгот. С. Зятєв // Надзвичайна ситуація. – 2004. – (№1).
На фото: голова правління фундації В. Руденко вручає благодійну допомогу начальнику ГВКГ М. П. Бойчаку.

2004

590. [Члени делегації медичної служби Федерального міністерства оборони Федеративної республіки Німеччини відвідали Головний військовий клінічний госпіталь Міністерства оборони України] / фото В. Тарасова // Укрінформ фото. – 2004. – 17 берез.
На фото: начальник ГВКГ М. П. Бойчак та керівник німецької військової делегації Вольфганг Бік.

2005

591. Анисимов А. На книжній полке – медицинский полк: Военно-фельдшерская школа / А. Анисимов // Киев. телеграф. – 2005. – 8–14 апр. – С. 17.
Про вихід у світ книги «Военно-фельдшерская школа при Киевском военном госпитале» авторів М. П. Бойчака та Р. М. Лякіної, в якій розповідається про історію навчального закладу від заснування у 1838 р. до закриття у 1926 р.
592. Бойчак Михайло Петрович, Головний військовий клінічний орден Червоної зірки госпіталь МО України // Україна медична. Хто є хто / Укр. акад. геральдики, товарного знаку та логотипу. – Київ, 2005–2006. – С. 196–197.
593. Воронков С. Цитадель зцілення та надії / С. Воронков // Народна армія. – 2005. – 18 черв. – С. 6.
Екскурс в історію ГВКГ до 250-ої річниці його заснування та до Дня медичного працівника.
На фото: начальник госпіталю М. П. Бойчак.

594. **Дівчина з «бійцівським» характером** : [інтерв'ю з чотириразовою олімпійською чемпіонкою по плаванню Я. Клочковою під час зустрічі з медичним персоналом в Київському військовому клінічному госпіталі МО України] / підгот. Ю. Венскович // Народна армія. – 2005. – 20 груд. – С. 6.
На фото: начальник КВКГ М. П. Бойчак з учасниками зустрічі вручають квіти Я. Клочковій.
595. **Ечкало А. Кредо доктора Епштейна** : рассказ о враче / А. Ечкало. – Киев : [Преса України], 2005. – 144 с.
Про М. П. Бойчака. – С. 97, 98, 108.
596. **Кульова В. «Бурса» для солдатських сиріт** : у військово-фельдшерській школі при Головному клінічному госпіталі, якому виповнюється 250, навчалися і Микола Щорс, і Дем'ян Бедний, і Михайло Донець, і Остап Вишня... / В. Кульова // Хрещатик. – 2005. – 8 черв. – С. 6.
Про підготовку медичних кадрів у військово-фельдшерській школі у книзі М. П. Бойчака та Р. М. Лякіної «Военно-фельдшерская школа при Киевском военном госпитале, 1838–1926 гг.».
597. **Склад Організаційного комітету з підготовки та відзначення 250-річчя Головного військового клінічного ордена Червоної Зірки госпіталю** [Електронний ресурс] : дод. до розпорядж. Кабінету Міністрів України від 8 черв. 2005 р. №184-р // Урядовий портал : єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – Текст. дані. – Київ, 2005. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/17822610> (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.
Бойчак Михайло Петрович – начальник Головного військового клінічного ордена Червоної Зірки госпіталю у складі Організаційного комітету з підготовки та відзначення 250-річчя Головного військового клінічного ордена Червоної Зірки госпіталю.
598. **Трубіцин О. «Оборонавтосервіс» слово тримає** / О. Трубіцин // Народна армія. 2005. – 7 груд.
Про вручення начальнику ГВКГ М. Бойчаку ключів від автомобіля «Газель» від ДП МО України «Оборонавтосервіс».
На фото: генеральний директор концерну МО «Техвоєнсервіс» Л. Шоломицький вручає ключі від автомобіля М. Бойчаку.
599. **Шехтман С. Госпиталь отметил свой юбилей** / С. Шехтман // Киев. вестн. – 2005. – 23 юния (№66).
Про виступ начальника ГВКГ М. П. Бойчака на святкуванні 250-річчя від дня його заснування.

2006

600. Андрюшин О. До України за досвідом / О. Андрюшин // Народна армія. – 2006.
Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у роботі Міжнародної наукової конференції нейрохірургів, невропатологів та лікарів діагностичного профілю.
601. Бондаренко А. Коли вчинок красномовніший за будь-яке гасло / А. Бондаренко // Народна армія. – 2006. – 19 груд.
Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у «Дні донора».
602. Віленський Ю. Повернення у вікопомні стіни / Ю. Віленський // Ваше здоров'я. – 2006. – 17 берез. (№10). – С. 15.
Роздуми над книгою начальника ГВКГ М. П. Бойчака «Історія Київського військового госпіталю».
603. У пошуках кращого здоров'я / підгот. Ю. Венскович // Народна армія. – 2006. – 18 лют.
На фото: начальник ГВКГ М. П. Бойчак під час роботи Всеукраїнської науково-практичної конференції гастроентерологів, що відбувалася в ГВКГ у лютому 2006 р.
604. [Украинско-китайский симпозиум по вопросам взаимопомощи между вооруженными силами в области медицины в случае ядерных катастроф] // Голос України. – 2006. – 12 груд.
На фото: виступ начальника ГВКГ М. П. Бойчака на симпозиумі у Пекіні.
605. Чікалін В. Подвижничество перших військових лікарів / В. Чікалін // Уряд. кур'єр. – 2006. – 20 жовт. (№197). – С. 11.
Про підготовку фундаментального видання «История Киевского военного госпиталя», в якому автор М. П. Бойчак мовою архівних документів розповідає про розвиток військової медицини, долі видатних лікарів та історію медичного закладу.
На фото: начальник госпіталю М. П. Бойчак дарує видання Президентіві України В. А. Ющенку.
606. Чікаліна Д. Шлях подвижництва довжиною чверть століття / Д. Чікаліна // Народна армія. – 2006. – 30 верес. (№179). – С. 1, 6.
Про вихід у світ перших двох книжок М. П. Бойчака «История Киевского военного госпиталя», в яких глибоко і всебічно досліджено багаторічну історію провідного в Україні лікувального військового закладу.
На фото: начальник госпіталю М. П. Бойчак дарує видання Президентіві України В. А. Ющенку.

607. **Шехтман С. Медицина в лицах. Кредо доктора Эпштейна / С. Шехтман** // Киев. вестн. – 2006. – 28 февр.
Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у презентації книги А. Єчкала «Кредо доктора Эпштейна» із серії видань «Жизнь замечательных людей госпиталя».
На фото: М. П. Бойчак і Б. В. Епштейн.

2008

608. **Бойчак Михайло Петрович, доктор медичних наук, генерал-майор медичної служби, доцент, заслужений лікар України** // Українські лікарі : біобібліогр. довід. / Я. Ганіткевич, П. Пундій ; наук. ред. Л. Пиріг ; Наук. т-во ім. Шевченка, Всеукр. лікар. т-во. – Львів, 2008. – Кн. 3: Учасники національно-визвольної боротьби й українського державотворення. Репресовані та реабілітовані лікарі України. – С. 30–31.
609. **Віленський Ю. Важкий вибір у Сталінграді: епізоди з життя генерала Івана Іщенка** [Електронний ресурс] / Ю. Віленський // День. – Текст. дані. – 2008. – №107. – Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/article/cuspilstvo/vazhkyu-vybir-u-stalinhradi> (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.
Розповідь про видатного українського хірурга Івана Миколайовича Іщенка та створення начальником Київського військового госпіталю М. П. Бойчаком і організатором музею госпіталю С. М. Старченком меморіалу на його честь.
610. **Пиріг Л. А. Бойчак Михайло Петрович** [Електронний ресурс] / Л. А. Пиріг // Енциклопедія сучасної України. – Текст. дані. – Київ, 2008. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-23020> (дата звернення: 07.08.2024). – Назва з екрана.
611. **Про відзначення державними нагородами України** [Електронний ресурс] : указ Президента України від 20 серп. 2008 р. №745 // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2008. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/745/2008#top> (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.
За вагомий особистий внесок у зміцнення обороноздатності і безпеки Української держави, бездоганне виконання військового і службового обов'язку, високий професіоналізм нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня Бойчака Михайла Петровича – генерал-майора медичної служби.

612. Сич В. Спомин одного життя : [до 100-річчя від дня народження видатного лікаря Георгія Бурчинського] / В. Сич // Народна армія. – 2008. – 28 жовт.

Про виступ начальника ГВКГ М. П. Бойчака на науково-практичній конференції, присвяченій 100-річчю від дня народження видатного лікаря Георгія Бурчинського, що відбулася у ГВКГ.

На фото: начальник ГВКГ М. П. Бойчак серед учасників конференції.

613. Смирнов А. Г. На страже здоров'я ветеранов / А. Г. Смирнов // Печерськ. – 2008. – Трав. (№10). – Спецвип.

Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у створенні районного госпіталю «Печерський» для лікування ветеранів Великої Вітчизняної війни.

2009

614. [Відкриття у ГВМКЦ «ГВКГ» відремонтованої загальнотерапевтичної клініки] // Військо України. – 2009. – №9.

Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у відкритті відремонтованої загальнотерапевтичної клініки.

615. Віленський Ю. 250 років героїчної звитяги : видано п'ять томів унікальних досліджень Михайла Бойчака «Історія Київського військового госпіталю» / Ю. Віленський // Ваше здоров'я. – 2009. – 6 листоп. (№44). – С. 11.

Про п'ятитомне видання М. П. Бойчака «Історія Київського військового госпіталю», присвячене 250-річчю його заснування.

616. Вус Р. Клініка терапії лікуватиме по-сучасному / Р. Вус // Народна армія. – 2009. – 27 серп. – С. 1, 3.

Про урочистий захід у ГВМКЦ «ГВКГ» МО України до Дня незалежності України, на якому відбулися одночасно дві події: відкриття для відвідувачів після капітального ремонту клініки загальної терапії та вручення нагород, відзнак і грамот працівникам медичної служби госпіталю та військовослужбовцям.

На фото: начальник ГВКГ М. П. Бойчак серед учасників урочистого заходу.

617. Колыбель военной медицины [Электронный ресурс] // Цікавий Київ. – Текст. дані. – Київ, [2009]. – Режим доступу: <https://www.interesniy.kiev.ua/kolyibel-voennoy-meditsiny/> (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.

Про шеститомне видання М. П. Бойчака «История Киевского военного госпиталя».

618. Лицарі ордена Богдана Хмельницького III ступеня [Електронний ресурс] // Державні нагороди України. Кавалери та лауреати : довід.-енциклопед. вид. / Ін-т біогр. дослідж., Укр. наук. т-во краєзнавства, геральдики та фалеристики. – Текст. дані. – Київ, 2009. – Т. 3, кн. 1. – С. 200. – Режим доступу: https://library.nlu.edu.ua/BIBLIOTEKA/SAIT/laureat15/Derz_Nagorody_2009_3.1.pdf (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.

Бойчак Михайло Петрович, генерал-майор медичної служби – лицар ордена Богдана Хмельницького III ступеня (указ Президента України від 20 серпня 2008 р. №745).

619. Трахтенберг И. М. Страницы жизни и деятельности в книгах медиков и о медиках (неравнодушные заметки) / И. М. Трахтенберг // Здоров'я України. – 2009. – Груд. (№24). – С. 59–60.

Огляд видань про українських медиків, їх лікарської, наукової та викладацької діяльності, зокрема, п'ятитомного видання М. П. Бойчака «История Киевского военного госпиталя».

2010

620. «...в Киеве, яко городе знатном и многолюдном, шпиталь учредить...» // Life & Sport magazine. – 2010. – №2. – С. 76.

Про створення військового госпіталю у Києві, який очолює з 1996 р. М. П. Бойчак.

621. Виленский Ю. В зеркале героических деяний / Ю. Виленский // Лит. жизнь. – 2010. – №3. – С. 10.

Огляд фундаментальної праці начальника ГВКГ М. П. Бойчака – шеститомного видання «История Киевского военного госпиталя» до 250-літнього ювілею його заснування.

622. Воронков С. Шана тим, хто рятує життя / С. Воронков // Народна армія. – 2010. – 26 лют. – С. 2.

Про відкриття благодійної виставки полковника запасу М. Юрова у Клінічному центрі «ГВКГ».

На фото: начальник ГВКГ М. П. Бойчак з представниками керівництва Генштабу ЗСУ та МО України під час оглядин експозиції художньої виставки.

623. Главный военный клинический госпиталь: в зеркале героических деяний / подгот. Ю. Виленский // Здоров'я України. – 2010. – Берез. (№5). – С. 75.

Презентація шеститомного видання начальника ГВКГ М. П. Бойчака «История Киевского военного госпиталя», присвяченого 250-річчю від дня його заснування.

624. **По заслугам и честь** // Киев. вестн. – 2010. – 15 июня (№63).
Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у відкритті меморіальної дошки лікарю-інфекціоністу М. М. Городецькому, що відбулося у ГВМКЦ «ГВКГ».
На фото: начальник ГВКГ М. П. Бойчак під час церемонії відкриття меморіальної дошки.
625. **Сич В. Лікар з великої літери** / В. Сич // Народна армія. – 2010. – 22 трав. (№92).
Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у відкритті меморіальної дошки лікарю-інфекціоністу М. М. Городецькому, що відбулося у ГВМКЦ «ГВКГ».
На фото: начальник ГВКГ М. П. Бойчак під час церемонії відкриття меморіальної дошки.

2011

626. **Бойчак Михайло Петрович – генерал-майор, начальник Головного військово-медичного клінічного ордену Червоної Зірки центру «Головний військовий клінічний госпіталь»** // Генерали (адмірали) Збройних Сил України (1991–2011 рр.) : енциклопед. іст.-біогр. довід. / В. Жолукевський, О. Дашкевич. – Київ, 2011. – Кн. 1. – С. 59.
627. **Венкович Ю. Їхня зброя – знання та досвід** / Ю. Венкович // Народна армія. – 2011. – 21 черв.
Про нагородження начальника ГВКГ М. П. Бойчака державною відзнакою «Іменна вогнепальна зброя» з нагоди Дня медичного працівника.
628. **Віленський Ю. Смак яблука через роки безнадії** / Ю. Віленський // Ваше здоров'я. – 2011. – 10 черв. (№21). – С. 6–7.
Про участь начальника ГВКГ М. П. Бойчака у благодійній акції з імплантаційної стоматологічної допомоги ветеранам війни, що відбулася 27 травня 2011 р. у ГВКГ.
629. **Воронков С. «Охорона здоров'я Києва та Київської губернії у 20-ті роки ХХ століття»** / С. Воронков // Народна армія. – 2011. – 22 січ. – С. 8.
Про науково-публіцистичне видання «Охорона здоров'я Києва та Київської губернії у 20-ті роки ХХ століття» (автори: М. П. Бойчак, Р. М. Лякіна.)
630. **Генерал у медицині** // Вперед. – 2011. – 28 січ. – С. 8.
Про передачу М. П. Бойчаком до Ярмолинецького історико-краєзнавчого музею книг, методичних розробок, журналів з власними публікаціями тощо.

631. Корніяка В. На медицині не заощаджують / В. Корніяка // Народна армія. – 2011. – 29 берез. – С. 1, 3.
Про виїзне засідання Громадської ради при МО України, що відбулося в Українській військово-медичній академії.
На фото: начальник ГВКГ М. П. Бойчак серед учасників засідання.
632. Шехтман С. Інформвісник від військових лікарів / С. Шехтман // Народна армія. – 2011. – 5 серп. – С. 6.
Огляд публікацій «Госпітального вісника», заснованого в ГВМКЦ «ГВКГ» МО України, який очолює М. П. Бойчак.

2013

633. Трахтенберг И. М. Мой Киев, мои киевляне : в 2 кн. Кн. 1 / И. М. Трахтенберг. – Киев : Авіцена, 2013. – 380 с.
Про М. П. Бойчака. – С. 126.
634. Трахтенберг И. М. Мой Киев, мои киевляне : в 2 кн. Кн. 2 / И. М. Трахтенберг. – Киев : Авіцена, 2013. – 416 с.
Про М. П. Бойчака. – С. 224.

2014

635. Бойчак Михайло Петрович, начальник Головного клінічного госпіталю Міністерства оборони України, доктор медичних наук, професор // Випускників славетні імена : [книга про видатних випускників Буковинського державного медичного університету] / Т. М. Бойчук, В. Ф. Мислицький, В. Т. Бачинський [та ін.]. – Чернівці, 2014. – С. 7.
636. Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2015 рік : рек. бібліогр. довід. / Хмельниц. обл. універсальна наук. б-ка [та ін.]. – Хмельницький, 2014. – 176 с.
2 липня – 65 років з дня народження Михайла Петровича Бойчака – лікаря-терапевта, доктора медичних наук, заслуженого лікаря України, генерал-майора медичної служби. Народився у с. Косогірка Ярмолинського р-ну. – С. 41.

2015

637. Бойчак Михайло Петрович [Електронний ресурс] // Косогірка моя від А до Я (краєзнавчо-енциклопедичний посібник) / Ярмолинська ЦБС ; упоряд. М. Боднар. – Текст. дані. – Косогірка, 2015. – С. 7. – Режим доступу: <https://biblioyar.at.ua/kosogirka.pdf> (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.

638. **Генерал у медицині (до 65-річчя з дня народження М. П. Бойчака)** [Електронний ресурс] // Ярмолинецька центральна районна бібліотека ; [уклад. В. Москаленко]. – Текст. дані. – Ярмолинці, 2015. – 16 с. – (Із серії «Наші знатні земляки»). – Режим доступу: <https://biblioyar.at.ua/Kraeznavstvo/Ramyatku/bojchakm.p..pdf> (дата звернення: 07.08.2024). – Назва з екрана.
639. **Трахтенберг И. М. В начале нового века** : в 3 т. Т. 1 / И. М. Трахтенберг. – Киев : Авіцена, 2015. – 440 с.
Про М. П. Бойчака. – С. 87, 181, 364.
640. **Трахтенберг И. М. В начале нового века** : в 3 т. Т. 2 / И. М. Трахтенберг. – Киев : Авіцена, 2015. – 400 с.
Про М. П. Бойчака. – С. 57.

2016

641. **321-му Военному клиническому госпиталю Минобороны России – 165 лет** / А. Б. Леонидов, В. С. Лим, Н. Т. Куницкий, Е. В. Хажиханова // Воен.-мед. журн. – 2016. – №8. – С. 75–79.
Про внесок лікарів, зокрема М. П. Бойчака, у справу вдосконалення лікувально-діагностичного процесу 321-го Військового клінічного госпіталю МО Росії у м. Читі. – С. 77.

2017

642. **Презентація біографічного нарису** [Електронний ресурс] // Національна наукова медична бібліотека України. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу: <https://library.gov.ua/prezentatsiya-biografichnogo-narysu/> (дата звернення: 07.08.2024). – Назва з екрана.
Про виступ М. П. Бойчака на презентації біографічного нарису «Патоморфолог, історик медицини Сергій Микитович Старченко. До 100-річчя від дня народження», що відбулася 25 жовтня 2017 р. в Національній науковій медичній бібліотеці України.
643. **Трахтенберг И. М. В начале нового века** : в 3 т. Т. 3 / И. М. Трахтенберг. – Киев : Авіцена, 2017. – 736 с.
Про М. П. Бойчака. – С. 223, 379.

2018

644. **Генерал медичної служби Михайло Петрович Бойчак і його унікальні історичні розвідки** // Павленко Р. І. Бібліотека у намисті слова / Раїса Павленко, Тетяна Остапенко, Юрій Віленський ; ННМБУ. – Київ, 2018. – С. 116–117.

645. Трахтенберг И. М. В начале нового века. Т. 4. 2017–2018 / И. М. Трахтенберг. – Киев : Авіцена, 2018. – 408 с.
Про М. П. Бойчака. – С. 176.

2019

646. Бойчак Михайло Петрович // Медицина України в персоналіях : енциклопед. біобібліогр. довід. / П. І. Червяк ; Нац. акад. мед. наук України. – Київ, 2019. – Т. 1 : (А – Ж). – С. 310–311.
647. Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2020 рік : рек. бібліогр. довід. / Упр. культури, національностей, релігій та туризму Хмельниц. облдержадмін., Хмельниц. обл. універсальна наук. б-ка, Хмельниц. міська орг. Нац. спілки краєзнавців України. – Хмельницький, 2019. – 156 с.
2 липня – 70 років з дня народження Михайла Петровича Бойчака – лікаря-терапевта, доктора медичних наук, заслуженого лікаря України, генерал-майора медичної служби. Народився у с. Косогірка Ярмолинецького р-ну. – С. 42.
648. Коган–Ясний Віктор Мойсейович – терапевт, вчений [Електронний ресурс] // Національна наукова медична бібліотека України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://library.gov.ua/kogan-yasnyj-viktor-mojsejovych-terapevt-vchenyj/> (дата звернення: 07.08.2024). – Назва з екрана.
Про участь М. П. Бойчака у презентації біобібліографічного нариса «Коган–Ясний Віктор Мойсейович – терапевт, вчений. До 130-річчя від дня народження». Михайло Петрович виступив науковим консультантом видання та підготував статті про вченого.

2020

649. Вітаємо Бойчака Михайла Петровича! [Електронний ресурс] // YouTubeUA. – Електрон. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=Hrpkhum_a07M (дата звернення: 07.08.2024). – Назва з екрана.
Вітання з ювілеєм від колективу Національної наукової медичної бібліотеки України.
650. Колектив Національної наукової медичної бібліотеки України щиро вітає з ювілеєм Заслуженого лікаря України, генерал-майора медичної служби, професора, доктора медичних наук, військового лікаря-терапевта Бойчака Михайла Петровича! // Медик столиці. – 2020. – Лип. – серп. (№7/8) – С. 17.

651. **Краєзнавчий календар. Хронологічний перелік знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на липень 2020 року** [Електронний ресурс] // Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека. – Текст. дані. – Хмельницький, 2020. – Режим доступу: http://ounb.km.ua/kr_calendar/index.php?year=2020&month=7 (дата звернення: 07.08.2024). – Назва з екрана.
2 липня – 70 років з дня народження Михайла Петровича Бойчака – лікаря-терапевта, доктора медичних наук, заслуженого лікаря України, генерал-майора медичної служби. Народився у с. Косогірка Ярмолинецького р-ну.
652. **Народився Михайло Петрович Бойчак** [Електронний ресурс] // Національна наукова медична бібліотека України. – Текст. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу: <https://library.gov.ua/event/narodyvsya-myhajlo-petrovych-bojchak/> (дата звернення: 07.08.2024). – Назва з екрана.
До 70-річчя від дня народження генерал-майора медичної служби, військового лікаря-терапевта, доктора медичних наук, професора Михайла Петровича Бойчака.
653. **Панишко Ю. М. Михайло Петрович Бойчак : до 70-річчя від дня народж.** / Ю. М. Панишко, Ю. В. Федоров // Феномен людини. Здоровий спосіб життя / Захід. центр енергоінформаційних наук, Укр. Міжнар. акад. профілактичної медицини НТШ. – Львів, 2020. – Вип. 98. – С. 95–96.
654. **Скнарь О. Под благодатним покровом: от Пасхи до Пасхи** / протоиерей Олег Скнарь. – [Київ : АДЕФ-Україна, 2020]. – 272 с.
Про М. П. Бойчака. – С. 64–65.
655. **Шклярчук К. Зустріч із знатним земляком** / Катерина Шклярчук // Вперед. – 2020. – 03 верес. – С. 4–5.
Про відвідини М. П. Бойчаком Ярмолинецького районного історичного музею (Хмельницька обл.), для експозиції якого Михайло Петрович подарував свої книжки та фотоальбом.

2021

656. **Вітаємо Михайла Петровича Бойчака з днем народження!** [Електронний ресурс] // Національна наукова медична бібліотека України. – Текст. дані. – Київ, 2021. – Режим доступу: <https://library.gov.ua/vitaiemo-mykhayla-petrovycha-boychaka-z-dnem-narodzhennia/> (дата звернення: 07.08.2024). – Назва з екрана.
657. **Генерал-майор Михайло Бойчак** [Електронний ресурс] // Перший всеукраїнський музей історії форми одягу. – Текст. дані. – Кременчук, 2021. – Режим доступу: <https://fmhu.org.ua/general-major-mihail-bojchak/> (дата звернення: 07.08.2024). – Назва з екрана.

658. **Дякуємо за подаровані книги** [Електронний ресурс] // Наукова бібліотека Дніпровського державного медичного університету. – Текст. дані. – Дніпро, 2021. – Режим доступу: <https://library.dmu.edu.ua/uk/12-нову/597-дякуємо-за-подаровані-книги> (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.
Подяка М. П. Бойчаку за подаровані книги для наукової бібліотеки Дніпровського державного медичного університету.
659. **Трахтенберг І. М. Слово про alma mater, її вихованців, учителів і мудрих попередників** / І. М. Трахтенберг. – Вид. 2-ге, перероб. та допов. – Київ : Авіцена, 2021. – 400 с. – До 180-річчя з дня заснування Національного медичного університету імені О. О. Богомольця (1841–2021). *Про М. П. Бойчака.* – С. 19.

2022

660. **Бойчак Михайло Петрович** [Електронний ресурс] // Асоціація випускників Буковинського державного медичного університету. – Текст. дані. – Чернівці, 2022. – Режим доступу: <http://vipusknik.bsnu.edu.ua/pisch/boichak-mikhailo-petrovich> (дата звернення: 07.08.2024). – Назва з екрана.
661. **Бойчак Михайло Петрович** [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Текст. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Бойчак_Михайло_Петрович (дата звернення: 07.08.2024). – Назва з екрана.
662. **Внесок українських вчених у лікування променевої хвороби** [Електронний ресурс] // Національна наукова медична бібліотека України. – Текст. дані. – Київ, 2022. – Режим доступу: <https://library.gov.ua/vnesok-ukrainskykh-vchenykh-u-likuvannia-promenevoi-khvoroby/> (дата звернення: 07.08.2024). – Назва з екрана.
Про нову монографію М. П. Бойчака «Гостра променева хвороба. Внесок українських вчених», підготовлену у співпраці з фахівцями Національної наукової медичної бібліотеки України.
663. **Книги від ННМБУ для бібліотеки Святого Престолу** [Електронний ресурс] // Національна наукова медична бібліотека України. – Текст. дані. – Київ, 2023. – Режим доступу: <https://library.gov.ua/knyhy-vid-nnmbu-dlia-biblioteki-sviatoho-prestolu/> (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.
Про участь М. П. Бойчака у проєкті «Українська книжкова полиця» і передачу до бібліотеки Святого Престолу у Ватикані добірки книг.

2023

664. Бойчак Михайло Петрович – український військовик, генерал-майор медичної служби, доктор медичних наук (2004), заслужений лікар України [Електронний ресурс] // УГФ – Український Генеалогічний Форум. – Текст. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: <https://ukrgenealogy.com.ua/viewtopic.php?t=9725> (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.
665. Гостра променева хвороба. Внесок українських вчених [Електронний ресурс] // Наукова бібліотека Запорізького державного медико-фармацевтичного університету. – Текст. дані. – Запоріжжя, 2023. – Режим доступу: https://lib.mphu.edu.ua/new_468.html (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.
Про подаровану М. П. Бойчаком монографію «Гостра променева хвороба. Внесок українських вчених».
666. Коцюба П. В унісон із сучасністю – як життєве кредо / П. Коцюба // Вперед. – 2023. – 14 верес. – С. 5.
Стаття присвячена В. С. Волощуку – голові Ярмолинецької районної держадміністрації Хмельницької області (1999–2005 рр.), підтримку і допомогу якому надавали земляки, зокрема М. П. Бойчак.
667. Нова книга Михайла Бойчака – «Асаулюк Іван Кузьмич» [Електронний ресурс] // Національна наукова медична бібліотека України. – Текст. дані. – Київ, 2023. – Режим доступу: <https://library.gov.ua/nova-knyha-mykhayla-boychaka-asauliuk-ivan-kuzmych/> (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.
668. Остапенко Т. Нас поєднала історія / Т. Остапенко // Медик столиці. – 2023. – №11/12. – С. 15.
Про видання книги «Ukraińscy lekarze za granicą : (Polska 1920–1924, Czechosłowacja 1922–1940)» («Українські лікарі за кордоном (Польща 1920–1924, Чехословаччина 1922–1940 рр.)») авторів М. П. Бойчака та Р. М. Лякіної.
669. Українські лікарі за кордоном [Електронний ресурс] // Національна наукова медична бібліотека України. – Текст. дані. – Київ, 2023. – Режим доступу: <https://library.gov.ua/ukrainski-likari-za-kordonom/> (дата звернення: 15.11.2024). – Назва з екрана.
Про переклад і видання польською мовою книжки Михайла Бойчака і Румми Лякіної «Ukraińscy lekarze za granicą» (Polska 1920–1924, Czechosłowacja 1922–1940) – «Українські лікарі за кордоном» (Польща 1920–1924, Чехословаччина 1922–1940).

2024

670. **Бібліотека вдячна: дарувальники – 2024** [Електронний ресурс] // Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка. – Текст. дані. – Харків, 2024. – Режим доступу: <https://library.korolenko.kharkov.com/daruvalnyki/2024/> (дата звернення: 07.02.2025). – Назва з екрана.
Подяка адміністрації і колективу Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка М. П. Бойчаку за подаровані книги.
671. **Видання Академії 2024 року** [Електронний ресурс] // Українська військово-медична академія. – Текст. дані. – Київ, 2024. – Режим доступу: <https://uvma.mil.gov.ua/science/monographs/> (дата звернення: 07.02.2025). – Назва з екрана.
Про дві книги професора кафедри військової терапії, доктора медичних наук, професора, генерал-майора м/с М. П. Бойчака, що вийшли у 2024 р.: «Вовкодав Микола Миколайович. Перший головний терапевт МО України, генерал-майор медичної служби, один з ініціаторів реформування військово-медичної служби» та «Харківський військовий госпіталь. Клінічна база медичного факультету Харківського університету (Харківського медичного інституту)».
672. **Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2025 рік:** рек. бібліогр. довід. / Хмельниц. обл. універсальна наук. б-ка [та ін.]. – Хмельницький, 2024. – 172 с.
2 липня – 75 років з дня народження Михайла Петровича Бойчака – лікаря-терапевта, доктора медичних наук, заслуженого лікаря України, генерал-майора медичної служби. Народився у с. Косогірка Ярмолинецького р-ну. – С. 47.
673. **Книга «Вовкодав Микола Миколайович. Перший головний терапевт МО України, генерал-майор медичної служби, один з ініціаторів реформування військово-медичної служби : біографічний нарис»** // Укр. журн. військ. медицини. – 2024. – Т. 5, №4. – С. 200.
Інформація про видання, підготовлене М. П. Бойчаком до 80-річчя з дня народження М. М. Вовкодава.
674. **Монографія «Терапевтичні аспекти лікування поранених та хворих військовослужбовців у російсько-українській війні»** // Укр. журн. військ. медицини. – 2024. – Т. 5, №4. – С. 200.
Інформація про видання, упорядником та одним з авторів якого є М. П. Бойчак.

675. **Монографія «Харківський військовий госпіталь, клінічна база медичного факультету Харківського Університету (Харківського медичного інституту)»** // Укр. журн. військ. медицини. – 2024. – Т. 5, №4. – С. 200.

Інформація про видання, підготовлене М. П. Бойчаком.

676. **Подаровані видання за IV квартал 2024 року** [Електронний ресурс] // Національна історична бібліотека України. – текст. дані. – Київ, 2024. – Режим доступу: https://nibu.kyiv.ua/darunky/2024_4/ (дата звернення: 07.02.2025). – Назва з екрана.

Подяка всім дарувальникам за вагому підтримку, зокрема М. П. Бойчаку за подаровану монографію «Гостра променева хвороба. Внесок українських вчених».

2025

677. **Земський лікар і поет Степан Руданський** [Електронний ресурс] // Національна наукова медична бібліотека України. – Текст. дані. – Київ, 2025. – Режим доступу: <https://library.gov.ua/zemskyu-likar-i-poet-stepan-rudanskyu/> (дата звернення: 07.02.2025). – Назва з екрана.

Про участь М. П. Бойчака у заході, присвяченому 191-й річниці від дня народження С. В. Руданського.

678. **Подаровані видання за I квартал 2025 року** [Електронний ресурс] // Національна історична бібліотека України. – Текст. дані. – Київ, 2025. – Режим доступу: https://nibu.kyiv.ua/darunky/2025_1/ (дата звернення: 15.04.2025). – Назва з екрана.

Подяка всім дарувальникам за вагому підтримку, зокрема М. П. Бойчаку за подаровану монографію «Харківський військовий госпіталь. Клінічна база медичного факультету Харківського університету (Харківського медичного інституту), 1887–1930».

679. **Шуверткова І. Знання – сила, що об'єднує світ** [Електронний ресурс] / Ірина Шуверткова // Вперед. – Текст. дані. – Хмельницький, 2025. – Режим доступу: <https://vpered-yar.com.ua/novyny/znannya-syla-shho-obyednuye-svit/> (дата звернення: 10.04.2025). – Назва з екрана.

Про підсумки I етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН, що відбулися у Ярмолинецькому Будинку дитячої та юнацької творчості. Дипломом II ступеня нагороджено Лиса Арсена, здобувача освіти 8 класу Ярмолинецького ЗЗСО I–III ст. №1, науковий керівник – Шклярук Катерина Сергіївна, тема: «Бойчак Михайло Петрович – генерал-майор медичної служби» (відділення історії; секція: історія України).

ДОВІДКОВО-ПОШУКОВИЙ АПАРАТ

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

У покажчику подаються за абеткою усі прізвища, які зустрічаються в бібліографічному описі. Після кожної позиції у круглих дужках вказується участь кожної особи, причетної до друкованих праць, з поміткою: (ред.) – редактор, (упоряд.) – упорядник, (перс.) – персоналії та ін. Без позначок наведено позиції, під якими виступають автори праць.

А

Адаменко А. М.	387
Аденський–Пінчук А. Д.	320 (перс.)
Азарский И. Н.	140, 142, 144, 442
Аксенов Г. Н.	11, 16, 20 (ред.)
Аксенова З. І.	271
Амосова К. М. (Амосова Е. Н.)	107, 122, 125, 152, 156, 182, 204, 403, 406, 407, 413, 528–536
Андрюшин О.	600
Анисимов А.	591
Анкудинова С. Е.	50, 74, 83
Антоняк С. М.	37
Аристов Л. М.	95
Асаулюк І. К. (Асаулюк И. К.)	7, 100, 102, 103, 105, 111, 116, 127, 129, 130, 133, 141, 161, 233, 237, 238, 239, 396, 405, 408, 409, 414–416, 419–422, 424, 425, 430, 431, 435, 440, 444, 463; 33, 667 (перс.)
Астапенко А. А.	39
Астапов Ю. Н.	234

Б

Бабій О. М.	37
Багацька Т. С.	538
Бадюк М.	340
Базилевич А. Я.	351
Баранова О. В. (Baranova O. V.)	149, 153
Барчук Г. С.	106, 126
Бачинський В. Т.	635

Бгашев В. Г.	44, 383
Белый В. Я.	див. Білий В. Я.
Бенца Т. М.	455
Бедний Дем'ян	596 (перс.)
Билый В. Я.	див. Білий В. Я.
Бичкова С. А.	352
Бишаров В. П.	393
Бібік Т. А.	227
Бік В.	590 (перс.)
Білий В. Я.	
(Билый В. Я., Белый В. Я.)	117, 140, 144, 459, 460, 467; 467 (ред.); 580 (перс.)
Бляунштейн Б. М.	59
Бобинець М. С.	351
Бобок П. В.	166, 427
Бобров В. О.	497
Боднар М.	637 (упоряд.)
Бойчук Т. М.	635
Бондаренко А.	601
Боржак М. П.	475, 476
Борківець О. М.	509
Бортнік Н. М.	33 (ред.); 34, 36, 38 (робоча група)
Бреславский А. Г.	387
Булах С. М.	31 (упоряд); 34, 38 (робоча група)
Бурка В. А.	117
Бурчинський Г. Й.	
(Бурчинский Г. И.)	261–263, 441, 612 (перс.)
Бурштин С. Ю.	218 (перс.)
Бутрим А. И.	454
Бышук В. А.	440
В	
Варус В. І.	256, 264; 464 (ред.)
Василенко В. Х.	319 (перс.)
Васильева Е. А.	55
Васильев В. Е.	540
Васильев С.	559
Венскович Ю.	627; 594, 603 (підгот.)

Верба А. В.	466, 468; 466 (ред.)
Веселовський Л. В.	215, 268
Видиборець С. В.	150
Виленский Ю. Г.	див. Віленський Ю. Г.
Вишня Остап	596 (перс.)
Віленський Ю. Г. (Виленский Ю. Г.)	563, 602, 609, 615, 621, 628, 644; 21 (рец.); 555, 557, 623 (підгот.)
Віхляєв С.	560, 561 (перс.)
Вовкодав М. М. (Вовкодав Н. Н.)	109, 110, 112–114, 120, 143, 148, 192, 236, 418, 429, 432, 436, 484, 498; 36, 671, 673 (перс.)
Возіанов О. Ф.	572 (перс.)
Войтович І. Д.	294
Волощук В. С.	666 (перс.)
Волчек И. В. (Vltchek I. V.)	98, 99, 104, 404
Воронков В.	578
Воронков С.	593, 622, 629
Вус Р.	616
Г	
Гайдукова С. М.	145
Гальченко Г. І.	115
Ганіткевич Я. В.	608
Гап'юк Л.	566
Голик Л. А.	8, 111, 143, 148, 154, 160, 169, 173, 179, 180, 183, 187, 192, 194, 202, 227, 236, 244, 267, 306, 411, 459, 460, 465, 484, 498, 530; 488 (підгот.)
Головашкин А. И.	46, 64, 472
Головко В. В.	206
Голод А. Г.	195, 197, 299, 307; 515 (упоряд.)
Голодных Ю. В.	78, 80
Гомоляко В. В.	321 (перс.)
Гончаров Я. П.	150
Горбасенко І.	589
Городецький М. М. (Городецкий М. М.)	124, 126, 128, 132, 134, 135, 244, 276, 412, 434, 500; 131, 355, 624, 625 (перс.)
Городецький О. О.	338 (перс.)

Горюшенков П.	580
Григор'єв В. В.	435
Григор'єв М. Й.	320 (перс.)
Гринчук І. Г.	267
Грушкевич В. В.	356
Губергріц М. М.	313, 314, 322–324 (перс.)
Губин В. Н.	48
Гусаров А. И.	382
Гуфт В. А.	394
Гуцал Е. В.	120, 399, 410
Гюббенет Х. Я.	255 (перс.)

Д

Даниленко А. І.	346 (перс.)
Даниленко Ю. І.	356
Данчин О. Г. (Данчин А. Г.)	142, 302; 586 (перс.)
Дахнов С. Л.	486 (підгот.); 523 (перс.)
Дашкевич О.	626
Дегтярьова І. І. (Дегтярева И. И.)	188, 189, 223, 494; 493 (упоряд.)
Денисюк А. И.	123, 422, 446
Джулай В. Н.	129
Дзюблик О. Я.	511; 506 (підгот.)
Донець М.	596 (перс.)
Дрюк М. Ф.	539
Дуган И. В.	447
Дуплинская Г. Н.	49, 52
Дяченко В. В.	108, 511; 37 (ред.)

Е

Епштейн Б. В. (Эпштейн Б. В.)	248; 217, 357, 595, 607 (перс.)
Ечкало А.	див. Єчкало А.

Є

Єчкало А. (Ечкало А.)	131, 595; 607 (перс.)
-----------------------	-----------------------

Ж

Жаховський В. О.	8, 344
Желеховський О. А.	266

Жибурт Е. Б. (Zhiburt E. B.)	71, 82, 85, 93, 96–99, 104, 137, 149, 153, 368, 390, 391, 395, 404
Жолоб І. П.	67
Жолукевський В.	626

З

Загородний С. І.	116, 399, 422, 431
Зажирей А.	131
Закржевський Є. Б.	324, 338 (перс.)
Замковий А. Д.	139, 147
Заруцький Я. Л.	467 (авт. і ред.)
Захараш М. П.	19 (рец.)
Зінченко В. В.	486 (підгот.)
Зубов Д. О.	539
Зубрицький О. С.	26
Зятєв С.	560, 561; 548, 551, 552, 558, 589 (підгот.)

І

Ілляшенко Ю. М.	348
Іщенко І. М.	609 (перс.)

К

Кавецький Р. Є.	343 (перс.)
Казмірчук А. П.	306, 465; 37 (ред.)
Казнін В.	542 (підгот.)
Калашников Н. А.	141, 423
Каменецький Ш. Е.	323 (перс.)
Каплун В. Н.	423
Карниз Е. І.	68
Кацуба А. М.	79, 92, 371, 375, 377, 381, 383
Кижло Л. Б.	61
Киричок І. В.	28 (упоряд.)
Киселев А. С.	14 (рец.)
Кисельов О. П.	427
Кішко Р. М.	266
Клишевич Б. А.	446
Клочко Н. А.	481
Клочкова Я.	594 (перс.)
Клюжев В. М.	295 (ред.)

Кобилянський Л. Р.	272 (перс.)
Кобяков С. К.	84
Коваленко В. М. (Коваленко В. Н.)	289, 292; 449 (ред.)
Коваль Б. М.	247
Коган–Ясний В. М.	28, 327–331, 334, 335, 339, 648 (перс.)
Козаченок А. М.	6 (ред.)
Козачок М. М.	189, 436, 439, 462
Козловський М. Г. (Козловский Н. Г.)	228, 482
Колесникова Ю.	541 (підгот.)
Колчинська А. З.	435 (перс.)
Комінко Л. В.	347, 519
Кононенко В. В.	500 (розроб.)
Корбірніченко Ю. А.	281
Корецька І. В.	283
Корнілова Л. Є.	27, 28, 32, 318 (упоряд.)
Корніяка В.	631
Костюкевич Т. В.	28 (упоряд.)
Котик Ю. Я.	458
Коцюба П.	666
Кравченко О.	567
Красюк А. А.	233, 430
Криштопа Б. П.	173 ; 12, 19 (рец.)
Крохмалюк В. В.	74, 83
Круглікова Г. О.	538
Крылов Н. Л.	295 (ред.)
Кудинов Г. И.	5 (ред.)
Кузьмин В. Г.	61, 80
Кульова В.	596
Куницкий Н. Т.	641
Курдюм В. А.	132
Курпита В. И.	134
Кутузов В. Н.	393

Л

Лавренов В. Р.	59
Лебеда А. П.	538
Левшова З. В.	278, 540
Леонидов А. Б.	641

Лим В. С.	641
Линник В. И.	див. Лінник В. І.
Лис А.	679 (перс.)
Лиховський О. І. (Лыховский О. И.)	166, 406, 462, 529
Лищук В. Д.	13
Лівінський В. Г.	344
Лілье	
(військові інженери-будівельники)	205 (перс.)
Лінник В. І. (Линник В. И.)	238, 401, 463
Лісовий В. М.	334, 339
Ліхтенштейн Є. І.	321 (перс.)
Лубенец К. А.	53, 65, 66, 69, 86, 366, 367, 369
Лузан В. О.	492 (розроб.)
Лурін І. А. (Лурин И. А.)	514; 37 (упоряд.); 507 (ред.)
Лучинский Е. В.	84
Луценков Д. А.	134
Лысенко А. Е.	372, 373, 385
Лысов В. П.	43
Лысько В. И.	434
Лыховский О. И.	див. Лиховський О. І.
Льовкін І. М.	361, 458
Лякіна Р. М. (Лякина Р. Н., Lyakina R. M.)	10, 18, 21–24, 35, 157, 158, 167, 170, 172, 185, 205, 208, 222, 252, 272–274, 304, 305; 591, 596, 629, 668, 669 (перс.)
М	
Максимов И. Б.	295 (ред.)
Мала Л. Т.	452 (перс.)
Малышев А. М.	88
Мамедова Н. І.	27 (упоряд.)
Маньковські (родина видатного вченого-невролога Б. М. Маньковського (1883–1962))	274 (перс.)
Маркевич А.	581, 582; 543, 545 (підгот.)
Матвеева В.	568
Матвійчук М.	340
Медвідь Я. І. (Медведь Я. И.)	182, 186, 243, 248, 265

Медус А. И.	55, 56, 94, 373, 380, 381, 384–386, 479
Мельник П. С.	256, 264; 464 (ред.)
Меньшенин Ю. М.	72
Минин А. А.	89, 94, 370, 384, 479, 481
Минин И. Е.	88
Минина В. А.	63
Мислицький В. Ф.	635
Михайлець В. Е. (Михайлец В. Е.)	107, 403
Михеда С. М.	444
Міхньов А. Л.	321, 341 (перс.)
Мішалов В. Г.	249, 250, 508
Мороз Є. Д.	139, 145, 147
Москаленко В.	638 (упоряд.)
Мошківський В. М.	350
Мясніков Г. В. (М'ясніков Г. В., Мясников Г. В., Myasnikov G. V.)	155, 159, 165, 174, 181, 184, 191, 229, 240, 278, 287, 288, 449, 450, 455, 456, 510, 511, 514, 519, 520, 534–536; 515 (упоряд.); 523 (розроб.)
Мячин В. М.	402
Н	
Назаренко В. И.	419
Нарожнов В. В.	124
Нархова Т. В.	54
Науменко Н. В.	307
Нечитайло Л.	584
Нечухаева Т. В.	389
Нибуш В. А.	415
Ніколаєв В. Г.	343 (перс.)
Новосельская Т. Н.	51, 57
О	
Обод О. Г.	486 (підгот.)
Оболонський М. О.	208, 252 (перс.)
Образцов В. П.	27, 177, 181, 246, 315, 317, 585 (перс.)
Огієнко І. І.	185 (перс.)
Огурок Д. В.	492 (розроб.)

Одрина Д.	209, 212 (перс.)
Ольховська Е. П.	361
Ольховський С. В.	136
Орлов Ю. О.	586 (перс.)
Оскерт Ю.	541 (перс.)
Остапенко А. А.	389
Остапенко Т. А.	563, 644, 668; 31, 32 (наук. керівник); 33, 34, 36, 38 (відп. за вип.)
Осьодло Г. В. (Osyodlo H. V.)	30, 326, 349, 352, 353, 358, 466, 468; 37, 466, 468 (ред.)

П

Павленко Р. І.	563, 644; 553 (перс.)
Павлюченко В. В.	45, 56, 63, 477; 470 (упоряд.)
Панишко Ю. М.	653
Пархоменко А. Н.	289
Пасько В. В.	458 (перс.)
Пасько І. В.	340
Перекрестов В. Я.	100
Перестань В. В.	54
Перцева Ж. М.	334, 335, 339; 28 (наук. консультант)
Петухов М. П.	64, 89, 364
Пиріг Л. А.	610 ; 21 (рец.); 608 (наук. ред.)
Пирогов М. І. (Пирогов Н. И.)	255, 269, 295, 316, 340 (перс.)
Підгаєцькі (родина видатного українського вченого-гігієніста В. Я. Підгаєцького (1889–1937))	273 (перс.)
Плиш Б. А.	13
Плосков В. А.	377
Поваров Ю. В.	390
Поддубный М. В.	19 (рец.)
Подолян Л.	565
Политов И. З.	101
Положенцев С. Д.	71, 90, 96, 391
Полторацкий Р. П.	6; 222 (перс.)
Попков В. В.	138
Попов А. В.	414
Попов В. М.	386, 479

Попов В. Д.	433
Прокопчук С. М.	523 (розроб.)
Пундій П. Й.	608

Р

Радиш Я. Ф.	8, 179, 183, 187, 194, 202; 460 (упоряд.)
Раєвський Б. М.	338 (перс.)
Ракитин В. А.	58
Рогаль П. П.	58
Роговський В. М.	509
Романченко І. С.	271
Романюк С.	554 (подгот.)
Росин І. В.	375
Руданський С. В.	677 (перс.)
Румянцев Ю. В. (Рум'янцев Ю. В.)	188, 497
Рычков В. В.	68

С

Саблин А. В.	156
Савицький В. Л.	326; 37 (упоряд.)
Самчук Л. І.	32 (упоряд.); 34, 36, 38 (робоча група)
Селеєв В. Н.	87
Сергеев Б. Б.	475, 482
Серебрянная Н. Б.	137
Сидорова Л. Л.	122, 174, 176, 184, 191, 204, 210, 240, 403, 407, 450, 532
Сидорова Н. М. (Сидорова Н. Н.)	159, 164, 186, 195, 197, 281, 298, 309, 499
Симонов С. С.	121, 163, 215
Синявський В. М.	492 (розроб.)
Сич В.	612, 625
Скалецький Ю. М. (Скалецкий Ю. М.)	109, 110, 168, 214, 418, 429, 432, 439
Склифосовский Н. В.	298 (перс.)
Скляр С. І. (Скляр С. И.)	413, 528
Скнарь О.	342, 654
Скороходов Д. Ю.	531
Скрипник І. М. (Скрыпник И. Н.)	223, 494; 493 (упоряд.)

Славушевич А. П.	193, 198, 510
Слипченко А. И.	401, 402; 6 (ред.)
Слободяник О. Б.	411
Смирнов А. Г.	613
Смирнов Б. Л.	302 (перс.)
Снігур О.	588
Собецький В. В. (Собецкий В. В.)	11, 16, 20, 26, 162, 280, 297, 448, 454, 537
Солонский Ю. В.	471
Сорока І. М.	31 (наук. консультант)
Сорочинський А.	586
Сосницька Т. В.	296, 520
Сосницький В. М. (Сосницкий В. Н., Sosnitsky V. N.)	288, 292–294, 301
Софієнко С. В.	347
Спасская А. А.	155, 164, 165, 181, 449
Спаська Г. О.	282
Стаднюк Л. А.	296, 303
Старченко С. М.	318, 609, 642 (перс.)
Стефанюк Н. Ф.	103, 123, 125, 396, 398, 424, 425, 433, 533
Стеценко О. О.	539
Стражеско М. Д.	310–312, 319–321 (перс.)
Суржик Л.	546, 547 (підгот.)
Сусак І. А.	246
Сяба М. С. (Сяба Н. С.)	105, 130, 133, 136, 152, 405, 416, 417, 435, 441
Т	
Тарасенко Г. Н.	81
Тарасов В.	590 (фотограф)
Тарасов В. Г.	363, 364, 369, 378–380, 382, 388, 392, 469, 481
Темник Е. Н.	40
Терлецька О. О.	28 (упоряд.)
Тихонов П. А.	87
Тіммер Г.	573, 575 (перс.)
Ткаченко А. П.	248

Ткаченко В. М. (Ткаченко В. Н)	14, 151, 190, 211, 219, 241, 254, 275, 277, 300, 437, 453
Ткаченко Л. А.	193, 198
Томчик А. В.	41, 47, 91
Тонковид О. Б.	113
Трахтенберг И. М.	619, 633, 634, 639, 640, 643, 645, 659
Трегубенко С. Н.	430
Третьак Н. Н.	101
Трихліб В. І. (Трихлеб В. И.)	128, 135, 232, 412, 434; 500 (розроб.)
Трофимов Н. П.	241, 453 (перс.)
Трубіцин О.	598

У

Уварова Г. Н.	472
---------------	-----

Ф

Фазлєєва В.	555 (підгот.)
Федоров Ю. В.	653
Федорова О. О.	348, 349
Фещенко Ю. І.	506 (підгот.)
Филев Л. В.	82, 90, 93, 97, 368, 390, 527
Фогель О. О.	455
Франкфурт М. І.	321 (перс.)
Франкфурт О. І.	322 (перс.)
Французов Б. Л.	219, 221 (перс.)

Х

Хабаль Д. И.	374
Хажиханова Е. В.	641
Халік С. В.	214
Харченко В. В.	31 (упоряд.)
Хижняк М. І. (Хижняк Н. И.)	108–110, 112, 114, 115
Хітоші Хонда	584 (перс.)
Хоменко Т. М.	447, 448

Ц

Царенко Ю. В.	428
Цветкова В. В. (Цветкова В. В.)	162, 448, 537
Цвигун Г. В.	178, 235, 447

Цельников П. С.	73, 394
Цибуля А. Л.	351
Циганок Г. В.	345 (перс.)
Цимбалюк В. І.	37 (ред.)

Ч

Чайковский И. К.	410
Чайковський І. А. (Чайковский И. А. Chaikovsky I., Chaikovskyy I. A.)	285–287, 293, 301, 303, 456, 457, 520
Чеботарьев Є. Ю.	338 (перс.)
Чекман И. С.	442
Червяк П. І.	646; 318 (упоряд.)
Чернев В. Н.	117
Черненко І. О.	309
Чернецкий Н. Н.	405, 416, 417
Черноморский Г.	574
Черняк В. А.	247, 249, 250, 508
Черняховский А. Г.	290 (перс.)
Чиж В. А.	425
Чікалін В.	605
Чікаліна Д.	606

Ш

Шалаев Е. П.	60, 75
Швириков В.	570, 571, 575, 576
Шейпак Л. Н.	39–53, 57, 73, 74, 82, 86, 362, 363, 365, 366, 368, 370, 372, 388, 469, 471, 472, 527
Шербул В. І. (Шербул В. И.)	14, 151, 190, 219, 241, 453; 206 (перс.); 488 (підгот.)
Шехтман С.	599, 607, 632
Шилін О.	577
Шклярук К. С.	655; 679 (наук. керівник)
Шоломицький Л.	598 (перс.)
Шорох Д. Б.	539
Шуверткова І.	679

Щ

Щорс М. О.	596 (перс.)
Щупак Н. Б.	320 (перс.)

Э

Эпштейн Б. В.	див. Епштейн Б. В.
---------------	--------------------

Ю

Юров М.	622 (перс.)
Юрченко Б. В.	350
Ющенко В. А.	605, 606 (перс.)

Я

Якименко Н. А.	65, 367
Яковлев Г. П.	69, 72, 79, 80, 91, 380, 392
Яковлев Э. А.	67, 85, 395
Ямов А. С.	398
Янковая Н. И.	66
Яновський Д. Н.	319 (перс.)
Ярош О. О.	302

А

Antonyuk O.	358
-------------	-----

В

Baranova O. V.	див. Баранова О. В.
Budnyk M. M.	286

С

Chaikovsky I.	див. Чайковський І. А.
Chaykovskyy I. A.	див. Чайковський І. А.

Е

Einhorn J.	98 (ред.)
------------	-----------

G

Gilbert G. R. 445

H

Husieva S. A. 358

L

Lyakina R. M. див. Лякіна Р. М.

M

Myasnikov G. V. див. Мясніков Г. В.

N

Najafian M. 285

Norby S. R. 98 (ред.)

Nord C. E. 98 (ред.)

O

Osyodlo H. V. див. Осьодло Г. В.

S

Sosnitskyy V. N. див. Сосницький В. М.

V

Voltchek I. V. див. Волчек И. В.

Z

Zajtchuk R. 445

Zhiburt E. B. див. Жибурт Е. Б.

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ПРАЦЬ М. П. БОЙЧАКА

А

Абдоминальные формы туберкулеза и его диагностика с помощью прямой нижней лимфографии	83
Анализ качества моделей внутрисердечной гемодинамики у больных с начальной сердечной недостаточностью различного генеза	184
Анализ математических моделей внутрисердечной гемодинамики у больных с начальной сердечной недостаточностью различного генеза	452
Анализ работы начальника терапевтического отделения	483
Анализ работы пульмонологического отделения окружного военного клинического госпиталя	108
Анализ эффективности местного лечения в комплексной терапии язвенной болезни желудка и двенадцатиперстной кишки	39
Аналіз надання стаціонарної медичної допомоги у Головному військовому клінічному госпіталю (ГВКГ)	109
Аналіз показників захворюваності військовослужбовців Київського гарнізону	110
Аналіз результатів медичного огляду військово-лікарськими комісіями військовослужбовців ЗС України у 2004 р. та рекомендації по їх покращенню	228
Артеріальна гіпертензія у військовослужбовців: клініка, діагностика, лікування та військово-лікарська експертиза.	510
Артрологические проявления бруцеллеза	54
Асаулюк Іван Кузьмич. Провідний терапевт Київського військового госпіталю, полковник медичної служби	33

Б

Бесплодие у мужчин с синдромом первичной цилиарной дискинезии (Зиверта-Картагенера)	84
β-адреноблокаторы в лечении больных с хронической сердечной недостаточностью: возможно изменение тактики	260
Бібліотеки Київського військового шпиталю	167
Бронхіальна астма у військовослужбовців: клініка, діагностика, лікування та військово-лікарська експертиза	511

Г. И. Бурчинский – яркий представитель киевской терапевтической школы. К 100-летию со дня рождения	261
Бурчинський Георгій Йосипович як військово-польовий терапевт	262
С. Ю. Бурштин – перший начальник санітарної служби Збройних Сил України і Криму, Українського військового округу	218

В

Вариабельность сердечного ритма и ее взаимосвязь с функциональным состоянием миокарда левого желудочка у больных ишемической болезнью сердца с начальной сердечной недостаточностью	204
Великий син України	185
Взаимодействие желудочков сердца и зависимость показателей их систолической и диастолической функции у больных гипотиреозом	186
Видатний вітчизняний отоларинголог полковник медичної служби Французов Борис Леонович (до 100-річчя від дня народження)	219
Видатний вітчизняний терапевт. Щаблі життєвого шляху	263
Використання гіпобаричної гіпоксії для лікування хворих в клініці внутрішніх хвороб	435
Винахідницька творчість колективу лікарів Головного військового клінічного центру «ГВКГ» у 2005–2009 роках	277
Військова терапія	462
Військова терапія після Другої світової війни і в роки незалежності України	29
Військові інженери Лільє	205
Військово-медична служба Збройних Сил України в надзвичайних ситуаціях мирного часу	264
Військово-медичний центр Міністерства оборони – базова установа системи медичного забезпечення Збройних Сил України	242
Військово-медичному клінічному центру Північного регіону 150 років	360
Вікова макулярна дистрофія	512
Вказівки з діагностики, лікування і профілактики негоспітальної і нозокоміальної пневмонії у військовослужбовців	506
Влияние антибиотиков на противовирусную клеточную резистентность при пневмонии	99, 404

Влияние гелиофизических факторов на течение некоторых заболеваний сердечно-сосудистой системы в условиях Забайкалья	55
Влияние дефицита массы тела на возникновение и течение острых пневмоний у военнослужащих срочной службы	396
Влияние препарата ангио-инъель на показатели внутрисердечной гемодинамики, микроциркуляции и эндотелиальной функции у больных стабильной стенокардией	499
Внесок М. Д. Стражеска та його школи у розвиток військово-польової терапії в роки Другої світової війни	310–312
Внесок М. М. Губергріца у розвиток військово-польової терапії під час Другої світової війни	313
Внесок професора В. М. Когана–Ясного та його школи у розвиток вітчизняної військово-польової терапії	327
Внесок професора В. М. Когана–Ясного та його школи у розвиток вітчизняної військово-польової терапії (до 130-річчя від дня народження). Повідомлення 1. Особливості перебігу захворювань внутрішніх органів у роки Другої світової війни	328
Внесок професора В. М. Когана–Ясного та його школи у розвиток вітчизняної військово-польової терапії (до 130-річчя від дня народження). Повідомлення 2. Зміни внутрішніх органів у поранених. Деякі питання організації терапевтичної допомоги на війні	329
Внесок українських терапевтів у розвиток військової терапії у роки Другої світової війни	29
Внесок харківського професора В. М. Когана–Ясного у вчення щодо гіпертонічної хвороби й артеріальних гіпертензій	330, 331
Внутриорганный электрофорез в лечении тяжелых и осложненных форм острых пневмоний	40
Внутриорганный электрофорез и внутриаортальное введение лекарственных средств в комплексном лечении осложненных форм острой пневмонии	372
Вовкодав Микола Миколайович. Перший головний терапевт МО України, генерал-майор медичної служби, один з ініціаторів реформування військово-медичної служби	36
Вода – стратегічний ресурс майбутнього	271
Военно-фельдшерская школа при Киевском военном госпитале, 1838–1926 гг.	10
Военно-польова терапія	466, 468

Военно-польова терапія чи військова терапія, военно-польова хірургія чи військова хірургія?	337
Военно-польова хірургія	467
Возможности и особенности подбора гистосовместимых доноров гемокомпонентов для пациентов с инфекционным эндокардитом	137
Возможности магнитокардиографии в диагностике повреждений миокарда	289
Вплив антигіпертензивної терапії атенололом та лацідипіном на структурно- функціональний стан шлуночків серця у хворих з метаболічним синдромом	243
Вплив антигіпертензивної терапії лацидипіном та моксонідіном на рівень артеріального тиску, ліпідний та антивуглеводний обміни у хворих з метаболічним синдромом	248
Вплив терапії блокатором кальцієвих каналів та агоністом імідазолінових рецепторів на функціональний стан ендотелію судин у хворих з метаболічним синдромом	265
Вторичные пневмонии в клинической кардиологии	416
Вторичные пневмонии и их место в клинической кардиологии	105
Вторичные пневмонии при гломерулонефритах	367
Вторичные пневмонии при тяжелых заболеваниях серечно-сосудистой системы	417
Выдающийся отечественный гистолог профессор А. Г. Черняховский. Малоизвестные факторы о службе в Киевском военном госпитале	290

Г

Гематологічні показники у віддалений період в осіб, які перенесли гостру променеув хворобу	418
Гипертензивные кризы. Современные представления и дифференцированные подходы к терапии	229
Главный военный клинический госпиталь МОУ в системе медицинского обеспечения ликвидаторов: опыт и перспективы	168
Головний військовий клінічний орден Червоної Зірки госпіталь. До 250-річчя від дня заснування	230
Головний військово-медичний клінічний центр «ГВКГ» – завдання, призначення.	306
Головний інфекціоніст МО України професор, полковник медичної служби Марко Михайлович Городецький	355

Головний лікар Українського військового шпиталю Люцій Кобилянський – громадський і культурний діяч, дипломат, публіцист	272
Госпитали стародавнього Києва и их лечебники	24
Гостра променева хвороба. Внесок українських вчених	34
Гостра променева хвороба: внесок українських вчених (повідомлення 1): Інститут фізіології імені О. О. Богомольця НАН України – лідер з вивчення проблем гострої променевої хвороби. Наукові школи О. О. Городецького, Є. Ю. Чеботарьова. Німецький біофізик українського походження Б. М. Раєвський та професор Є. Б. Закржевський	338
Гостра променева хвороба: внесок українських вчених (повідомлення 2): Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології імені Р. Є. Кавецького НАН України. Наукові школи Ростислава Євгеновича Кавецького і Володимира Григоровича Ніколаєва	343

Д

Арсеній Іванович Даниленко – забуте прізвище непересічного вітчизняного вченого-біофізика, радіобіолога, дослідника природної радіоактивності в Україні	346
Два случая абдоминального туберкулеза, протекавшего с поражением надпочечников	74
Два случая узелкового периаартериита у братьев-близнецов	59
20-річний досвід роботи відділення інтенсивної терапії та екстрапаральних методів детоксикації Головного військового клінічного госпіталю Міністерства оборони України	266
Депресивні розлади (варіанти клінічного перебігу, критерії діагностики) у військовослужбовців Збройних Сил України	513
Деякі аспекта економічної ефективності реформування медичного забезпечення Київського гарнізону	169
Деякі питання реформування первинної медико-санітарної допомоги в Київському гарнізоні	154
Диагностика вторичных пневмоний в кардиологической практике	405
Диагностические и вспомогательные подразделения. Госпитальные храмы. Подготовка кадров	19

Динамика заболеваемости у военнослужащих-ликвидаторов аварии на Чернобыльской АЭС	406
Директива и инструкция по профилактике и диагностике лекарственной аллергии с помощью кожных и провокационных проб	473
Діагностика ішемії спинного мозку у хворих з атеросклеротичними ураженнями аорти та хронічною критичною ішемією нижніх кінцівок	249
Діагностика мультифокального атеросклерозу при хронічній критичній ішемії нижніх кінцівок	250
Діагностика, невідкладна допомога, лікування і профілактика отруєнь грибами	490
Діагностика та лікування хронічної критичної ішемії нижніх кінцівок, поєднаної з мультифокальним атеросклерозом	508, 509
До історії Головного ордену Червоної Зірки військового клінічного госпіталю за роки незалежності України	231
До історії Київського військового шпиталю у XVIII ст.	170
До історії клініки інфекційних хвороб Головного військового клінічного госпіталю	232
До питання щодо історії вищої військово-медичної освіти на території України. Військовий (1939) і військово-медичний (1951–1958) факультети при Харківському медичному інституті. Повідомлення 1. Військовий факультет (1939–1942) при 1-му Харківському медичному інституті	332
До питання щодо історії вищої військово-медичної освіти на території України. Військовий (1939) і військово-медичний (1951–1958) факультети при Харківському медичному інституті. Повідомлення 2. Військово-медичний факультет (1951–1958) при Харківському медичному інституті	333
До 50-річчя з дня народження головного отоларинголога МО України полковника медичної служби В. І. Шербула	206
Дополнительные эффекты антагонистов рецепторов ангиотензина II при лечении больных артериальной гипертензией.	291
Досвід організації невідкладної допомоги хворим з гострою пневмонією в гарнізоні	138
Досвід роботи тендерного комітету з організації забезпечення медичним майном Головного військово-медичного клінічного центру «ГВКГ» у 2005–2007 роках та подальше його вдосконалення	267

Досвід управління наданням медичної допомоги військовослужбовцям та цивільному населенню у Збройних Силах України та в Київському військово-медичному центрі до проблеми державного управління охороною здоров'я в Україні	187
--	-----

Е

Ефективність лікування гепатопротекторами, антиоксидантами різного механізму дії хворих на хронічні токсичні гепатити	189
Ефективність лікування гепатопротекторами-антиоксидантами різного механізму дії в поєднанні з препаратами біологічно-активних додатків у хворих на хронічні токсичні гепатити	188
Ефективність різних схем немедикаментозного лікування у хворих на есенціальну АГ на тлі МС	455
Ехокардіографічні критерії ранньої діагностики серцевої недостатності у хворих на ішемічну хворобу серця та питання військово-лікарської експертизи	220

Ж

Життя і доля творця вітчизняного інсуліну В. М. Когана–Ясного	334, 339
Життя професора В. М. Когана-Ясного як приклад наукового подвигу	335
Життя професора М. М. Губергріца як приклад наукового натхнення та патріотизму	314

З

Завдання кафедри військової терапії у підготовці лікарів загальної практики	436
Зависимость протяженности и выраженности повреждения миокарда от системного воспаления и нарушения липидного обмена в первые сутки ОКС	278
Закрита травма серця як можливий чинник дилатаційної кардіоміопатії	458
Засновники терапевтичних клінік у Київському військовому госпіталі	437
Застосування легалону для лікування хронічних токсичних гепатитів і жирової дистрофії печінки	493

Застосування фізичних методів лікування в клінічній практиці військових лікувальних закладів	514
Затяжное течение пневмонии на фоне дисфункции мононуклеарных фагоцитов	85
Звіт про участь в роботі 1 Європейського конгресу військової медицини	279
Здравоохранение Киева и Киевской губернии в 20-е годы XX столетия	22
Зміни функціонального стану серця у хворих з хронічною алкогольною інтоксикацією	207
Знезараження компонентів крові, вибрактованих за маркерами гемотрансмисивних захворювань в службі крові	139

И

Известный военный отоларинголог Борис Леонидович Французов: к 100-летию со дня рождения.	221
Изменения диастолической функции левого и правого желудочков сердца у больных с начальными проявлениями сердечной недостаточности	155
Изменения показателей магнитного картирования сердца у пациентов с очаговым миокардитом	292
Изменения систолической и диастолической функций левого желудочка у больных инфарктом миокарда с зубцом Q, осложненным умеренной острой левожелудочковой недостаточностью в динамике острого периода заболевания	156
Изменения со стороны желудочно-кишечного тракта у больных острыми пневмониями. Абдоминальный вариант начала заболевания	397
Изменения со стороны почек при острой пневмонии	407
Изменения функционального состояния желудочков сердца и их взаимодействия у больных с начальной сердечной недостаточностью	171
Изучение эффективности нового отечественного зубиотика «Окарина» при лечении острых кишечных инфекций у военнослужащих	124
Иммунные нарушения и их коррекция у больных первичной и повторной пневмонией	125
Ингибиторы ангиотензинпревращающего фермента: от подавления продукции ангиотензина II к органопroteкции	251
Интенсивная терапия острых пневмоний	469

Интерферон. Интерлок. Показания к применению	474
Инфаркт-пневмония у больных инфарктом миокарда	100
Инфекционно-токсический шок при пневмонии у лиц молодого возраста	446
Информативность комплексного магнитокардиографического показателя для диагностики обструктивного поражения коронарных артерий: результаты двухцентрового исследования	301
Инфузионная терапия инфекционно-токсического шока у больных с острыми пневмониями.	363
Использование в лечебной практике консервированной крови, заготовленной при повышенной инфекционной заболеваемости в донорских коллективах	140
Использование отечественных спирографов для исследования функции внешнего дыхания методом анализа петли «поток–объем» с применением ЭВМ.	75
Использование рентгенологических и эндоскопических критериев в оценке степени деформации луковиц двенадцатиперстной кишки при язвенной болезни. Вопросы военно-врачебной экспертизы	482
Исследование функции внешнего дыхания путем анализа петли «поток–объем» у больных острой пневмонией	60
Истоки преподавания болезней уха, горла, носа в Киевском университете Св. Владимира	190
История Киевского военного госпиталя. Кн. 1. Киевский военный госпиталь в XVIII–XIX веках. Становление и развитие военной медицины в Украине	15
История Киевского военного госпиталя. Кн. 2. Киевский военный госпиталь в первой половине XX века	15
История Киевского военного госпиталя. Кн. 3. Киевский военный госпиталь во второй половине XX века. Главный военный клинический госпиталь Министерства обороны Украины	17
История Киевского военного госпиталя. Кн. 4. Хирургические и терапевтические клиники и отделения	19
История Киевского военного госпиталя. Кн. 5. Диагностические и вспомогательные подразделения. Госпитальные храмы. Подготовка кадров.	19
История Киевского военного госпиталя. Киевский госпиталь – учебная и научная база медицинского факультета Университета Св. Владимира и Киевского медицинского института	12

История клиники инфекционных болезней Главного военного клинического госпиталя	126
История организации акушерско-гинекологической помощи в Киевском военном госпитале	13
Их путь в медицину начинался в Киево-Могилянской академии	157
Их путь в медицину начинался с Киево-Могилянской академии	23
Их путь в медицину начинался с Киевской духовной семинарии первой половины XIX века	18

I

Інтелектуальна спадщина українського періоду життя лікаря-мислителя Миколи Івановича Пирогова	340
Інфекційний ендокардит у військовослужбовців: клініка, діагностика, лікування та військово-лікарська експертиза . . .	519

K

К вопросу диагностики язвенной болезни	419
К вопросу дифференциальной диагностики некоторых наиболее синдромально сходных в клинко-рентгенологическом проявлении форм внебольничных пневмоний, туберкулеза и рака легких на раннем этапе их развития	233
К вопросу дифференциальной диагностики тяжелых заболеваний мио- и перикарда, сопровождающихся кардиомегалией и застойной сердечной недостаточностью	408
К вопросу о висцеральных проявлениях при болезни (синдроме) Рейтера	375
К вопросу о дифференциальной диагностике механических желтух с вирусными гепатитами	61
К вопросу о подготовке врачей-терапевтов в военно-медицинском отделении (ВМО)	420
К вопросу о роде Подгаецких, служивших в Украине с XVII по XX столетие	273
К вопросу о синдромах Лайела и Стивенса–Джонсона как одной из тяжелых форм проявления лекарственной аллергии	421
К вопросу о так называемых «дерматогенных» формах острых гломерулонефритов	376

К вопросу о травматических перикардитах	377
К истории Киевского военного госпиталя в период Великой Отечественной войны.	106
К истории психиатрического отделения Киевского военного госпиталя.	234
К истории становления и развития медицинской помощи терапевтическим больным в Окружном военном госпитале Забайкальского военного округа	62
К организации профилактики хеликобактериоза	141
К патогенезу респираторных инфекций в период адаптации к напряженной деятельности в условиях Забайкалья.	368
Казацкие корни рода Маньковских	274
Как сделать лечебное учреждение успешным. Вопросы медицинского маркетинга	25
Кардиологические аспекты острых пневмоний	63
Киевский военный госпиталь в XVIII–XIX веках. Становление и развитие военной медицины в Украине	15
Киевский военный госпиталь в первой половине XX века	15
Киевский военный госпиталь во второй половине XX века. Главный военный клинический госпиталь Министерства обороны Украины	17
Киевский военный госпиталь (страницы истории)	6
Киевскому военному госпиталю – 250 лет. Исторические вехи лучевой диагностики в Киевском военном госпитале.	235
Київський військовий госпіталь – перша клінічна база медичного факультету Імператорського Університету Св. Володимира	438
Київський військовий шпиталь під час війни 1812–1814 рр.	172
Клиника, диагностика и лечение инфекционно-токсического шока у больных острыми пневмониями	378
Клиника, диагностика и лечение реактивных артритов	470
Клиника, диагностика и особенности течения хронических заболеваний печени	41
Клиника, диагностика, особенности течения ревматизма у военнослужащих срочной службы в условиях Забайкалья	42
Клиника, диагностика острых осложненных пневмоний	369
Клиники отоларингологии в эстафете протяженностью в 100 лет	14

Клинико-инструментальная диагностика тромбоза вен портальной системы	447
Клинико-морфологический анализ летальных исходов при острых пневмониях, осложненных инфекционно-токсическим шоком	398
Клинико-патологические сопоставления у больных, умерших от тромбоэмболии легочной артерии	399
Клинико-рентгенологическая диагностика врожденных пороков легких у военнослужащих срочной службы	64
Клинико-рентгенологическая характеристика изменений в легких при диффузных гломерулонефритах у лиц молодого возраста	65
Клинико-статистический анализ течения сердечной недостаточности коронарного генеза у военнослужащих	191
Клинико-эпидемиологическая характеристика острой пневмонии в условиях Крайнего Севера	394
Клинические формы инфекционно-токсического шока при острых пневмониях	379
Клинический анализ геморрагического васкулита у лиц молодого возраста. Изменения со стороны почек	66
Клинический случай тяжелого течения ветряной оспы, осложненной развитием деструктивной пневмонии и сепсисом.	244
Клиническое течение острых гломерулонефритов в условиях Забайкалья	86
Клініко-епідеміологічні особливості хворих з серцевою недостатністю, які проходили лікування в амбулаторних та стаціонарних підрозділах військового лікувального закладу	309
Клініці туберкульозу Головного військового клінічного госпіталю – 70 років. Історичний нарис	268
Клінічне тлумачення лабораторних досліджень у клініці внутрішніх хвороб	463
Клінічний випадок абсцесу кореня аорти у хворого з мінно-вибуховим пораненням, ускладненим розвитком хірургічного сепсису та самостійним випорожненням абсцесу	347
Клінічний випадок тромбоемболії легеневої артерії у хворого з негоспітальною пневмонією	361
Клінічний випадок тяжкого перебігу менінгококової інфекції, генералізованої форми, менінгоенцефаліту, менінгококцемії, ускладненої гострою двобічною сенсоневральною приглуховатістю V ступеню, та успішним лікуванням повної глухоти кохлеарною імплантацією	356

Клінічний військовий шпиталь – перша українська медична клініка (до 100-річчя з дня створення)	325
Ключові стратегії розвитку Головного військового клінічного госпіталю	236
Книга Анатолія Міхньова «Очерки по военно-полевой терапии» та сучасність	341
Коган-Ясний Віктор Мойсейович – терапевт, вчений. До 130-річчя від дня народження	28
Козацьке коріння начальника неврологічного відділення Київського військового шпиталю, головного невропатолога Київського військового округу полковника медичної служби Р. П. Полторацького	222
Козацьке коріння професора медицини Київського військового шпиталю М. О. Оболенського	252
Козацькі корені завідувача кафедри судової медицини університету Св. Володимира професора Оболенського М. О. (15.10.1856–14.03.1913) . . .	208
Комплексное лечение язвенной болезни с дифференцированным применением нетрадиционных физиотерапевтических методов	111
Короткий термінологічний словник-довідник менеджера охорони здоров'я	173
Критерии диагностики начальной систолической дисфункции левого и правого желудочка сердца	174

Л

Легочно-почечный синдром – важнейший критерий дифференциальной диагностики, тяжести течения и прогноза узелкового периартериита и гранулематоза Вегенера. Современные взгляды на их лечение	237
Лейкемоидная реакция у больного диссеминированным туберкулезом . . .	101
Лекарственные растения в борьбе против рака	11, 16, 20
Лечение квамателом больных с острыми атаками хронического панкреатита	223, 494
Лікар Микола Пирогов у приліску «Вишні»	269
Лікарі Київського військового шпиталю (перша третина XIX ст.). Життєписні причинки	158
Лікування артеріальної гіпертензії у хворих з хронічною алкогольною інтоксикацією	515
Ліцензування і акредитація лікувальних закладів МО України	495

Логические основы диагностики и структура построения клинического диагноза – критерии уменьшения количества недостатков и ошибок при ведении истории болезни	238
--	-----

М

Магнитокардиографический тест как альтернативная диагностическая стратегия в диагностике коронарного стеноза у больных с промежуточной предстеновой вероятностью ИБС	456
Магнитокардиография в клинической практике: алгоритм и технологии анализа данных	293
Магнітне картування серця – нова інформаційна технологія неінвазивної електрофізіології	294
Магнітокардіографія в практиці військової медицини	520
Математические модели внутрисердечной гемодинамики у больных начальной сердечной недостаточностью коронарогенного генеза	175
Медико-демографическая ситуация в стране и пути дальнейшего совершенствования медицинского обеспечения военнослужащих	112
Медико-економічні стандарти, як основа безоплатної організації методичної допомоги військовослужбовцям і ветеранам військової служби України	192
Медико-санітарна служба Бундесверу	516
Медицина в Україні	31
Медична служба Збройних Сил України	459
Медичне забезпечення антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил	32
Медичне забезпечення діяльності групи реконструкції провінції Гор у складі Міжнародних сил сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан	521
Медичне забезпечення Збройних Сил України під час антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил	344
Менеджмент у військовій медицині: теорія і практика	8
Место рефлексотерапии и некоторых других методов альтернативной медицины в современной медицинской практике	280
Методические рекомендации по организации и выявлению больных с нервнопсихическими заболеваниями, алкоголизмом, наркоманией, ночным недержанием мочи и дефицитом массы тела в войсках округа	475

Методичний посібник з основних напрямків діяльності начальника клініки (відділення) у військово-медичних закладах Збройних сил України (на прикладі ГВМКЦ «ГВКГ»)	465
Методичні вказівки з організації та виконання протитуберкульозних заходів у Збройних Силах України.	496, 522
Методичні вказівки з організації та надання невідкладної медичної допомоги у Збройних Силах Україною	501
Методичні вказівки з організації та проведення протитуберкульозних заходів у Збройних Силах України	524
Методичні рекомендації з питань організації служби військ в лікувальних закладах МО України	486
Методичні рекомендації з складання номенклатури справ, книг, журналів, порядку їх ведення та знищення у військовій медичній установі	487
Методичні рекомендації по лікуванню зниженим барометричним тиском (гіпобарична гіпоксія)	488
Методичні рекомендації щодо діагностики, принципів лікування та профілактики виразкової хвороби у військовослужбовців Збройних Сил України	517
Методичні рекомендації щодо діагностики, принципів лікування та профілактики гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби у військовослужбовців Збройних Сил України	523
Методичні рекомендації щодо невідкладної та планової госпіталізації хворих в психіатричні відділення лікувальних закладів МОУ	502
Методичні рекомендації щодо своєчасного виявлення та надання допомоги при депресивних розладах військовослужбовцям Збройних Сил України.	505
Механизмы формирования сердечной недостаточности. Анализ моделей внутрисердечной гемодинамики.	9
Механизмы формирования сердечной недостаточности у больных ишемической болезнью сердца	176
Міністр народного здоров'я	209
Можливості корекції імунного статусу ліквідаторів у віддалені терміни після аварійного переопромінення	439

Н

Нариси з історії української військової терапії	29
Начальная сердечная недостаточность при острых и хронических заболеваниях миокарда: механизмы формирования нарушений внутрисердечной гемодинамики, объективизация диагностики и прогнозирование течения	210
Начальная сердечная недостаточность у больных с различными заболеваниями миокарда: анализ математических моделей внутрисердечной гемодинамики	3
Невідкладна допомога та інтенсивна терапія при гострих отруєннях . . .	491
Неврологический молоток с устройством для точечной прессации, пучкового раздражения кожи и проведения стимуляции биомеханических импульсов и массажа	142
Нейрорефлекторная альгодистрофия – редкое внесуставное заболевание мягких тканей опорно-двигательного аппаратам	76
Некоторые иммунологические аспекты хронобиологического сдвига в начальный период адаптации к условиям Забайкалья	67
Некоторые исторические аспекты рефлексотерапии, энергоинформационной терапии и их современная интерпретация	26
Некоторые клинико-морфологические особенности вторичных пневмоний	422
Некоторые особенности вторичных пневмоний	409
Некоторые особенности клинического течения острой пневмонии в условиях Забайкалья у военнослужащих, призванных из Средней Азии и Закавказья	87
Некоторые особенности клинической диагностики вторичных пневмоний	118
Некоторые особенности течения острого коронарного синдрома у пациентов, находящихся на лечении в Главном военно-медицинском клиническом центре «ГВКГ» в 2008–2013 г.	307
Некоторые пути профилактики вторичных пневмоний	119
Неспецифічний реактивний гепатит – невідомий або забутий діагноз	348
Новое в диагностике и лечении заболеваний.	
Прогностическое значение состояния диастолической функции левого желудочка в ранние сроки инфаркта миокарда	159

Новый метод профилактики острых пневмоний в организованных коллективах путем иммунизации стафилококковым анатоксином в комплексе с тималином	373
--	-----

О

О вариантах атипичного течения острых пневмоний у лиц молодого возраста	380
О дефектах в оказании медицинской помощи больным сахарным диабетом	480
О диагностике и лечении геморрагического отека нижних конечностей у военнослужащих	381
О лабораторном контроле антиоксидантной терапии у больных острой пневмонией	395
О научном потенциале Главного военного клинического госпиталя Министерства обороны Украины	211
О некоторых ошибках диагностики инфекционно-токсического шока у больных острыми пневмониями на догоспитальном и госпитальном этапах	400
О некоторых редких причинах воспалительных заболеваний суставов, связанных с инфекцией	77
О новом подходе в бронхоскопической диагностике дисплазий бронхов в аспекте предотвращения хронизации воспалительных заболеваний легких	423
О пневмониях на фоне вторичной иммунологической недостаточности	440
О редком случае туберкулеза селезенки	88
О сортировке больных при групповых отравлениях этиленгликолем	382
О состоянии гастроэнтерологической помощи военнослужащим округа и некоторых путях ее улучшения	89
О течении синдрома Стивенса–Джонсона	383
Об особенностях функциональной активности моноцитов противовирусной резистентности в процессе хронизации и рецидивирования ОРВИ	90
Обґрунтування диференційованої потреби в окремих видах спеціалізованої допомоги	113
В. П. Образцов на военно-медицинской службе.	
К 150-летию со дня рождения	177
Образцов Василь Парменович – видатний лікар-науковець світового рівня	27

Дмитро Одрина – перший начальник військово-медичної служби Української армії і міністр народного здоров'я та опікування Української Народної Республіки (до 110-річчя від дня народження)	212
Опыт восстановительного лечения больных деформирующим остеоартрозом на курорте «Молоковка»	374
Опыт диагностики заболеваний системы крови в условиях окружного госпиталя	43
Опыт использования ЭВМ для совершенствования диспансерной работы в гарнизонной поликлинике	384
Опыт лечения больных с деструктивными пневмониями методом внутриаортальной инфузии лекарственных смесей	364
Опыт применения гипербарической оксигенации в лечении язвенной болезни желудка и двенадцатиперстной кишки	68
Опыт применения компьютеризированного комплекса для функциональной диагностики в процессе реабилитации больных инфарктом миокарда	410
Опыт применения лекарственных трав в комплексном лечении онкобольных	448
Опыт применения плазмофереза в комплексном лечении больных ревматическими заболеваниями в условиях окружного госпиталя	56
Опыт применения трансфузионной дезинтоксикационной терапии у больных острым лейкозом	365
Опыт профессионального совершенствования терапевтов	69
Опыт работы внештатного аллергологического кабинета Окружного военного госпиталя	57
Опыт работы медицинской службы по профилактике острых пневмоний	370
Опыт работы стационара на дому в гарнизоне	94
Опыт работы 408 Окружного военного госпиталя по оказанию медицинской помощи пострадавшим при ликвидации аварии на ЧАЭС	253
Опыт работы 408 Окружного военного госпиталя по оказанию медицинской помощи пострадавшим при ликвидации аварии на Чернобыльской АЭС	245
Организация работы нештатного кабинета диспансеризации в условиях поликлиники	385

Организация работы нештатного кабинета эндоскопической диагностики в условиях гарнизонной поликлиники	386
Організаційна перебудова і раціоналізація медичного забезпечення Київського гарнізону	143
Организація надання невідкладної медичної допомоги у військових частинах (зкладах)	526
Организація надання невідкладної медичної допомоги у військових частинах (зкладах) Збройних Сил України	525
Организація наукової праці та методи її стимулювання в Головному військовому клінічному госпіталі Міністерства оборони України	254
Организація планування роботи військово-лікувального закладу (госпіталю) в мирний час	489
Организація стаціонар-заміняючих форм медичної допомоги в Київському гарнізоні	160
Основные методы диагностики та деякі принципи і аспекти формулювання і рубрикації остаточного клінічного та патологоанатомічного діагнозів відповідно МКХ-10	518
Основные клинко-морфологические критерии диагностики и принципы лечения различных вариантов узелкового полиартериита на современном этапе	239
Особенности возникновения, клинического течения и диагностика пневмоний при отравлениях хлорпикрином, бензином, фосфорорганическими инсектицидами и снотворными препаратами . . .	127
Особенности диагностики и течения впервые возникшей стенокардии . .	120
Особенности и лечебно-профилактическое применение полноценного питания в период обострения заболеваний у больных, проживающих на территории, загрязненной радиоактивными веществами	144
Особенности и профилактика повторных острых пневмоний у военнослужащих срочной службы	424
Особенности клиники, диагностики и лечения болезни Рейтера	44
Особенности клинических проявлений пролабирования митрального клапана у военнослужащих срочной службы	411
Особенности клинического течения кори у взрослых	128, 412
Особенности клинического течения острых пневмоний у военнослужащих срочной службы	1
Особенности организации терапевтической помощи военнослужащим в условиях Забайкальского военного округа	70

Особенности первичных пневмоний у военнослужащих срочной службы	129
Особенности пневмоний у больных сахарным диабетом	130
Особенности развития и течения кетоацидотической комы у военнослужащих срочной службы	95
Особенности развития и течения острых гломерулонефритов в условиях резко континентального климата	366
Особенности течения гипертонической болезни у военнослужащих	45
Особенности течения и диагностика вторичных пневмоний	102
Особенности течения острых пневмоний у военнослужащих срочной службы в условиях Забайкалья	46
Особенности течения пневмоний у больных сахарным диабетом	161
Особенности течения язвенной болезни у военнослужащих срочной службы в условиях Забайкалья	47
Особенности электро-кардиографических изменений у больных активным ревматизмом	48
Особливості асоційованої з прийомом ацетилсаліцилової кислоти гастропатії	281
Особливості вторинних метаболічних порушень та їх корекція при залізодефіцитній анемії, що перебігає на фоні виразкової хвороби ...	193
Особливості змін ендотеліальної функції та клапанів серця у хворих з реактивним артритом	282
Особливості клінічного перебігу гострих пневмоній у військовослужбовців строкової служби	2
Особливості призначення гемокомпонентної терапії при масових травматичних ураженнях	145
Особливості формування хронічної серцевої недостатності при коронарогенних і некоронарогенних захворюваннях міокарда ...	240
Отдаленные результаты лечения язвенной болезни у военнослужащих срочной службы	387
Оцінка ефективності застосування сумісної променевої та фітотерапії в онкології	162
Ошибки в диагностике острых лейкозов	362
Ошибки в диагностике травматических диафрагмальных грыж	49
Ошибки и трудности диагностики абдоминальных форм туберкулеза ...	50

П

Первичные реакции на малые дозы внешнего облучения у военнослужащих-ликвидаторов аварии на Чернобыльской АЭС	413
Первый опыт раннего выявления и профилактики язвенной болезни у военнослужащих срочной службы путем анкетирования и эндоскопического обследования на пунктах приема личного состава . . .	91
Передмова [до кн.: Збірник праць Науково-практичної конференції, присвяченої п'ятирічному ювілею Ірпінського військового госпіталю. – Київ, 1999]	146
Передмова [до кн.: Методичний посібник з основних напрямків діяльності начальника клініки (відділення) у військово-медичних закладах збройних сил України (на прикладі ГВМКЦ «ГВКГ»). – Київ, 2014]	308
Перечень обязательных диагностических исследований при обследовании больных с основными, нозологическими формами заболеваний в поликлинике при направлении на стационарное лечение в госпиталь	476
Перший начальник медичної служби Збройних Сил України генерал-майор медичної служби Георгій Васильович Циганок	345
Н. И. Пирогов в имении «Вишни»	295
Н. И. Пирогов и Х. Я. Гюббенет – коллеги и соперники	255
Пирогов М. І. – як військово-польовий терапевт	316
Планирование и организация медицинского обеспечения войск и населения в чрезвычайных ситуациях мирного времени	481
Планирование медицинского обеспечения военнослужащих на мирное время	484
Пневмонии	7
Пневмония, вызванная <i>Bordetella bronchiseptica</i>	121
Пневмония – как источник терапевтического сепсиса	371
Побочные реакции при проведении рентгеноконтрастных исследований. Механизм их возникновения и профилактика	485
Полковник медичної служби Б. В. Епштейн (1923–2020) – знаний військовий лікар, фундатор військової гастроентерології та військової ендокринології на теренах України	357
Попередження, діагностика та лікування кардіоваскулярних порушень у хворих з хронічною нирковою недостатністю	497

Попередження професійних заражень та проведення специфічної профілактики гепатиту В у медичних працівників ЗС України	503
Початкова серцева недостатність при гострих та хронічних захворюваннях міокарда: механізми формування порушень внутрішньо серцевої гемодинаміки, об'єктивізація діагностики та прогнозування перебігу	4
Практична реалізація наукових робіт і дисертацій, захищених лікарями Головного військового клінічного госпіталю Міністерства оборони України у найближчому післявоєнному періоді (у 2005–2008 рр.) (друге повідомлення)	275
[Предисловие к кн.: Под благодатным покровом: от Пасхи до Пасхи / протоиерей Олег Скаръ. – Киев, 2020]	342
[Предисловие к кн.: Родной дом Городецкого : рассказ о Враче / А. Ечкало, А. Зажирей. – Киев, 1998]	131
Предисловие [к кн.: Холера Эль-Тор / М. М. Городецкий. – Київ, 2009] . . .	276
Приапизм у больного острым гломерулонефритом	78
Применение внутритканевого электрофореза в комплексном лечении острой пневмонии тяжелого течения у больных молодого возраста. . .	103
Применение «Лаферона» при лечении некоторых инфекционных заболеваний	132
Применение препарата «Олифен» в комплексном лечении острых пневмоний, осложненных инфекционно-токсическим шоком . . .	388
Принципы дифференциальной диагностики при тяжелых заболеваниях миокарда и перикарда, сопровождающихся кардиомегалией и застойной сердечной недостаточностью	414
Принципы лечения тяжелых форм пневмоний и их осложнений	133
Причины повторных острых пневмоний (ПОП) и их профилактика у военнослужащих срочной службы	425
Про життя і діяльність першого головного терапевта МО України, одного з ініціаторів реформування військово-медичної служби, генерал-майора медичної служби М. М. Вовкодава	336
Про наукову діяльність і практичну цінність дисертацій лікарського колективу Головного військового клінічного госпіталю Міністерства оборони України за 10 років	000
Про результати проведення гарнізонної підсумкової науково-практичної конференції «Проблемні питання та шляхи удосконалення організації медичного забезпечення особливого складу військ (сил) за територіальним принципом	283

Прогнозування результатів добуталінової стрес-ехокардіографії за результатами магнітокардіографії	296
Прогностическое значение типов систолической и диастолической дисфункции левого желудочка сердца у больных инфарктом миокарда с зубцом Q	224
Противовирусная клеточная резистентность при острых пневмониях в период адаптации к условиям Забайкалья	71
Протоколы организации лечебно-диагностической помощи при острых заболеваниях брюшной полости	507
Професор В. П. Образцов – видатний вітчизняний терапевт світового рівня та п'ять великих його досягнень	317
Профессор В. П. Образцов – создатель киевской терапевтической школы, автор открытий, не тускнеющих со временем	315
Профилактика острых пневмоний	471
Профілактика СНІДУ та вірусних гепатитів при організації донорства	147
Пути реформы военного здравоохранения на примере Киевского гарнизона	114

Р

Работа гастроэнтерологического отделения окружного военного госпиталя	115
Рациональний вибір гепатопротекторів при медикаментозно-індукованих ураженнях печінки	349
Реабилитация больных острой пневмонией	472
Реабилитация больных острым инфарктом миокарда	477
Ревматоидное поражение сердца	116
Редкие заболевания и синдромы (врачебная казуистика)	5
Результати функціонування Київського військово-медичного центру, роль Головного військового клінічного госпіталю у покращенні роботи військових госпіталів у сучасних умовах	225
Результаты клинических наблюдений применения препарата «Доновит-ВС»	454
Ремодельовання судин, ендотеліальна дисфункція і порушення функціонального стану мікроциркуляторного русла при початковій серцевій недостатності	213

Рентгенодиагностике в Главном военном клиническом госпитале МО Украины более 100 лет	178
Респираторный дистресс-синдром взрослых (РДСВ) у больных острой пневмонией	426
Рефлексотерапия и доказательная медицина	297
Реформування медичного забезпечення Київського гарнізону: передумови, деякі підсумки, перспективи	148
Реформування системи надання амбулаторно-поліклінічної допомоги військовослужбовцям Київського гарнізону	194
Развиток принципов лікування пацієнтів з вогнепальними пораненнями відповідно сучасної стратегії Damage Control Resuscitation	350
Розгортання та організація роботи військового багатопрофільного госпіталю	464
Роль Г. І. Бурчинського в становленні та розвитку військово-польової терапії в Україні	441
Роль Головного військового клінічного госпіталю МО України в організації надання медичної допомоги потерпілим внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС	214
Роль і місце медичної служби Збройних Сил України в Державній службі медицини катастроф	256
Роль Н. П. Трофимова в создании первой на Украине ЛОР-клиники	453
Роль нарушений функционального состояния вегетативной нервной системы в формировании сердечной недостаточности	226

С

Сердечный доктор	246
Система етапного лікування в Збройних Силах України	179
Систолическая и диастолическая функция левого желудочка у больных с пролапсом митрального клапана в условиях гиперволюмической нагрузки	122
Николай Васильевич Скифосовский – украинские этюды (к 175-летию со дня рождения)	298
Скрытая систолическая недостаточность желудочков сердца у больных с хронической алкогольной интоксикацией	195
Случай изолированного инфаркта правого предсердия с наружным разрывом миокарда	401

Случай летального исхода у больного вульгарной пузырчаткой в связи с неадекватной терапией в догоспитальном периоде и присоединением тяжелых осложнений	402
Случай острого грам-отрицательного сепсиса, осложненного тяжелым психозом	134
Случай синдрома Каплана	79
Случай синдрома Черногубова–Элерса–Данлоса	92
Случай тяжелого течения кори с летальным исходом	434
Случай хронического активного гепатита с системными проявлениями: с длительным лихорадочным синдромом, явлениями гиперспленизма, анемией, выраженными гематологическими изменениями, лимфаденопатией	135
Случай чернеющего акантоза в сочетании с аденокарциномой желудка	51
Смертельное отравление резерпином	58
Борис Леонідович Смирнов – видатний невролог, нейрохірург, перекладач «Махабхарати»	302
Современное состояние проблемы безопасности гемотрансфузионной терапии	149
Современное течение и трудности диагностики инфекционного эндокардита	415
Современные принципы антибактериальной терапии внегоспитальных пневмоний	163
Сопоставление результатов мультимодальной неинвазивной визуализации миокарда и коронарографии у больных с хронической ишемической болезнью сердца	303
Состояние вегетативной нервной системы у больных ишемической болезнью сердца с начальной сердечной недостаточностью	196
Состояние здоровья подростков и некоторые медицинские проблемы комплектования Вооруженных сил Украины	107
Состояние мононуклеарных фагоцитов и противовирусной резистентности при пневмонии	104
Состояние систолической функции левого желудочка у больных ишемической болезнью сердца с начальными проявлениями сердечной недостаточности	164
Состояние транстрикуспидального кровотока у больных ИБС с начальной сердечной недостаточностью	165

Состояние эритроцитарного компонента гемостаза у больных хроническим гепатитом и циррозом печени	166
Співвідношення лейкоцитів периферичної крові у військовослужбовців строкової служби	427
Спілка українських лікарів в Чехословаччині (до 100-річчя створення) . . .	351
Спорадическое заболевание лептоспирозом в антропургическом очаге на территории Читинской области	80
Спосіб визначення кислотоутворюючої функції шлунка	528
Спосіб виконання прекардіального ЕКГ картування та візуалізації його результатів	540
Спосіб диференційної діагностики нейроциркуляторної дістонії та гіпертонічної хвороби	529
Спосіб діагностики прихованої серцевої недостатності у хворих на некоронарогенні захворювання міокарду	530
Спосіб діагностики систолічної дисфункції лівого шлуночка серця . . .	535
Спосіб діагностики систолічної дисфункції правого шлуночка серця . . .	536
Спосіб діагностики функціонального стану сфінктера Одді	531
Спосіб лікування хворих з онкологічною патологією	537
Спосіб одержання стовбурових клітин	539
Спосіб оцінки ступеня вираженості порушень систолічної функції лівого шлуночка у хворих гострим інфарктом міокарда з зубцем Q . . .	532
Спосіб прогнозування повторного розвитку пневмонії	533
Спосіб прогнозування розвитку синдрому прогресуючої дилатації лівого шлуночка у хворих інфарктом міокарда з зубцем Q	534
Способ ауто- и гомотрансплантации в хирургической практике	442
Способ лечения деструкции легких с использованием физиотерапевтического комплекса и антибиотиков	478
Способ лечения острых диффузных гломерулонефритов	527
Сравнительная эффективность различных методов диагностики начальных стадий недостаточности кровообращения в практике военно-лечебной экспертизы	428
Стан внутрішньо-серцевої гемодинамики та функції зовнішнього дихання у хворих на хронічні обструктивні захворювання легень	136
Стан ендокринної системи у хворих на залізодефіцитні анемії.	150
Стан здоров'я допризовників: демографічні аспекти	403

Стан і перспективи кислото-супресивної та гастроцитопротекторної терапії захворювань езофагогастроуденальної зони у військовослужбовців	352
Стан імунологічної реактивності у хворих у віддалений період після гострої променевої хвороби	429
Стан та шляхи удосконалення стоматологічної допомоги в Збройних Силах України	180
Стан фтизіатричної та пульмонологічної допомоги у Збройних Силах України і перспективи їх розвитку	215
Становление госпитальной школы в 1707–1735 г. и ее первые ученики – воспитанники Киевской академии	304
Становление Киево-Могилянской академии, источника медицинских кадров на территории Украины в XVIII – начале XIX ст.	305
Становлення воєнно-польової терапії в Україні	326
С. М. Старченко у Головному військовому клінічному госпіталі МО України	318
Статус-кво військового лікаря: відновити не можна ігнорувати	257
100 лет первому ЛОР-отделению в Украине	151
Структурно-функциональные изменения желудочков сердца у больных ишемической болезнью сердца с начальными проявлениями сердечной недостаточности	181
Структурно-функциональные изменения желудочков сердца у больных с гипотиреозом	182
Структурно-функциональные изменения желудочков сердца у больных с хронической алкогольной интоксикацией	197
Структурно-функциональные изменения левого желудочка сердца у больных неревматическим миокардитом	198
Структурно-функциональные изменения левого и правого желудочков у больных ишемической болезнью сердца с начальными проявлениями сердечной недостаточности	449
Структурно-функціональний стан лівого та правого шлуночків серця і фактори, що впливають на параметри внутрішньосерцевої гемодинамики у хворих з артеріальною гіпертензією та хронічною алкогольною інтоксикацією	299
Структурные и морфологические изменения бронхов у больных первичной и повторной пневмонией	123

Т

Тактико-спеціальне навчання з Головним військовим клінічним госпіталем Міністерства оборони України	199
Творчі звязки кафедри військової терапії Української військово-медичної академії з медичними закладами вищої освіти та медичними науково-дослідними установами України	353
Терапевтичні аспекти війни на Сході України	30
Терапевтичні аспекти лікування поранених та хворих військовослужбовців у російсько-українській війні.	37
Термінологічний словник-довідник менеджера охорони здоров'я	460
Тимчасові методичні рекомендації щодо атипової пневмонії	500
Тимчасові положення про порядок надання медичної допомоги у Головному військовому клінічному госпіталі Міністерство оборони України юридичним та фізичним особам, які не мають права на безоплатне медичне обслуговування у військово-медичних закладах МО України	492
Тромбоз мезентеріальних судин у хворих лимфомою шкіри на фоні лікування глюкокортикоїдами.	81
Н. П. Трофимов – основатель первых на Украине клиники, курсов усовершенствования и научного общества по отоларингологии	241
Трудности диагностики диафрагмальных грыж	52
Трудности диагностики и лечения больных, находящихся без сознания	430
Трудности и основные причины диагностических ошибок на госпитальном этапе, повлекшие расхождение клинического и патологоанатомического диагнозов	431
Трудности клинической диагностики острой пневмонии. Атипичные формы заболеваний.	72

У

Українська медицина в період нового часу	29
Українська терапевтична школа та її внесок у розвиток військово-польової терапії	443
Українські вчені – головні інфекціоністи й епідеміологи центрального апарату медичної служби, фронтів (флотів), армій і військових округів у роки Другої світової війни	354
Українські лікарі за кордоном (Польща 1920–1924, Чехословаччина 1922–1940 рр.)	21

Участие врачей Киевского военного госпиталя Головного військового клінічного центру «ГВКГ» и госпитальной хирургической клиники университета Св. Владимира в работе Киевского хирургического общества в первые годы его существования	270
Учні М. Д. Стражеска. Частина 1. Головні терапевти фронтів у роки Другої світової війни	319
Учні М. Д. Стражеска. Частина 2. Армійські терапевти в роки Другої світової війни: Н. Б. Щупак, М. Й. Григор'єв, А. Д. Аденський-Пінчук	320
Учні М. Д. Стражеска. Частина 3. Армійські терапевти в роки Другої світової війни: В. В. Гомоляко, М. І. Франкфурт, А. Л. Міхньов, Є. І. Ліхтенштейн	321
Учні М. М. Губергріца – армійські терапевти, провідні терапевти військових госпіталів	322–324

Ф

Фактори, що сприяють формуванню синдрому прогресуючої дилатації лівого шлуночка у хворих, які перенесли інфаркт міокарда	200
Факторы, влияющие на формирование сердечной недостаточности. Сопоставительный анализ моделей внутрисердечной гемодинамики у больных с начальной сердечной недостаточностью различного генеза	216
Факторы, влияющие на формирование сердечной недостаточности различного генеза	450
Факторы, влияющие на формирование сердечной недостаточности у больных с начальной сердечной недостаточностью различного генеза	258
Фармакологическое воздействие на противовирусную резистентность больных острыми пневмониями	82
Фиброгастродуоденоскопия при неотложных состояниях	389
Фізична реабілітація ветеранів Збройних Сил України з інфарктом міокарда у Київському військовому медичному центрі	227
Фітокомпозиція для профілактики і лікування захворювань серцево-судинної системи	538
Форми і методи діяльності стаціонару вдомам	498
Формирование синдрома прогрессирующей дилатации левого желудочка у больных, перенесших инфаркт миокарда	451

Формування єдиного медичного простору як важливої складової реформування охорони здоров'я України	183
Формы и методы деятельности стационара на дому	479
Функциональная активность мононуклеарных фагоцитов и неспецифическая противовирусная клеточная резистентность при остром бронхите и пневмонии	96
Функциональная активность моноцитов в группе риска заболевания острой пневмонией	390
Функциональная активность моноцитов и неспецифическая противовирусная клеточная резистентность в группе повышенного риска развития острой пневмонии	93
Функциональная активность моноцитов и неспецифическая противовирусная клеточная резистентность при адаптации к условиям Восточной Сибири	97
Функциональное состояние миокарда у больных хроническим обструктивным бронхитом и бронхиальной астмой	152
Функціональний стан серцево-судинної системи (ССС) хворих у період віддалених наслідків гострої променевої хвороби (ПВНГПХ) ...	432

Х

Харківський військовий госпіталь. Клінічна база медичного факультету Харківського університету (Харківського медичного інституту), 1887–1930	38
Хирургические и терапевтические клиники и отделения	19
Хроническая сердечная недостаточность: критерии ранней диагностики и вопросы военно-врачебной экспертизы	504
Хронологический сдвиг как возможная причина снижения резистентности организма	391

Ц

Церковь и военная медицина: история госпитального храма	201
Цивільна і військова медицина України: концептуальні принципи та проблеми взаємодії в єдиному медичному просторі	202

Ч

Частота и особенности острых пневмоний у больных сахарным диабетом	444
--	-----

Щ

Що необхідно знати про туберкульоз	461
Щодо реалізації практичної роботи над дисертаціями, захищеними за останні 2 роки (2009–2010) лікарями Головного військово-медичного клінічного центру «ГВКГ» Міністерства оборони України (третє повідомлення)	300

Э

Экспериментальное изучение интерлока	73
Экстракорпоральная мембральная оксигенация крови в лечении острой дыхательной недостаточности у больных с тяжелыми острыми пневмониями	433
Эндолимфатическая антибиотикотерапия инфекционно-зависимых болезней грудной и брюшной полости и эндотоксикоза	392
Эндоскопическое применение эрбисола в комплексном лечении язвенной болезни	117
Эндотелиальная дисфункция при заболеваниях сердечно-сосудистой системы и возможности ее коррекции ингибиторами ангиотензинпревращающего фермента	284
Эпидемиология и медико-социальная значимость хронической критической ишемии нижних конечностей, сочетанной с мультифокальным атеросклерозом.	247
Борис Владимирович Эпштейн: к 80-летию со дня рождения	217
Этиология, патогенез, особенности течения острых гломерулонефритов у военнослужащих срочной службы	53
Эффективная схема комплексной терапии дифтерии зева у взрослых.	393

D

Different levels of magnetocardiographic data analysis: more sophisticated methods are more accurate	285
---	-----

E

Erythrocyte Phenotype and Peculiarities of Antiinfectious Resistance	153
Evaluation of serial QRS changes during acute myocardial infarction based on magnetocardiographic scoring system	286
Experience in Providing of Health Care to Servicemen and Civilians in Kiev Military Medical Center	203

M

Magnetocardiographic scoring system in evaluation of serial QRS changes during first 3 weeks of acute myocardial infarction	287
Magnetocardiography in the diagnosis of the Ca ²⁺ overload to an area of the heart in patients presenting with delayed afterdepolarizations	288
Method for individualisation of interferon therapy	98
Military telemedicine in support of environmental monitoring, medical care, and research collaboration in the Ukraine	445

P

Prediction of obstructive stenosis in patient with intermediate pretest probability of the chronic CAD: Value of MCG index	457
---	-----

T

The Experiences of the Ukraine Military 408 hospital on rescuing and treating the injured in the Chernobyl accident	259
Thrombotic microangiopathy: diagnostic challenges in the primary multiple neoplasm involvement with prevalent metastasis with granulomatous inflammatory foci	358

U

Ukraińscy lekarze za granicą	359
Ukraińscy lekarze za granicą (Polska 1920–1924, Czechosłowacja 1922–1940)	35

ФОТОЛІТОПИС

ВІД СЛУХАЧА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ДО ГЕНЕРАЛ-МАЙОРА МЕДИЧНОЇ СЛУЖБИ

Бойчак М. П.
слухач військово-медичного факультету, 1972 р.

Бойчак М. П.
лейтенант, 1974 р.

Бойчак М. П.
старший лейтенант, 1977 р.

Бойчак М. П.
капітан, 1980 р.

**Бойчак М. П.
майор, 1983 р.**

**Бойчак М. П.
підполковник, 1987 р.**

**Бойчак М. П.
полковник, 1991 р.**

**Бойчак М. П.
генерал-майор, 1999 р.**

Слухачі військово-медичного фікультету при Саратовському медичному інституті на практиці у Калінінграді, біля могили І. Канта (М. П. Бойчак по центру). 1973 р.

7-й взвод, військово-медичний факультет при Саратовському медичному інституті (М. П. Бойчак – перший праворуч). 1974 р.

**7-й взвод, військово-медичний факультет при Саратовському медичному інституті
(М. П. Бойчак – другий ряд зверху, по центру). 1974 р.**

**Огляд хворого, медсанбат.
Центральна група військ, Чехословацька Соціалістична Республіка, 1975 р.**

**Медико-санітарний батальйон на польових навчаннях.
Центральна група військ, Чехословацька Соціалістична Республіка, 1975 р.**

**З лікарями госпітального відділення медико-санітарного батальйону
(М. П. Бойчак – другий ліворуч).
Центральна група військ, Чехословацька Соціалістична Республіка, 1976 р.**

**Медсанбат на навчаннях.
Центральна група військ. Чехословацька Соціалістична Республіка, 1976 р.**

**М. П. Бойчак з батьком Петром Бартковичем.
м. Ленінград, 1980 р.**

На лижних змаганнях з одногрупниками-терапевтами (М. П. Бойчак – другий ліворуч).
Військово-медична академія імені С. М. Кірова, м. Ленінград, 1980 р.

М. П. Бойчак – випускник Військово-медичної академії імені С. М. Кірова.
м. Ленінград, 1981 р.

**Колектив терапевтичного відділення 321 Окружного військового госпіталю
(М. П. Бойчак – другий ряд, перший праворуч). м. Чита, 1984 р.**

**Виступ на конференції.
1985 р.**

З офіцерами медичної служби ЗАБВО (М. П. Бойчак – перший ряд, перший праворуч, у центрі – начальник медичної служби генерал-майор медичної служби В. К. Курочка). 1988 р.

У шахті з офіцерами медслужби ЗАБВО (М. П. Бойчак – перший ліворуч). м. Нерчинськ, 1990 р.

**М. П. Бойчак на навчаннях, ГВКГ.
м. Ірпінь, 2000 р.**

**М. П. Бойчак і К. А. Лубенець – начальник нефрологічного відділення ГВКГ.
2001 р.**

**М. П. Бойчак і В. М. Чернів – начальник відділення ендоскопічної хірургії ГВКГ,
полковник медичної служби ЗСУ. 2002 р.**

**М. П. Бойчак з головою Печерської районної у місті Києві
держадміністрації А. А. Коваленком. 2002 р.**

М. П. Бойчак та його заступники з головою Київської міської державної адміністрації О. О. Омельченком. м. Київ, 2003 р.

М. П. Бойчак і генерал-майор медичної служби П. С. Мельник (четвертий ліворуч) на святкуванні 70-ї річниці Чернігівського військового госпіталю. Зліва направо: полковники медичної служби О. П. Слесаренко, М. П. Вовк, Л. О. Кобилинський, Ю. П. Овчинніков, В. Т. Поліщук. м. Чернігів, 2003 р.

**М. П. Бойчак з Президентом України В. А. Ющенком.
м. Київ, 2006 р.**

**М. П. Бойчак і директор Військово-медичного управління МО України
генерал-майор медичної служби П. С. Мельник (у центрі) на навчаннях.
Військовий полігон, Дніпропетровська обл., 2006 р.**

**М. П. Бойчак і В. М. Роговський – ангіохірург вищої категорії, начальник клініки НВМКЦ «ГВКГ»,
полковник медичної служби ЗСУ. 2014 р.**

**М. П. Бойчак
з ветеранами госпіталю**

**Делегація військових медиків США у ГВКГ
(М. П. Бойчак – другий праворуч)**

**Делегація з Японії у ГВКГ
(М. П. Бойчак – третій ліворуч)**

**М. П. Бойчак (перший ліворуч) з іноземною делегацією військових
у Музеї госпіталю**

**М. П. Бойчак (другий праворуч) у Центральному військовому госпіталі.
м. Прага, Чеська Республіка**

**М. П. Бойчак (перший ряд, п'ятий ліворуч) у складі української військово-медичної делегації.
м. Пекін, Китайська Народна Республіка**

**М. П. Бойчак (третій праворуч) у складі української делегації
в Ізраїлі**

**М. П. Бойчак у штаб-квартирі НАТО.
м. Брюссель, Бельгія**

**М. П. Бойчак у бібліотеці НВМКЦ «ГВКГ».
м. Київ, 2024 р.**

**Центральний вівтар храму Покрови Пресвятої Богородиці.
НВМКЦ «ГВКТ», м. Київ**

**Нагородження М. П. Бойчака орденом Української Православної Церкви
Преподобного Іллі Муромця II ст. м. Київ, 2005 р.**

Експозиція з приватної бібліотеки М. П. Бойчака.
Музей НВМКЦ «ГВКГ», м. Київ

**Кафедра військової терапії УВМА (М. П. Бойчак – другий ряд, третій ліворуч).
м. Київ, 2015 р.**

**М. П. Бойчак з учасниками науково-практичної конференції «Школа військового терапевта»
(зліва направо: В. В. Дяченко, головний терапевт Командування Медичних сил ЗС України,
В. О. Мойсеєнко, професор кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №2 НМУ ім. О. О. Богомольця,
М. П. Бойчак, Г. В. Осьодло, начальник кафедри військової терапії УВМА). Грудень, 2024 р.**

**М. П. Бойчак з кардіологом, професором В. О. Бобровим.
м. Київ, 2000 р.**

**М. П. Бойчак зі скульптором монументу Батьківщина-Мати В. З. Бородаєм.
м. Київ, 2001 р.**

**М. П. Бойчак з науковцем-нефрологом, академіком Л. А. Пирогом.
м. Київ, 2001 р.**

**М. П. Бойчак з професором В. Г. Передерієм.
м. Київ, 2002 р.**

**М. П. Бойчак з професорами В. М. Коваленком (у центрі) та А. С. Свінціцьким.
м. Київ, 2004 р.**

**М. П. Бойчак з професором В. Ф. Торбіним.
м. Київ, 2004 р.**

М. П. Бойчак з ветеранами госпіталю кандидатами медичних наук, полковниками медичної служби у відставці Б. В. Епштейном, В. М. Ткаченком і М. М. Городецьким. м. Київ, 2004 р.

**М. П. Бойчак з лікарем-терапевтом, професором Т. Д. Никулою.
м. Київ, 2008 р.**

**М. П. Бойчак з академіком НАМН України А. М. Сердюком (у центрі)
і генерал-майором медичної служби П. С. Мельником (ліворуч). м. Київ, 2008 р.**

**М. П. Бойчак з українським гігієністом, токсикологом, професором І. М. Трахтенбергом.
м. Київ, 2010 р.**

**М. П. Бойчак і М. М. Городецький на ювілеї Державної наукової медичної бібліотеки України.
м. Київ, 2005 р.**

**Під час презентації біобібліографічного нарису «Коган-Ясний Віктор Мойсейович –
терапевт, вчений» (справа наліво: Т. А. Остапенко, І. В. Пасько, Л. Є. Корнілова,
А. С. Свінцицький, І. М. Сорока; другий ліворуч – М. П. Бойчак).
Національна наукова медична бібліотека України, м. Київ, 2019 р.**

Виступ М. П. Бойчака на презентації біобібліографічного нариса «Коган–Ясний Віктор Мойсейович – терапевт, вчений». Національна наукова медична бібліотека України, м. Київ, 2019 р.

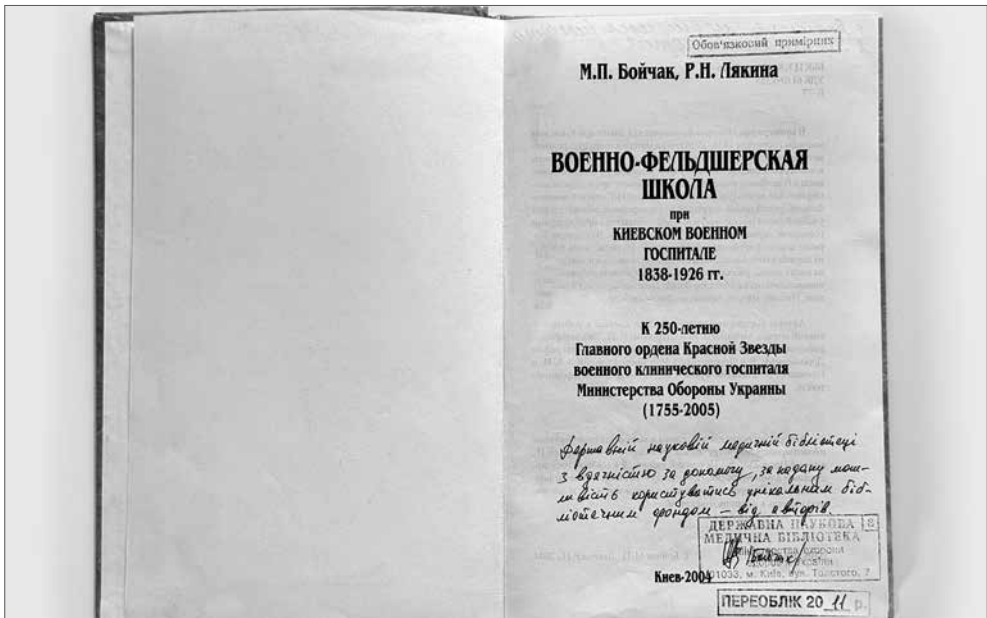
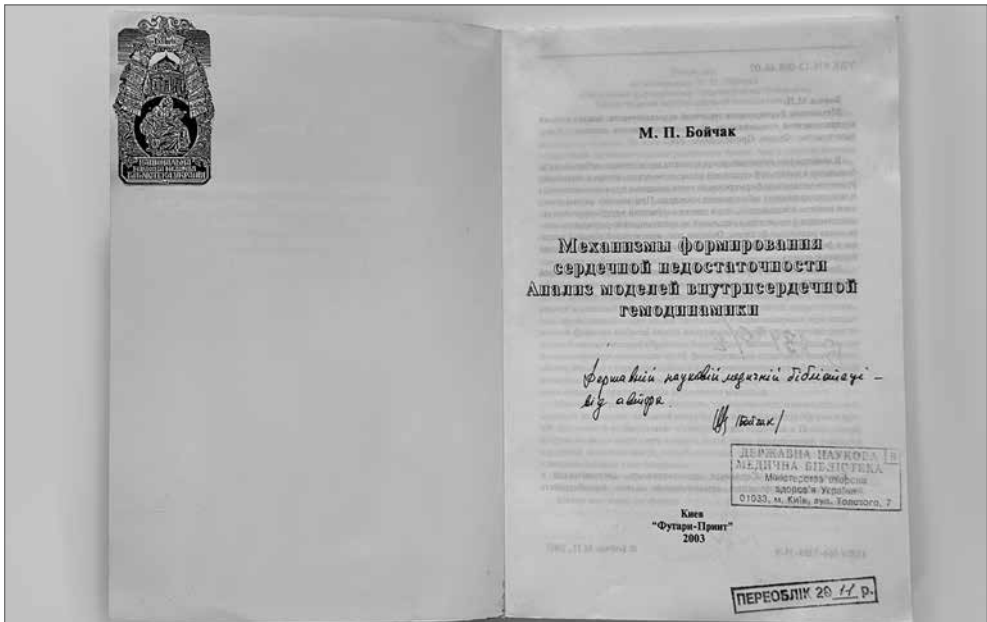

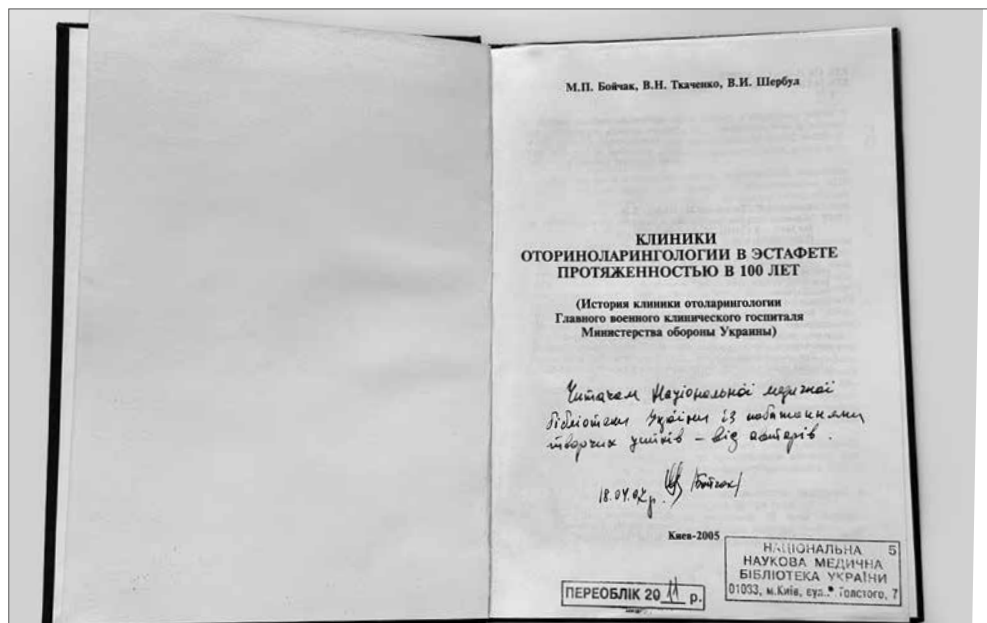
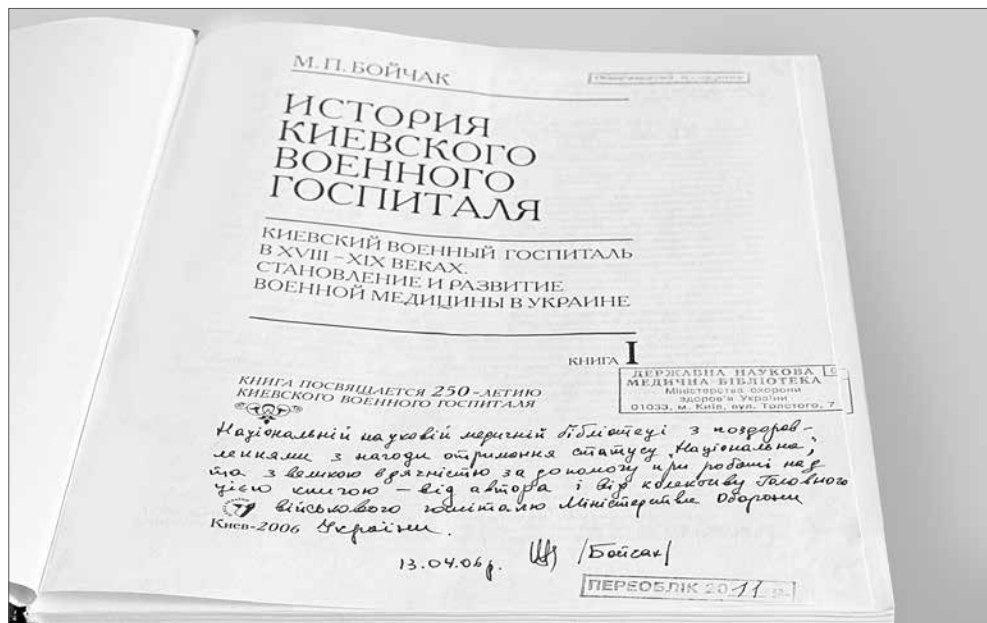
**М. П. Бойчак з колективом Національної наукової медичної бібліотеки України.
м. Київ, 22 травня 2025 р.**

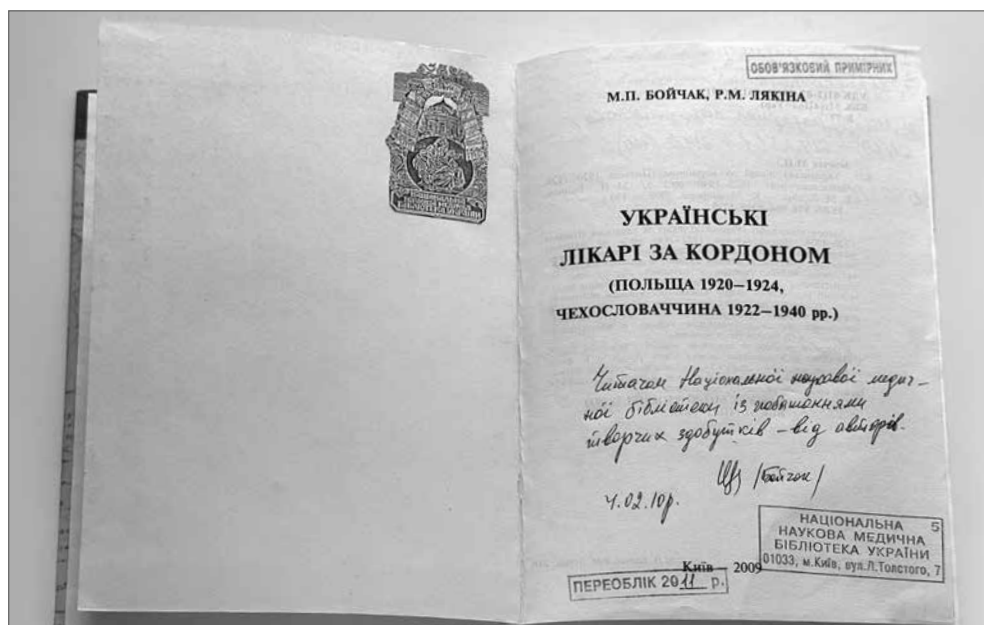
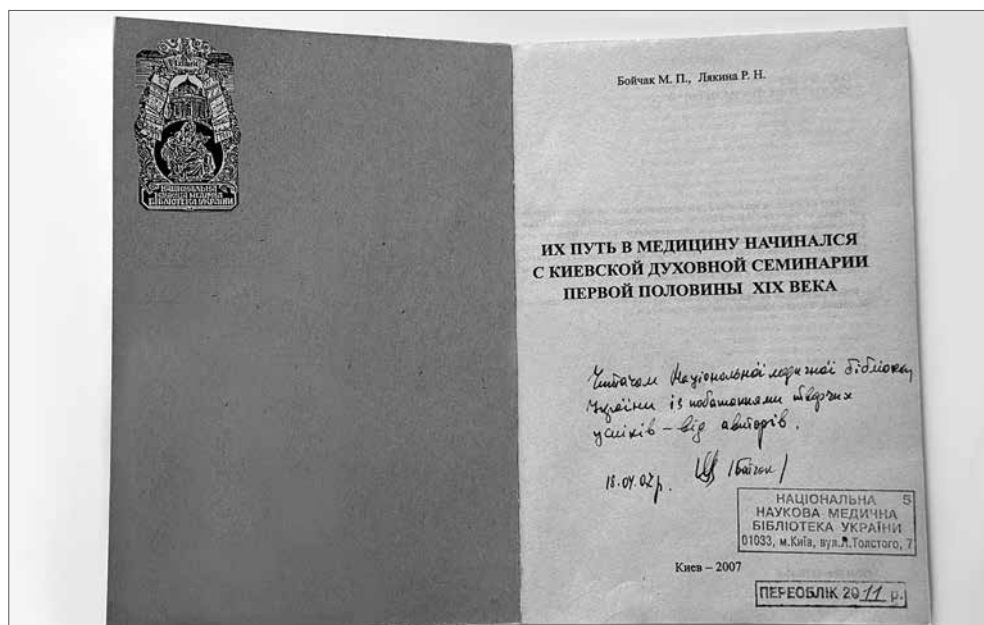

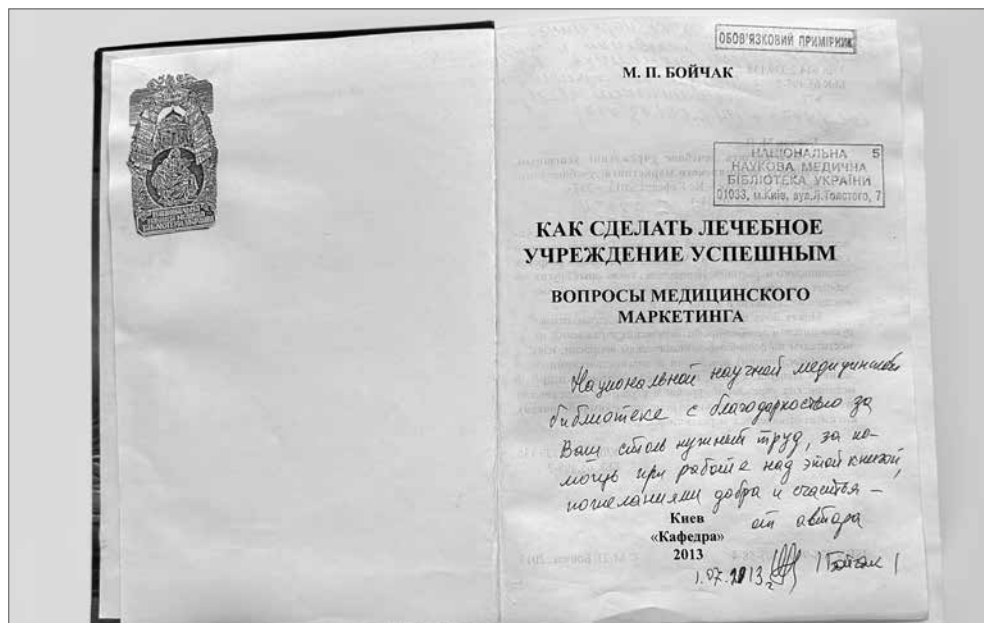
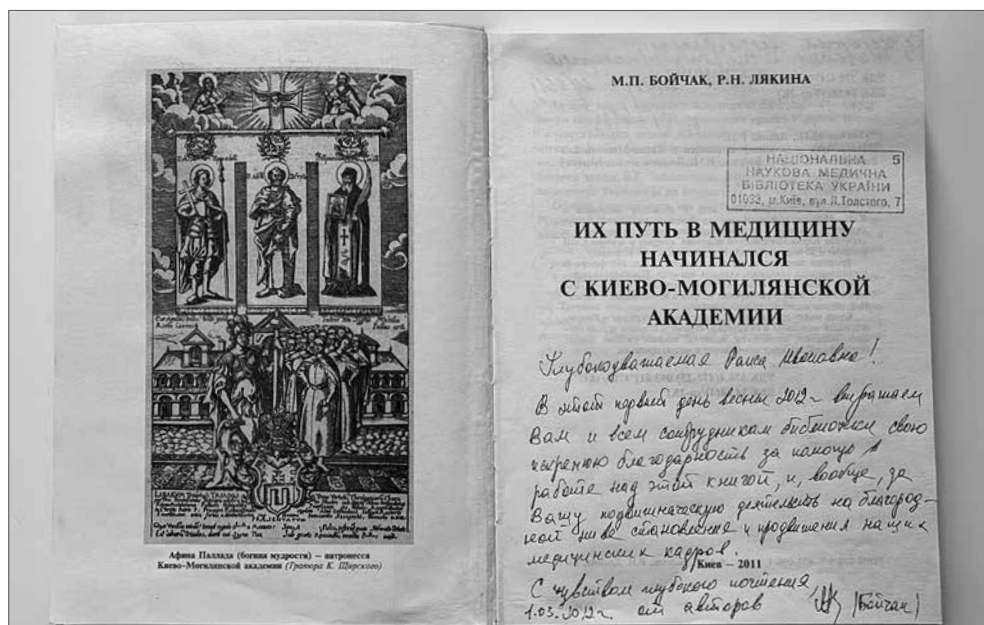
**Книжкова виставка до ювілею М. П. Бойчака.
Національна наукова медична бібліотека України, м. Київ, 2020 р.**

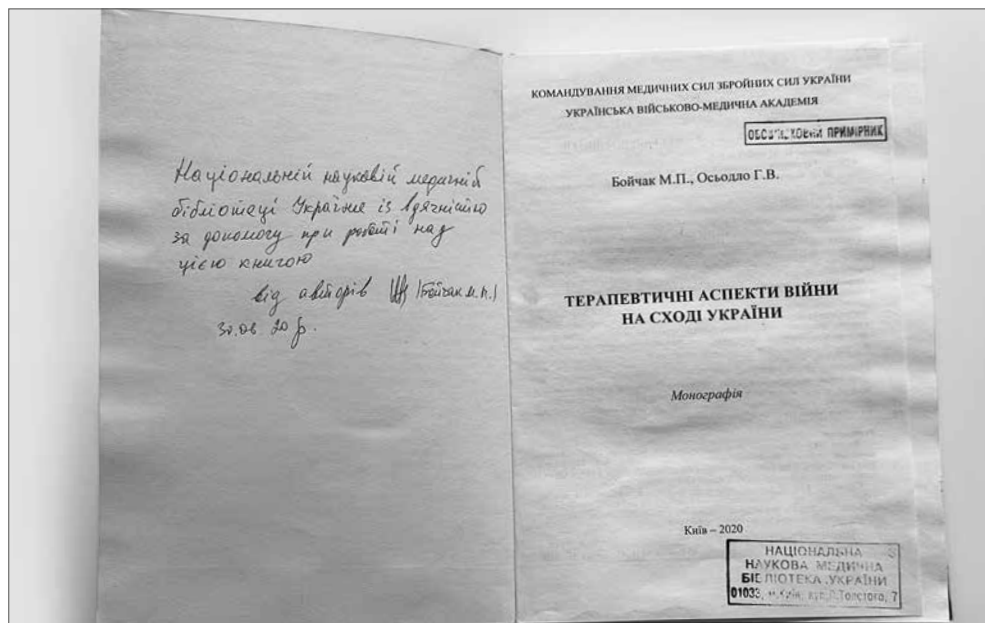
**ВИДАННЯ, ПОДАРОВАНІ М. П. БОЙЧАКОМ
НАЦІОНАЛЬНІЙ НАУКОВІЙ МЕДИЧНІЙ БІБЛІОТЕЦІ УКРАЇНИ,
ЩО УВІЙШЛИ ДО МЕМОРІАЛЬНОГО ФОНДУ «МЕДИЧНА УКРАЇНІКА»**

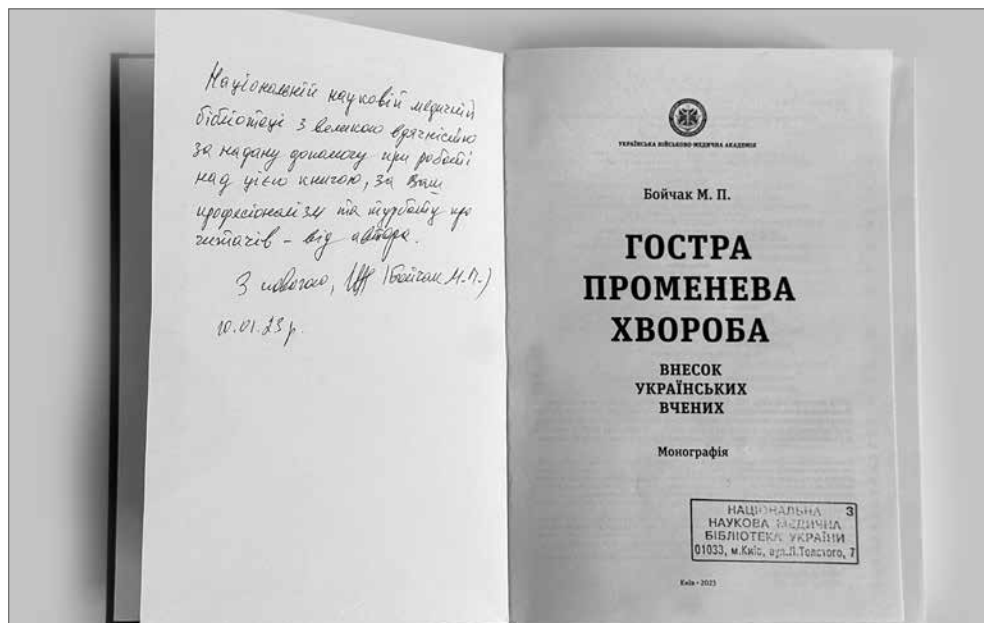
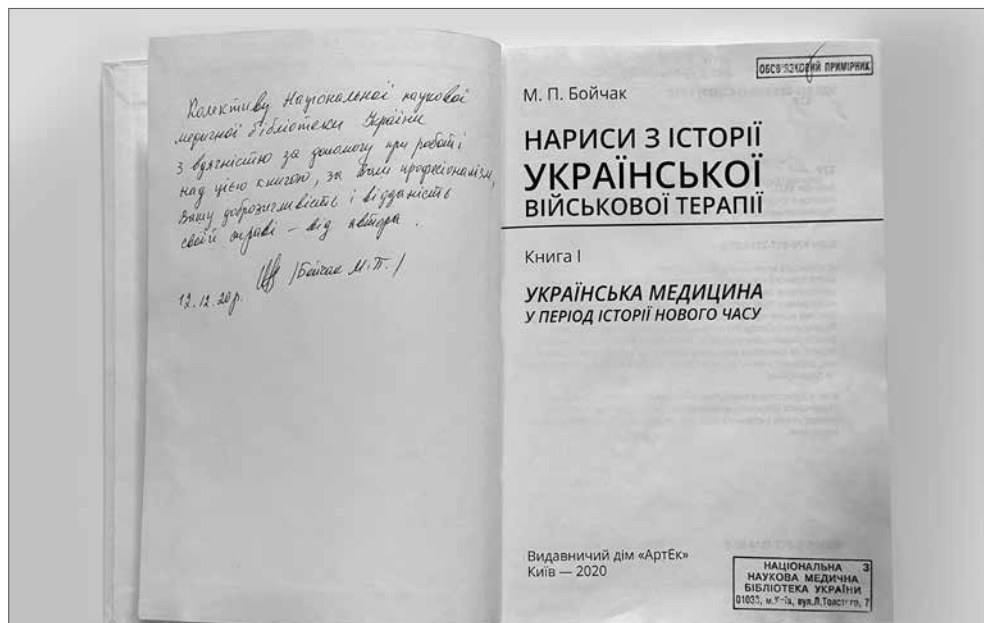

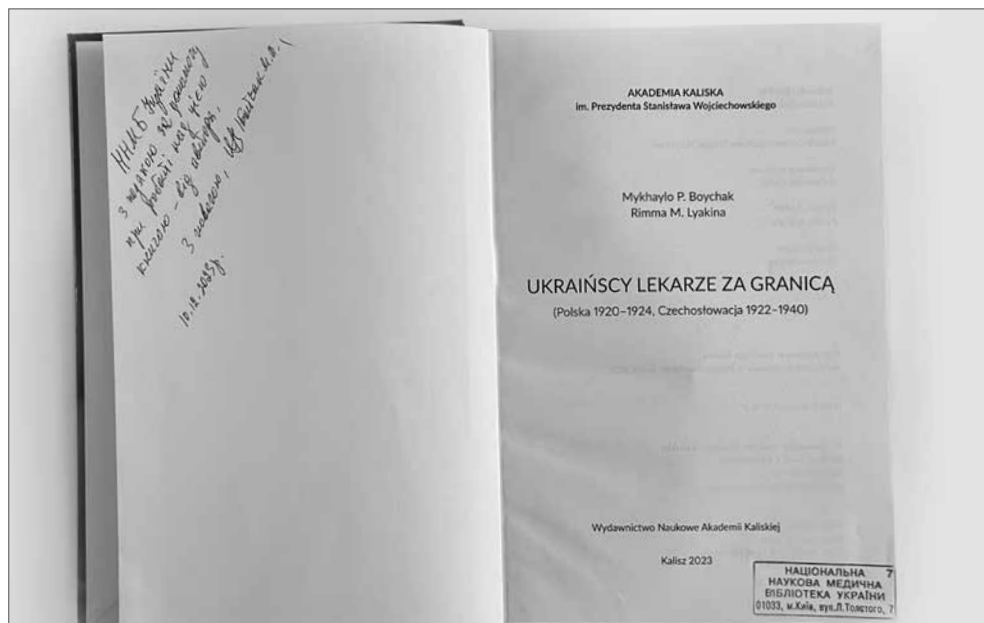
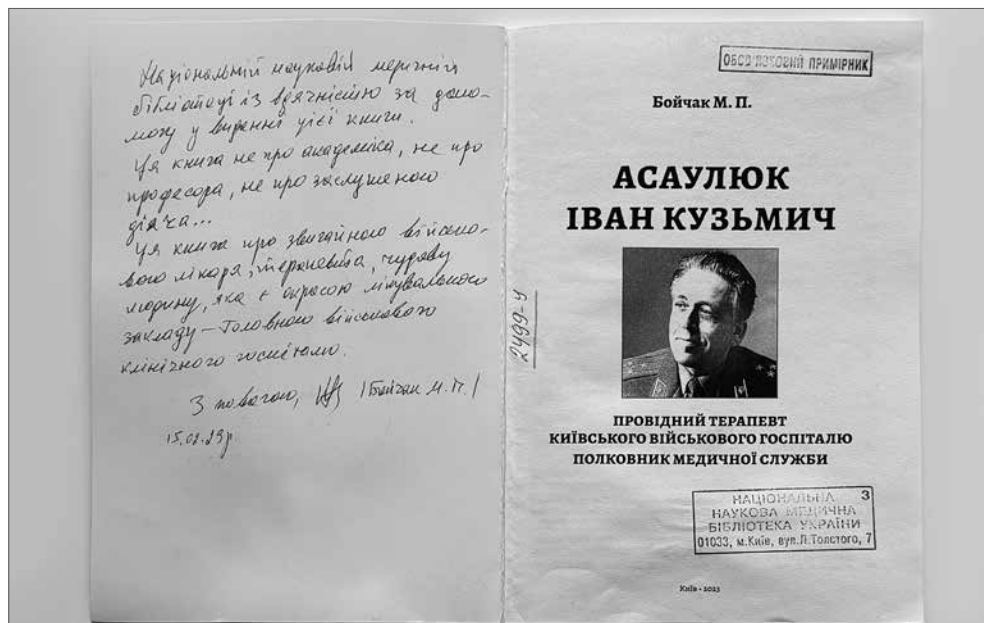

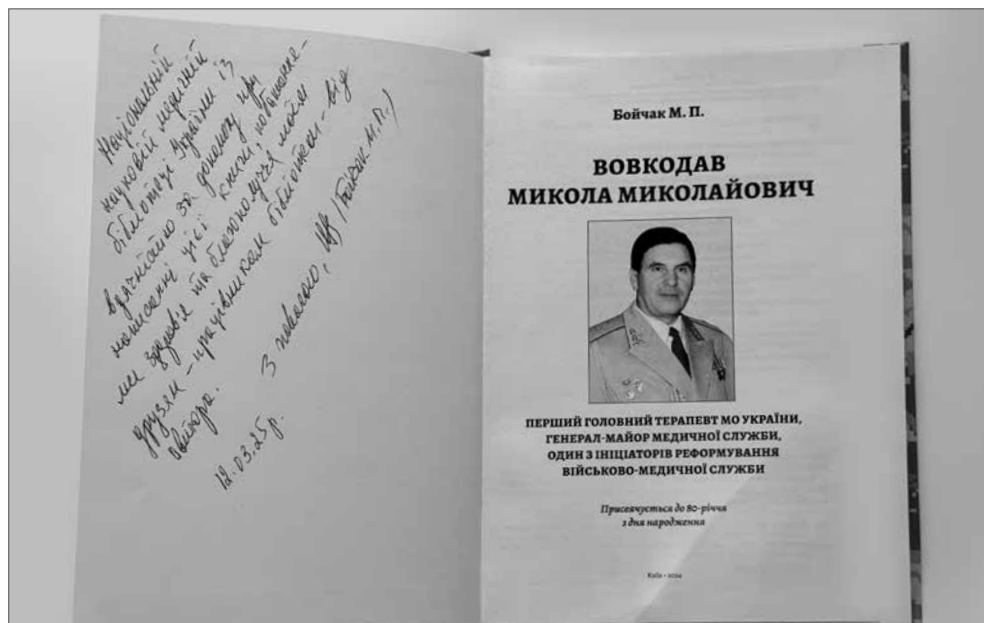
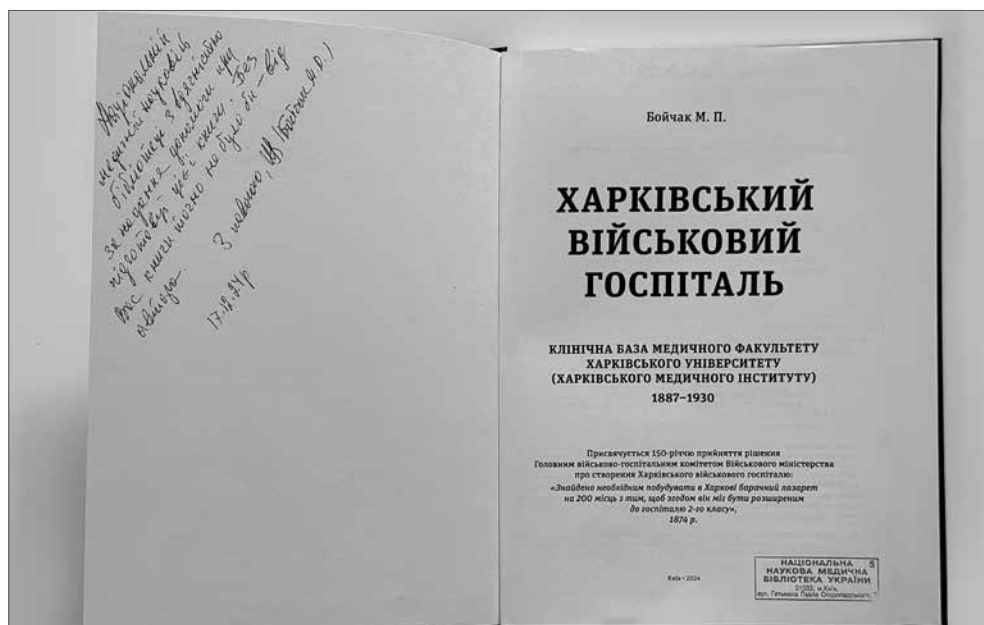

**БОЙЧАК
МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ**
**ВІЙСЬКОВИЙ ЛІКАР, НАУКОВЕЦЬ, ІСТОРИК МЕДИЦИНИ,
НАЧАЛЬНИК ГОЛОВНОГО ВІЙСЬКОВОГО КЛІНІЧНОГО ГОСПІТАЛЮ**
Біобібліографічний покажчик

Науковий редактор

Остапенко Т. А.

в. о. генерального директора

Національної наукової медичної бібліотеки України,
заслужений працівник культури України

Упорядники:

Самчук Л. І.

завідувач відділу наукової бібліографії

Національної наукової медичної бібліотеки України

Смирнова Г. М.

старший науковий співробітник відділу науково-дослідної роботи

Національної наукової медичної бібліотеки України

Редактор

Бортнік Н. М.

завідувач редакційно-видавничого відділу

Національної наукової медичної бібліотеки України

Оригінал-макет

Коляда О. П.

Підписано до друку 30.05.2025. Формат – 60 x 84/16. Друк офсетний. Гарнітура – «Unit Slab Pro». Тираж – 200 прим.

Видавець: ФОП Коляда О. П.: вул. Т. Шевченка, 68, м. Боярка, Київська обл, 08150.

Свідцтво про державну реєстрацію: Серія ВОО №862091 від 05.07.2002 р.

Свідцтво державного реєстру видавців: №1628 від 23.12.2003, Серія ДК. e-mail: kolyada.oleg@gmail.com

Друк: ФОП Ігнатенко А. В.: вул. Перемоги, 9, кв. 22, с. Білогородка, Київська обл., 08140. Зам. №05/2025

Михайло Петрович Бойчак народився 2 липня 1950 р. в селі Буринці на Хмельниччині у родині сільського вчителя. Навчався у Чернівецькому медичному інституті, Військово-медичному факультеті при Саратовському медичному інституті та Військово-медичній академії у Ленінграді. Професійний військовий лікар, терапевт.

Служив на терапевтичних посадах у військових госпіталях, очолював терапевтичну службу окружних військових госпіталів, головний терапевт Забайкальського військового округу, провідний терапевт Головного військового клінічного госпіталю МО України. Протягом 16 років очолював цей госпіталь.

Генерал-майор медичної служби. Після закінчення військової служби – професор кафедри військової терапії Української військово-медичної академії.

Доктор медичних наук, професор, заслужений лікар України, терапевт вищої категорії. Автор понад 400 праць з актуальних проблем терапії, організації військової охорони здоров'я, історії української медицини, у тому числі 6-томного видання «История Киевского военного госпиталя» (2005–2009).